LENİN

TEK ÜLKEDE SOSYALİST DEVRİM

EKİM: 5

LENİN

EKİM DEVRİMİ DOSYASI : I

TEK ÜLKEDE SOSYALİST DEVRİM

ekim

LENİN
*
EKİM DEVRİMİ DOSYASI: I
TEK ÜLKEDE SOSYALİST DEVRİM

EKİM YAYINLARI: 5

TEK ÜLKEDE
SOSYALİST DEVRİM
1. BASKI
OCAK 1990

EKİM SANAT YAPIM ÜRETİM

Yöneten: **Abdullah NEFES**
Yazışma: PK 328 Yenişehir-ANKARA
Tel: (9.4) 117 97 47 Ankara

90.06.Y.0072.0105

Genel Dağıtım: **VERSO A.Ş.**
Konur Sok. 13/7 Ankara

Dizgi: B.D. Tanıtım Hizmetler
Baskı: Hassoy Matbaası

LENİN

*

EKİM DEVRİMİ DOSYASI : I

TEK ÜLKEDE SOSYALİST DEVRİM

*

Türkçesi:
KENAN SOMER

ekim yayınları

*"**Tek Ülkede Sosyalist Devrim"** adını taşıyan bu derleme, **"Ekim Devrimi Dosyası"** başlığı altında toplamak istediğimiz bir üçlemenin ilk kitabını oluşturuyor. Bunu izleyecek öteki iki derlemenin birincisi, **"Sovyet Yönetiminin Örgütlenmesi"**, ikincisiyse **"Sovyet İktisadının Örgütlenmesi"** adını taşıyacaktır.*

Bu ilk derlemede Lenin'in, emperyalizm döneminde sosyalizmin bütün kapitalist ülkelerde aynı zamanda zafer kazanamayacağına ve ilkin küçük bir sayıdaki kapitalist ülkede, hatta yalnızca tek bir kapitalist ülkede zafer kazanabileceğine ilişkin görüşlerini açıkladığı "Avrupa Birleşik devletleri sloganı konusunda" (1915) ve "Proleter devrimin askeri programı" (1916) başlıklı makalelerinden başlayarak, Şubat 1917 devrimi'nin gelişmelerini irdeleyen ve burjuva demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürme girişimlerini yansıtan birçok önemli metni bir araya getirildi.

*Bunu izleyecek öteki iki derlemeyle birlikte **"Ekim Devrimi Dosyası"** üçlemesi, Ekim devrimi ve Bolşevik parti tarihi arasındaki kopmaz bağlılığı ortaya koyan bir başvuru kaynağı oluşturacaktır.*

İÇİNDEKİLER

Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Konusunda (23 Ağustos-1915) 9

Proleter Devrimin Askeri Programı (Eylül-1916) 15

Uzaktan Mektuplar, 1. İlk Devrimin Birinci Evresi (20 Mart 1917) 33

Proletaryanın Bugünkü Devrimdeki Görevleri Tezler (Nisan Tezleri) (7 Nisan-1917) 50

İktidar İkiliği üzerine (9 Nisan-1917) 59

Proletaryanın Devrimimizdeki Görevleri (Proletarya Partisi İçin Platform Tasarısı) (10 Nisan-1917) 65

Son Söz (28 Mayıs-1917) 107

Bunalımın Öğrettikleri (5 Mayıs-1917) 113

Üç Bunalım (7 Temmuz-1917) 118

Siyasal Durum (10 Temmuz-1917) 125

Devrimin Öğrettikleri (Temmuz-1917) 129

Son Söz (6 Eylül 1917) 147

RSDİP Merkez Komitesine (30 Ağustos-1917) 149

Güncel Siyasal Durum Üzerine Karar Tasarısı (3 Eylül-1917) 153

Bolşevikler İktidarı Almalıdırlar (12-14 Eylül-1917) 163

Marksizm Ve Ayaklanma (13,14 Eylül-1917) 167

Rus Devrimi ve İç Savaş (16 Eylül-1917) 175

Devrimin Görevleri (20-27 Eylül-1917) 195

Bunalım Olgunlaşmıştır (23 Ekim-1917) 207

Ortada Görünmeyen Birinin Öğütleri (8 Ekim-1917) 219

Kuzey Bölge Sovyetleri Kongresine Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup (8 Ekim-1917) 223

RSD(b)İP Merkez Komitesinin 10(23) Ekim 1917 Günlü Oturumu (10 Ekim-1917) 231

RSD (b) İP Merkez Komitesinin 16 (29) Ekim 1917 Günlü Oturumu (16 Ekim-1917) 234

Bolşevik Parti Üyelerine Mektup (18 Ekim-1917) 238

RSD (b) İP Merkez Komitesine Mektup (19 Ekim-1917) 243

Merkez Komite Üyelerine Mektup (24 Ekim-1917) 250

Rusya Yurttaşlarına (25 Ekim-1917) 253

AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİ SLOGANI KONUSUNDA

Sosyal Demokrat'ın 40. sayısında, "Avrupa Birleşik Devletleri" sloganıyla ilgili sorunun yurt dışındaki Parti gruplarımızın konferansında, sorunun *iktisadi* yönü basında incelenmediğinden ertelenmesinin kararlaştırıldığını bildirmiştik.

Bu sorun üzerindeki tartışmalar konferansımızda, salt siyasal bir nitelik kazanmıştı. Bu belki de kısmen, Merkez komite bildirgesinde bu sloganın özellikle siyasal bir slogan olarak dile getirilmiş olmasına bağlıydı. ("dolayımsız *siyasal* slogan... deniyor orada); bildirgede yalnızca cumhuriyetçi Avrupa Birleşik Devletleri tavsiyesiyle yetiniliyor, ayrıca "Alman, Avusturya ve Rus monarşileri devrimci bir biçimde devrilmedikçe", bu sloganın saçma ve aldatıcı olacağı da özellikle belirtiliyordu.

Sorunun bu biçimde, yani bu sloganın siyasal bir değerlendirilmesinin *sınırları içinde* konmasına, örneğin bunun sosyalist devrim sloganını gölgede bırakacağı ya da güçten düşüreceği vb. gerekçesini ileri sürerek karşı çıkmak, tamamen yanlış olurdu. Gerçekten, demokratik bir yöndeki siyasal dönüşüm-

ler ve hele siyasal devrimler hiçbir zaman ve hiçbir durumda, koşullar ne olursa olsun, sosyalist devrim sloganını ne gölgede bırakabilir, ne de güçten düşürebilirler. Tersine, sosyalist devrimin tabanını genişleterek, yeni küçük burjuvazi katmanlarını ve yarı proleter yığınları sosyalizm savaşımına sürükleyerek, sosyalist devrimi yakınlaştırmaktan başka hiçbir şey yapamazlar. Öte yandan siyasal devrimler, tek bir edim olarak değil, ama çalkantılı bir siyasal ve iktisadi altüst oluşlar, çok keskin sınıflar savaşımı, iç savaş, devrimler ve karşıdevrimler dönemi olarak düşünülmesi gereken sosyalist devrim sırasında, kaçınılmaz şeylerdir.

Ancak başta Rus monarşisi olmak üzere, Avrupa'nın en gerici üç monarşisinin devrimci bir biçimde devrilmesine bağlı olarak ileri sürülen cumhuriyetçi, Avrupa Birleşik Devletleri sloganı, siyasal bir slogan olarak son derece söz götürmez olmakla birlikte, karşımıza bu sloganın iktisadi içerik ve sonucu gibi son derece önemli bir sorunu da çıkarmaktadır. Emperyalizmin iktisadi koşulları, yani sermayelerin ihracı ve dünyanın "ileri" ve "uygar" sömürgeci devletler tarafından paylaşımı bakımından Avrupa Birleşik Devletleri, kapitalist rejimde ya olanaksız, ya da gerici bir nitelik taşımaktadır.

Sermaye, uluslararası ve tekelci bir duruma gelmiştir. Dünya bir avuç büyük devlet, yani ulusları hiçbir engel tanımadan soyarak ve ezerek zenginleşen bir avuç devlet arasında paylaşılmış bulunmaktadır. Dört büyük Avrupalı devlet, yani İngiltere, Fransa, Rusya ve Almanya, 250-300 milyonluk bir nüfusa ve yaklaşık 7 milyon kilometrakerelik bir toprak alanına sahip oldukları halde, nüfusu *yaklaşık yarım milyar* insan (494,5 milyon) ve yüzölçümü 64,6 milyon kilometrekare, yani yeryüzünün (kutup bölgesi hariç 133 milyon kilometre kare) yarısına yakın olan

sömürgeleri ellerinde tutmaktadırlar. Bunlara bugün "özgürleştirici" bir savaş yürüten Japonya, Rusya, İngiltere ve Fransa gibi korsanlar tarafından parça parça edilen üç Asya ülkesini, yani Çin, Türkiye ve İran'ı da ekleyin. Yarı sömürge olarak nitelenebilecek (ve gerçeklikte şimdi onda dokuz sömürge olan) bu üç Asyalı ülkenin 360 milyon nüfusu ve 14,5 milyon kilometrekare (yani Avrupa yüzölçümünün yaklaşık bir buçuk katı) toprağı vardır.

Devam edelim. İngiltere, Fransa ve Almanya, yurt dışına en az 70 milyar rublelik bir sermaye yatırmıştır. Bu dolgun miktarın getirdiği "haklı" ve tatlı kârcığı (yılda üç milyar rubleyi aşan kâr) tahsil etmek için milyonerlerin, hükümet adı verilen ulusal komiteleri vardır. Bir ordu ve bir savaş donanmasıyla donatılan bu komiteler, "Milyar Bey"in oğulları ve kardeşlerini, genel vali, konsolos, elçi, her boydan memur, rahip ve öteki sülükler olarak sömürge ve yarı sömürgelere "yerleştirirler".

Kapitalizmin en yüksek gelişme döneminde, yeryüzündeki yaklaşık bir milyar insanın bir avuç büyük devlet tarafından soyulması, işte böyle örgütlenmiştir. Ve kapitalist rejimde, başka her türlü örgütlenme de olanaksızdır. Sömürgelerden, "etki alanları"ndan ve sermaye ihracatından vaz mı geçmeli? Bunu düşünmek demek, her pazar zenginlere hıristiyanlığın ululuğunu öğreten ve onlara, yoksullara yılda birkaç milyar değilse de, hiç olmazsa birkaç yüz ruble vermelerini tavsiye eden köy papazı düzeyine inmek demektir.

Avrupa Birleşik Devletleri, kapitalist rejimde sömürgelerin paylaşımını amaçlayan bir birleşme anlamına gelirdi. Oysa kapitalist rejimde paylaşım, güçten başka bir temele, güçten başka bir ilkeye dayanamaz. Bir milyarder, kiminle olursa olsun, kapitalist bir ülkenin "ulusal gelir"ini ancak "sermayeye

göre" paylaşabilir (ayrıca şunu da eklemek gerekir ki en büyük sermaye, kendisine düşenden çoğunu alır). Kapitalizm demek, üretim araçları üzerinde özel mülkiyet ve üretimde anarşi demektir. Kapitalizm temeli üzerinde gelirin "hakkaniyetçi" paylaşımını öğütlemek proudhonculuktan, küçük burjuva ve hamkafa kalın kafalılığından başka birşey değildir. Paylaşım, ancak bir "güçler ilişkisi"ne göre yapılabilir. Oysa güçler ilişkisi, iktisadi gelişme sırasında değişir. 1871'den sonra Almanya, İngiltere ve Fransa'dan üç ya da dört kat; Japonya, Rusya'dan on kat daha hızlı güçlendi. Kapitalist bir devletin gerçek gücünü ölçmenin, savaştan başka bir yolu yoktur ve olamaz da. Savaş, özel mülkiyet ilkeleriyle çelişmez; bu ilkelerin dolaysız ve kaçınılmaz bir gelişmesidir. Kapitalist rejimde çeşitli ekonomilerin ve çeşitli devletlerin eşit gelişmesi olanaksızdır. Kapitalist rejimde bozulan dengenin zaman zaman yeniden kurulmasının tek olanaklı yolu, sanayide bunalımlardan, siyasette savaşlardan geçer.

Gerçi, kapitalistler arasında da, devletler arasında da *geçici* birleşmeler olanaklıdır. Bu anlamda, *Avrupalı* kapitalistlerin bir birleşmesi olarak Avrupa Birleşik Devletleri de olanaklıdır. Ama hangi erekle? Yalnızca Avrupa'da sosyalizmi ortaklaşa bastırmak, tekellerine aldıkları sömürgeleri Japonya ve Amerika'ya karşı ortaklaşa korumak ereğiyle. Sömürgelerin bugünkü paylaşımıyla tehlikeli biçimde zarara uğrayan Japonya ve Amerika, şu son elli yıl içinde yaşlılıktan çürümeye başlayan geri kalmış monarşik Avrupa'dan çok daha büyük bir hızla güçlendi. Amerika Birleşik Devletleri karşısında tüm Avrupa, iktisadi durgunluğun eşanlamlısıdır. Bugünkü iktisadi temel üzerinde, yani kapitalist rejimde Avrupa Birleşik Devletleri, Amerika'nın daha hızlı gelişmesini geciktirmek için gericiliğin örgütlenmesi anlamına gelirdi.

Demokrasi davasının ve sosyalizm davasının yalnızca Avrupa'ya bağlı oldukları zamanlar, bir daha geri dönmemecesine geçip gitti.

Dünya (Avrupa değil) Birleşik Devletleri ulusların, bizim sosyalizme bağladığımız siyasal birlik ve özgürlük biçimidir ve komünizmin tam zaferi, demokratik devlet dahil her türlü devletin kesinlikle ortadan kalkmasına yol açıncaya kadar da sürecektir. Bununla birlikte, bağımsız bir slogan olarak Dünya Birleşik Devletleri sloganı da pek doğru bir slogan sayılamaz. Çünkü ilkin, sosyalizmle karışır ve ikinci olarak, sosyalizmin tek bir ülkedeki zaferinin olanaksızlığı ve söz konusu ülkenin öteki ülkeler karşısındaki tutumu üzerine yanlış sonuçlara yol açabilir.

İktisadi ve siyasal gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki sosyalizmin zaferi, ilkin küçük bir sayıdaki kapitalist ülkede ve hatta yalnızca tek bir kapitalist ülkede olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve ülkesinde sosyalist üretimi örgütledikten sonra, öteki ülkelerin ezilen sınıflarını kendine çekerek, onları kapitalistlere karşı ayaklandırmaya özendirerek, hatta zorunluluk durumunda, sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı askeri güç de kullanarak, kapitalist dünyanın geri kalan bölümünün *karşısına* dikilecektir. Proletaryanın burjuvaziyi devirerek zafer kazanacağı toplumun siyasal biçimi demokratik bir cumhuriyet olacak ve bu cumhuriyet, henüz sosyalizme geçmemiş devletlere karşı savaşımda bir ya da birkaç ulus proletaryasının güçlerini gitgide bir merkeze bağlayacaktır. Ezilen sınıfın, proletaryanın diktatörlüğü olmadıkça sınıfların ortadan kaldırılması olanaksızdır. Sosyalist cumhuriyetlerin geciken devletlere karşı az ya da çok uzun sürekli bir savaşımı ol-

madıkça, ulusların sosyalizm dönemindeki özgür birliği olanaksızdır.

Merkez organın yazı kurulu, işte bu nedenlerden ötürü ve yurt dışındaki RSDİP gruplarının konferansı sırasında ve konferansın ardından bu konuda yapılan birçok tartışma sonucu, Avrupa Birleşik Devletleri sloganının yanlış bir slogan olduğu sonucuna vardı.

"Sosyal-Demokrat" n° 44,
23 Ağustos 1915

PROLETER DEVRİMİN ASKERİ PROGRAMI[1]

Hollanda'da, İskandinavya'da ve İsviçre'de güncel emperyalist savaştaki "yurt savunması" sosyal şoven yalanına karşı savaşım veren devrimci sosyal demokratlar arasında, asgari sosyal demokrat programın "milis" ya da "halkın silahlanması" konusundaki eski maddesinin yerine, "silahsızlanma" başlıklı yeni bir maddenin geçirilmesini öneren sesler duyuluyor. *Jugend-International* gazetesi bu sorun üzerine bir tartışma düzenledi ve 3. sayısında si-

(1) **"Proleter devrimin askeri programı"**, eylül 1916'da, İskandinav sol sosyal demokrat basına karşı Almanca olarak yazıldı. 1914-1918 emperyalist dünya savaşı sırasında bu basın, sosyal demokrat programın "halkın silahlanması"nı öngören maddesine karşı çıkıyor ve "silahsızlanma" sloganını öneriyordu. Ralık 1916'da yeniden elden geçirilen bu makale "'Silahsızlanma' sloganı konusunda" başlığıyla **Sbornik Sotsial-Demokrata**'nın (Sosyal demokrat derleme) 2. sayısında yayımlandı. Nisan 1917'de Lenin, Rusya'ya hareketinden hemen önce, Alman di inde yazılan makale metnini **Jugend-International** (Enternasyonal gençlik) gazetesinin yazı kuruluna verdi ve 1917'de makale, bu gazetenin 9 ve 10. sayılarında yayımlandı.
Sosyalist gençlik örgütlerinin Zimmerwald soluna katılan uluslararası birliğinin yayın organı olan **Jugend-International,** Eylül 1915-Mayıs 1918 arasında Zürich'te yayımlandı.

lahsızlanmadan yana bir başyazı yayımladı. Ne yazık ki R. Grimm'in son tezlerinde[2]de "silahsızlanma" düşüncesine bir ödün verildiğini görüyoruz. *Neues Leben*[3] ve *Vorbote* dergilerinde de bir tartışma açıldı.

Silahsızlanma savunucularının düşüncesini daha yakından inceleyelim.

- I -

Temel kanıt, silahsızlanma isteğinin her türlü militarizm ve her türlü savaşa karşı savaşımın en açık, en kararlı ve en tutarlı ifadesi olduğu merkezindedir.

Ancak silahsızlanma savunucularının temel yanılgısı da işte bu temel kanıt içinde yatıyor. Sosyalistler, sosyalist olmaktan çıkmaksızın, her türlü savaşa karşı olduklarını ileri süremezler.

İlk olarak sosyalistler, hiçbir zaman devrimci savaşlara karşı olmamışlardır ve hiçbir zaman da olamazlar. "Büyük" emperyalist devletlerin burjuvazisi tepeden tırnağa gerici bir burjuvazi durumuna gelmiştir ve biz bugün *bu* burjuvazinin yönetiği savaşı gerici, köleci ve canice bir savaş olarak görüyoruz. Ama, bu burjuvaziye *karşı* yürütülecek bir savaş konusunda ne demeli? Örneğin, bu burjuvazinin ezdiği ve onun bağımlılığı altında bulunan halkların ya da kurtuluşlarını amaçlayan sömürge halklarının bir savaşı konusunda? "Enternasyonal" grubunun tezlerindeki 5. paragrafta şöyle okuyoruz: "Bu kudurgan

(2) 1916 yazında R. Grimm tarafından, İsviçre sosyal demokrat partisinin olağanüstü bir kongresinin hazırlanması amacıyla, savaş sorunu üzerine yazılan tezlere anıştırma. Şubat 1917'de toplanması öngörülen bu kongrede, İsviçre sosyalistlerinin savaş karşısındaki tutumu saptanacaktı.

(3) **"Neues Leben"** (Yeni Hayat), aylık dergi, İsviçre sosyal demokrat partisinin organı; Ocak 1915-Aralık 1917 arasında Bern'de yayımlandı. Sağ Zimmerwaldçıların görüşlerini savunan dergi, 1917 başından başlayarak sosyal şoven bir görüşü benimsedi.

emperyalizm döneminde artık hiçbir ulusal savaş olanaklı değildir". Hiç kuşku yok ki bu yanlıştır.

XX. yüzyılın, yani bu "kudurgan emperyalizm" yüzyılının tarihi, sömürge savaşlarıyla doludur. Ancak dünya halklarının çoğunun emperyalist zalimleri olan biz Avrupalılar'ın, o bize özgü iğrenç Avrupalı şovenlikle "sömürge savaşları" olarak adlandırdığımız savaşların çoğu, bu ezilen halkların ulusal savaşları ya da ulusal ayaklanmalarıdır. Emperyalizmin başlıca özelliklerinden biri de kapitalizmin en geri ülkelerdeki gelişmesini hızlandırarak ulusal baskıya karşı savaşımı genişletmesi ve yoğunlaştırmasıdır. Bir olgudur bu. Ve kaçınılmaz olarak bundan şu sonuç çıkar ki emperyalizm, çoğu durumda ulusal savaşlara yol açar. Broşüründe söz konusu tezleri savunan *Junius*,[4] emperyalizm döneminde büyük emperyalist devletlerden birine karşı her türlü ulusal savaşın, bu devletin rakibi ve onun gibi emperyalist olan bir başka büyük devletin müdahalesine yol açtığını ve dolayısıyla her türlü ulusal savaşın emperyalist bir savaşa dönüştüğünü söylüyor. Ama bu kanıt da yanlıştır. Böyle de *olabilir*, ancak her zaman böyle olmaz. 1900-1914 arasında başka bir yol izleyen az sömürge savaşı olmadı. Ve bugünkü savaştan sonra, örneğin bu savaş muharip ülkelerin aşırı bir bitkinliğine yol açarsa, diyelim Hindistan, İran, Siam, vb. ülkelerle birleşen Çin'in, büyük devletlere karşı ilerici ve devrimci "hiçbir" ulusal savaş yürütmesinin söz konusu "olamayacağını" ileri sürmek, düpedüz gülünç olurdu.

Emperyalizm döneminde her türlü ulusal savaş olanağını yadsımak, kuramsal olarak yanlış, tarihsel olarak açık bir yanılgı ve uygulama bakımından da Avrupalılar'a özgü bir şovenliktir. Avrupa'da, Afrika'da, Asya'da, vb. yüz milyonlarca insanı ezen ulus-

(4) Rosa Luxemburg.

ların üyeleri olan bizler, ezilen halklara "bizim" uluslarımıza karşı savaşlarının "olanaksız" olduğunu bildirmek zoruda kalıyoruz!

İkinci olarak, iç savaşlar da savaştır. Sınıflar savaşımını kabul eden kimse, iç savaşları da kabul etmekten kaçınamaz. Çünkü sınıflara bölünmüş her toplumda iç savaş, sınıflar savaşımının doğal ve bazı koşullarda da kaçınılmaz uzantısı, genişlemesi ve şiddetlenmesidir. İç savaşları kabul etmemek ya da unutmak, aşırı bir oportünizme düşmek ve sosyalist devrimi yadsımak anlamına gelir.

Üçüncü olarak, sosyalizmin tek bir ülkedeki zaferi, genel olarak bütün savaşları bir çırpıda ortadan kaldıramaz. Tersine, bu savaşları gerekli bir duruma getirir. Çeşitli ülkelerde kapitalizm, son derece farklı bir biçimde gelişir. Ayrıca ticari üretim rejiminde de başka türlü olamaz. Bundan da şu kaçınılmaz sonuç çıkar ki sosyalizm, bütün ülkelerde aynı anda zafer kazanamaz. Sosyalizm ilkin bir tek ya da birkaç ülkede zafer kazanırken öteki ülkeler, belli bir süre boyunca burjuva ya da burjuva öncesi ülkeler olarak kalacaklardır. Bu durum zorunlu olarak sürtüşmelere yol açacak ve ayrıca öteki ülkeler burjuvazisini doğrudan doğruya sosyalist devletin muzaffer proletaryasını ezmeye yöneltecektir. Bu durumda bizim açımızdan savaş, yasal ve haklı bir duruma gelecektir. Sosyalizm için, öteki halkları da burjuvazinin boyunduruğundan kurtarmak için bir savaş olacaktır bu. Kautsky'ye yazdığı 12 Eylül 1882 tarihli mektubunda Engels, *muzaffer* sosyalizmin "savunma savaşları" olasılığını açıkça kabul ederken, yerden göğe kadar haklıydı. Muzaffer proletaryanın, öteki ülkeler burjuvazisine karşı kendini savunmasından başka bir şeyi düşünmüyordu.

Savaşlar, ancak burjuvaziyi tek bir ülkede değil, tüm dünyada devirdikten, kesin olarak yenip mülk-

sözleştirdikten sonra olanaksız bir duruma geleceklerdir. Ve burjuvazinin direncini kırmak gibi bilimsel bakımdan son derece önemli bir sorunun içinden ustalıkla sıyrılmak ya da bu işin sertliklerini gidermek, kesin olarak yanlış ve kesin olarak devrimciliğe sığmaz bir tutumdur. Çünkü burjuvazinin direncini kırmak, sosyalizme *geçiş* sırasındaki en güç ve en yoğun savaşımı gerektiren bir görevdir. "Sosyal" rahipler ve oportünistler, geleceğin barışçıl sosyalizmini düşlemeye her zaman yatkındırlar. Ancak bunları devrimci sosyal demokratlardan ayıran şey de, işte bu görkemli geleceği gerçekleştirmek için zorunlu olan şiddetli sınıf savaşımını ve sınıf *savaşlarını* düşlemek ve düşünmek istememeleridir.

Kendimizi sözcüklerin aldatıcılığına kaptırmamalıyız. Örneğin, "yurt savunması" kavramı birçoklarına tiksinç geliyor; çünkü açık oportünistler ve kautskyciler bu kavramı, burjuvazinin *bugünkü* çapul savaşındaki aldatmacasını gizlemek ve tatlılaştırmak için kullanıyorlar. Bu bir olgu. Ama bundan, siyasal sloganların anlamı üzerinde düşünmeyi unutmamız gerektiği sonucu çıkmaz. Bugünkü savaşta "yurt savunması"nı kabul etmek demek, bu savaşı "haklı" bir savaş olarak, proletaryanın çıkarlarına uygun bir savaş olarak kabul etmek demektir. Hiçbir savaş istilayı dışlamadığına göre, bu kesinlikle böyledir. Ancak büyük emperyalist devletlere karşı ezilen halklar ya da burjuva bir devletin herhangi bir Gallifet[5]'sine karşı *kendi* savaşını yürüten muzaffer proletarya *söz konusu olduğu zaman*, "yurt savunması"nı yadsımak da düpedüz saçma olurdu.

Kuramsal düzeyde her savaşın, başka araçlarla sürdürülen siyasetten başka bir şey olmadığı unutulursa, büyük yanılgıya düşülür. Bugünkü emperyalist savaş, iki büyük devletler grubunun izlediği emper-

(5) 1871 Paris Komünü'nü kan içinde bastıran Fransız general.

yalist siyasetin devamıdır ve bu siyasete de emperyalizm döneminde varolan ilişkilerin tümü yol açmış ve beslemiştir. Ancak bu aynı dönem, zorunlu olarak ulusal baskıya karşı savaşım siyasetine ve proletaryanın burjuvaziye karşı savaşım siyasetine de yol açıp besleyecek, dolayısıyla ilk olarak devrimci ulusal ayaklanma ve savaşları, ikinci olarak proletaryanın burjuvaziye *karşı* savaş ve ayaklanmalarını, üçüncü olarak da bu iki devrimci vb. savaş biçiminin bir kaynaşmasını olanaklı ve kaçınılmaz bir duruma getirecektir.

– II –

Bu söylenenlere, genel bir nitelik taşıyan şu düşünce ekleniyor:

Silah kullanmasını öğrenmeye, silah sahibi olmaya çalışmayan bir ezilen sınıf, ancak köle muamelesi görmeye layıktır. Çünkü ensonu, burjuva barışçılar ya da oportünistler durumuna gelmedikçe, sınıflı bir toplumda yaşadığımızı, bu toplumdan ancak sınıflar savaşımıyla kurtulabileceğimizi unutamayız. İster köleliğe, ister serfliğe ya da bugün olduğu gibi ücretliliğe dayansın, her sınıflı toplumda ezenler sınıfı silahlı bir sınıftır. Günümüzde yalnız sürekli ordu değil, milis de –hatta İsviçre gibi en demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile– proletaryaya *karşı* burjuvazinin silahlanmasını simgeler. Üzerinde ayrıca durmaya pek de gerek olmayacak kadar kolay anlaşılır bir gerçektir bu. Grevcilere karşı bütün kapitalist ülkelerde nasıl asker kullanıldığını anımsatmak yeter.

Proletaryaya karşı burjuvazinin silahlanması, çağdaş kapitalist toplumun en önemli, en temel, en zorunlu olgularından biridir. Ve böyle olduğu için de

devrimci sosyal demokratlara "silahsızlanma"yı "istemek" öneriliyor! Bunu önermek demek, sınıf savaşımı görüşünü tamamen reddetmek ve her türlü devrim düşüncesinden vazgeçmek demektir. Oysa bizim sloganımız, burjuvaziyi yenebilmek, mülksüzleştirebilmek ve silahsızlandırabilmek için, proletaryanın silahlanması olmalıdır. Devrimci bir sınıf için olanaklı tek taktik, kapitalist militarizmin tüm *nesnel gelişmesinden* doğan ve bu gelişmenin zorunlu bir duruma getirdiği taktik, işte budur. Proletarya ancak burjuvaziyi silahsızlandırdıktan *sonradır ki*, dünya çapındaki tarihsel görevine ihanet etmeksizin, genel olarak bütün silahları hurdaya çıkarabilecektir. Ama bu işi ancak burjuvaziyi silahsızlandırdıktan sonra yapacaktır, *hiçbir zaman daha önce değil.*

Bugünkü savaş, gerici hıristiyan sosyalistler ve sulugözlü küçük burjuvalar arasında her ne kadar *yalnızca* korku ve dehşete, her türlü silah kullanımına, kana, ölüme, vb. karşı tiksintiye yol açıyorsa da, kapitalist toplumun *sonsuz bir korkunçluk* olduğunu ve sürekli olarak öyle kaldığını söylemek ödevimizdir. Ve şimdi bütün savaşların en gericisi olan bugünkü savaş, her ne kadar bu topluma *korku dolu bir son hazırlıyorsa da*, umutsuzluğa düşmek için hiçbir nedenimiz yoktur. Oysa, nesnel olarak konuşmak gerekirse, herkesin gözü önünde burjuvazinin kendisinin gerçekten haklı ve devrimci olan tek savaşı, yani emperyalist burjuvaziye karşı iç savaşı hazırladığı bir dönemde silahsızlanma "istemek", –ya da daha doğrusu silahsızlanma düşlemek– kendini umutsuzluğa kaptırmanın ta kendisidir.

Bu söylenenlerin yaşamdan kopuk bir kuram olduğunu söyleyecek biri çıkarsa, bir yandan tröstlerin işlevi ve kadınların fabrikalarda çalışmasının rolü, öte yandan 1871 Paris Komünü ve Rusya'daki Aralık 1905 ayaklanması olmak üzere, dünya

çapında önem taşıyan iki büyük tarihsel olguyu anımsatmak isteriz.

Burjuvazinin sorunu tröstleri geliştirmek, çocukları ve kadınları fabrikalara tıkmak, oralarda onların burunlarından getirmek, ahlaklarını bozmak ve en kötü durumlara düşürmektir. Biz bu türlü gelişmeyi "istemiyor", onu "desteklemiyor" ve ona karşı savaşıyoruz. Ama *nasıl* savaşıyoruz? Biz tröstlerin ve kadınların fabrikalarda çalışmasının bir ilerleme oluşturduğunu biliyoruz. Geriye, zanaatçılığa, tekelcilik öncesi kapitalizme, kadınların evde çalışmasına dönmek istemiyoruz. Tröstler, vb. arasından, sosyalizme doğru ilerlemek istiyoruz!

Bu akılyürütme, gerekli değişiklikler yapılarak, halkın bugünkü askerleştirilmesine de uygulanabilir. Şimdilik emperyalist burjuvazi, yalnız halkın tümünü değil, gençliği de askerleştiriyor. Yarın belki kadınları askerleştirmeye girişecek. Bizim bu konuda, "ne iyi!" dememiz gerekir. Aman elini hızlı tutsun. Bu ne kadar çabuk yapılırsa, kapitalizme karşı silahlı ayaklanma o kadar yakın olacak. Sosyal demokratlar, Komün örneğini unutmadıkça, gençliğin, vb. askerleştirilmesi karşısında nasıl korkuya kapılabilirler? Burada "yaşamdan kopuk bir kuram", bir düş değil, bir olgu söz konusudur. Ve eğer sosyal demokratlar, tüm iktisadi ve siyasal olgulara rağmen, emperyalist dönemin ve emperyalist savaşın kaçınılmaz olarak benzer olguların yinelenmesine yol açacaklarından kuşkulanmaya kadar giderlerse, doğrusu çok yazık olur.

Mayıs 1871'de Komün üzerine bir burjuva gözlemci, bir İngiliz gazetesinde şöyle yazıyordu: "Eğer Fransız ulusu yalnız kadınlardan oluşsaydı, ne müthiş bir ulus olurdu!" Komün sırasında kadınlar ve 13 yaşından başlayarak çocuklar, erkeklerle birlikte savaştı. Burjuvazinin devrilmesine yönelik gelecek

savaşlarda da bu iş başka türlü olamaz. Proleterlerin kadınları, adamakıllı silahlanmış burjuvazinin, kötü silahlanmış ya da hiç silahlanmamış işçilere ateş etmesine ilgisizce bakmayacaklardır. 1871'de olduğu gibi silaha sarılacaklar ve bugünün yıldırılmış uluslarından –ya da daha doğrusu, bugünün hükümetlerden çok oportünistler tarafından örgütsüzleştirilmiş işçi hareketinden– er ya da geç, ama kesin olarak, devrimci proletaryanın "müthiş uluslar"ının uluslararası bir birliği hiç kuşkusuz ortaya çıkıverecektir.

Askerleştirme, bugün tüm toplumsal yaşamı sarmıştır. Emperyalizm, dünyanın paylaşım ve yeniden paylaşımına yönelik zorlu bir savaşım olarak askerleştirmeyi, tarafsız ülkeler ve küçük uluslar dahil, ister istemez bütün ülkelere yaymak zorundadır. Proleterlerin kadınları, buna karşı nasıl bir tepkide bulunacak? Tüm savaşları ve askeri olan herşeyi lanetlemek ve silahsızlanma istemekle mi yetinecek? Gerçekten devrimci bir ezilen sınıfın kadınları, hiçbir zaman bu denli yüz kızartıcı bir rolle yetinmeyecektir. Bunlar oğullarına şöyle diyecektir: "Yakında büyüyeceksin. Sana bir tüfek verecekler. Onu al ve askerlik sanatını gerektiği gibi öğren. Proleterler için gerekli bir bilimdir bu. Bugünkü savaşta olduğu ve sosyalizme ihanet edenlerin sana öğütledikleri gibi kardeşlerine, yani öteki ülkeler işçilerine ateş etmek için değil, kendi ülkenin burjuvazisine karşı savaşmak, sömürüye, sefalete ve savaşlara dindarca dilekler dısında, burjuvaziyi yenerek ve silahsızlandırarak bir son verebilmek için gerekli bir bilim.

Bugünkü savaşla ilgili olarak bu propagandayı ve tastamam bu propagandayı yapmayı kabul etmeyeceksek, uluslararası devrimci sosyal demokrasi üzerine, sosyalist devrim üzerine ve savaşa karşı savaş üzerine parlak sözleri tamamen bir yana

bırakmamız uygun olur.

- III -

Silahsızlanma yanlıları, "halkın silahlanması"na ilişkin program maddesine, öteki nedenler arasında, bu isteğin oportünizme ödün verme tehlikesini artıracağını ileri sürerek karşı çıkıyorlar. Sorunun en önemli yönünü, yani bir yanda silahsızlanma, öte yanda sınıf savaşımı ve sosyal devrim arasındaki ilişkileri yukarda inceledik. Şimdi de silahsızlanma isteği ve oportünizm arasındaki ilişkiyi görelim. Bu isteğe karşı olan başlıca nedenlerden biri, yol açacağı yanılsamalarla, bu isteğin oportünizme karşı savaşımımızı ister istemez hafifletip güçten düşüreceğidir.

Hiç kuşku yok ki bu savaşım, Enternasyonal'in gündemindeki temel sorundur. Emperyalizme karşı bir savaşım, oportünizme karşı savaşıma sıkı sıkıya bağlı olmadıkça, boş bir söz ya da aldatmacadan başka bir şey olamaz. Zimmerwald ve Kienthal[6] konferanslarının başlıca eksikliklerinden, bu bir III. Enternasyonal embriyonlarının olası temel başarısızlık nedenlerinden biri, oportünizme karşı savaşım sorununun bu konferanslarda, oportünistlerden bir

(6) Enternasyonalistler'in Zimmerwald ve Kienthal'de (İsviçre) toplanan uluslararası sosyalist konferansları.
Birinci Uluslararası sosyalist konferans, 5-8 Eylül 1915'te Zimmerwald'de toplandı. Bu konferansta, Lenin tarafından yönetilen devrimci enternasyonalistler ve Kautskyci çoğunluk arasında bir savaşım başladı. Sol enternasyonalistlerle Lenin, Zimmerwald solu grubunu kurdu.
Konferans'ta dünya savaşını emperyalist bir savaş olarak tanımlayan bir bildirge kabul edildi; savaş ödeneklerini kabul eden ve burjuva hükümetlere katılan "sosyalist"lerin tutumu kınandı; Avrupa işçileri, ilhaksız ve tazminatsız bir barış için, savaşa karşı savaşımı yoğunlaştırmaya çağrıldı.
Konferans'ta ayrıca savaş kurbanlarına bir duygudaşlık çağrısı kabul edildi ve bir uluslararası sosyalist komisyon (USK) seçildi.
İkinci Uluslararası Sosyalist Konferans, 24-30 Nisan 1916'da

kopma zorunluluğu yönünde çözülmesi şöyle dursun, açıkça ortaya bile atılmamış olmasına bağlıdır. Avrupa işçi hareketi içinde oportünizm, bir süre için zafer kazandı. Bütün büyük ülkelerde oportünizm, başlıca iki biçimde ortaya çıktı. Birincisi Plehanov, Scheidemann, Legien, Albert Thomas, Sembat, Vandervelde, Hyndman, Henderson, vb. efendilerin açık, kinik ve dolayısıyla daha az tehlikeli sosyal emperyalizmleri. İkincisiyse gizli, Kautskyci sosyal emperyalizm: Almanya'da Kautsky-Haase ve "Sosyal demokrat emek grubu";[7] Fransa'da Longuet, Pressemane, Mayéras ve ötekiler; İngiltere'de Ramsay Mac Donald ve "Bağımsız İşçi Partisi"[8]nin öteki önderleri; Rusya'da Martov, Çheydze ve ötekiler; İtalya'da Treves ve sol denilen öteki reformcular.

Açık oportünizm, devrime ve kendini göstermeye başlayan devrimci hareket ve patlamalara açıkça ve kesinlikle karşıdır. Hükümetlerle doğrudan doğruya

Kienthal'de toplandı. Bu konferansta sol kanat, Zimmerwald Konferansındakinden daha birleşik ve daha güçlü davrandı. Lenin, sosyal-pasifizmin ve Uluslararası Sosyalist Büro'nun oportünist etkinliğinin bir eleştirisini içeren bir kararın çıkarılmasını sağladı. Kienthal'de kabul edilen bildirge ve karar, savaşa karşı enternasyonalist hareketin gelişmesinde ileriye doğru yeni bir adım oluşturdu.
Zimmerwald ve Kienthal Konferansları, enternasyonalist öğelerin ortaya çıkıp bir araya gelmelerine yardımcı olmakla birlikte, tutarlı enternasyonalist düşünceler üzerinde birlik sağlayamadı ve Leninist siyasetin emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürme, kendi emperyalist hükümetinin askeri bozgunu ve III. Enternasyonal'in örgütlenmesi gibi temel tezlerini benimsemedi.

(7) **"Sosyal demokrat emek grubu"** ya da "Arbeitsgemeinschaft" (Emek topluluğu), Alman merkezcilerin örgütü; Mart 1916'da Reichstag'daki sosyal demokrat fraksiyondan kopan milletvekilleri tarafından kuruldu. Bu grup, 1917'de kurulan ve açık sosyal şovenleri destekleyerek onlarla birliğin sürdürülmesini savunan merkezci eğilimli Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisinin çekirdeğini oluşturdu.

(8) **Bağımsız İşçi Partisi** (ILP-Independent Labour Party), James Keir Hardie, R. Mac Donald, vb. öncülüğünde 1893'te kuruldu. Siyasal bakımdan burjuva partiler karşısında bağımsız olduğunu söylemesine rağmen bu parti, gerçekte "sosyalizmden bağımsız, liberalizme bağımlı" (enin) bir partiydi. 1914-1918 emperyalist dünya savaşı sırasında, ilkin savaşa karşı bir bil-

bağlaşma kurmuştur ve bu bağlaşma, hükümete girmekten savaş sanayileri komitelerine (Rusya'da[9]) katılmaya kadar çeşitli biçimlere bürünür. Gizli oportünistler olan Kautskyciler, işçi hareketi için çok daha zararlı ve tehlikelidir; çünkü bunlar, birinci biçimdeki oportünistlerle bağlaşmalarını savunmak amacıyla, sözde "marksist" cafcaflı sözler ve barışçı sloganlardan oluşan özel kanıtlar arkasına saklanırlar. Egemen oportünizmin bu iki biçimine karşı savaşımın, proleter siyasetin parlamento, sendikalar, grevler, askeri alan, vb. gibi *bütün* zeminlerinde sürdürülmesi gerekir. Egemen oportünizmin bu *iki* biçiminin temel özelliği, bugünkü *savaş ve devrim arasındaki bağ* somut sorununun da, *öteki somut devrim sorunlarının* da polis yasaklarına aykırı davranmamak kaygısıyla susarak geçiştirilmesi, gizlenmesi ya da ele alınmasıdır. Ve savaştan önce, tam da kendini yeni yeni belli etmeye başlayan bu savaş ve proleter devrim arasında varolan bağ, resmi olmayan biçimde

---

dirge yayımlandı (13 Ağustos 1914). Ardından Şubat 1915'teki ittifak ülkeleri sosyalistlerinin Londra Konferansı'nda bağımsızlar, konferansta kabul edilen sosyal şoven karara katıldı. Bu konferanstan sonra bağımsız önderler, barışçı sözler altında gizlenen soyal şoven bir tavır takındı. 1919'da Komünist Enternasyonal'in kurulmasından sonra ve sola yönelen parti üyelerinin baskısıyla Bağımsız İşçi Partisi önderleri, II. Enternasyonal'den ayrılma kararı verdiler. 1921'de bağımsızlar, 2 buçukuncu denilen Enternasyonal'e ve bu örgütün çöküşünden sonra yeniden II. Enternasyonal saflarına katıldılar. 1921'de, İngiltere Bağımsız İşçi Partisinin sol kanadı bu partiden ayrıldı ve Büyük Britanya Komünist Partisine katıldı.

(9) **Savaş sanayileri komiteleri.** 1915'te Rusya'da emperyalist büyük burjuvazi tarafından kuruldu. İşçileri kendi etkisi altına almak ve sonuna (zafere) değinciliğe kazanmak için gösterdiği çabalarla burjuvazi, bu komitelere bağlı "işçi grupları" örgütlemeyi tasarladı. İşçi temsilcilerini bu gruplar içine sokmakta burjuvazinin çıkarı vardı; çünkü bu temsilciler, savaş fabrikalarındaki emek üretkenliğinin artması için işçi yığınları içinde propaganda yapacaklardı. Burjuvazi tarafından örgütlenen bu sözde yurtseverce girişimde menşevikler etkin bir rol oynadı. Savaş sanayileri komitelerini boykot etmeye çağıran bolşeviklerse, işçilerin çoğunluğu tarafından desteklenen bu taktiği başarılı bir biçimde uyguladı.

ve Basel Bildirgesi'nde[10] resmi olarak birçok kez ortaya konmuş olmasına rağmen, bu böyledir. Ancak silahsızlanma isteğinin temel eksikliği, devrimin bütün somut sorunlarına yan çizmesidir. Yoksa silahsızlanma yanlıları, yepyeni bir devrim türünü, yani silahsız devrim gibi bir şeyi mi düşünüyor?

Devam edelim. Biz reformlar için savaşıma hiç mi hiç karşı değiliz. Yığınların kaynaşma ve hoşnutsuzluğundan doğan birçok patlamaya karşın ve bizim çabalarımıza rağmen, eğer bugünkü savaş bir devrime yol açmazsa, insan cinsini –en kötü durumda– ikinci bir emperyalist savaş görmekle tehdit eden yürek karartıcı olasılığı bilmezden gelmek istemiyoruz. Ancak biz, oportünistlere karşı *da* yöneltilen bir reformlar programından yanayız. Oportünistler, reformlar için savaşımı yalnız kendilerine bıraktığımızı ve bizim, yürek karartıcı gerçeklikten kaçarak, bulutların ötesinde belirsiz bir "silahsızlanma" doruğuna sığındığımızı görürlerse, çok mutlu olacaklardır. "Silahsızlanma", hiçbir zaman bir savaşım yolu değil, yalnızca acıklı gerçeklikten bir kaçıştır.

Böyle bir programda, biz aşağı yukarı şöyle derdik: "1914-1916 emperyalist savaşında yurt savunması sloganı ve bunun benimsenmesi, işçi hareketinin bir burjuva yalanıyla bozulmasından başka bir şey değildir." Somut sorunlara bu somut yanıt, kuramsal bakımdan proletarya açısından silahsızlanma

(10) **Basel Bildirgesi,** 24-25 Kasım 1912'de Basel'de (İsviçre) toplanan II. Enternasyonal olağanüstü kongresinde savaş üzerine oybirliğiyle kabul edilen bildirge. Bildirge'de emperyalistler tarafından hazırlanan savaşın soyguncu erekleri belirtiliyor ve bütün ülkelerin işçileri savaşa karşı kararlı bir biçimde savaşmaya çağrılıyordu. Emperyalist bir savaşın başlatılması durumunda, bildirgede sosyalistlerin böylece yol açılacak iktisadi ve siyasal bunalımdan sosyalist devrim doğrultusunda savaşmak için yararlanmaları öneriliyordu.
Kautsky, Vandervelde, vb. gibi II. Enternasyonal önderleri, kongrede bu bildirgenin kabul edilmesinden yana oy verdiler. Ancak 1914'te emperyalist dünya savaşı patlak verince, Basel Bildirgesini bir yana bıraktılar ve kendi emperyalist hükümetlerinin yanında yer aldılar.

isteğinden ve "her türlü" yurt savunmasının reddedilmesinden daha doğru ve çok daha yararlı, oportünistler açısındansa daha kabul edilmez bir yanıt olurdu. Ve şöyle de ekleyebilirdik: "İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya, Rusya, İtalya ve ABD gibi bütün büyük devletlerin burjuvazisi öylesine gerici bir duruma gelmiş ve dünyaya egemen olma isteğine öylesine kapılmıştır ki *bu* ülkelerin *burjuvazisi* tarafından yapılan *her* savaş ancak gerici bir savaş olabilir. Proletarya yalnız bu tür savaşa karşı çıkmakla yetinmemeli, ayrıca bu savaşlarda "kendi" hükümetinin yenilmesini de istemeli ve savaşı önlemeye yönelik ayaklanma başarı kazanamazsa, savaştan yararlanarak devrimci bir ayaklanmayı da başlatmalıdır."

Milis konusundaysa, burjuva milisten yana değil, ancak proleter bir milisten yana olduğumuzu söylemeliydik. Öyleyse, yalnız sürekli ordu için değil, hatta ABD ya da İsviçre, Norveç, vb. gibi ülkelerde bile burjuva milis için de"ne tek metelik var, ne tek asker." Gerçekten de en özgür cumhuriyetlerde (örneğin İsviçre'de), özellikle 1907 ve 1911'de milisin gitgide Prusyalılaştığını ve grevcilere karşı askeri harekete geçirmek için kendini parayla sattığını gördük. Subayların halk tarafından seçilmesini, her türlü askeri mahkemenin kaldırılmasını, yabancı işçiler ve ülke işçileri için eşit haklar tanınmasını (örneğin İsviçre gibi, sayısı durmadan artan yabancı işçileri hiçbir hak tanımaksızın gitgide daha utanmaz biçimde sömüren emperyalist devletler için özellikle önemli bir konudur bu) isteyebilir, ardından belki bir ülke nüfusunun söz gelimi her yüz kişisi için, askerlik sanatını bütün ayrıntılarıyla öğrenmek amacıyla bağımsız birlikler kurma ve ücretleri devletçe ödenecek eğitimcileri özgürce seçme, vb. hakkını da isteyebilirdik. Askerlik sanatını proletarya, kendisini kölelik altında tutanlar yararına değil de gerçekten

kendi yararına, ancak bu koşullar içinde öğrenebilirdi. Rus Devrimi, devrimci hareketin kısmi de olsa her başarısının, örneğin bir kentin, bir sanayi mahallesinin, ordunun bir bölümünün ele geçirilmesinin, muzaffer proletaryayı kaçınılmaz olarak işte bu tür bir program uygulamak *zorunda bırakacağını* ortaya koymuştu.

Son olarak, oportünizme karşı programlar yapmakla yetinerek değil, ama ancak bu programların uygulanmasına aralıksız özen göstererek savaşım verilebileceğine hiç kuşku yok. İflas eden II. Enternasyonal'in en büyük ve en öldürücü yanlışlığı, davranışlarının sözlerine uymaması, ikiyüzlülük ve utanıp sıkılmadan söylenen parlak devrimci sözler alışkanlığının bu örgüte yerleştirilmesiydi (Kautsky ve hempalarının, Basel bildirgesi karşısındaki bugünkü tutumlarına bakın). Silahsızlanma düşüncesi,toplumsal bir düşünce olarak, –yani belirli toplumsal koşulların yol açtığı ve belli bir toplumsal çevre üzerinde etkili olmaya, dolayısıyla kişisel bir kapris olarak kalmamaya yetenekli bir düşünce olarak,– hiç kuşku yok uzun süre dünyadaki kanlı savaşlardan uzakta kalan ve bu durumu sonsuzluğa dek sürdürebileceğini sanan birçok küçük devlete özgü son derece "dingin" özel yaşama koşulları içinde doğmuştur. Bunun doğruluğunu görmek için, örneğin Norveçli silahsızlanma yanlılarının kanıtlamasını incelemek yeter: "Biz küçük bir ulusuz; ordumuz önemsizdir; büyük devletlere karşı elimizden hiçbir şey gelmez" (ve bundan dolayı şu ya da bu büyük devletler grubuyla emperyalist bir *bağlaşma* içine zorla sokulmaya karşı direnecek güçten de uzağız)... "küçük ıssız köşemizde rahat kalmak ve silahsızlanma, zorunlu hakemlik, sürekli tarafsızlık (her halde Belçika'nın tarafsızlığı kadar "sürekli"?) talebinde bulunarak, dünyaya kapalı bir siyaset izlemek istiyoruz."

Silahsızlanma düşüncesine birçok küçük devlette belli bir başarı ve belli bir yaygınlık sağlayabilen *nesnel* toplumsal duruma, küçük devletlerin bir kenarda durma yönündeki çapsız eğilimi ve dünya tarihindeki büyük savaşlardan elden geldiğince uzakta kalma, göreneksel bir dinginlik içinde bu devletleri hemen hemen hiç değişmeden öylece bırakan bir tekel durumundan yararlanma yolundaki küçük burjuva istek yol açmaktadır. Kuşkusuz gerici ve tamamen yanılsamalara dayanan bir eğilimdir bu, çünkü küçük devletleri emperyalizm, şu ya da bu biçimde dünya iktisat ve siyasetinin burgacına sürüklemektedir.

Örneğin İsviçre'nin durumu, emperyalist dünya içinde, bu ülkedeki işçi hareketine nesnel olarak *iki* çizgi kabul ettirmektedir. Burjuvaziyle bağlaşma kuran oportünistler, İsviçre'yi emperyalist ulusların burjuva turizm kârlarını tekeline alan demokratik cumhuriyetçi bir federasyon durumuna getirmeye çalışmakta, bu çok "dingin" tekel durumundan elden geldiğince iyi ve rahat bir biçimde yararlanmaya çabalamaktadırlar.

İsviçre'nin gerçek sosyal demokratlarıysa, bu ülkenin göreli özgürlük ve "uluslararası" durumundan yararlanarak, Avrupa işçi partilerindeki devrimci öğeler tarafından kurulan sıkı birliğin zaferine yardımcı olmaya çalışıyorlar. İsviçre'de, Tanrı'ya şükür, bu ülkenin "kendi öz" diliyle değil, savaşan komşu ülkelerin dillerinden başka bir şey olmayan dünya çapında yaygın üç dille konuşulmaktadır.

Eğer 20.000 İsviçreli Parti üyesi, "olağanüstü savaş vergisi" olarak haftada 2 santim ödeseydi, yılda 20.000 frank toplardık. Savaşan ülkelerin işçileri ve askerleri arasında, işçiler içinde ortaya çıkmaya başlayan kaynaşma üzerine, işçilerin siperlerdeki kardeşleşmeleri üzerine, kendi "öz" ülkelerinin emperyalist burjuvazisine karşı silahlarını devrimci bir

biçimde kullanabilme umutları üzerine, vb. gerçeği anlatan her türlü yayını, genelkurmayların yasaklamalarına rağmen, üç dil üzerinden devirli olarak yayabilmek için gerekenden çok bir paradır bu miktar.

Bütün bunlar yeni bir şey değil. *La Sentinelle*, *Volksrecht* ve *Bernen Tagwacht*[11] gibi en iyi gazetelerin, ne yazık ki yetersiz bir ölçüde olmakla birlikte, yaptıkları şey tam da bu. Aarau kongresindeki[12] mükemmel karar, ancak bu etkinlik gelişince yalnızca

---

(11) **"La Sentinelle"** (Nöbetçi), Neufchâtel kantonununun İsviçre sosyal demokrat örgütünün organı; 1884'te La Chaux-de-Fonds'ta kuruldu. 1914-1918 emperyalist dünya savaşının ilk yıllarında bu gazete, enternasyonalist bir görüşü savundu. Günümüzde de yayımlanmakta, antikomünist ve antisovyet bir görüşü savunmaktadır.
"Volksrecht" (Halkın hukuku), günlük gazete, İsviçre sosyal demokrat parti ve Zürich kantonu sosyal demokrat örgütünün organı; 1898'den başlayarak Zürich'te yayımlandı. Emperyalist dünya savaşı (1914-1918) sırasında, sol Zimmerwaldcıların makalelerine yer verdi. Lenin'in bazı makaleleri de bu gazetede yayımlandı. Günümüzde de yayımlanan gazete, antikomünist ve antisoveyet bir çizgi izlemektedir.
"Bernen Tagwacht" (Bern Nöbetçisi), İsviçre Sosyal demokrat parti organı; 1893'te Bern'de kuruldu. 1914-1918 emperyalist dünya savaşının başında K. Liebknecht, F. Mehring ve öteki sol sosyal demokratların makalelerini yayımladı. 1917'den başlayarak açıkça sosyal şovenleri destekledi. Günümüzde de yayımlanmakta, antikomünist ve antisovyet bir görüşü savunmaktadır.

(12) 20-21 Kasım 1915'te Aarau'da İsviçre Sosyal Demokrat Parti Kongresi toplandı. Kongre gündeminin temel maddesi, İsviçre Sosyal Demokrasisinin enternasyonalist Zimmerwaldcılar birliği karşısındaki tutumu sorunuydu. İsviçre Sosyal Demokrasisi içinde bu konu üzerinde çatışan başlıca üç eğilim vardı: 1) Antizimmerwaldcılar (Greulich, Pflüger, vb.); 2) zimmerwald sağı yandaşları (Grimm ve başkaları) ve 3) Zimmerwald solu yandaşları (Platten ve başkaları).
R. Grimm, İsviçre Sosyal Demokrat Partisine, Zimmerwald birliğine katılmayı ve sağ Zimmerwaldcıların siyasal çizgisini benimsemeyi öneren bir karar sundu. İsviçreli sol sosyal demokratlar Grimm'in kararında, yığınların savaşa karşı devrimci savaşımını sonuna kadar geliştirme zorunluluğunu kabul etmeye çağıran ve emperyalist savaşa ancak proletaryanın muzaffer devriminin bir son verebileceğini ileri süren bir değişiklik yapılmasını önerdiler. Solların değişiklik öngergesi, kongrede çoğunlukla kabul edildi.

mükemmel bir karardan daha çok bir şey durumuna gelecektir.

Bizi şu anda ilgilendiren sorun, silahsızlanma isteğinin İsviçreli sosyal demokratlar arasındaki devrimci eğilime uygun düşüp düşmediğini bilmektir. Kuşku yok ki uygun düşmüyor. Nesnel olarak, küçük devletlerin çok belirgin, çok özgül bir ulusal programı olan "silahsızlanma", kesinlikle uluslararası devrimci sosyal demokrasinin uluslararası programı değildir.

Eylül 1916'da Almanca yazıldı.
İlk kez olarak Eylül ve Ekim 1917'de,
Jugend-Internationale" gazetesinin
9 ve 10. sayılarında yayımlandı.

İmza: N. Lenin

UZAKTAN MEKTUPLAR[13]
MEKTUP I

İLK DEVRİMİN BİRİNCİ EVRESİ

Emperyalist dünya savaşı tarafından yol açılan ilk devrim patlak verdi. Bu ilk devrim elbette sonuncu olmayacak.

Bu ilk devrimin, daha açık bir biçimde 1 Mart 1917 Rus Devriminin birinci evresi, İsviçre'de elde edilen yarım yamalak bilgilere göre bir yargıya varmak gerekirse, tamamlanmıştır. Bu birinci evre, elbette devrimimizin son evresi olmayacak.

Yüzyıllardan beri süren ve 1905-1907 arasında halkın tümü tarafından girişilen üç yıllık büyük sınıf savaşları boyunca her güçlüğü yenerek ayakta kalan bir krallığın, bu sadece 8 gün içinde, –Rusya'nın yurt dışındaki bütün temsilcilerine gönderdiği övüngen

(13) **Uzaktan Mektuplar**, Lenin tarafından Mart sonları ile Nisan başlarında (yeni takvimle) İsviçre'de yazıldı. Bu mektuplarında Lenin, Rusya'daki devrimci olayları çözümledi. Lenin çarlığı yıkan Şubat burjuva demokratik devrimini, ancak sosyalist devrime dönüşecek devrimin birinci evresi olarak görüyordu. Böyle beş mektup yazıldı. "Mektup 1. İlk devrimin birinci evresi", Pravda gazetesinin 21 ve 22 Mart 1917 günlü 14. ve 15. sayılarında yayımlandı. "Mektup 5. Proleter devrimci devletin görevleri", Lenin tarafından tamamlanamadı. 5. "Uzaktan mektup"un taslağı, Lenin Derlemesi (XXXVI) içinde yer aldı.

telgrafta B. Milyukov tarafından belirtilen zaman süresi– yıkılmış olma "mucize"si nasıl gerçekleşebildi?

Ne doğada mucize olur, ne de tarihte. Ancak tarihin her ani dönemeci ve özellikle her devrim, öylesine bir içerik zenginliği sunar, savaşım biçimleri ve karşı karşıya bulunan güçler arasındaki ilişkilerin öylesine beklenmedik ve öylesine özgün bileşimlerini ortaya koyar ki, saf birine çok şey mucize gibi görünecektir.

Çarcı krallığın birkaç gün içinde yıkılabilmesi için, dünya çapında tarihsel bir önem taşıyan birçok koşulun bir araya gelmesi gerekti. Başlıcalarını belirtelim.

Eğer Rus proletaryası, 1905'ten 1907'ye değin, üç yıl boyunca büyük sınıf savaşlarına girişmiş ve devrimci enerjisini göstermiş olmasaydı, ikinci devrim bu kadar çabuk olamazdı; şu anlamda ki *ilk evresi* birkaç gün içinde tamamlanamazdı. Birinci devrim (1905), toprağı adamakıllı hazırladı, yüzlerce yıllık önyargıların kökünü kazıdı, milyonlarca işçi ve on milyonlarca köylüyü siyasal yaşam ve siyasal savaşıma soktu, gerçek doğaları bakımından olsun, çıkarlarının, güçlerinin, eylem araçlarının, yakın ve uzak ereklerinin gerçek ilişkisi bakımından olsun, Rus toplumunun *bütün* sınıflarını (ve başlıca partilerini) birbirlerine ve tüm dünyaya gösterdi. Birinci devrim ve onu izlemiş olan karşıdevrim dönemi (1907-1914), Çarcı krallığın içyüzünü gösterdi, onu "son sınır"ına değin götürdü, onun tüm kokuşmuşluk ve bayağılığını ortaya koyup, başında korkunç Rasputin olmak üzere Çarcı kliğin tüm utanmazlık ve çürümüşlüğünün, Romanov ailesinin –Rusya'yı Yahudilerin, işçilerin, devrimcilerin kanına boğan o katillerin,– *milyonlarca* desiyatin toprağı *elde tutan* ve tüm canavarlıkları yapmaya ve tüm cinayetleri işlemeye, kendi "pek kut-

sal mülkiyetleri" ile *sınıflarının mülkiyetini* korumak için gerektiğince yurttaşı yıkıma uğratmaya ve boğazlamaya hazır, "eşitleri arasında birinci" olan *o toprak sahiplerinin* tüm kan dökücülüğünün maskesini çıkardı.

1905-1907 devrimi olmasaydı, 1907-1914 karşı-devrimi olmasaydı, Rus halkı ile Rusya'da yaşayan halkların tüm sınıflarının böylesine belirgin bir "öztanınlama"sı olanaksız olurdu. Tıpkı bunun gibi, bu sınıfların birbirlerine ve çarcı krallığa karşı Şubat-Mart 1917 devriminin 8 günü boyunca kendini göstermiş bulunan tutumlarını tanımlamak da olanaksız olurdu. Bu 8 günlük devrim, eğer bir eğretilemeden yararlanmaya izin verilirse, sanki bir on kadar genel ve kısmi provadan sonra "oynandı"; "oyuncular" birbirlerini tanıyorlar, siyasal eğilimler ve eylem yöntemlerinin en önemsiz ayrıntılarına değin, rollerini, yerlerini ve enine boyuna, baştan sona tüm dekoru biliyorlardı.

Ama, B. Guçkov ve Milyukov'un uşakları ile birlikte, "bir büyük ayaklanma" olarak suçladıkları 1905 birinci ve büyük devriminin, 12 yılda, Guçkov'lar ve Milyukov'ların iktidarı (*şimdilik*) kendilerine vermiş olduğu için "şanlı" olarak ilan ettikleri "parlak" ve "şanlı" 1917 devrimine yol açabilmesi için, bir yandan dünya tarihinin gidişini büyük ölçüde hızlandırmaya, öte yandan da görülmemiş bir yoğunlukta iktisadi, siyasal, ulusal ve uluslararası dünya bunalımları yaratmaya yetenekli, bir büyük, bir zorlu, bir güçlü "rejisör" de gerekti. Dünya tarihinin gidişinin olağanüstü hızlanmasından başka, kana ve çamura bulanmış Romanov'lar krallığı taş arabasının bu dönemeçlerden birinde ilk *hamlede devrilebilmesi* için, son derece sert dönemeçler de gerekti.

Bu güçlü "rejisör", bu zorlu hızlandırıcı rolünü, emperyalist dünya savaşı oynadı.

ABD ve Çin, bu savaşa daha bugünden yarıyarıya girdiklerine ve yarın büsbütün gireceklerine göre, bu savaşın bir dünya savaşı olduğu artık yadsınamaz.

Bu savaşın her *iki* yanda da emperyalist bir nitelik taşıdığı artık yadsınamaz. Sadece kapitalistler ve uşakları, sosyal-yurtseverler ve sosyal-şovenler, –ya da, genel eleştirisel tanımlar yerine Rusya'da tanınmış siyasal adları kullanmak gerekirse, bir yanda sadece Guçkov ve Lvov'lar, Milyukov ve Şingarev'ler, öte yanda da sadece Gvozdevler, Potresov'lar, Çhenkeli'ler, Kerenskiy ve Çheydze'ler– bu gerçeği yadsıyabilirler ya da tatlılaştırabilirler. Savaş, İngiliz ve Fransız burjuvazisi tarafından *olduğu kadar* Alman burjuvazisi tarafından da, öbür ülkeleri yağma etmek, küçük halkları boğmak, dünyayı mali bakımdan egemenlik altına almak, sömürgeleri paylaşmak ve yeniden paylaşmak, çeşitli ülkeler işçilerini aldatarak ve bölerek, can çekişmekte olan kapitalist rejimi kurtarmak için sürdürüldü.

Emperyalist savaş, nesnel bir zorunlulukla, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf savaşımını son derece hızlandırarak ve görülmemiş derecede keskinleştirerek, düşman sınıflar arasında bir iç savaş durumuna dönüşmek zorundaydı.

Bu *dönüşüm* Şubat-Mart 1917 devrimiyle başladı. Bu devrimin birinci evresi bize, ilkin, bir yanda bütün bilinçsiz uşakları ve İngiliz-Fransız elçileri ve kapitalistlerin kişiliğindeki bilinçli önderleri ile birlikte tüm burjuva ve toprak sahibi Rusya, öte yanda da asker ve köylü temsilcilerini kendine katmaya başlayan *İşçi Temsilcileri Sovyeti* gibi iki birleşik güç tarafından çarlığa indirilen darbeyi gösterdi.

Şu üç siyasal kamp, şu üç temel siyasal güç; 1° feodal toprak sahipleri, eski memurlar ve generaller topluluğu başındaki *çarcı krallık*; 2° başlıca temsilcilerinin Kerenskiy ve Çheydze oldukları küçük burjuva-

zinin ardında sürüklendiği *ekimciler*[14] *ve kadetler*[15] *in burjuva ve toprak sahibi Rusyası*; 3° tüm proletarya ve tüm yoksul halk yığını içinde bağlaşıklar arayan *işçi temsilcileri Sovyeti*, –bu üç *temel* siyasal güç, hatta "birinci evre"nin 8 günü içinde, hatta bu satırların yazarı kadar olaylardan uzak ve yabancı gazetelerin yetersiz haberleri ile yetinme zorunda bulunan bir gözlemci için bile, tam bir açıklıkla kendini gösterdi.

Ama bu konu üzerinde daha ayrıntılı bir biçimde durmadan önce, mektubumun çok büyük önem taşıyan bir etkene, yani emperyalist dünya savaşına ayrılmış bulunan bölümüne dönmek zorundayım.

Savaş, savaşan güçleri, savaşan kapitalist grupları, kapitalist rejimin, kapitalist köleliğin "efendi" lerini, *demir zincirler* ile birbirlerine bağladı. İçin-

---

(14) **Ekimciler** (ya da "17 Ekim birliği"), devrimden ürken çarın, halka "yurttaş özgürlüklerinin zamanaşımına uğramaz temellerini" vaat ettiği 17 Ekim 1905 Bildirgesi'nin yayımlanmasından sonra, Rusya'da kurulan karşıdevrimci parti. Bu parti, büyük sanayiciler ve kapitalist tipte toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil ediyor ve savunuyordu; başında önder olarak ünlü sanayici ve Moskova'da birçok yapıya sahip Guçkov ile büyük toprak sahibi Rodzyanko bulunuyordu. Ekimciler, çar hükümetinin iç ve dış siyasetini çekincesiz destekliyorlardı.

(15) **Kadetler**, Rasya'daki kralcı liberal burjuvazinin başlıca partisi olan anayasal-demokrat parti üyeleri. Bu parti ekim 1905'te kuruldu; burjuvazinin temsilcilerini, Zemstvo'lardan gelen toprak sahiplerini ve burjuva aydınları kapsıyordu. Milyukov, Muromtsev, Maklakov, Şingarev, Struve, Rodiçev, bu partinin gözde kişileri idiler. Emekçi yığınların gözünü boyamak için kadetler, kendilerine "Halkın Özgürlüğü Partisi" adını verdiler, ama gerçekte istemleri anayasal krallık çerçevesinden dışarı çıkmıyordu. Birinci Dünya savaşında kadetler, çar hükümetinin ilhakçı dış siyasetini etkin bir biçimde desteklediler. Şubat burjuva demokratik devrimi sırasında, krallığı kurtarmaya çalıştılar. Burjuva Geçici hükümet içinde baskın bir yer tutan kadetler Amerikan, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin istekleri uyarınca halk düşmanı, karşıdevrimci bir siyaset izlediler. Ekim devriminin zaferinden sonra, bütün karşıdevrimci müdahale ve kampanyalara katılan kadetler, Sovyet iktidarının uzlaşmaz düşmanları durumuna geldiler. Müdahalecilerin ve beyaz muhafızların yenilmesinden sonra yurt dışına göç eden kadetler, karşıdevrimci etkinliklerinden vazgeçmediler.

den geçtiğimiz tarihsel uğrağın siyasal ve toplumsal yaşamı, *kanlı bir karışıklık* olarak adlandırılabilir.

Savaşın başında burjuvaziden yana geçen sosyalistler, bütün o Almanya'daki David'ler ve Scheidemann'lar, Rusya'daki Plehanov-Potresov-Gvozdev ve hempaları, devrimcilerin "yanılsama"larına karşı, Basel Bildirgesinin "yanılsama"larına karşı emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesi "gülünç kuruntusu"na karşı, uzun zaman, gırtlakları patlayana değin, olmadık şeyler söylediler. Çeşitli ülkeler işçi sınıflarını kapitalizme "uyarlamak", ehlileştirmek, aldatmak ve bölmekte kapitalistlere yardımcılık eden bu adamlar, kapitalizmin gösterdiği güçlülüğü, canlılığı, uyma yeteneğini öve öve göklere çıkardılar.

Ama, "son gülen iyi güler". Burjuvazi, savaşın yol açtığı devrimci bunalımı fazla geciktiremedi. Bu bunalım, son günlerde Almanya'yı gidip gören bir gözlemciye göre, "dahice örgütlenmiş bir açlık" içinde bulunan Almanya'dan, *açlığın yaklaştığı* ve örgütlenmenin çok daha az "dahice" olduğu İngiltere ve Fransa'ya değin, bütün ülkelerde karşı konmaz bir güçle gelişiyordu.

Devrimci bunalımın, *başka her yerden önce*, örgütsüzlüğün en korkunç ve proletaryanın en devrimci (özel nitelikleri bakımından değil, 1905 yılının canlı gelenekleri bakımından en devrimci) olduğu çarlık Rusya'sında patlak vermiş olması, son derece doğaldır. Bu bunalım, Rusya ve bağlaşıklarının karşılaştıkları bazı yenilgilerle hızlandı. Bu yenilgiler, tüm eski hükümet makinesini ve tüm eski rejimi sarstı;nüfusun *bütün* sınıflarını ona karşı çıkardı, orduyu öfkelendirdi ve yerine genç, taze, özellikle burjuva, soylu olmayan[16] ve küçük burjuva öğeler geçir-

(16) **Soylu olmayanlar (roturiers),** Rus toplumunun, belli bir eğitimi olan ve soyluluktan değil, ama küçük burjuvazi, din adamları sınıfı, esnaf ya da köylülerden gelen kişilerden oluşan bir kategorisi.

mek üzere, fosilleşmiş bir soyluluk ya da son derece çürümüş bir bürokrasiden gelen eski subaylar topluluğunu büyük ölçüde yok etti. "Bozgunculuk"a karşı haykıran ve bağırıp çağıran, burjuvazi önünde duraksamadan yerlere kapanan ya da yalnızca ahlak yoksulu kişiler, şimdi en geri ve en barbar çarcı krallığın çöküşü ile devrimci yangının *başlangıcı* arasındaki tarihsel ilişki olgusuyla yüz yüze geldiler.

Ama savaşın başındaki yenilgilerin, patlamayı hızlandıran olumsuz bir etken rolü oynamalarına rağmen, İngiliz-Fransız mali sermayesi ve İngiliz-Fransız emperyalizmi ile ekimci ve kadet Rus sermayesi arasındaki *bağlılığın*, Nikolay Romanov'a karşı töreye uygun *bir komplo düzenleyerek*, bu bunalımı çabuklaştıran bir etken durumuna geldiğini de söylemek gerekir.

Sorunun çok büyük bir önem taşıyan bu yönünü, İngiliz-Fransız basını, anlaşılır nedenlerle sözünü etmeden geçiştiriyor, Alman basını ise acı alaylarla vurguluyor. Biz marksistler, ne birinci gruptan emperyalist savaşçıların diplomat ve bakanlarının resmi ve tatlı yalanları, ne de onların öteki gruptan maliyeci ve asker rakiplerinin göz kırpma ve sırıtmaları ile kendimizi şaşkınlığa kaptırmadan, gerçeğe dosdoğru bakmalıyız. Şubat-Mart devrim olaylarının tüm akışı açıkça gösteriyor ki, Nikolay II (ve sonuncu olacağını umuyoruz ve böyle olması için de elimizden geleni yapacağız) ile Wilhelm II arasında "ayrı" antlaşmalar ve ayrı bir barış yapılmasını engellemek için, ajanları ve "tanıdık"ları ile birlikte, uzun zamandan beri en umutsuz çabaları göstermekten geri kalmayan İngiliz ve Fransız elçilikleri, Nikolay Romanov'u *tahttan indirmek* ereğiyle, ekimciler ve kadetler ile birlikte, bazı ordu ve özellikle Petersburg garnizonu general ve subayları ile birlikte, doğrudan doğruya bir komplo düzenlemişlerdir.

Hayale kapılmayalım. Gvozdev-Potresov eğilimi ile enternasyonalizm arasında sallanan ve çoğu kez kendilerini küçük burjuva pasifizmine kaptıran bazı "okistler"[17] ya da "menşevikler"[18] gibi, şimdi işçi partisinin kadetlerle "uzlaşma"sını, ikincilerin birinci tarafından "destek"lenmesini, vb. göklere çıkarmaya hazır olan kişilerin yanlışlığına düşmeyelim. Bu adamlar, kendilerini ezbere öğrenmiş bulundukları (hiç de marksist olmayan) eski öğretilerine uydurmak için, "ünlü savaşçı" Nikolay Romanov'u tahttan indirmek ve onun yerine daha gözüpek, daha taze, daha yetenekli *savaşçılar* geçirmek üzere, Guçkovlar ve Milyukovlar ile birlikte İngiliz-Fransız emperya-

---

(17) **Okistler** ya da RSDİP Örgütlenme komitesi üyeleri, menşeviklerin yönetici merkezi; likidatör menşevikler ile bütün parti düşmanı grup ve akımları toplayan 1912 Ağustos konferansı'nda kurulan merkez; 19-26 Ağustos (1-8 eylül) 1917'de yapılan RSDİP (menşevik) "birleşme" kongresinde Menşevik Parti Merkez Komitesi'nin seçilmesine kadar etkinliğini sürdürdü.

(18) **Menşevikler,** Rus sosyal-demokrasisi içinde, oportünist küçük burjuva akım yandaşları; bunlar işçi sınıfını burjuva etkisi altına almaya çalışıyorlardı. "Azınlıkçılar" anlamına gelen adlarını, Ağustos 1903'deki RSDİP II. Kongresi'nde aldılar. Kongrenin sonlarına doğru, Parti merkez örgütleri seçimlerinde, başlarında Lenin'in bulunduğu devrimci sosyal demokratlar çoğunluğu kazanırken, bunlar azınlıkta kaldı. Bolşevikler (çoğunlukçular) ve menşevikler (azınlıkçılar) ayrımı, bu kongreden gelir. 1905-1907 devrimi sırasında menşevikler, devrimin yönetiminin proletarya tarafından ele alınmasına, işçi sınıfı ile köylülüğün birliğine karşı ve liberal burjuvazi ile bir uyuşmadan, liberal burjuvazinin devrimdeki yönetici rolünden yana çıktı. Gericilik yılları (1907-1910) içinde, devrimin yenilgiye uğramasından sonra menşevikler, proletaryanın yasa dışı gizli devrimci partisini tasfiye etmeye çalıştı. Burjuva Geçici hükümet tarafından uygulanan burjuvazi diktatörlüğü ve Sovyetler tarafından uygulanan proletarya ve köylülük diktatörlüğünü bileştirerek, Rusya'da iktidar ikiliği dönemini açan burjuva demokratik devrimden sonra menşevikler, devrimci-sosyalistler ile birlikte, Geçici hükümete girdi, bu hükümetin emperyalist siyasetini destekledi ve yükselen proleter devrime karşı savaştılar. Sovyetler'de menşevikler, geçici hükümetin desteklenmesi yolundaki, yığınları devrimci hareketten uzaklaştıran aynı siyaseti izliyorlardı.
Ekim devriminden sonra, Sovyet iktidarına karşı yöneltilen komplo ve ayaklanmaları düzenleyip yöneten menşevikler, açıkça karşıdevrimci bir par i durumuna geldi.

listler tarafından tezgahlanan komplo üzerine bir örtü örttüler.

Eğer devrim bu kadar çabuk ve –görünüşte, yüzeysel bir bakışla yetinen biri için– böylesine köktenci bir biçimde zafer kazandıysa, bu zafere yalnızca, çok büyük bir özgünlükteki tarihsel bir durum nedeniyle, *birbirinden kesin olarak ayrı akımların, kesin olarak benzemez* sınıf çıkarlarının, *kesin olarak karşıt* siyasal ve toplumsal eğilimlerin dikkate değer bir "uygunluk" ile *kaynaşmış* olmaları yol açtı. Bir başka deyişle, bir yandan *emperyalist savaşı sürdürmek* için, onu daha kudurmuş ve daha direngen bir biçimde yürütmek için, İstanbul'u... Guçkov'lara, Suriye' yi Fransız kapitalistlerine, Mezopotamya'yı İngiliz kapitalistlerine, vb. vermek ereğiyle, *yeniden milyonlarca* Rusya işçi ve köylüsünü *öldürmek için*, Milyukov, Guçkov ve hempalarını iktidarı ele geçirmeye iteleyen İngiliz-Fransız emperyalistlerinin komplosu, öte yandan proletarya ve halk yığınının (kentlerin ve kırların tüm yoksul halkı), *ekmek, barış ve gerçek özgürlük* için derin bir devrimci hareketi yol açtı.

Devrimci Rusya proletaryasının, İngiliz parası ile çırpıştırılan ve çarlık emperyalizminden daha az tiksinç olmayan kadetlerin ve ekimcilerin emperyalizmini "desteklemiş" olduğunu ileri sürmek düpedüz saçma olurdu. Devrimci işçiler, kısa süreli ve istisnai bir konjonktürden doğan bazı tarihsel uğraklarda, bir kral yerine *bir başkasını* ve tercihen bir Romanov'u *geçirmeyi* gözeten Buchanan, Guçkov, Milyukov ve hempalarının savaşımından her ne kadar *yararlanıyorlarsa* da, esrimeye ya da şaşırmaya kapılmaksızın, yüz kızartıcı çarcı krallığı temellerine kadar yıkıyorlardı, şimdiden önemli bir ölçüde yıkmış bulunuyorlar ve yıkmaya devam edeceklerdir!

İşler, işte böyle ve yalnızca böyle olup bitti. Doğrudan korkmayan, devrimdeki toplumsal güçler

ilişkisini acele etmeden göz önüne getiren, her "güncel uğrak"ı, sadece şimdiki, bugünkü özgünlüğü açısından değil, ama Rusya'da olduğu denli tüm dünyada da, proletarya çıkarları ile burjuvazi çıkarları arasındaki daha derin güçleri, daha derin ilişkileri hesaba katarak değerlendiren bir siyaset adamının, durumu işte böyle, ama yalnızca böyle düşünmesi gerekir.

Petrograd işçileri, tüm Rusya işçileri gibi, özgürlük için, köylülere toprak için, *barış için*, emperyalist kasaplığa ve çarcı krallığa karşı, büyük bir özveri içinde savaştı. Bu kasaplığı sürdürmek ve yoğunlaştırmak isteyen İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi, saray entrikaları çevirdi, muhafız subayları ile bir komplo kurdu, Guçkov'ları ve Milyukovları ileri sürüp yüreklendirdi, savaşımdaki proletarya tarafından çarlığa ilk darbeler indirilir indirilmez *iktidarı* edimsel olarak *ele alan hazırlop yeni bir hükümet* tezgahladı.

İçinde ekimciler ve Cellat Stolıypin'in dünkü suç ortakları olan "barışçıl yenileştirme"[19] yandaşları Lvov ve Guçkov'un *gerçekten önemli* görevler, savaş görevleri, kesin görevler gördükleri, orduyu, memurlar topluluğunu el altında tuttukları bu yeni hükümet, –Milyukov ve öbür kadetlerin gösteriş için, ince ve bilgin söylevler çekmek için daha çok dekoratif bir nitelikte yer aldıkları, oysa "trudovik"[20] Kerenskiy'in, işçileri ve köylüleri aldatmak için, bir alan soytarısı rolü oynadığı bu hükümet– işte bu hükümet, rasgele seçilmiş kişileri bir araya getirmiyor.

---

(19) **Barışçıl yenileştirme partisi,** burjuvazi ve toprak sahiplerinin karşıdevrimci örgütü; sol ekimciler ile sağ kadetler tarafından, 1906'da kuruldu.

(20) **Trudovikler,** "Emek Grubu", I. Devlet Duması'ndaki köylü milletvekilleri tarafından Nisan 1906'da kurulmuş bulunan küçük burjuva demokratlar grubu. Trudovikler, her dört Duma'da da temsil edildi. Birinci Dünya savaşı sırasında (1914-1918) trudovikler, şoven bir tavır takındı. Şubat burjuva demokratik devriminden sonra, kulakların (zengin köylüler) çıkarlarını dışavuran trudovikler, **halkçı sosyalistler** ile birlikte, karşıdevrim saflarına geçti.

Bu hükümet, Rusya'da siyasal iktidara erişmiş bulunan yeni bir sınıfın, ülkemizi uzun zamandan bu yana iktisadi planda *yöneten* ve 1905-1907 devrimi sırasında olduğu gibi 1907-1914 karşı-devrimi içinde de ve ensonu, görülmemiş bir çabuklukla, 1914-1917 savaşı boyunca da yerel özyönetim organlarını, kamu eğitimini, her türlü kongreleri, Duma[21] yı, savaş sanayileri komitelerini vb. buyruğu altına alarak siyasal planda çok çabuk örgütlenmiş olan kapitalist büyük toprak sahipleri ve burjuvazi sınıfının temsilcileri tarafından kurulmuştur. Bu yeni sınıf 1917 başlarında iktidara, "hemen hemen tamamen" *geçmişti*; bu nedenle, daha çarlığa ilk darbeler indirilir indirilmez, yerini burjuvaziye bırakan çarlık, çöktü. Güçlerini sonuna kadar kullanmasına yol açarak, emperyalist savaş, geri Rusya'nın gelişmesini öylesine hızlandırdı ki, İtalya'ya, İngiltere' ye, neredeyse "birdenbire" (pratik olarak, bu iş birdenbire olmuş *gibi görünüyor*) yetişmiş, "parlamenter", "ulusal" bir "koalisyon" hükümeti (yani emperyalist insan kırımını sürdürmeye ve halkı aldatmaya elverişli bir hükümet) kurmuş bulunuyoruz.

Bu hükümetin –aslında "İngiltere-Fransa" milyar-

(21) **Devlet Duması,** 1905 devrimci olayları üzerine Çarlık hükümetinin toplantıya çağırma zorunda kaldığı temsili kurum. Biçimsel olarak Devlet duması, bir yasama organıydı, ama pratik bakımdan hiçbir gerçek gücü yoktu. Duma seçimleri ne tek dereceli, ne eşit, ne de genel bir nitelik taşıyordu. Emekçi sınıflar ve Rus olmayan milliyetlerin seçim hakları son derece kısıtlanmıştı. İşçi ve köylülerin büyük bir bölümü hiçbir seçim hakkından yararlanamıyordu. 11 (24) aralık 1905 günlü seçim yasası uyarınca, bir toprak sahibinin oyu, 3 kentsel burjuvazi temsilcisi oyuna, 15 köylü oyuna ve 45 işçi oyuna eşit sayılıyordu. I. Devlet Duması (Nisan-Temmuz 1905) ile II. devlet duması (Şubat-Haziran 1907), çarlık hükümeti tarafından dağıtıldı. 3 Haziran 1907 hükümet darbesinden sonra hükümet, işçilerin, köylülerin ve kentler küçük burjuvazisinin haklarını daha da kısıtlayan ve III. (1907-1912) ve IV. (1912-1917) Devlet Duması'nda toprak sahipleri ve büyük kapitalistler gerici blokuna tam bir egemenlik sağlayan yeni bir seçim yasası yayımladı.

derler "firma"sının basit bir tecimevi görevlisinden başka bir şey olmayan bu hükümetin– yanında, proletarya ile kentler ve kırlar nüfusunun bütün yoksul katmanlarının çıkarlarını temsil eden, resmi olmayan, henüz gelişmesinin başlangıcında, görece güçsüz bir *işçi hükümeti*, asıl hükümet ortaya çıktı. Askerler ve köylüler ile, özellikle tarım işçileri ile, elbette en başta, köylülerden daha da çok bu sonuncularla bağ kurmaya çalışan Petrograd *İşçi temsilcileri sovyeti*'ydi bu.

Marksist taktiği, kendisine uygun düşen tek sağlam temel üzerine, *olgular* temeli üzerine oturtmak için herşeyden önce en yüksek nesnel kesinlikle saptama çabası göstermemiz gereken *gerçek* siyasal durum, işte budur.

Çarcı krallık tepelendi, ama daha son darbeyi yemedi.

Emperyalist savaşı "sonuna değin" götürmek isteyen, gerçeklikte "İngiltere-Fransa" mali firmasının tecimevi görevlisi olan ekimciler ve kadetler burjuva hükümeti halka, halk üzerindeki iktidarının korunmasıyla ve emperyalist kasaplığın sürdürülmesi olanağıyla bağdaşan özgürlük ve bağışları bol keseden *vaat etmek zorundadır.*

Yoksul yığınların hepsinin, yani nüfusun onda dokuzunun çıkarlarını temsil eden, işçilerin örgütü ve bir işçi hükümetinin embriyonu olan İşçi temsilcileri sovyeti, *barış, ekmek ve özgürlük* için savaşıyor.

Bu üç gücün savaşımı, devrimin birinci evresinden ikinci evresine *geçişi* simgeleyen güncel durumu belirliyor.

Birinci ve ikinci güç arasındaki çelişki, derin *değildir;*geçicidir ve *yalnızca* günün konjonktürü tarafından, emperyalist savaştaki olayların sert bir dönemeci tarafından ortaya çıkarılmıştır. *Tüm* yeni hükümet, kralcılardan kurulmuştur; çünkü Kerens-

kiy'in *sözde kalan* cumhuriyetçiliği, gerçekten ne ciddi, ne de bir siyaset adamına yaraşır bir şeydir. Bu cumhuriyetçilik, *nesnel olarak söylemek gerekirse*, küçük politikacılıktır. Yeni hükümet, çarcı krallığa daha son darbeyi indirmeden önce, kendini çoktan büyük toprak sahipleri hanedanı olan Romanovlar ile *iş pişirmeye vermiş* bulunuyordu. Ekimci-kadet tipindeki burjuvazinin, emekçilere karşı sermayenin ayrıcalıklarını korumak için, bürokrasinin ve ordunun başkanı olarak, krallığa *gereksinmesi* vardır.

Çarcı gericiliğe karşı savaşmak için işçilerin yeni hükümeti *destekleme* zorunda olduklarını ileri sürmek demek (ve görünüşe göre, Potresov'ların Gvozdev'lerin, Çhenkeli'lerin ve son derece *kaçamaklı* konumuna karşın *Çheydze*'nin bile ileri sürdükleri de budur), o işçilere ihanet etmek, proletarya ülküsüne, barış ve özgürlük ülküsüne ihanet etmek demektir. Çünkü gerçekte bu yeni hükümet, *apaçık bir biçimde*, emperyalist sermaye tarafından, emperyalist *savaş* ve çapul siyaseti tarafından, daha şimdiden sımsıkı bağlanmış bulunuyor; o *daha şimdiden* hanedan ile (halka danışmaksızın!) pazarlıklara girişiyor; *o daha şimdiden çarcı krallığın yeniden kurulması için çalışıyor;* o daha şimdiden bir kralcılık adayını, Mihail Romanov'u davet ediyor; o daha şimdiden onun tahtını pekiştirmek, eski yasa ile desteklenen meşru krallık yerine, dalavereli halkoyu ile desteklenen bonapartçı bir krallık geçirmek için uğraşıyor.

Hayır, çarcı krallığa karşı etkili bir biçimde savaşmak için, özgürlüğü sözde, tatlı dilli Milyukov ve Kerenskiy'in vaatleri ile değil, gerçekten sağlamak için, işçiler yeni hükümeti değil, bu hükümet işçileri "desteklemek" zorundadır! Çünkü *özgürlüğün* ve çarlığın kökten yıkılmasının tek *güvencesi, proletaryanın silahlanmasında*. İşçi temsilcilerinin sovyeti'nin işlev, önem ve gücünün pekişmesi, yaygınlaşması ve

gelişmesinde yatıyor.

Geri kalanı, boşsözden ve yalandan, liberal ya da köktenci kamp siyasetçilerinin gönüllü körlüğünden, hileli manevralardan başka bir şey değildir!

İşçilerin silahlanmasına yardım edin, ya da hiç olmazsa onları bu işten alıkoymayın; o zaman Rusya'da özgürlük yenilmez, krallığın yeniden kurulması olanaksız ve cumhuriyet güvenceye bağlanmış bir duruma gelecektir.

Yoksa Guçkovlar ve Milyukovlar krallığı yeniden kuracak, "özgürlükler" konusunda vaat etmiş oldukları şeylerin hiçbirini, ama hiçbirini yerine getirmeyeceklerdir. Tüm burjuva siyasetçiler, *bütün* burjuva devrimlerde, halkı vaatler ile "beslemiş" ve işçileri vaatler ile aldatmışlardır.

Devrimimiz burjuva devrimidir; *öyleyse* işçiler burjuvaziyi desteklemelidir, diyorlar Potresovlar, Gvozdevler, Çheydzeler, –daha dün Plehanov'un dediği gibi.

Devrimimiz burjuva devrimidir, diyoruz biz marksistler; *öyleyse* işçiler, halka burjuva siyasetçilerin yalanlarını göstermeli, ona sözlere kulak asmamayı, yalnızca *kendi* örgütlerine, *kendi* birliğine, *kendi* silahlanmasına güvenmesini öğretmelidirler.

Ekimcilerin ve kadetlerin, Guçkov'ların ve Milyukov'ların hükümeti, halka –içtenlikle istese bile (yalnız küçük çocuklar Guçkov ve Lvov'un içtenliğine inanabilirler)– ne barış, ne ekmek, ne de özgürlük *verebilir.*

Barış veremez, çünkü bu hükümet bir savaş hükümetidir; emperyalist insan kırımını sürdürme hükümeti, Ermenistan'ı, Galiçya'yı, Türkiye'yi yağma etmek, İstanbul'u almak, Polonya'yı, Kurland'ı, Litvanya'yı, vb. yeniden fethetmek isteyen bir çapul hükümetidir. Bu hükümet, emperyalist İngiliz-Fransız sermayesi tarafından sıkı sıkıya bağlanmıştır.

Rus sermayesi, *yüz milyarlarla* oynayan ve "İngiltere-Fransa" adını taşıyan evrensel "firma"nın bir şubesinden başka bir şey değildir.

Ekmek veremez, çünkü bir burjuva hükümetidir. *Olsa olsa* halka, Almanya'nın yaptığı gibi, "dahice örgütlenmiş bir açlık" verecektir. Ama halk açlığa katlanmak istemeyecektir. Halk, ekmek olduğunu ve elde edilebileceğini, ama ancak *sermaye ve toprak mülkiyetinin karşısında gerilemeyen* önlemler aracıyla elde edilebileceğini öğrenecek ve kuşkusuz çok yakında öğrenecektir.

Özgürlük de veremez, çünkü bu hükümet, halktan *korkan* ve daha şimdiden Romanovlar hanedanı ile gizli anlaşma içinde olan kapitalistler ve toprak sahipleri hükümetidir.

Bu hükümet karşısındaki ivedi davranışımızın taktik amaçlarından, bir başka makalede söz edeceğiz. O makalede, güncel dönemin, yani devrimin birinci evresinden ikinci evresine *geçiş* döneminin özgünlüğünü neyin oluşturduğunu ve *bu* dönemdeki sloganın, "günün işi"nin, neden şu slogan olduğunu göstereceğiz: *İşçiler, çarlığa karşı iç savaşta, proletarya ve halka özgü kahramanlık mucizeleri gösterdiniz; devrimin ikinci evresinde, kendi zaferinizi hazırlamak için, proletarya ve halka özgü örgütlenme mucizeleri göstermelisiniz.*

Şimdilik devrimin güncel evresindeki sınıf savaşımı ve sınıfsal güçler ilişkisini çözümlemekle yetindiğimizden, bir de şu soruyu sormalıyız: Proletaryanın *güncel* devrimdeki *bağlaşıkları* kimlerdir?

Proletaryanın *iki bağlaşığı* var: En başta Rusya'nın on milyonlarca insanı kapsayan ve nüfusun engin çoğunluğunu oluşturan büyük yarı proletarya ve kısmen de küçük köylüler yığını. Barış, ekmek, özgürlük ve toprak, bu yığın için *zorunlu* şeylerdir. Bu yığın zorunlu olarak burjuvazinin, özellikle de onu

burjuvazi ve proletarya arasında kararsız bırakan yaşama koşulları bakımından en çok kendisine benzediği küçük burjuvazinin belli bir etkisini taşıyacaktır. Savaş Guçkov, Lvov, Milyukov ve hempaları tarafından ne kadar gözüpek bir biçimde yönetilirse, *o kadar* ağır olacak olan sert savaş dersleri, bu yığını *kaçınılmaz olarak* proletaryaya doğru götürecek ve onu izlemeye zorlayacaktır. Her şeyden önce ve her şeyin üstünde bu yığını *aydınlatmak* ve onu örgütlemeye çalışmak için, şimdi yeni rejimin görece özgürlüğünden ve işçi temsilcileri sovyetlerinden yararlanmamız gerekiyor. Köylü temsilcileri sovyetlerinden, Tarım işçileri sovyetlerinden yararlanmamız gerekiyor, temel görevlerimizden biri de bu. Bunu yaparken amacımız, yalnızca tarım işçileri ile ayrı Sovyetler kurmak değil, ayrıca yoksul ve muhtaç köylülerin, zengin köylülerden *bağımsız olarak* örgütlenmesi de olacaktır. Zorunluluğunun bugün kendisini buyurucasına kabul ettirdiği örgütlenmenin özel görevleri ve özel biçimlerini, bundan sonraki mektupta ele alacağız.

İkinci olarak, bütün savaşan ülkelerin ve genel olarak bütün ülkelerin proletaryası, Rus proletaryasının bağlaşığıdır. Bu bağlaşık, bugün savaş tarafından büyük ölçüde bitkin bir duruma düşürülmüştür ve sözcüleri de, çoğu kez, Rusya'daki Plehanov, Gvozdev ve Potresov gibi, Avrupa'nın burjuvazi saflarına geçmiş sosyal şovenleridir. Ama emperyalist savaşın her ayı, proletaryayı onların etkisinden daha çok kurtarıyor ve Rus devrimi bu süreci, engin bir ölçek üzerinde, *kuşkusuz* hızlandıracaktır.

Bu iki bağlaşık ile birlikte proletarya, güncel geçiş döneminin *özelliklerinden yararlanarak*, Guçkov-Milyukov'un yarı-krallığı yerine, ilkin demokratik cumhuriyetin fethine ve köylülerin büyük toprak sahipleri üzerindeki tam zaferine, ardından da savaşta

gücü tükenen halklara *barış, ekmek ve özgürlük* verecek tek şey olan *sosyalizme* yürüyebilir ve yürüyecektir de.

7 (20 Mart 1917 günü yazıldı
21 ve 22 Mart 1917 günleri
"Pravda"nın 14. ve 15. sayılarında
yayımlandı.

PROLETARYANIN BUGÜNKÜ DEVRİMDEKİ GÖREVLERİ[22]

Petrograd'a ancak 3-4 Nisan gecesi geldiğimden, ayın 4'ündeki toplantıya, devrimci proletaryanın görevleri üzerine, elbette ancak kedi adıma ve hazırlık eksikliğimden ileri gelen çekinceler ileri sürerek bir rapor sunabilirdim.

İşimi ve *iyi niyetli* itirazcıların işini kolaylaştırmak için yapabildiğim tek şey, *yazılı* tezler hazırlamak oldu. Bu tezleri okudum ve metni Tserete-

(22) **Proletaryanın bugünkü devrimdeki görevleri** makalesi, 7 Nisan 1917'de N. Lenin imzasıyla, Pravda'nın 26. sayısında yayımlandı. Ünlü **Nisan Tezleri**'ni içeren bu makalede Lenin, partiyi burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesine yönelterek hem somut, hem de bu dönüşümün kuramına dayanan bir plan öneriyordu. Proleter devrimin yönetici güçlerini belirttikten sonra, 1905 ve 1917 devrimleri deneyine dayanan Lenin, Sovyetler Cumhuriyetini, proletarya diktatörlüğünün siyasal biçimi olarak tanımlıyordu. Tezler, partinin devrimin bu yeni evresindeki siyasal ve iktisadi platformunu belirliyorlardı. Lenin bu tezleri, 4 (17) Nisan 1917 günü, Tauride Sarayı'ndaki iki toplantıda (bir bolşevikler toplantısında ve Rusya İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri konferansının bolşevik ve menşevik delegelerinin bir ortak toplantısında) okudu. Makale, **Sosyal-demokrat** (Moskova), **Proletari** (Harkov), **Krasnoyarskiy Raboçi** (Krasnoyarsk İşçisi) [Kransoyarsk], **Vperyod** (İleri) [Ufa], **Bakinski Raboçi** (Baku İşçisi) [Baku], **Kavkazski Raboçi** (Kafkas İşçisi) [Tiflis] vb. bolşevik gazeteler tarafından yayımlandı.

liy yoldaşa verdim. Onları *iki kez art arda*, ilkin bolşevikler toplantısında, sonra bolşevikler ve menşevikler toplantısında, ağır ağır okudum.

Burada bu kişisel tezleri, sadece çok kısa açıklayıcı notlarla birlikte sunuyorum; raporumda çok daha ayrıntılı bir biçimde açıklanmışlardır.

TEZLER

1. Rusya bakımından, yeni Lvov ve hempaları hükümetinin yönetimi altında bile, bu hükümetin kapitalist niteliği nedeniyle, söz götürmez bir biçimde emperyalist bir yağma savaşı olarak kalmış bulunan savaş karşısındaki tutumumuzda, ne kadar küçük olursa olsun, "devrimci sonuna değincilik"e verilecek hiçbir ödün hoşgörü ile karşılanamaz.

Bilinçli proletarya, sonuna değinciliği gerçekten haklı çıkaracak devrimci bir savaşı, ancak şu koşullar yerine gelirse onaylayabilir:

a) İktidarın proletarya ve köylülüğün proletaryaya yakın yoksul öğelerine geçmesi;

b) Her türlü ilhaktan, sözle değil, gerçekten vazgeçilmesi;

c) Tüm sermaye çıkarlarından gerçekte tam bir kopuş.

Savaşı toprak fetihleri ereğiyle değil, sadece zorunluluk yüzünden kabul eden devrimci sonuna değincilik yandaşları yığını arasında yer alan geniş katmanlarının yadsınması olanaksız iyi niyeti ve onların burjuvazi tarafından aldatılmış bulunmaları nedeniyle, onları çok özel bir sebat, sabır ve özenle yanılgıları konusunda aydınlatmak, onlara sermaye ve emperyalist savaş arasında kopmaz bir bağ olduğunu açıklamak ve sermayeyi alaşağı etmeksizin, savaşı gerçekten demokratik ve zorla dayatılmış olmayan bir barış ile bitirmenin *olanaksız* olduğunu

onlara göstermek gerekir.

Bu görüş tarzının, savaşan ordu içinde en geniş propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2. Rusya'daki güncel durumda özgün olan şey, proletaryanın yetersiz bilinç ve örgütlenme derecesi sonucu iktidarı burjuvaziye veren devrimin birinci evresinden, iktidarı proletaryaya ve köylülüğün yoksul katmanlarına verecek olan *ikinci* evresine *geçiştir.*

Bu geçişin başlıca özellikleri, bir yandan, en yüksek derecede bir yasal olanaklar varlığı (Rusya *bugün*, bütün savaşan ülkeler içinde, dünyanın en özgür ülkesidir), öte yandan, yığınlar üzerinde uygulanan baskı yokluğu ve ensonu yığınların kapitalistler hükümeti karşısındaki, o en kötü barış ve sosyalizm düşmanları hükümeti karşısındaki usdışı güvenidir.

Bu özgün durum, siyasal yaşama yeni yeni açılan uçsuz bucaksız proleter yığın içindeki Parti çalışmasının *özel* koşullarına kendimizi uydurmayı bilmemizi gerektirir.

3. Geçici hükümete hiçbir destek yok; onun bütün vaatlerinin, özellikle ilhaklardan vazgeçilmesine ilişkin vaatlerinin tepeden tırnağa yalancı niteliğini ortaya koymak gerekir. Kapitalistlerin hükümeti olan *bu* hükümetin, emperyalist olmaktan *çıkmasını* "istemek" yerine –kabul edilmez bir şeydir bu, çünkü ortalığa kuruntular sürmek demektir– maskesini çıkarmak gerekir.

4. İşçi temsilcileri sovyetlerinin çoğunda, burjuvazinin etkisi altına girmiş ve bu etkiyi proletarya üzerine yayan *bütün* küçük burjuva oportünist öğeler *bloku* karşısında, Partimizin azınlıkta olduğu ve şimdilik güçsüz bir azınlıktan başka birşey oluşturmadığını kabul etmek gerekir. Bu öğeler, halkçı-sos-

yalistler[23] ve devrimci-sosyalistlerden,[24] örgütlenme komitesine (Çheydze, Tsereteliy, vb.), Steklov'a, vb., vb. değin gider.

İşçi temsilcileri sovyetlerinin olanaklı *tek* devrimci hükümet biçimi olduğunu ve dolayısıyla görevimizin, *bu* hükümet kendini burjuvazinin etkisine bıraktığı sürece yığınlara, özsel olarak onların pratik gereksinimlerinden hareket ederek, sabırla, sistemli

(23) **Halkçı-Sosyalistler** (Halkçı Sosyalist Emek Partisi), partilerinin sağ kanadından ayrılan devrimci-sosyalistler tarafından 1906'da kurulan küçük burjuva parti. Ilımlı demokratik istemleri, anayasal krallığın çerçevesi dışına çıkmıyordu. Halkçı-sosyalistler, devrimci-sosyalistlerin programının, toprağın toplumsallaştırılmasını isteyen tezini benimsemiyor ve büyük toprak mülklerinin bir satınalma tazminatı aracıyla kamulaştırılmasını kabul ediyorlardı. Lenin onları "küçük burjuva oportünistler", "sosyal-kadetler", "devrimci-sosyalist meşevikler" olarak nitelendiriyordu. Liderleri, Peşehonov, Milyakotin, Anenski, vb. gibi kimselerdi.
Şubat burjuva demokratik devriminden sonra halkçı-sosyalistler partisi, burjuva geçici hükümeti etkin olarak destekledi ve karşı devrim kampına geçti.

(24) **Devrimci-sosyalistler** (s. -r.), Rusya'da çeşitli halkçı grup ve çevrelerin ("Devrimci-sosyalistler birliği", "Devrimci-sosyalistler partisi", vb.) kaynaşması üzerine, 1901 sonları ile 1902 başları dolaylarında kurulan küçük burjuva partisi. **Revolusionnaya Rossaia** (Devrimci Rusya) gazetesi (1900-1905) ile **Vestnik Ruskoy Revolutsii** (Rus devrim habercisi) dergisi (1901-1905), bu partinin resmi organları durumuna geldiler. Devrimci-sosyalistler, proletarya ile küçük mülk sahipleri arasında sınıf ayrımı görmüyorlar, köylülük içindeki sınıf çelişkilerini gözardı ediyorlar, proletaryanın devrimdeki yönetici rolünü yadsıyorlardı. S.-r.'lerin görüşleri, halkçılık ile revizyonizmin seçmeci (eklektik) bir karışımı idi. Lenin'in deyişiyle, "onlar Marksizmin bugün moda olan oportünist "eleştiri"si aracıyla, halkçılığın deliklerini tıkamaya çabalıyorlardı."
Bolşevik parti, s.-r.'lerin kendilerini sosyalist gösterme girişimlerini kınamaktan hiç vazgeçmedi, köylülüğü her zaman onların etkisinden kurtarmaya uğraştı, bireysel suikast taktiklerinin işçi hareketine verdiği zararı hep gösterdi. Öte yandan, bazı koşullarda bolşevikler, çarlığa karşı savaşımda s.-r.'ler ile geçici bağlaşmalar da yaptılar. Birinci devrim sırasında, görüşleri bakımından kadetlere yakın yasal parti, "Halkçı sosyalist emek partisi"ni kuran sağ kanat ile, yarı anarşist "maksimalistler" birliğini oluşturan sol kanadın, s.-r.'ler partisinden koptukları görüldü. Stolypin gericiliği sırasında s.-r.'ler partisi, bir dağınıklık ve ideolojik bulanıklık döneminden geçti. Birinci Dünya savaşı sırasında s.-r.'lerin çoğu, sosyal şovenizm görüşlerini benimsedi.

olarak, ısrarla, taktiklerinin yanlışlıklarını *açıklamaktan* başka bir şey olmayacağını bu yığınlara açıklamak gerekir.

Azınlıkta olduğumuz sürece, yığınların kendi yanlışlıklarından deney yoluyla kurtulmaları için, tüm iktidarın İşçi temsilcileri sovyetlerine geçme zorunluluğunu olumlamakla birlikte, yapılan yanlışlıkları eleştirip açıklamaya çalışacağız.

5. Parlamenter bir cumhuriyet değil, –İşçi temsilcileri sovyetlerinden sonra parlamenter cumhuriyete dönmek, geriye doğru bir adım olurdu,— tüm ülkede, tabandan doruğa, bir işçi, tarım ücretlileri ve köylü temsilcileri Sovyetleri cumhuriyeti.

Polisin, ordunun[*] ve memurlar kastının kaldırılması

Seçilmiş ve her an görevden alınabilir memurların maaşı, iyi bir işçinin ortalama ücretinden yüksek olmamalıdır.

6. Tarım programında ağırlık merkezini, Tarım ücretlileri temsilcilerinin Sovyetleri üzerine kaydırmak gerekir.

Şubat 1917 burjuva demokratik devriminin zaferinden sonra devrimci-sosyalistler, menşevikler ve kadetlerle birlikte, burjuvazi ve toprak sahiplerinin karşı devrimci Geçici hükümetinin başlıca desteğini oluşturdular; liderleri (Kerenskiy, Avksentiyev, Çernov) hükümete girmiş bulunuyorlardı. Kasım 1917 sonlarında s.-r.'lerin sol kanadı, bağımsız sol devrimci-sosyalistler partisini kurdu. Köylü yığınları üzerindeki etkilerini korumaya çabalayan bu s.-r.'ler, Sovyetler iktidarı'nı sadece biçimsel bir biçimde tanıdılar ve bolşeviklerle bir anlaşma yaptılar, ama çok geçmeden Sovyetler'e karşı savaşıma giriştiler.

Yabancı askeri müdahale ve iç savaş dönemi sırasında s.-r.'ler, karşı devrimci bir baltalama çalışması yürüttüler, müdahalecileri ve beyaz muhafız generalleri etkin bir biçimde desteklediler. Komünist parti ve Sovyet devlet sorumlularına karşı terörcü eylemler örgütlediler. İç savaştan sonra s.-r.'ler, ülke içinde ve beyaz muhafız göçmen topluluğu içinde, yıkıcı eylemlerini sürdürdüler.

(*) Yani sürekli ordunun yerine, tüm halkın silahlandırılmasının geçirilmesi

Büyük toprak sahiplerinin tüm topraklarının zoralımı.

Ülkedeki *bütün* toprakların ulusallaştırılması ve tarım ücretlileri ve köylü temsilcileri yerel sovyetlerinin buyruğuna verilmesi. Yoksul köylü temsilcileri sovyetlerinin kurulması. Her büyük malikânenin (yerel ve öteki koşulları hesaba katarak ve yerel örgütlerin kararı üzerine, yaklaşık 100 dönümden 300 dönüme kadar), tarım ücretlileri temsilcilerinin denetimi altına konmuş ve topluluk hesabına çalışan örnek bir işletme durumuna dönüştürülmesi.

7. Ülkenin tüm bankalarının, İşçi temsilcileri sovyetlerinin denetimi altına konmuş tek bir ulusal banka biçiminde birleşmesi.

8. *İvedi* görevimiz sosyalizmi "başlatmak" değil, ama yalnızca toplumsal üretimin ve ürünlerin bölüşümünün İşçi temsilcileri sovyetleri tarafından *denetimine* hemen geçmektir.

9. Partinin görevleri:
   a) Parti kongresini hemen toplantıya çağırmak;
   b) Parti programını, başlıca;
      1) emperyalizm ve emperyalist savaş konusunda,
      2) devlet karşısındaki tutum ve bir "komün-devlet"(*) *istemimiz* konusunda değiştirmek;
      3) eskimiş bulunan asgari programı düzeltmek;
      4) Partinin adını değiştirmek.(**)
10. Enternasyonal'i canlandırmak.

Devrimci bir Enternasyonal, sosyal-şovenlerle ve

(*) Yani ilk örneğini Paris Komünü'nün oluşturduğu bir devlet.
(**) Resmi sosyal demokrasi önderleri ("sonuna değinciler" ve kararsız "kautskyciler") **tüm** dünyada sosyalizme ihanet etmiş ve burjuvazi saflarına geçmiş oldukları için, "sosyal demokrasi" adının yerine, **Komünist parti** adının geçirilmesi gerekir.

"merkez"[*]'e karşı bir Enternasyonal kurmaya girişmek.

İyi niyetli itirazcılar "olası durum"unu, özellikle neden adamakallı istisnai bir durum olarak göz önünde bulundurmak zorunda kaldığımı okurun anlaması için, onu bay Goldenberg'in şu itirazını bu tezlerle karşılaştırmaya çağırıyorum: Lenin "devrimci demokrasinin bağrına iç savaş sancağını dikti" (B. Plehanov'un *Edinstvo*'sunun[25] 5. sayısından alıntı).

Bir inci değil mi, gerçekten?

Yazdım, söyledim, yineleyip durdum: "Devrimci sonuna değincilik yandaşları *yığını arasında yer alan geniş* katmanların yadsınması olanaksız iyi niyeti nedeniyle... ve burjuvazi tarafından aldatılmış olduklarını da gözardı etmeksizin onları çok özel bir sebat, sabır ve özenle yanılgıları konusunda aydınlatmak gerekir."

Oysa burjuvazinin, kendi kendilerine sosyal demokrat diyen ve sonuna değincilik yandaşlarının *ne geniş* katmanları, *ne* de *yığını* içinde yer alan bu bayları, benim konumumu dingin bir yüzle işte böyle sergiliyorlar: "İç savaş (tezlerde üzerine tek söz söylenmeyen, raporda üzerine tek söz söylenmemiş olan iç savaş!) sancağı(!) dikilmiş(!)", "devrimci demokrasinin bağrına(!!)..."

Ne demektir bu? Yahudi katliamı düzenleyenlerin

(*) Uluslararası sosyal demokrasi içinde, şovenler (sonuna değinciler) ve enternasyonalistler arasında duraksayan eğilime, yani Almanya'da Kautsky ve hempalarına, Fransa'da Longuet ve hempalarına, Rusya'da Çheydze ve hempalarına, İtalya'da Turati ve hempalarına, İngiltere'de MacDonald ve hempalarına vb. "merkez" adı veriliyordu.

(25) **"Edinstvo"** (Birlik), Mart-Nisan 1917 arasında bu adla, ardından Aralık 1917- Ocak 1918 arasında **Naşe Edinstvo** (Birliğimiz) adıyla Petrograd'da yayımlanan günlük gazete. 5 (18) Nisan'dan (no 5) başlayarak Plehanov, gazetenin başyazarlığına getirildi. Sonuna değinci menşeviklerin aşırı sağ kanat sözcülüğünü yapan bu gazete, burjuva Geçici hükümeti koşulsuz olarak destekliyor ve bolşevik partiye karşı amansız bir savaşım veriyordu. Büyük sosyalist Ekim devriminden sonra, sovyet iktidarı karşısında düşmanca bir tavır takındı.

propagandasından, *Ruskaya Volya*[26] nın propagandasından hangi noktada ayrılmaktadır?

Yazdım, söyledim, yineleyip durdum: "İşçi temsilcileri sovyetleri, *olanaklı tek* devrimci hükümet biçimidir ve bunun sonucu, görevimiz ... yığınlara özsel olarak onların pratik gereksinmelerinden hareket ederek sabırla, sistemli olarak, ısrarla, taktiklerinin yanlışlıklarını *açıklamaktan* başka bir şey olamaz."

Oysa, belli bir türden itirazcılar, benim düşüncelerimi "devrimci demokrasinin bağrında iç savaş"a bir çağrı olarak gösteriyorlar!!

Ben Geçici hükümete, Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması bakımından yakın bir tarih, hatta hiçbir tarih *saptamadığı* ve vaatlerle yetindiği için saldırdım. İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri olmadan, Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasının güvence altına alınmış olmadığını ve başarısının olanaksız olduğunu tanıtlamaya çalıştım.

Ve benim, Kurucu Meclis'in elden geldiğince çabuk bir çağrılmasına karşı olduğum ileri sürülüyor!!!

Eğer onlarca siyasal savaşım yılı, bana itirazcıların iyi niyetini adamakıllı istisnai bir şey olarak görmeyi öğretmemiş olsaydı, bu gibi sözleri "hezeyan" olarak nitelendirirdim.

B. Plehanov gazetesinde, benim konuşmamı "hezeyan" olarak nitelendirdi. Çok iyi, bay Plehanov! Ama polemiğinizde ne kadar sa'kar, beceriksiz ve az kavrayışlı olduğunuza bakın. Eğer iki saat boyunca saçma bir konuşma yaptıysam, yüzlerce dinleyici benim "hezeyan"ıma nasıl dayanabildi? Sonra, neden sizin gazeteniz bu "hezeyan"ın sergilenmesine koca bir

(26) Ruskaya Volya (Rus iradesi), büyük bankalar tarafından kurulup beslenen burjuva günlük gazete; 1916 Aralığından başlayarak Petrograd'da yayımlandı. 1917 Şubat devriminden sonra, Geçici hükümetin iç ve dış siyasetini etkin bir biçimde destekledi, bolşevik partiye karşı aşırı bir kampanya açtı. Lenin'e göre bu gazete, en alçak burjuva gazetelerden biriydi. 25 Ekim (7 Kasım) 1917 günü gazete, Petrograd Sovyetine bağlı devrimci Askeri Komite tarafından yasaklandı.

sütun ayırıyor? Tutacak yeri yok bunun, ama hiç yok.

Haykırmak, sövmek, yanıp yakınmak, Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875'te Paris Komünü[27] deneyimini çözümleme *biçim*leri ve proletarya için zorunlu olan devletin *doğası* üzerine söylediklerini anlatmaya, açıklamaya, anımsatmaya çalışmaktan kuşkusuz çok daha kolaydır.

Eski marksist B. Plehanov, her halde marksizmi anımsamak istemiyor.

Alman sosyal demokrasisini, 4 Ağustos 1914'te[28] "kokmuş bir ceset" olarak nitelendiren Rosa Luxemburg'u anmıştım. Oysa B. Plehanov'lar, Goldenberg'ler ve hempaları bundan... kimin adına "alınıyorlar"? – Şoven olarak nitelendirilen Alman şovenler adına!

Sözde sosyalist, gerçekte şoven olan zavallı Rus sosyal-şovenleri, işte yakayı iyice ele vermiş bulunuyorlar.

7 Nisan 1917'de
"Pravda"nın 26. sayısında
yayımlandı.
İmza: N. Lenin

(27) Bkz. K. Marx ve F. Engels: "Komünist Parti Manifestosu". Editions Sociales, Paris 1952, s. 45-59. K. Marx: "Fransa'da İç Savaş, 1871". editions Sociales, Paris 1952, s. 45-59. K. Marx ve F. Engels: "Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi". Editions Sociales, Paris 1950, s. 43 ve 51. K. Marx'dan Kugelmann'a 12 Nisan 1871 günlü mektup.

(28) 4 Ağustos 1914 günü, Reichstag'daki sosyal demokrat grup, Wilhelm hükümetinin savaş ödeneklerine kabul oyu verdi.

İKTİDAR İKİLİĞİ ÜZERİNE

Her devrimin temel sorunu, iktidar sorunudur. Bu sorun aydınlatılmadıkça, devrimde kendi rolünü bilinçli bir biçimde oynamak ve hele devrimi yönetmek söz konusu edilemez.

Devrimimizin, bir iktidar ikiliğine yol açmış olmak gibi büyük bir özgünlüğü var. Öneminin her şeyden önce kavranması gereken bir olgu bu: Onu anlamadan ileri gitmek olanaksız. Eski "formül"leri, örneğin bolşevizmin eski formüllerini tamamlayıp düzeltilmesini bilmek gerek; çünkü bu formüller genellikle doğru çıkınakla birlikte, somut uygulamaları farklı oldu. Bir iktidar ikiliğini eskiden ne kimse düşünür, ne de düşünebilirdi.

İktidar ikiliği neye dayanıyor? Geçici hükümetin, burjuvazi hükümetinin yanında, henüz güçsüz, tohum durumunda, ama gene de gerçek, söz götürmez ve büyüyen bir varlığı olan bir başka hükümetin, İşçi ve asker temsilcileri sovyetlerinin kurulmuş olmasına.

Bu ikinci hükümetin sınıf bileşimi nedir? Proletarya ve (asker üniforması altındaki) köylülük. Siyasal niteliği nedir? Devrimci bir diktatörlük, yani merkezi bir devlet iktidarı tarafından yayımlanan

bir yasaya değil de doğrudan doğruya devrimci bir zorlamaya, halk yığınlarının aşağıdan gelen dolaysız girişkenliğine dayanan bir iktidar. Bu iktidar, alışılmış tipteki parlamenter burjuva demokratik bir cumhuriyette genellikle varolan ve ileri Avrupa ve Amerika ülkelerinde şimdiye kadar gördüğümüz iktidardan bambaşka bir iktidardır. İşin özü burada olmakla birlikte, çoğu kez unutulan, yeterince düşünülmeyen bir şeydir bu. Bu iktidar, 1871 Paris Komünü ile aynı tipte bir iktidardır ve başlıca belirtici özellikleri de şunlardır: 1) İktidarın kaynağı, bir parlamento tarafından daha önce tartışılmış ve onaylanmış bir yasa değil, ama halk yığınlarının dolaysız, yerel, aşağıdan gelen girişkenliği, yaygın bir deyimi kullanmak gerekirse, dolaysız bir "zorlama"dır; 2) Halktan ayrı ve halka karşı kurumlar olan polis ve ordunun yerine, tüm halkın doğrudan silahlanması geçmiştir; bu iktidar altında, kamu düzeninin korunmasını silahlı işçiler ve köylüler, silahlı halk, kendileri gözetirler; 3) Memurlar kastı da, bürokrasi de, halkın dolaysız iktidarı ile değiştirilmiş ya da hiç değilse özel bir denetim altına alınmıştır; sadece görevler seçimle gelinen görevler olmakla kalmaz, ama basit vekiller durumuna getirilmiş görevliler de, halkın ilk isteği üzerine görevden alınabilir durumdadırlar; bunlar, yüksek maaşlı "arpalıklar"dan yararlanan ayrıcalıklı, burjuva bir topluluk olmaktan çıkıp, iyi bir işçinin alışılmış ücretini geçmeyen "özel bir sınıf" işçi durumuna gelirler.

Özel bir devlet tipi olarak Paris Komünü'nün özü işte burada ve yalnızca buradadır. Plehanovlar (marksizme ihanet etmiş bulunan mahut şovenler), Kautskyler ("merkez"ciler, yani şovenizm ile marksizm arasında bocalayan kişiler) ve genel olarak bugün egemen olan bütün sosyal demokratlar, devrimci-sosyalistler ve benzerleri, işte bu özü unut-

muşlardır.

Bunlar işin içinden boş sözlerle çıkar, susku içine kapanır, sıvışır, devrim nedeniyle birbirlerini bin kez kutlarlar, ama İşçi ve asker temsilcileri sovyetlerinin ne olduğunu düşünmek istemezler. Sovyetler'in varolduğu kadarıyla, iktidar olduğu kadarıyla Rusya'da, Paris Komünü tipinde bir devletin varolduğu apaçık gerçeğini görmek istemezler.

"Kadarıyla" dedim. Çünkü bu iktidar, tohum durumunda bir iktidardan başka bir şey değil. Burjuva Geçici hükümet ile doğrudan bir uzlaşma ve çeşitli edimsel ödünler aracılığıyla bu iktidar, kendi mevzilerini burjuvaziye kendisi teslim etti ve buna devam ediyor.

Neden? Çheydze, Tsereteliy, Steklov ve hempaları bir "yanlışlık" yaptıkları için mi? Yok canım! Bunu bir marksist değil, ancak bir mankafa düşünebilir. Bunun nedeni, proleterler ve köylülerin *yetersiz bilinç derecesidir.* Bu önderlerin "yanlışlık"ları, küçük burjuva konumlarıdır, işçilerin bilincini aydınlatacak yerde karartmalarıdır. Küçük burjuva yanılsamaları çürütecek yerde *yaymalarıdır,* yığınları burjuvazi etkisinden kurtaracak yerde, yığınlar üzerindeki burjuvazi etkisini *pekiştirmeleridir.*

Bu durum bizim yoldaşların da, "yalnızca", Geçici hükümeti hemen devirmek gerekli mi? sorusunu sorarken bile, neden o denli çok yanlışlık yaptıklarını anlatmaya yetmiş olmalı.

Yanıtlıyorum: 1) Devirmek gerekli, çünkü bu hükümet ne barış, ne ekmek, ne de tam özgürlük *verebilecek,* oligarşik, burjuva ve halka dayalı olmayan bir hükümettir; 2) Bu hükümet şu sırada devrilemez, çünkü o, İşçi temsilcileri sovyetleri ve en başta da en önemli sovyet olan Petrograd Sovyeti ile dolaysız ve dolaylı, açık ve gerçek bir *uzlaşmaya* dayanıyor; 3) Bu hükümet, genel olarak alışılmış yöntemle devrile-

mez, çünkü *ikinci* hükümet tarafından, İşçi temsilcileri sovyeti tarafından burjuvaziye sağlanan "*destek*"ten yararlanıyor; oysa bu ikinci hükümet, işçi ve köylü çoğunluğunun bilinç ve istencini doğrudan doğruya dışavuran, olanaklı tek devrimci hükümettir. İşçi, tarım ücretlileri, köylü ve asker temsilcileri sovyetlerinden daha yüksek ve daha iyi bir hükümet tipini insanlık daha ortaya koymadı ve biz de bugüne kadar görmedik.

İktidar durumuna gelmek için, bilinçli işçilerin çoğunluğu kazanmaları gerekir. Yığınlar üzerinde hiçbir zor uygulanmadığı sürece, iktidara geçmenin başka yolu yoktur. Biz Blanquici,[29] yani iktidarın bir azınlık tarafından alınması yandaşları değiliz. Biz marksistiz, proleter sınıf savaşımı yandaşlarıyız; küçük burjuva coşkunluklara karşıyız biz, sonuna değinci şovenizme, sözebeliğine, burjuvazi kuyrukçuluğuna karşıyız.

Proleter komünist bir parti kuralım; bolşevizmin en iyi yandaşları bu partinin öğelerini daha önce ortaya koymuş bulunuyor; bir proleter sınıf eylemi için bir araya gelelim, o zaman proleterler, yoksul köylüler, gitgide artan sayılarla bize katılacaklardır. Çünkü yaşam, "sosyal demokratlar"ın, Cheydze, Tsereteliy, Steklov ve başkalarının, "devrimci-sosyalistler" in, daha da "arı" küçük burjuvaların, vb. vb. küçük burjuva kuruntularını, her gün daha çok dağıtacaktır.

Burjuvazi, burjuvazinin tek bir iktidarından yanadır.

---

(29) **Blanquicilik**, büyük devrimci ve Fransız ütopyacı komünizminin temsilcisi Louis-Auguste Blanqui'nin (1805-1881) önderlik ettiği Fransız sosyalist hareketi akımı.
Blanquiciler sınıflar savaşımını benimsemiyorlar, "insanlığı ücretli kölelikten kurtaracak olan şeyin proletaryanın sınıf savaşımı değil, küçük bir aydın azınlığın komplosu olduğu"na inanıyorlardı (Lenin). Bir avuç komplocunun müdahalelerini, devrimci bir partinin etkinliği yerine geçiren blanquiciler, ayaklanmanın zaferi için gerekli somut durumu hesaba katmıyor ve yığınlar ile bağlantıyı savsıyorlardı.

Bilinçli işçilerse İşçi, tarım ücretlileri, köylü ve asker temsilcileri sovyetlerinin tek bir iktidarından; serüvenlerle değil, ama proletaryanın bilincini aydınlatarak, onu burjuvazinin etkisinden kurtararak hazırlanan tek bir iktidardan yanadırlar.

Küçük burjuvazi –"sosyal demokratlar", devrimci-sosyalistler, vb.– durakşamaları ile bu aydınlatmayı, bu kurtuluşu *engelliyor.*

Karşı karşıya bulunan *sınıflar* arasındaki gerçek güçler ilişkisi, işte budur. Görevlerimizi belirleyen de, işte bu ilişkidir.

"Pravda, no. 28, 9 Nisan 1917
İmza: N. Lenin

Şimdilik Rusya'nın içinden geçtiği tarihsel uğrağın başlıca özellikleri şunlardır:

YAPILMIŞ OLAN DEVRİMİN SINIFSAL NİTELİĞİ

1. Tüm devlet makinesini (ordu, polis, memurlar kastı) yöneten bir avuç toprak sahibi feodalden başkasını temsil etmeyen eski çarlık iktidarı yenildi ve devrildi, ama işi bitirilmedi. Krallık resmen kaldırıldı. Romanovlar çetesi, kralcı entrikalarını sürdürüyor. Feodallerin engin toprak-mülkiyeti ortadan kaldırılmadı.

2. Rusya'da iktidar *yeni* bir *sınıfın*, burjuvazinin ve burjuvalaşmış büyük toprak sahiplerinin ellerine geçti. *Bu anlamda*, burjuva demokratik devrim, Rusya'da tamamlandı.

Bir kez iktidara geçtikten sonra burjuvazi, 1906-

1914 arasında Kanlı Nikolay ve Cellat Stoliypin'i desteklemekteki çabaları yüzünden ün kazanan açıkça kralcı öğeler (Guçkov ve kadetlerin sağındaki öteki siyaset adamları) ile birleşti (bağlaştı). Lvov ve hempalarının yeni burjuva hükümeti, Romanovlar ile Rusya'da krallığın yeniden kurulmasını görüşmeye girişti ve bu işe başladı. Devrimci bir sözebeliği örtüsü altında, bu hükümet kilit görevlere eski rejim yandaşlarını getiriyor. Burjuvazinin eline vermiş olduğu devlet makinesini (ordu, polis, memurlar kastı), elinden geldiğince az düzeltmeye çalışıyor. Yeni hükümet, yığın eylemlerinin devrimci girişkenliği ve iktidarın *aşağıdan*, halk tarafından alınması —devrim için gerçek başarıların *tek* güvencesi— karşısına daha şimdiden her çeşit engeli çıkarıyor.

Kurucu meclis'in toplantıya çağrılma tarihini bile daha saptamadı. Büyük toprak mülkiyetine, gerici çarlığın o maddi temeline dokunmuyor. Mali tekellerin, büyük bankaların, kapitalist sendika ve kartellerin vb. marifetleri üzerine soruşturma açmayı, bu marifetleri açığa vurmayı, bu kuruluşları denetlemeyi aklından bile geçirmiyor.

En önemli bakanlık görevleri, yeni hükümetin kilit noktaları (İçişleri Bakanlığı ve Savaş Bakanlığı, yani ordunun, polisin, memurlar kastının, tüm yığınları bastırma aygıtının komutanlığı) ünlü kralcılara ve büyük toprak mülkiyeti yandaşlarına verildi. Kadetler, bu on ikiye beş kala cumhuriyetçileri, bu zoraki cumhuriyetçiler, halk üzerinde uygulanan *buyurganlık* ve devlet aygıtı ile dolaysız ilişkileri olmadığından, kendilerine önemsiz görevlerin verildiğini gördüler. Trudoviklerin temsilcisi ve "kendisi de sosyalist" olan A. Kerenskiy, cafcaflı sözlerle halkın uyanıklık ve dikkatini dağıtmaktan başka, kesinlikle hiçbir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerden ötürü yeni burjuva hükümet,

iç siyasette bile, proletarya bakımından en küçük bir güvene layık değildir ve proletaryanın bu hükümete en küçük bir destek sağlaması kabul edilemez.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ SİYASETİ

3. Nesnel koşulların şimdi birinci plana geçirdikleri dış siyasete ilişkin olarak yeni hükümet, emperyalist savaşı, kapitalist ganimetin paylaşımı, küçük ve güçsüz halkların boğulması amacıyla İngiltere, Fransa, vb. emperyalist devletlerle birlikte girilen savaşı sürdürmekte kararlı bir hükümettir.

Rus sermayesi ve onun güçlü koruyucu ve efendisinin, dünyanın en zengin sermayesi olan İngiliz-Fransız emperyalist sermayesinin çıkarları buyruğundaki yeni hükümet, Asker ve işçi temsilcileri sovyetleri tarafından, Rusya halklarının yadsınması olanaksız çoğunluğu adına dile getirilmiş olan isteklere karşın, kapitalistlerin çıkarlarını savunmak için birbirlerini boğazlayan halkların kırımına son vermek ereğiyle somut hiçbir girişimde bulunmadı. Herkesin bildiği gibi Rusya'yı İngiliz-Fransız emperyalist sermaye korsanlarına bağlayan (İran'ın paylaşılmasını, Çin'in yağmalanmasını, Türkiye'nin yağmalanmasını, Avusturya'nın paylaşılmasını, Doğu Prusya'nın ve Alman sömürgelerinin ilhakını, vb. öngören) açıkça soyguncu nitelikteki gizli antlaşmaları bile yayımlamadı. Yüzyıllar boyunca halkları, öteki tiran ve despotlardan daha çok soymuş ve ezmiş olan çarlık tarafından, öteki halkların celladı durumuna getirdiği Büyük Rus halkını ezmekle yetinmeyen, onu lekeleyip bozan çarlık tarafından yapılan bu antlaşmaları *onayladı.*

Bu alçaklık ve yağma antlaşmalarını onayladıktan sonra yeni hükümet, Rusya halkları çoğunluğunun, İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri tarafından

açıkça dile getirilmiş olan istemlerine karşıt olarak, savaşan tüm halklara ivedi bir bırakışma (mütareke) önermedi. Burjuva diplomatlar ağzında, ezilen halkların kanıcı ve saf yığınlarını her zaman aldatmış ve gene de aldatan gösterişli, tumturaklı ve görkemli, ama anlamdan adamakıllı yoksun bildirge ve sözleri saçıp savurmakla yetindi.

4. Sonuç olarak yeni hükümetin, dış siyasette en küçük bir güvene layık olmaması bir yana, ayrıca ondan Rusya halklarının barış isteğini açıklamasını, ilhaklardan vazgeçmesini vb., vb. istemeye devam etmek, gerçekte halkta gerçekleşmesi olanaksız umutlar uyandırarak, bilinçlenmesini geciktirerek, gerçek toplumsal niteliği dindarca dileklerle değil, ama onu yapan hükümetin sınıf niteliğiyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıf ve Rusya, İngiltere, Fransa, vb. emperyalist mali-sermayesi arasında varolan bağla, bu sınıfın gerçek, edimsel siyasetiyle belirlenen bir savaşın uzatılmasını dolaylı bir biçimde kabul etmeye götürerek, halkı düpedüz aldatmak demektir.

ÖZGÜN İKTİDAR İKİLİĞİ VE BUNUN SINIFSAL ANLAMI

5. Devrimimizin temel özelliği, üzerinde büyük bir dikkatle düşünmeyi gerektiren özelliği, devrimin zaferinin daha ertesi günü ortaya çıkan *iktidar ikiliğidir*.

Bu iktidar ikiliği kendini, *iki* hükümetin varlığıyla, burjuvazinin asıl, gerçek, edimsel hükümeti, Lvov ve hempalarının tüm iktidar organlarını elde tutan "Geçici hükümet"i ve Petrograd İşçi ve asker temsilcileri sovyeti tarafından temsil edilen, devlet iktidarı organlarını elde tutmayan, ama doğrudan doğruya

halkın yadsınması olanaksız çoğunluğuna, silahlı işçi ve askerlere dayanan ek, tamamlayıcı bir hükümet bir "denetim" hükümetinin varlığıyla gösterdi.

Bu ikili iktidarın toplumsal kökeni ve sınıfsal anlamı, Mart 1917 Rus devriminin, yalnızca çarcı krallığı silip süpürmek ve tüm iktidarı burjuvaziye teslim etmekle kalmayarak, proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne de çok yaklaşmış olmasıdır. Petrograd ve başka yerlerdeki İşçi ve asker temsilcileri sovyetlerinin temsil ettikleri diktatörlük (yani yasaya değil, ama silahlı yığınların doğrudan gücüne dayanan iktidar), işte bu sınıfların diktatörlüğü olan bir diktatörlüktür.

6. Rus devriminin öteki çok önemli özelliği: Yerel sovyetlerin güvenine sahip olduğunu her şeyin gösterdiği Petrograd Asker ve işçi temsilcileri sovyeti, devlet iktidarını burjuvaziye ve *onun* geçici hükümetine *isteye isteye* verdi, bu hükümet ile onu desteklemek için bir anlaşma yaptıktan sonra ona isteye isteye *boyun eğdi* ve Kurucu meclisin (bugüne kadar Geçici hükümet tarafından tarihi bile saptanmamış bulunan) toplantıya çağrılmasına göz kulak olan gözlemci rolü ile yetindi.

Tarihte bu görünüş altında kendini hiç göstermemiş olan bu son derece özgün durum, burjuvazi diktatörlüğü (çünkü Lvov ve hempalarının hükümeti bir diktatörlük, yani yasaya, halk istencinin öncecil dışavurumuna değil, belirli bir sınıf tarafından, burada burjuvazi tarafından uygulanan bir zora dayanan bir iktidardır) ile proletarya ve köylülük diktatörlüğü (İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri) tarafından simgelenen *iki diktatörlüğün* birbirine dolanmasına, bir diktatörlük *karışımına* yol açtı.

Hiç kuşku yok ki bu "karışıklık", uzun zaman *süremez.* Bir devlette, iki iktidar *olamaz.* İkisinden

biri yok olacaktır ve daha şimdiden rus burjuvazisi, tüm gücüyle, her yoldan ve her yerde, işçi ve asker temsilcileri sovyetlerini ortadan kaldırıp güçten düşürmeye, yok etmeye ve burjuvazinin tek başına iktidarını güvence altına almaya çalışıyor.

İktidar ikiliği, devrimin gelişmesinin *geçici* bir döneminden, onun olağan bir burjuva demokratik devrimin ötesine gittiği, ancak "arı durumdaki" bir proletarya ve köylülük diktatörlüğüne de *henüz varamadığı* bir dönemden başka bir şeyi yansıtmıyor.

Bu kararsız geçiş döneminin sınıfsal anlamı (ve sınıfsal açıklaması) şudur ki çarlığa karşı savaşımda devrimimiz, her devrim gibi, yığınlardan kahramanlık ve özveri mucizeleri istedi ve ayrıca sayısız küçük burjuvayı da aynı anda *harekete geçirdi.*

Her gerçek devrimin başlıca bilimsel, siyasal ve pratik niteliklerinden biri de, siyasal yaşama, devletin örgütlenmesine etkin olarak, kişisel olarak, pratik olarak katılmaya başlayan küçük burjuvaların sayısının, olağanüstü bir derecede hızlı, olağanüstü bir derecede birden artışıdır.

Rusya'daki durum budur. Rusya bugün coşkunluk içindedir. On yıldan beri siyasal uyuşukluk içinde yaşayan, çarlığın korkunç boyunduruğu ve büyük toprak sahipleri ve fabrikacılar yararına bir kürek mahkûmu çalışması ile siyasal bakımdan alıklaşmış milyonlarca ve on milyonlarca insan, uyanmış bulunuyor ve siyasal yaşama özlem duyuyor. Peki, kimdir bu milyonlarca ve on milyonlarca insan? Çoğu bakımından küçük patronlar, küçük burjuvalar, kapitalistler ile ücretli işçiler arasında yer alan kişiler. Rusya, Avrupa'nın en küçük burjuva ülkesidir.

Korkunç bir küçük burjuva dalgası her şeyi bastırdı; bilinçli proletaryayı yalnızca sayısı ile değil, ideolojisi ile de ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini ardından sürükledi, kendi küçük burjuva siyasal

düşüncelerini onlara da bulaştırdı.

Küçük burjuva, burjuvaziye bağımlıdır; çünkü (toplumsal *üretimde* tuttuğu *yer* bakımından) o da proleter olarak değil, ama patron olarak yaşar. Düşünce tarzı bakımından da burjuvaziyi izler.

Kapitalistler karşısında, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanları karşısında körükörüne kanıcılık: Rusya'daki *yığınların* güncel siyasetini niteleyen şey, işte budur; Avrupa'nın en küçük burjuva ülkesinin iktisadi ve toplumsal alanında, devrimci bir çabukluk ile *gelişmiş bulunan* şey, işte budur. Geçici hükümet ile İşçi ve asker temsilcileri sovyeti arasındaki "anlaşma"nın (biçimsel bir anlaşmadan çok, iktidarın bırakılmasına götüren edimsel bir desteklemenin, örtük bir uzlaşmanın, körükörüne bir kanıcılığın söz konusu olduğunu belirteyim), büyük lokmayı, gerçek iktidarı Guçkovlara veren, Kerenskiylerin vaatlerini, saygılarını (geçici olarak), pohpohlamalarını, cafcaflı sözlerini, güvencelerini, yerlere kapanmalarını da Sovyet'e veren anlaşmanın sınıfsal temeli işte budur.

Madalyonun öteki yüzü de, Rusya proletaryasının sayısal yetersizliği, yetersiz bilinç ve örgütlenme derecesidir.

Devrimci-sosyalistlere değin ve devrimci-sosyalistler dahil bütün halkçı partiler, her zaman küçük burjuva bir nitelik taşıyorlardı; örgütlenme Komitesi partisi de (Çheydze, Tsereteliy ve hempaları) öyle; partisiz devrimciler (Steklov ve öbürleri) de bu dalgaya kapıldı ya da üstesinden gelmedi, gelemedi.

BURAYA DEĞİN SÖYLENENLERDEN ÇIKAN TAKTİĞİN ÖZGÜNLÜĞÜ

7. Bireyleri, vb. değil, nesnel olguları, yığınları ve sınıfları göz önünde tutması gereken bir marksist

için, gerçek durumun yukarda belirtilmiş bulunan özgünlüğü, *şu* anda izlenecek taktiğin özgünlüğünü zorunlu bir biçimde belirlemektir.

Bu özgünlük, (Partimiz Merkez komitesinden yoldaşım Teodoroviç'in, Petrograd'da toplanan Rusya demiryolları müstahdem ve işçileri kongresinde kullanmış bulunduğu o çok yerinde deyimi kullanmak gerekirse) "devrimci demokratik sözlerin şekerli suyuna sirke ve safra dökme" zorunluluğunu birinci plana çıkarıyor. Eleştiri çalışması, devrimci-sosyalist ve sosyal demokrat küçük burjuva partiler tarafından yapılan yanlışlıkların açıklanması, *biliçli* proleter parti öğelerinin hazırlanıp bir araya getirilmesi ve "genel" küçük burjuva sarhoşluk içindeki proletaryanın *zehirlenmeden kurtarılması*, büyük bir önem kazanıyor.

Propaganda çalışmasından "başka hiçbir şey değil" miş gibi görünen bu çalışma, gerçeklikte son derece *pratik* nitelikte bir *devrimci* çalışmadır. Çünkü cafcaflı sözlerle sarhoş olarak durmuş ve *hiç de* dış engeller *nedeniyle değil, hiç de* burjuvazinin uyguladığı *zor yüzünden değil* (Guçkov henüz askerler yığınına karşı zora başvurma tehdidinden başka bir şey yapmıyor), ama yığınların körükörüne kanıcılığı nedeniyle "yerinde sayan" bir devrim, ileri götürülemez.

Dizginsiz devrimci sözebeliğinin egemenliğinden, kendimizi yalnızca —ancak fikirler alanında, *yaşanmış deneye başvurarak*, kardeşçe bir inandırma yoluyla savaşabilecek ve öyle de savaşılması gereken— bu körükörüne kanıcılık ile savaşarak kurtarabilir ve *her yerleşme yerinde* proleter bilinci olduğu gibi yığınların bilincini, onların gözüpek ve kararından dönmez girişkenliğini de gerçekten uyarabiliriz; özgürlüklerin, demokrasinin, bütün toprakların tüm halkın mülkü olması ilkesinin kendiliğinden gerçekleşmesini, gelişmesini ve pekişmesini, yalnızca böyle

hızlandırabiliriz.

8. Tüm dünyada, burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin hükümetleri, halkı baskı altında tutmak için *iki* yol bulmuşlardır. Önce zor (şiddet). Nikolay Romanov I (Sopa Nikolay) ve Nikolay II (Kanlı Nikolay), Rus halkına bu işkenceci davranışı ile olanaklı olan ve olmayan şeylerin azamisini göstermişlerdir. Ama, en iyi bir büyük devrimler ve yığınların devrimci hareketleri dizisi ile "eğitilmiş" İngiliz ve Fransız burjuvalarının uyguladıkları bir başka yol daha vardır: Yalan, pohpohlama, tatlı sözler, sayısız vaatler, bir meteliklik sadakalar, asıl önemli olanı korumak için verilen önemsiz ödünler yolu.

Rusya'da güncel uğrağın özgünlüğünü oluşturan şey, birinci yoldan ikinciye, halk üzerinde uygulanan zordan, pohpohlara ve halkın vaatlerle aldatılmasına, başdöndürücü bir hızla geçiştir. Masaldaki kedi[30] gibi, Milyukov ve Guçkov söyleneni dinliyor ve bildiğini okumaktan başka bir şey yapmıyorlar. İktidarı ellerinde tutuyor, sermaye çıkarlarını savunuyor, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesi yararına emperyalist savaşı sürdürüyor ve tehdit eden, yüreklendiren, yalvaran, rica eden, isteyen, ilân eden Çhydze ve Tsereteliy gibi "aşçılar"ın söylevlerine, vaatlerde bulunarak yanıt vermekle yetiniyorlar... Kedi dinliyor ve bildiğini okumaktan başka bir şey yapmıyor.

Ama kanıcı körlük ve körükörüne kanıcılık, özellikle yaşamın (iktisadi ve toplumsal durumlarının) kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterler ve yoksul köylüler arasında, her gün daha çok un ufak olup dağılacaktır.

Küçük burjuvazinin önderleri halka, burjuvaziye güvenmeyi öğretmek "zorundadırlar". Proleterler ise, onu güvensizliği öğretmek zorunda.

---

(30) İvan Krilov'un "kedi ve aşçı" masalına anıştırma.

DEVRİMCİ SONUNA-DEĞİNCİLİK VE BUNUN SINIFSAL ANLAMI

9. *Devrimci sonuna-değincilik*, "hemen her şeyi" bastıran küçük burjuva dalganın en ciddi, en parlak belirtisi olarak görülmelidir. Rus devriminin gelecekteki ilerleme ve başarısının en kötü düşmanı, budur.

Bu konuda boyun eğen ve kendini bundan kurtarmayı bilmeyen herkes, devrim için yitip gitmiş demektir. Ama yığınlar, önderlerden başka türlü boyun eğer ve kendilerini *başka türlü*, bir başka yoldan, bir başka biçimde kurtarırlar.

Devrimci sonuna-değincilik, bir yandan yığınların burjuvazi tarafından aldatılmasının, köylülerin ve bir bölüm işçinin körükörüne kanıcılığının meyvesidir; öte yandan, Büyük Rusları öbür halkların cellatları durumuna getirerek bozmuş olan çarlığın geleneklerini "dindarca" koruyan, ilhaklar ve banka kazançlarından bir noktaya kadar çıkar sağlayan küçük patronun çıkarlarını ve kafa yapısını dışavurur.

Burjuvazi, devrimin esinlediği soylu gurur üzerinde oynayarak halkı aldattı; çarcı krallığın yerine Guçkov-Milyukov'un sözde cumhuriyetinin geçmesi sonucu, devrimin bu evresinden sonra Rusya için savaşın siyasal ve toplumsal niteliğinin değiştiğine inandırmak istedi. Ve halk, özellikle onu Rusya'nın öbür halklarının Büyük Rusların bir çeşit mülkü ya da hası olduklarını düşünmeye götüren eski önyargılar sonucu, buna — geçici olarak— inandı.

Büyük Rus halkının, ona öbür halkları aşağı halklar, "hukuken" Büyük Rusya'ya ait halklar olarak görmeyi öğreten çarlık tarafından bu alçakça bozulmasının sonuçları, *bir anda* ortadan kalkamazdı.

Savaşın siyasal ve toplumsal niteliğinin, bireylerin ve grupların ya da hatta halkların "iyi niyet"i ile değil, savaşı yapan *sınıfın* durumu ile, bu sınıfın uy-

guladığı ve savaşın bir uzantısını oluşturduğu *siyaset* ile, güncel toplumun egemen iktisadi gücü olan *Sermayenin ilişkileri* ile, uluslararası sermayenin *emperyalist niteliği* ile, İngiltere, Fransa, vb. karşısında Rusya'nın —malî, banker, diplomatik— bağımlılığı ile belirlendiğini yığınlara açıklamasını *bilmemiz* gerekir. Bunu yığınlara anlaşılır biçimde açıklamasını bilmek, *kolay iş değildir* ve aramızdan hiç kimse, yanlışlara düşmeden, ilk denemede bu görevin üstesinden gelemez.

Ama propagandamızın yönelimi ya da daha doğrusu içeriği bu olmalı ve başka hiçbir şey olmamalıdır. Devrimci sonuna-değinciliğe verilecek en küçük ödün, bunu doğrulayan güzel sözler ve "pratik" düşünceler ne olursa olsun, *sosyalizme karşı bir ihanet* ve enternasyonalizmden tam bir kopuş anlamına gelir.

"Kahrolsun savaş" sloganı, elbette doğrudur; ancak bugünün özel görevlerini, büyük yığına *başka türlü yanaşma* zorunluluğunu hesaba katmıyor. Bu slogan bana kalırsa, "eski güzel günler"in beceriksiz ajitatörlerinin kendilerine bir temiz sopa attırdıkları kırlarda saf saf ileri sürdükleri "Kahrolsun çar!" sloganına benziyor. Devrimci sonuna-değincilik yandaşları, bireyler olarak değil, ama sınıf açısından göz önüne tutulurlarsa, *iyi niyetli* kişilerdir; çünkü ne ilhaklardan, ne de öbür halkların ezilmesinden *gerçekten* kazanacak hiçbir şeyleri olmayan sınıfların (işçiler ve köylüler) üyeleridirler. Burjuvalar ve "aydın" baylar için ise durum bambaşkadır; Sermaye egemenliğinden vazgeçmeksizin, ilhaklardan vaz geçmenin *olanaksız* olduğunu onlar çok iyi biliyor ve güzel sözler, ölçüsüz vaatler, sayısız güvenceliklerle, yığınları utanmadan aldatıyorlar.

Sonuna-değincilik yandaşları, yığın olarak bu işi kötü niyet olmaksızın, sağduyuya dayanarak

değerlendiriyor ve: "Ben ilhak istemiyorum, Alman bana saldırıyor; öyleyse ben hiç de emperyalist çıkarları değil, haklı bir davayı savunuyorum" diyorlar. Bu insanlara, onların kişisel isteklerinin değil, bir siyasetin, yığınlara ve belirli sınıflara ilişkin ilişki ve koşulların söz konusu olduğunu; bir yanda savaş, öte yanda da sermaye çıkarları ve uluslararası banka şebekesi arasında bir bağın varolduğunu, vb. yineleye yineleye açıklamak gerekiyor. Sonuna-değincilik ile savaşmanın yalnızca bu biçimi ciddidir ve bir başarı, belki çok çabuk olmayacak ama kesin ve sürekli bir başarı vaat etmektedir.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10. Savaş, "istendiği zaman" sona erdirilemez. Savaşan yanlardan yalnızca birinin kararı üzerine sona erdirilemez. Sonuna-değinci bir askerin deyimini kullanmak gerekirse, "teslim olunarak" sona erdirilemez.

Savaş, çeşitli ülkeler sosyalistleri arasındaki bir "anlaşma" ile, bütün ülkeler proleterlerinin bir "eylem"i ile, halkların "iradesi" ile vb. sona erdirilemez. Sonuna-değinci, yarı sonuna-değinci ve yarı enternasyonalist gazeteler makalelerinin dolup taştıkları bu türden sözler, sayısız karar, çağrı ve bildirgeler, Asker ve işçi temsilcileri sovyeti kararları, küçük burjuvanın tutarsız, saf ve iyi niyetli dileklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış istencinin kendini göstermesi", proletaryanın devrimci eylemleri konusundaki sıra (Rus proletaryasından sonra, Alman proletaryasının "sıra"sı), vb. üzerindeki bu sözlerden daha zararlı bir şey yoktur. Tüm bunlar, Louis Blanc'a yeniden başlamak, kendini tatlı düşlere kaptırmak, "siyasal kampanyalar" oyunu oynamak ve gerçekte, kedi ve aşçı masalını yinelemektir.

Savaş, hiç kuşkusuz her ne kadar *yalnızca* kapitalistlerin yararına da olsa ve onlardan başka kimseyi zenginleştirmese de, kapitalist aç gözlülerin kötü niyetinden doğmamıştır. Savaşa dünya kapitalizminin bir yarım yüzyılı, bağ ve ilişkilerinin sonsuz çokluğu yol açmıştır. Sermaye iktidarı devrilmedikçe, iktidar bir başka sınıfa, proletaryaya geçmedikçe, kendini emperyalist savaştan çekip çıkarmak *olanaksızdır*, zorla dayatılmamış demokratik bir barış elde etmek *olanaksızdır*.

Şubat-Mart 1917 Rus devrimi, emperyalist savaşın iç savaş durumuna dönüşmesinin başlangıcını oluşturdu. Savaşın durdurulmasına doğru ilk adım, bu devrimle atıldı.

Savaşın durdurulmasınıysa, yalnız *ikinci* adım — iktidarın proletaryaya geçişi— sağlayabilir. Bütün dünyada "cephenin yarılması"nın —Sermaye çıkarları cephesinin yarılması— başlangıcı olacaktır bu adım ve proletarya, ancak *bu cepheyi yararak insanlığı* savaşın korkunçluğundan *kurtarabilir*, ona sürekli bir barışın iyiliklerini, ancak böyle *sağlayabilir*.

Ve Rus devrimi, İşçi temsilcileri sovyetleri'ni yaratarak, Rusya proletaryasını *daha şimdiden* bu sermaye "cephesini yarma" işini yapabilecek bir duruma getirdi.

DEVRİMİMİZİN YARATTIĞI YENİ DEVLET TİPİ

11. İşçi, asker, köylü, vb. sovyetleri iyi anlaşılamadı. Şu anlamda ki birçok kişi, Sovyetler'in *Rus devrimindeki* sınıfsal anlamı ve işlevi üzerine açık bir fikir edinemedi. Ama onların yeni bir devlet biçimini, ya da daha doğrusu yeni bir devlet *tipini* simgeledikleri de anlaşılamadı.

En yetkin, en gelişmiş burjuva devlet tipi, *parla-*

menter demokratik cumhuriyettir. Parlamenter demokratik cumhuriyette iktidarı, parlamento kullanır. Devlet makinesi ya da yönetim aygıt ve örgütü, bildiğimiz aygıt ve örgütlerden oluşur: Sürekli ordu, polis, gerçekte görevden alınamaz, ayrıcalıklı ve halkın *üstünde* yer alan memurlar kastı.

Ancak XIX. yüzyıl sonundan başlayarak devrimci dönemler, demokratik devletin üstün bir tipine, Engels'in deyişiyle söylersek, daha şimdiden bir devlet olmaktan çıkan, "artık terimin gerçek anlamında devlet olmayan[31]" bir devlete yol açtı. Halktan ayrı ordu ve polisin yerine, halkın kendisinin doğrudan ve dolaysız silahlanmasını *geçiren* Paris Komünü tipindeki devlettir bu devlet. Burjuva yazarlar tarafından kötülenen, kara çalınan ve özellikle haksız olarak sosyalizmi bir çırpıda "başlatma" niyeti yüklenen Komün'ün gerçek özü, *işte budur.*

1905'te ve 1917'de Rus devrimi, işte bu tip bir devlet kurmaya *başladı.* Rusya Halk temsilcileri kurucu meclisi ya da Sovyetler Konseyi vb. biçiminde bir araya gelen bir işçi, asker, köylü, vb. temsilcileri Sovyetler Cumhuriyeti: şu anda ülkemizde, kadet profesör efendilerin bir burjuva parlamenter cumhuriyet için kendi yasa tasarılarını kaleme almalarını ya da Bay Plehanov veya Kautsky gibi küçük burjuvazi "sosyal demokrasi"si bilgiç ve görenekçilerinin marksist devlet kavramını çarpıtmaktan vazgeçmelerini beklemeksizin, kendiliğinden ve *kendi tarzlarında* bir demokrasi yaratan halk yığınlarının girişkenliğiyle *doğmakta olan şey*, işte budur.

Marksizm anarşizmden, genel olarak devrimci dönem ve özel olarak kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi boyunca, devletin ve bir devlet iktidarının zorunluluğunu kabul etmesiyle ayrılır.

Bay Plehanov, Bay Kautsky ve hempalarının

(31) F. Engels'den A. Bebel'e 18-28 Mart 1875 tarihli mektuba bakınız.

oportünist küçük burjuva "sosyal demokratizm"inden marksizm, bu aynı dönemler için, sıradan bir burjuva parlamenter cumhuriyeti *olmayan*, Paris Komünü gibi olan bir devleti kabul etmesiyle ayrılır.

Bu devlet tipini eskisinden ayıran başlıca özellikler şunlardır:

Burjuva parlamenter cumhuriyetten krallığa dönüş çok kolaydır (tarih bunu ortaya koydu); çünkü tüm baskı aygıtı, yani ordu, polis, bürokrasi, olduğu gibi kalır. Komün ve İşçi, asker, köylü, vb. temsilcileri sovyetleriyse bu aygıtı *parçalar* ve ortadan kaldırır.

Burjuva parlamenter cumhuriyet, *yığınların* kendilerine özgü siyasal yaşamını, dipten doruğa tüm devlet yaşamının *demokratik* örgütlenmesine yığınların doğrudan doğruya katılmasını engeller, bastırır. İşçi ve asker temsilcileri sovyetleriyse, bunun tam tersini yapar.

Bu sovyetler, Paris Komünü tarafından ortaya konan ve Marx'ın "ensonu bulunan ve emekçilerin iktisadi kurtuluşunu *sağlayabilecek* siyasal biçim[32]" olarak adlandırdığı devlet tipini yeniden ortaya koyar.

Genellikle Rus halkının, Komün'ün "başlatılması" için henüz hazır olmadığı ileri sürülür. Köylülerin özgürlüğe hazır olmadıklarını ileri süren feodallerin bahanesidir bu. Komün, yani İşçi ve köylü temsilcileri sovyetleri, iktisadi gerçeklikte olduğu kadar geniş halk çoğunluğunun bilincinde de adamakıllı olgunlaşmadan önce, *hiçbir* reformu "gerçekleştir"mez, "gerçekleştirmek" niyeti yoktur ve gerçekleştirmemelidir de. İktisadi yıkım ve savaşın yol açtığı bunalım ne kadar derinleşirse, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaraların iyileşmesini *kolaylaştıracak*, olabildiğince yetkin bir siyasal biçim zorunluluğu kendini o kadar çok kabul ettirir. Rus halkının örgütlenme

(32) K. Marx. "Fransa"da İç Savaş"

konusunda ne kadar az deneyimi varsa, yalnız burjuva siyasetçiler ve "arpalık" sahibi memurlar değil, *halkın kendisi* de örgütlenmeye o kadar *kararlı* bir biçimde *girişmek* zorundadır.

Sözde marksizmin, Bay Plehanov, Bay Kautsky ve hempaları tarafından çarpıtılan marksizmin eski önyargılarından ne kadar erken kurtulur, halkın daha şimdiden ve her yanda İşçi ve köylü temsilcileri sovyetleri kurmasına ve bu sovyetler aracılığıyla ulusun *tüm* yaşamını eline almasına yardımda ne kadar büyük çaba gösterir ve Bay Lvov ve hempaları efendiler Kurucu meclisin toplantıya çağrılmasını ne kadar geciktirirlerse, halkın bir İşçi ve köylü temsilcileri sovyetleri cumhuriyetine yönelmesi o kadar kolaylaşacaktır (Kurucu meclis yoluyla, ya da Lvov eğer onu çağırmakta gecikirse, onsuz). Halk, yeni yaşamı kendisi örgütlemeye girişince, başlangıçta yanılgılardan kaçınılamazsa da, bazı yanlışlıklar yapmak ve ilerlemek, Bay Lvov tarafından bir araya getirilecek bilgin hukukçuların, Kurucu meclisi toplantıya çağırmak ve burjuva parlamenter cumhuriyeti sürdürüp götürmek için, İşçi ve köylü temsilcileri sovyetlerini boğazlamak için yasalar kaleme almalarını *beklemekten* çok daha iyidir.

Eğer örgütlenir ve propagandamızı akıllıca yürütürsek, proleterlerle birlikte köylülüğün onda dokuzu da polisin yeniden eski durumuna getirilmesine, görevden alınamaz ve ayrıcalıklı memurlar kastına, halktan ayrı orduya karşı çıkacaktır. Yeni tip devlet de işte yalnızca buna dayanır.

12. Polisin yerine bir halk milisinin geçirilmesi, devrimin tüm gelişmesi tarafından zorla kabul ettirilen ve Rusya'nın çoğu bölgelerinde gerçekleşme yolunda olan bir reformdur. Alışılmış tipteki burjuva devrimlerin çoğunda bu reformun gelip geçici olduğunu ve

en demokratik, en cumhuriyetçi burjuvazinin bile eski tipte, çarcı, halktan ayrı, burjuvalar tarafından yönetilen ve halkı bin türlü ezmeye yetenekli polisi her zaman yeniden kurduğunu, yığınlara açıklamak zorundayız.

Polisin yeniden kurulmasını *engellemek* için, orduyla bir ve aynı şey olan bir halk milisi kurmaktan başka bir yol yok (sürekli ordunun yerine halkın genel silahlandırılmasının geçirilmesi). 15-65 yaş arasındaki bütün erkek ve kadın yurttaşlar, istisnasız bu milise katılacaklardır (bu yaklaşık yaş sınırları, yalnızca çocuklarla yaşlıların bu milis dışında kalacaklarını belirtmek içindir). Ücretli işçilere, hizmetkârlara, vb. kapitalistler, milisteki yurttaşlık ödevine ayrılan günlerin ücretlerini ödeyeceklerdir. Kadınlar, yalnızca genel olarak siyasal yaşama doğrudan doğruya katılmaya değil, ayrıca sürekli ve genel bir yurttaşlık görevini de yerine getirmeye yönelmedikleri sürece ne sosyalizmden, hatta ne de tam ve sürekli bir demokrasiden söz edilebilir. Oysa hastalara ve terkedilmiş çocuklara yardım, yiyecek maddelerinin denetimi, vb. gibi "polis" görevleri, kadınlar eşitliği sadece kağıt üzerinde değil, ama gerçekte de elde edemedikleri sürece, doyurucu bir biçimde yerine getirilemez.

Polisin yeniden eski durumuna getirilmesini önlemek ve tüm halkın hizmet göreceği bir milis kurmak için gene tüm halkın örgütleyici dehasına başvurmak gibi erekler, devrimi kurtarmak, sağlaştırmak ve geliştirmek amacıyla proletaryanın, yığınlar içinde benimsetmesi gereken ereklerdir.

TARIMSAL VE ULUSAL PROGRAM

13. Şu anda, güçlü bir tarım devriminin Rus kırlarında pek yakında gelişip gelişmeyeceğini kesin-

likle bilemeyiz. Köylülük içinde şu zor zamanlarda söz götürmez bir biçimde daha belirgin bir duruma gelmiş bulunan ve bir yanda mevsimlik ya da sürekli tarım işçileri ve yoksul köylüler ("yarı proleterler"), öte yanda zengin ve orta köylüler (büyük ve küçük kapitalistler) biçimindeki sınıf ayrımlaşmasının derinliğini ölçemeyiz. Bu sorunları ancak deney çözebilir ve ancak deney çözecektir.

Ama proletarya partisi olarak biz, daha bugünden, bir tarım programından başka, hemen gerçekleştirilebilir ve Rusya'daki köylü tarım devrimi *çıkarlarının* gerektirdiği pratik önlemler önermek göreviyle de karşı karşıyayız.

Ülkedeki *tüm* toprakların ulusallaştırılmasını, yani onların tüm mülkiyetinin merkezi iktidara verilmesini istemeliyiz. Bu iktidar, yerleşme alanının genişliğini vb. belirleyecek, ormanların korunması ve toprakların iyileştirilmesi vb. için yasalar çıkaracak; toprağın sahibi, yani devlet ile kiracısı, yani çiftçi arasındaki her türlü aracılığı kesinlikle dışlayacaktır (toprağın her türlü yeniden kiralanmasının yasaklanması). Toprağa tamamen ve tek başına *sahip olacak* ve elde bulundurma ve yararlanmanın *yerel koşullarını* saptayacak olanlar, yerel ve bölgesel *Köylü temsilcileri sovyetleridir* — yoksa bürokrasi, yani memurlar değil.

Buğday üretimi tekniğini iyileştirmek ve buğday üretimini artırmak için, büyük rasyonel tarım işletmesini geliştirmek ve onun toplum tarafından denetimini sağlamak için, köylü komiteleri içinde, kamulaştırılmış bulunan her büyük çiftliğin, *Tarım ücretlileri temsilcileri sovyetleri*'nin denetimi altına konmuş geniş bir örnek işletme durumuna gelmesini sağlamaya çalışmalıyız.

Devrimci-sosyalistler arasında, özellikle onların "tüketim" ya da "iş" normu üzerindeki, "toprağın top-

lumsallaşması" vb. üzerindeki gevezeliklerinde egemen olan küçük burjuva sözebeliğine ve küçük burjuva siyasetine karşıt olarak proletarya partisi, tecimsel üretim rejiminde, küçük işletme sisteminin insanlığı, yığınları yoksulluk ve baskıdan *kurtaramayacağını* tanıtlamaya dört elle sarılmalıdır.

Köylü temsilcileri sovyetlerinde hemen ve zorunlu bir bölünme meydana getirmek için çalışmaksızın proletarya partisi, tarım ücretlileri temsilcileri ve yoksul köylüler (yarı proleterler) temsilcilerinin ayrı ayrı sovyetler kurmak ya da en azından *bu toplumsal kategoriler temsilcilerini* köylü temsilcilerinin ortak sovyetleri içinde ayrı bölüntü ya da partiler biçimi altında bir araya getiren sürekli konferanslar düzenlemek zorunluluğunu ortaya koymalıdır. Yoksa halkçıların, genel olarak köylülük üzerindeki iyilik taslayan küçük burjuva sözebeliği, varlıksız yığının, *kapitalistlerin* bir çeşidinden başka bir şey olmayan zengin köylülük tarafından aldatılmasına paravana hizmeti görecektir.

Köylülere, büyük toprak sahiplerinin topraklarına el koymamalarını, kurucu meclisin toplantıya çağrılmasından önce tarım reformuna girişmemelerini öğütleyen birçok devrimci-sosyalist ve İşçi ve asker temsilcileri sovyetinin kendilerini kaptırdıkları burjuva liberal ya da salt bürokratik vaazlara karşıt olarak proletarya partisi, köylüleri kimseden izin almaksızın, tarım reformunu hemen gerçekleştirmeye ve köylü temsilcilerinin kararı uyarınca, büyük toprak sahiplerinin malı olan toprakların zoralımına hemen girişmeye çağırmalıdır.

Bunu yaparken de cephedeki askerler ve kentler için besin maddeleri üretimini artırmak zorunluluğu üzerinde, sürü hayvanlarına verilecek her türlü zararın, aletlerin, makinelerin, yapıların, vb., vb. her türlü bozulmasının, kesinlikle kabul edilemez olduk-

larını belirtmek zorunluluğu üzerinde, özellikle durmak gerekir.

14. Ulusal sorunda proletarya partisi, her şeyden önce, çarlık tarafından ezilen ve Rus devlet çerçevesinde zorla bağlanmış ya da bu çerçeve içinde zorla tutulan, yani ilhak edilmiş bulunan bütün uluslar ve ulusal topluluklar (milliyetler) için Rusya'dan ayrılma gerçek ve mutlak özgürlüğünün hemen ilân edilip uygulanmasını istemelidir.

İlhaklardan vazgeçilmesi üzerindeki bildirim, bildirge ve açıklamalar, eğer gerçek ayrılma özgürlüğü ile birlikte bulunmuyorlarsa, halkın burjuvazi tarafından aldatılması ya da küçük burjuvaların naif dileklerinden baka bir şey değildirler.

Proletarya partisi, elden geldiğince geniş bir devletin kurulmasını ister, çünkü emekçilerin çıkarı bunu gerektirir; proletarya partisi ulusların *yaklaşmasını, sonra da kaynaşmasını ister;* ama buna zor yoluyla değil, tüm uluslar işçi ve emekçi yığınlarının özgür ve kardeşçe birliği ile ulaşmak ister.

Rusya cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa, İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri cumhuriyeti biçiminde örgütlenmesini o kadar iyi bilecek ve *bütün uluslar emekçi* yığınlarını *özgürce* kendine yöneltecek çekim gücü o kadar büyük olacaktır.

Tam ayrılma özgürlüğü, en geniş yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıklar haklarının inceden inceye hazırlanan güvenceleri: devrimci proletaryanın programı, işte budur.

KAPİTALİST BANKA VE SENDİKALARIN ULUSALLAŞTIRILMASI

15. Proletarya partisi, nüfusun engin çoğunluğu sosyalist bir devrim zorunluluğunun bilincine var-

madıkça, bir küçük köylüler ülkesinde hiçbir biçimde sosyalizmi "başlatma"ya niyetlenemez.

Ama bu gerçekten hareketle, *savaş sırasında birçok burjuva devlet tarafından* birçok durumda *gerçekleştirilen* ve bütünsel iktisadi dağılma ve yaklaşan açlık ile savaşmak için kesinlikle zorunlu olan önlemleri, pratik bakımdan iyiden iyiye olgunlaşmış ivedi devrimci önlemleri erteleyecek bir siyasetin doğrulanması sonucunu da ancak "sözde marksist" bir sözlük arkasına sığınan burjuva safsatacılar çıkarabilir.

Toprağın, tüm kapitalist banka ve sendikaların ulusallaştırılması, ya da en azından bu kurumlar üzerinde İşçi ve öteki temsilciler sovyetlerinin *ivedi bir denetimi gibi*, sosyalizmin "başlatılması" ile hiçbir ilgisi olmayan önlemlerin mutlak olarak istenmesi ve elden geldiğince devrimci yoldan gerçekleştirilmesi gerekir. Sosyalizme doğru ilk adımları oluşturan ve iktisadi bakımdan pek âlâ gerçekleşebilir bir nitelik taşıyan bu önlemler alınmaksızın, savaşın açtığı yaraların sarılması ve yaklaşan yıkımın önlenmesi olanaksızdır. Ve devrimci proletaryanın partisi, salt "savaş sonucu" adamakıllı yüz kızartıcı bir biçimde zenginleşen kapitalist ve bankacıların aşırı kârlarına el koymakta hiçbir zaman duraksamayacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'DEKİ DURUM

16. Rusya işçi sınıfının uluslararası yükümlülükleri, özellikle bugün, birinci planda yer alıyor.

Artık çağımızda enternasyonalizmden aşağısı kurtarmıyor. Enternasyonalist olduklarını söyleyen sonuna-değinci şovenlere kadar, Plehanov ve Potresov efendilere kadar, Kerenskiy'e kadar bu böyle. Proletarya partisinin zorunlu ödevlerinden biri de, sözde kalan enternasyonalizm karşısına, kesin bir açıklık,

kesin bir belginlik ve kesin bir seçkinlikle gerçek enternasyonalizmi çıkarmaktır.

Tüm ülkeler işçilerine platonik çağrılar; enternasyonalizme boş bağlılık protestoları; çeşitli savaşan ülkelerdeki devrimci proletaryanın eylemi için doğrudan ya da dolaylı bir "sıra" saptama girişimleri; devrimci savaşım *konusunda* savaşan ülkeler sosyalistleri arasında güç bir "anlaşma" araştırması; bir barış kampanyası *ereğiyle* sosyalist kongreler yöresinde gürültü patırdı, vb. vb. — bütün bu düşüncelerin, bu girişim ya da bu planların elebaşıları ne denli içten olurlarsa olsunlar, bütün bunlar *nesnel olarak* boş sözlerden ya da *en iyi* durumda, yalnızca yığınların şovenler tarafından *aldatılmasını* maskelemeye yarayan saf ve iyi niyetli dileklerden başka bir şey değildir. Ve parlamenter oyunbazlıklarda son derece usta, son derece eli yatkın bulunan *Fransız* sosyal şovenleri, *bir yandan* görülmemiş bir utanmazlıkla sosyalizme ve Enternasyonal'e ihanet ederken, emperyalist savaşı yürüten hükümetlere katılırken, ödenek *ya da ödünçlere* oy verirken (son zamanlarda Rusya'da Çheydze, Skobelov, Tsereteliy ve Steklov'un da yaptıkları gibi), *kendi ülkelerinde* devrimci savaşıma karşı çıkarken, vb. vb., bir yandan da son derece tumturaklı ve cafcaflı barışçıl ve enternasyonalist sözler etme sanatında, uzun zamandan beri tüm rekorları kırmış bulunuyorlar.

Saf insanlar, çoğu kez emperyalist dünya savaşının yırtıcılık, kan dökücülük havasını, boş söz kabul etmeyen, saf ve yavan dilekleri umursamayan havasını unutuyor.

Yalnızca bir ve tek gerçek enternasyonalizm vardır: O da insanın *kendi öz ülkesinde* devrimci hareket ve devrimci savaşımın gelişmesi için özveri ile çalışmasına, istisnasız *tüm* ülkelerde, *bu aynı savaşımı*, bu aynı çizgiyi ve *yalnızca onu* (propaganda, yakınlık

ya da maddi bir yardım aracıyla) desteklemesine dayanır.

Tüm geri kalanı, yalandan ve naif bir iyimserlikten başka bir şey değildir.

Savaşın sürdüğü iki yılı aşkın bir süreden bu yana *tüm* ülkelerde, uluslararası sosyalist ve işçi hareketi içinde üç eğilim gelişti. Ve *gerçeklik* alanından uzaklaşan, bu üç eğilimin varlığını görmekten, onları çözümlemekten ve gerçekten enternasyonalist eğilim için tutarlı bir biçimde savaşmaktan kaçınan herkes, kendini etkisizliğe, güçsüzlüğe ve yanılgıya mahkûm ediyor demektir.

Bu üç eğilim, şunlardır:

1. Emperyalist bir savaşta (ve her şeyden önce de güncel emperyalist savaşta) "yurt savunması"nı kabul eden, sözde sosyalist, gerçekte şoven bir nitelik taşıyan sosyal şovenler.

Bunlar bizim sınıf düşmanlarımızdır. Burjuvazi saflarına geçmişlerdir bunlar.

Tüm ülkelerdeki resmi sosyal demokrasinin resmi önderlerinden çoğu böyledir. Rusya'da B. Plehanov ve hempaları, Almanya'da Scheidemannlar; Fransa'da, Renaudel, Guesde, Sembat; İtalya'da Bissolati ve hempaları; İngiltere'de Hyndman, Fabianler[33] ve "emek-

(33) **Fabianler**, 1884'de kurulan İngiliz reformist örgütü, Fabian derneği üyeleri. Bu dernek, Annibal ile her türlü kesin savaştan kaçınmaya dayanan sakınımlı taktiği yüzünden *Counctator* (oyalayıcı) olarak adlandırılan ve İ. Ö. III. yüzyılda yaşayan Romalı general Fabius Maximus'un adından ötürü böyle adlandırılmıştır. Her şeyden önce bilgin, yazar, siyasacı (S. ve B. Webb, Shaw, MacDonald, vb.) burjuva aydınlardan kurulan fabianler, proletaryanın sınıf savaşımı ve sosyalist devrim zorunluluğunu yadsıyor, kapitalizmden sosyalizme geçişin ancak ve ancak küçük reformlar, toplumun kerteli dönüşümleri aracıyla olabileceğini ileri sürüyorlardı. Marksizme düşman olan Fabian dernek, yığınlar üzerinde bir burjuva etki iletme arcı, İngiliz işçi hareketi içinde bir oportünist ve sosyal şoven fikirler yuvası rolünü oynuyordu ve oynamaya da devam ediyor. Lenin bu akımı "aşırı oportünist" olarak niteliyordu.

çiler" ("işçi partisi" önderleri)[34], İsveç'te Branting ve hempaları; Hollanda'da Troelstra ve partisi; Danimarka'da Stauning ve partisi; ABD'de Victor Berger ve öbür "yurt savunucuları", vb.

2. İkinci eğilim, "merkez" denilen ve sosyal şovenler ile gerçek enternasyonalistler arasında duraksayan eğilimdir.

"Merkez", marksist ve enternasyonalist olduğuna, barıştan yana, hükümetler üzerindeki tüm "baskı" lardan yana, kendi öz hükümetini "halkın barış istencini gösterme"ye zorlamaya yönelen tüm 'istemler" den yana, barışa yönelik olanaklı ve düşünülebilir her türlü kampanyadan yana, ilhaksız vb., vb., barıştan yana *ve sosyal şovenlerle barıştan yana* olduğuna yemin billah eder. "Merkez", birlikten yanadır; bölünmenin düşmanıdır merkez.

"Merkez" demek, tıka basa iyi niyet dolu küçük burjuva sözebeliğinin, sözde enternasyonalizmin, gerçekteyse ödlek oportünizm ve sosyal şovenlere yaltaklanmanın egemenliği demektir.

Sorunun özü şudur ki "merkez", kendi öz hükümetine karşı bir devrimin zorunluluğuna inanmış değildir; bunu doğru bulmaz, uzlaşmaz bir devrimci savaşımı yürütmez, kendini bu savaşımdan kurtarmak için, son derece "marksist" tınısına rağmen, en yavan

---

1900'de Fabian dernek, İşçi partisi ile birleşti. "Fabian sosyalizmi", işçi partisi ideolojisinin kaynaklarından biridir.

(34) **Emekçiler** diye Lenin, İşçi partilileri, İngiliz Labour Party üyelerini adlandırıyor.
Labour Party, Parlamentoda bir işçi temsili sağlama ereğiyle, çeşitli sendikalar ve sosyalist örgütlerin birleşmesi yoluyla, 1900 yılında kuruldu. "İşçi temsil komitesi" adını taşıyan bu topluluk, 1906'da Labour Party (İşçi partisi) adını aldı. Başlangıçta bileşimi bakımından özsel olarak işçi bir nitelik taşıyan bu parti (daha sonra partiye çok sayıda küçük burjuva öğe girdi), ideolojisi ve taktiği bakımından oportünistti. Labour Party'nin kuruluşundan bu yana, liderleri hep burjuvazi ile bir sınıf işbirliği siyaseti izledi. 1914-1918 savaşı sırasında İşçi partisi yöneticileri, sosyal şoven bir tavır takındı. Labour Party, birçok kez hükümet kurdu.

kaçamakları icat eder.

Sosyal şovenler bizim *sınıf düşmanlarımızdır;* işçi hareketi içindeki *burjuvalardır.* Bu hareket içinde bir katmanı, burjuvazi tarafından *nesnel olarak* satın alınan (en iyi ücretler, saygın görevler, vb.) ve küçük ve güçsüz halkları soymak ve boğmakta, kapitalist ganimetin paylaşımı *için* savaş yapmakta *kendi* burjuvazilerine yardım eden işçi gruplarını, işçi çevrelerini temsil ederler.

"Merkez" demek, çürümüş bir yasalcılık tarafından kemirilmiş, parlamentarizm havası vb. tarafından bozulmuş görenekçiler, arpalıklara ve bir "yan gelip yatma" işine alışmış memurlar demektir. Tarihsel ve iktisadi bakımdan konuşmak gerekirse, bunlar *ayrı* bir toplumsal katmanı temsil etmezler. Yalnızca işçi hareketinin geçmiş bir evresi, özellikle proletarya için zorunlu bir şey olan büyük ve çok büyük bir ölçüde yavaş, bozulmaz, sistemli örgütlenme sanatına çok şey kazandıran 1871-1914 evresi ile *toplumsal devrim çağını* açmış bulunan birinci emperyalist dünya savaşından sonra nesnel olarak zorunlu bir duruma gelen yeni bir *evre* arasındaki *geçişi* temsil ederler.

"Merkez"in başta gelen lider ve temsilcisi, II. Enternasyonal (1889-1914) içinde en yüksek yetke (otorite) olan ve 1914 Ağustosundan sonra marksizmin tam bir yadsınması, görülmemiş bir gevşeklik, içler acısı duraksama ve ihanetler örneğini veren Karl Kautsky'dir. "Merkez" eğilimi demek, Kautsky, Haase, Ledebour, Reichstag'daki "İşçi ya da Emek birliği[35]"; Fransa'da Longuet, Pressmane ve genel olarak

(35) **İşçi ya da Emek birliği** (" rbeitsgemeinschaft"), ya da sosyal demokrat Emek grubu, Reichstag'daki sosyal demokrat gruptan ayrılan bazı milletvekilleri tarafından Mart 1916'da kurulan Alman merkezci örgütü. Bu örgüt, kaşarlanmış sosyal şovenleri haklı bulan ve onlarla birliğin sürdürülmesinden yana çıkan, 1917'de kurulan merkezci Almanya bağımsız sosyal demokrat partinin çekirdeğini oluşturdu.

"azınlıkçılar[36]"; İngiltere'de, Philip Snowden, Ramsay Mac Donald ve "Independent Labour Party'nin birçok başka lideri ve kısmen de Britanya Sosyalist Partisi[37]"; ABD'de Moris Hillquit ve başka birçokları; İtalya'da Turati, Trèves, Modigliani, vb.; İsviçre'de Robert Grimm; Avusturya'da Victor Adler ve hempaları; Rusya'da Örgütlenme Komitesi partisi, Akselrod,

(36) **Azınlıkçılar ya da longuetçiler**, Fransız sosyalist Partisinin, 1915'de oluşan azınlığı. Longuetçiler (sosyal reformist Longuet yandaşları) merkezci görüşleri savunuyor ve sosyal şovenler karşısında bir uzlaşma siyaseti izliyorlardı.
Birinci Dünya savaşı sırasında longuetçiler, sosyal pasifist bir tavır takındılar. Rusya'da Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra, proletarya diktatörlüğünden yana olduklarını açıkladılarsa da davranışları bu açıklamayı yalanladı. Sosyal şovenler karşısındaki uzlaşma siyasetlerini sürdürdüler ve Versailles'da imzalanan yağma barışını onayladılar. Aralık 1920'de Tours'da toplanan ve zaferi sol kanadın kazandığı Fransız sosyalist parti kongresinde azınlıkta kalmaları üzerine longuetçiler, kaşarlanmış reformistler ile birlikte partiden ayrıldılar ve 2,5'uncu denilen Enternasyonal'e girdiler; ardından bu Enternasyonal'in dağılmasından sonra, II. Enternasyonaldeki yerlerini yeniden aldılar.

(37) **Britanya sosyalist partisi** (Britisch Socialist party) Sosyal demokrat partinin öteki sosyalist gruplar ile birleşmesinden sonra, 1911'de Manchester'de kuruldu. BSP propagandasını marksist bir anlayış içinde yapıyordu ve "oportünist olmayan ve liberaller karşısında **gerçekten** bağımsız" (Lenin) bir partiydi. Bununla birlikte, üyelerinin azlığı ve yığınlarla bağ eksikliği, ona belli bir sekter nitelik kazandırıyordu.
1914-1918 savaşı sırasında parti içinde, biri Hynman'ın önderlik ettiği açıkça sosyal şoven, öteki A. Inkpin, F. Rothstein, D. Mac Lean, W. Gallacher vb. liderlerin önderlik ettikleri enternasyonalist eğilim olmak üzere iki eğilim belirdi. Enternasyonalist eğilim içinde, bazı sorunlarda merkezci bir tavır takınan sallantılı öğeler de vardı.
Şubat 1916'da BSP'den bir grup, enternasyonalistlerin biri araya gelmesine büyük bir katkıda bulunacak olan **Call** gazetesini kuruyordu. Nisan 1916'da Salford'da toplanan BSP yıllık konferansında Hynmann ve yandaşlarının sosyal şoven tutumlarının kınanması, bunların partiden ayrılmalarına yol açtı.
Büyük Britanya Sosyalist Partisi, Büyük Sosyalist Ekim Devrimini alkışladı. İngiliz işçilerinin Sovyet Rusya'yı Yabancı müdahaleye karşı savunma hareketinde BSP üyeleri, önemli bir rol oynadı. 1919'da partinin yerel örgütlerinin çoğu (4'e karşı 98), Komünist enternasyonal'e girmekten yana çıktı. Büyük Britanya Komünist partisinin kurulmasında başlıca rolü, Büyük Britanya Sosyalist partisi ile komünist birlik g - bu oynadı. 1920'deki birinci Birleşme kongresinde, BSP yerel örgütlerinin büyük çoğunluğu Komünist partiye katıldı.

Martov, Çheydze, Tsereteliy ve hempaları, vb. demektir.

Bazen bazılarının, farkında olmaksızın sosyal şovenizmden "merkez"e geçmeleri, bazen de bunun tersinin görülmesi doğaldır. Her marksistin bildiği gibi, bireylerin bir sınıftan ötekine özgürce geçebilmelerine rağmen, sınıflar birbirinden ayrı olarak kalır. Bunun gibi, eğilimlerin *birleşmesine* yol açmak için ortaya konan girişim ve gösterilen çabalara rağmen bireyler, özgürce bir eğilimden bir başkasına geçerlerken, siyasal yaşamda bu *eğilimler* kendi aralarında birbirlerinden ayrılırlar.

3. Üçüncü eğilim, en iyi "Zimmerwald Solu[38]" nun temsil ettiği gerçek enternasyonalistlerin eğilimidir (okurun bu eğilimin nasıl doğduğunu gerçek bir belge aracılığıyla öğrenmesi için, ekte onun Eylül 1915 bil-

(38) **Zimmerwald solu** (Sol Zimmervaldçılar grubu), 5-8 Eylül 1915'de Zimmerwald'da (İsviçre) toplanan enternasyonalistler birinci sosyalist konferansında Lenin tarafından kuruldu. Zimmerwald g bu Rusya, Almanya, Polonya, İsviçre, İsveç ve Norveç sol öğelerinden oluşuyordu. Zimmerwald konferansından sonra Lenin ve bolşevikler, çeşitli ülkelerin sol grupları ile bağları genişletmek ve geliştirmek için çaba gösterdiler. Zimmerwald solu, Lenin'in yönetimini üzerine aldığı bir Büro tarafından yönetiliyordu. Almanca **Vorbote** (Habercı) dergisini yayımlayan Büro, Lenin'in birçok yapıtını çevirtti ve işçiler ve askerler arasında dağıttı. Merkezcilerin sosyal şovenlerden kopmalarını, emperyalist savaşa karşı etkin olarak savaşmalarını ve III. Enternasyonal'in kurulmasına katılmalarını sağlamaya çalışan Zimmerwald solu, kautskyci merkezci çoğunluğa karşı savaşıyordu. Çeşitli ülkeler sol sosyalist öğeleri ile önemli bir yazışmayı sürdüren Lenin, onların doğru bir enternasyonalist tutum benimsemelerine yardımcı oluyordu. 1916'da Kienthal Konferansının toplantıya çağrılması sırasında, hemen bütün ülkelerde enternasyonalist gruplar belirdi ve sosyal şovenlerin içyüzünü ortaya koymaya başladı. Üye sayısını artıran Zimmerwald solunun etkisi de önemli ölçüde büyüdü. Ancak grup, türdeş değildi. Tutarlı enternasyonalistler yanında, tutarsız öğeler de vardı. Zimmerwald grubu içinde yalnızca bolşevik parti, sonuna değin devrimci ve tutarlı bir tavır takındı. Rosa Luxemburg'un Batı Avrupa'da sol tarafından yayılan yanlış fikirleri (proleter partinin rolünün küçümsenmesi, oportünistlerden bir kopma korkusu, vb.), Zimmerwald solunun birleşme ve örgütlenmesini engelliyor,

dirgesini veriyoruz).

Temel ayırt edici nitelik: sosyal şovenizmden olduğu kadar, "merkez"den de tam bir kopma. *Kendi öz* emperyalist hükümetine ve *kendi öz* emperyalist burjuvazisine karşı uzlaşmaz devrimci savaşım. İlke: "Baş düşman bizim kendi ülkemizdedir". Sosyal pasifistlerin (sosyal pasifist, sözde bir sosyalist, gerçekte bir burjuva pasifisttir; burjuva pasifistler, sermaye boyunduruğu ve sermaye egemenliği alaşağı *edilmeksizin*, sonsuz bir barışın kurulması düşünü görürler) tatlı sözlerine ve güncel savaşa ilişkin *olarak* proletaryanın devrimci bir savaşımının ve proleter devrimin olanak, doğruluk ya da elverişliliğini yadsımaya yönelen her çeşit *kaçamak sözlere* karşı amansız bir savaş.

Bu eğilimin en belirli temsilcileri; Almanya'da Karl Liebknecht'in de içinde bulunduğu "Spartacus grubu" ya da "Enternasyonal grubu"[39]dur. Karl Liebknecht, bu eğilimin ve gerçek proleter Enternasyonal olan *yeni* Enternasyonal'in en ünlü temsilcisidir.

Almanya işçi ve askerlerini Karl Liebknecht, *si-*

Lenin ve bolşevikler tarafından III. Enternasyonal'in kurulmasını kösteklıyordu. Lenin, solların yanlışlıklarını, örgütsel ve ideolojik güçsüzlüklerini eleştiriyordu. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, bütün devrimci öğelerin birleşmesine, kapitalist ülkelerde komünist partilerin belirmesine ve bu temel üzerinde, 1919'da Komünist III. Enternasyonal'in kurulmasına yol açtı. Bolşevikler tarafından yönetilen Zimmerwald solu temsilcileri, III. Enternasyonal'in çekirdeğini oluşturdu.

(39) Daha sonra "Spartacus Birliği" adını alan **Enternasyonal grubu**, birinci dünya savaşı başlamadan sol Alman sosyal demokratlar Karl liebknecht, Rosa Luxemburg, Franz Mehring, Clara Zetkin ve daha başkaları tarafından kuruldu. "Enternasyonal" grubu, Almanya işçi hareketi tarihinde büyük bir rol oynadı. Ocak 1916'da, tüm Almanya sol sosyal demokratlar konferansında grup, uluslararası sosyal demokrasinin görevleri üzerine, Rosa Luxemburg tarafından yazılan ve önerilen tezleri benimsedi. Grup, yığınlar arasında, emperyalist savaşa karşı devrimci bir propaganda yürüttü ve Alman emperyalizminin fetih siyaseti ve sosyal demokrat önderlerin dönekliğini gözler önüne serdi. Ama önemli kuram ve siyaset sorunlarındaki büyük yanılgılardan da kendini kurtaramadı; yarı menşevik bir emperyalizm teorisi geliştiriyor, ulusların kaderlerini belirleme ilkesini marksist bir anlayışla (yani ayrılma ve

lahlarını kendi öz hükümetlerine karşı *çevirmeye* çağırdı. Bu işi o açıkça, Parlemento (Reichtag) kürsüsünden yaptı. Sonra, gizlice basılmış bildirilerle birlikte, "Kahrolsun hükümet" sloganını ileri sürerek, Berlin' in en geniş alanlarından biri olan Potsdam alanında düzenlenen bir gösteriye katıldı. Tutuklandıktan sonra, *kürek cezasına* mahkûm edildi. Şimdi Almanya' nın, savaşa karşı savaşım vermekten ötürü hapse atılmış bulunan, eğer binlerce değilse *yüzlerce gerçek* sosyalisti gibi, bir zindandadır.

Konuşma ve mektuplarında Karl Liebknecht, yalnızca *ülkesinin* Plehanov ve Potresovları (Scheidemannlar, Legienler, Davidler ve hempaları) ile değil, *ama merkezciler* ile de, *ülkesinin* Çheydze ve Tsereteliyleri (Kautsky, Haase, Ledebour ve hempaları) ile *de* amansızca savaştı.

Karl Liebknecht ve dostu Otto Rükle, yüz on milletvekili içinde yalnız ikisi, disiplini bozdu, "merkez" ve şovenler ile kurulan "birlik"i parçaladı; *herkese karşı yalnız ikisi kafa tuttu.* Sosyalizmi, proletarya davasını, proleter devrimi *yalnız* Liebknecht temsil ediyor. Alman sosyal demokrasisinin *tüm geri kalanı*, kendisi de "Spartacus grubu"nun üyesi ve önderlerinden biri olan Rosa Luxemburg'un çok haklı deyişine göre, *kokmuş bir cesetten* başka bir şey değildir.

Almanya'da bir başka gerçek enternasyonalistler grubu da Bremen'de yayımlanan *Arbeiterpolitik*[40] gazetesi ekibidir.

---

bağımsız devletler kurma hakkını içerecek biçimde) kabul etmiyor, emperyalizm çağında ulusal kurtuluş savaşları olanağını yadsıyor, devrimci partinin rolünü küçümsüyordu. Alman solunun yanılgılarını Lenin, "Junius'nın broşürü konusunda", "Proleter devrimin askeri programı" gibi çalışmalarında eleştirdi. 1917'de "Enternasyonal" grubu, örgüt konusundaki özgürlüğünü koruma koşuluyla, merkezci eğilimdeki Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi'ne katıldı. Almanya'daki Kasım 1918 devriminden sonra "Bağımsızlar'dan ayrıldı ve aynı yılın aralık ayında Alman Komünist Partisi'ni kurdu.

(40) **Arbeiterpolitik"** (İşçi Siyaseti), Bremen sol sosyal demokratlar

Fransa'da gerçek enternasyonalistlere en çok yaklaşanlar, Cenevre'de *Demain* ("Yarın") dergisini yayımlayan Fransız Henri Guilbeaux ile birlikte, Loriot ve dostlarıdırlar (Bourderon ile Merrheim, sosyal pasifizm içine düştüler). İngiltere'de gerçek enternasyonalistlere en çok yaklaşanlar, *The Trade-Unionist* gazetesi ile Britanya Sosyalist Partisi ve Independent Labour Party üyelerinin *bir bölümü* (örneğin, açıkça *dönek* sosyalizm önderlerinden kopma çağrısında bulunan William Russel), savaşa karşı devrimci savaşımı yüzünden İngiliz burjuva hükümeti tarafından *kürek cezasına* mahkûm edilen İskoç sosyalist öğretmen MacLean'dır; bu aynı suçlardan ötürü yüzlerce İngiliz sosyalist hapiste yatıyor. Onlar ve yalnızca onlar *gerçek* enternasyonalistlerdir. ABD'de "Sosyalist İşçi Partisi[41]" ve oportünist "Sosyalist Parti"nin Ocak 1917'den bu yana *The Internationalist* gazetesini yayımlayan öğeleri[42]; Hollanda'da *De Tribune* gazetesini yayımlayan "tribüncüler [43]" partisi (Pannekoek,

grubunun haftalık yasal organı; 1916-1919 arasında yayımlandı.

(41) **Amerika Sosyalist İşçi Partisi,** I. Enternasyonal Amerika şubeleri, Sosyal Demokrat İşçi Partisi ve ABD'deki bazı sosyalist grupların birleşmesiyle 1876'da kuruldu. Parti üyelerinin çoğu göçmenlerden oluşuyordu. Amerika sosyalist işçi partisi, niteliği sonucu, proleter yığınlarla hiçbir zaman sıkı bağlar kuramadı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Enternasyonalizme doğru bir eğilim gösterdi.

(42) Lenin burada, 1901'de kurulan reformist ve oportünist bir parti olan Amerika sosyalist partisi'nin devrimci azınlığına anıştırmada bulunuyor. Enternasyonalist konumlar üzerinde yer alan bu devrimci azınlık, 1914-1918 emperyalist savaşına karşı savaşım verdi ve Rusya'daki Sosyalist Ekim devriminin etkisi altında, 1919'da sosyalist partiden ayrılan ve çekirdeği durumuna geldiği Birleşik Devletler Komünist Partisi'ni kurmaya girişen bir sol kanat oluşturdu.
Birinci Dünya Savaşı sırasında, Amerikan Sosyalist Partisi'nin sağ çoğunluğu emperyalist savaşı ve ABD'nin emperyalist siyasetini destekledi. Bölünmeden sonra Amerikan Sosyalist Partisi, üyesi çok olmayan sekter bir örgüt durumuna geldi, 1957 başlarında sosyal demokrat federasyon ile birleşti. 5.000'den çok üyesi olmayan yeni örgüt, sosyalist parti-sosyal demokrat federasyon adını aldı.

(43) 1909'da kurulan Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'ni Lenin, **"Tribüncüler" partisi** olarak adlandırıyor. Başlangıçta tribün-

Herman Gorter, Wijnkoop, Zimmerwald' de merkezden olan ve şimdi bize katılan Henriette Roland-Holst); İsevç'te, başında Lindhagen, Ture Nerman, Karlsson, Strőm ve Zimmerwald'de "Zimmerwald Solu"nun kurulmasına kişisel olarak katılmış ve şimdi de savaşa karşı devrimci savaşımı yüzünden hapse atılmış olan Z. Höglund gibi liderlerin bulunduğu gençler ya da sollar partisi[44], Danimarka'da, başta *bakan* Stauning olmak üzere, tamamen *burjuvalaşan* Danimarka "Sosyal demokrat" partisinden ayrılan Trier ve dostları; Bulgaristan'da, "Darlar[45]"; İtalya'da en yakın olanlar, parti sekreteri Constantino Lazzari ve merkez organ *Avanti*[46]! başyazarı Serrati; Polonya'da Radek, Hanecki ve "Ulusal Büro" çevresinde toplanan öteki sosyal demokrat liderler, Rosa

---

cüler, Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'nin, 1907'de kendileri tarafından kurulan **De Tribune** gazetesi çerçevesinde toplanan sol kanadını temsil ediyorlardı. 1909'da bunlar, sosyal demokrat parti'den çıkarıldılar ve bağımsız bir parti kurdular. Hollanda'daki işçi hareketinin sol kanadını temsil etmekle birlikte, tutarlı marksist bir devrimci parti durumuna gelemediler. 1918'de tribüncüler, Hollanda Komünist Partisinin kuruluşuna katıldılar.
1909'dan sonra Hollanda Sosyal Demokrat Partisi'nin organı olan *De Tribune* gazetesi, 1918'den sonra Komünist parti organı durumuna geldi ve 30 yıllarının başlarından 1940'a değin, *Folksdahblat* (Halk gazetesi) adıyla yayımlandı.

(44) İsveç sosyal demokrasisi içindeki sol akımı Lenin, *gençler* ya da *sollar par ist* olarak adlandırıyordu. Dünya savaşı sırasında "gençler", enternasyonalist bir tavır takınarak Zimmerwald soluna katıldı. Mayıs 1917'de sol İsveç Sosyal Demokrat Partisini kurdular. 1919'da bu partinin kongresi, Komünist Enternasyonal'e girme kararı verdi. 1921'de partinin devrimci kanadı, Komünist Enternasyonal üyesi olan İsveç Komünist Partisi'ni kurdu.

(45) **Darlar,** sosyal demokrat partinin bölünmesinden sonra, 1903'te ortaya çıkan Bulgaristan devrimci sosyal demokrat İşçi Partisi. Partinin kurucusu ve önderi, Dimitır Blagoev'di. 1914-1918'de "darlar", emperyalist savaşa karşı savaşım verdiler. 1919'da Komünist Enternasyonal'e girdiler ve Bulgaristan Komünist partisi adını aldılar.

(46) **"Avanti!"** (ileri!), İtalyan Sosyalist Partisi'nin, 1896 Aralığında kurulan günlük merkez organı. 1914-1918 savaşı sırasında, reformistler ile bağlarını koparmayan, duruksun bir enternasyonalist tavır takındı. Şimdi de İtalyan sosyalist partisi merkez organıdır.

Luxemburg, Tyska ve "Genel Büro" çevresinde toplanan öteki sosyal demokrat liderler; İsviçre'de, *kendi ülkelerinin* sosyal şovenleri ile "merkez"ine karşı savaşım için "referandum" gerekçelerini yazan (Ocak 1917) ve 11 Şubat 1917'de Toess'de toplanan Zürich kantonu sosyalist kongresine devrimci ilkelerden esinlenen ve savaşa karşı yönelen bir karar[47] sunan sollar; Avusturya'da, düşüncesizce de olsa bir bakana kahramanca sıktığı kurşundan ötürü Friedrich Adler'i ölüme mahkûm eden aşırı gerici Avusturya hükümeti tarafından bugün kapatılmış olan Viyana "Karl Marx" klübünde belli bir ölçüde savaşım vermiş olan Friedrcih Adler'in genç sol dostları, vb., vb.

Sollar arasında var olabilecek ayırtılar (nüanslar) o kadar önemli değil. Asıl önemli olan, genel *eğilim*. Gerçek şu ki bu korkunç emperyalist savaş çağında gerçekten enternasyonalist olabilmek çok güç. Bu insanların sayısı çok değilse de sosyalizmin geleceğini *yalnızca onlar, yığınların bozucu olmayan* yol göstericilerini yalnızca onlar simgeliyor.

Sosyal demokratlar ve genel olarak sosyalistler içinde, reformistler ve devrimciler arasındaki ayrım, emperyalist savaş koşulları içinde zorunlu olarak değişecekti. Burjuva hükümetlerden barışı imzalamalarını ya da "halkların barış istencini göstermeleri"ni vb. "istemek" ile yetinen herkes, *gerçekte* reformizme doğru kaydı. *Çünkü* nesnel olarak *savaş sorunu*, ancak *devrimci planda* ortaya çıktı.

Savaştan çıkmak ve zorla dayatılmamış demokratik bir barış yapmak için, "savaş sonucu" zenginleşmiş bulunan kapitalist baylara ödenecek *milyarlarla* ölçülen kazanç payları köleliğinden halkları kurtarmak için, proleter devrimden başka çıkar yol yoktur.

---

(47) Bu karar Lenin tarafından yazıldı ve Zürich Sosyal Demokrat Örgütü Kanton Kongresine, sol İsviçre sosyal demokratları adına sunuldu.

Burjuva hükümetlerden çok çeşitli reformlar istenebilir ve istenmelidir de; ancak bir kuruntucu, bir reformist olmadıkça, emperyalist sermayeye binlerce bağla bağlanmış bulunan bu adamlar ve bu sınıflardan, bu bağları *koparmaları* istenemez. Oysa, bu kopma olmadıkça, savaşa karşı savaş üzerindeki bütün sözler, boş ve aldatıcı sözlerden başka bir şey değildir.

"Kautskyciler" ya da "merkez", sözde devrimci, gerçekte reformisttir; sözde enternasyonalist, gerçekte sosyal şovenizmin suç ortağıdır.

ZİMMERWALD ENTERNASYONALİ BAŞARISIZLIĞA UĞRADI. III. ENTERNASYONALİ KURMAK GEREKİR

17. Zimmerwald Enternasyonali daha başlangıçta kararsız, "kautskyci", "merkezci" bir tavır takındı ve bu durum *zimmerwald solunu* hemen onunla dayanışmadan vazgeçmek, ondan ayrılma ve (İsviçre'de Rus, Alman ve Fransız dillerinde basılmış) *kendi öz* bildirgesini yayımlamak zorunda bıraktı.

Zimmerwald Enternasyonali'nin başta gelen kusuru, başarısızlık nedeni (çünkü o ideolojik ve siyasal bakımdan başarısızlığa uğramış bulunmaktadır), *bütün öteki sorunları* pratik olarak *belirleyen* temel sorundaki, yani sosyal şovenizmden ve Lahey'de (Hollanda) Vandervelde ve Huysmans vb. tarafından yönetilen eski sosyal şoven Enternasyonal'den bütün bütüne kopma sorunundaki dalgalanmaları ve karasızlığıdır.

Zimmerwald çoğunluğunu oluşturanların, *kautskycilerin ta kendileri* oldukları bizde henüz bilinmiyor. Bununla birlikte bu, göz önünde tutulması gerekli olan ve şimdi Batı Avrupa'da herkesin bildiği çok önemli bir olgudur. Hatta aşırı şoven *Chemnitzer Zeitung*'un yöneticisi ve Parvus'ün aşırı şoven *Die Glocke*[48] sinin yazarı şoven, Alman ultra-şoven Heil-

mann bile (kolayca anlaşılacağı gibi, Heilmann, "sosyal demokrat"tır ve sosyal demokrasinin "birlik" inin acar bir yandaşıdır), merkez ya da "kautskycilik" ile *Zimmerwald çoğunluğu*nun aynı şey olduğunu açıkça kabul etmek zorunda kaldı.

Oysa, 1916 sonu ve 1917 başında, bu olgu kesinlikle ortaya kondu. Sosyal pasifizmin Kienthal bildirgesi[49] tarafından kınanmasına rağmen *tüm* Zimmerwald sağı, *tüm* Zimmerwald çoğunluğu sosyal pasifizme kaydı. Kautsky ve hempaları, Ocak ve Şubat 1917' de yayımladıkları bir dizi bildirgeyle; Fransa'da Bourderon ve Merrheim, sosyalist partinin (Aralık 1916) ve Genel Emek Konfederasyonunun (yani Fransız ulusal sendikalar örgütünün, gene Aralık 1916'daki) pasifisit önergelerini sosyal şovenlerle *birlikte* kabul ederek; ve tüm partinin sosyal pasifist bir tavır takındığı İtalya'da Turati ve hempaları, 17 Aralık 1916'daki konuşmasında Turati'nin de "sendeleyerek" (elbette rastlantı sonucu değil) ve emperyalist savaşı göklere çıkaran *milliyetçi* sözler etmeye değin giderek, hepsi de sosyal pasifizm içine düştü.

Ocak 1917'de Zimmerwald ve Kienthal başkanı

---

(48) **Die Glocke"** (Çan), 1915-1925 arasında önce Münih, sonra Berlin'de Alman sosyal demokrat parti üyesi ve Alman emperyalizminin ajanı Parvus (Helfand) tarafından yayımlanan iki aylık dergi.

(49) 24-30 Nisan 1916'da İsviçre'de, Kienthal'de toplanan uluslararası II. "zimmerwaldçılar" konferansında kabul edilen **Yıkılan ve öldürülen halklara** çağrısı söz konusu ediliyor. Bu çağrı, ilhaksız bir barış için, işçileri savaşa karşı savaşıma, sosyalist milletvekilleri üzerinde baskı yapmaya ve emperyalist hükümetlerin savaş siyasetini desteklemekten vazgeçmelerini istemeye çağırıyordu. Bu çağrı ve Kienthal konferansı kararları, 5-8 Eylülü 1915'te Zimmerwald'de düzenlenen Birinci Uluslararası Sosyalist Konferans kararları ile karşılaştırıldığında, savaşa karşı uluslararası hareketin genişlemesi yolunda ileriye doğru atılmış bir adım oluşturdu. Bununla birlikte, Zimmerwald ve Kienthal konferansları temsilciler çoğunluğu, emperyalist savaşın, her halk için yenilecek düşmanın emperyalist hükümet olduğu bir iç savaş durumuna dönüştürülmesi ve III. Enternasyonal'in, Komünist Enternasyonal'in kurulması üzerindeki leninist sloganı desteklemedi.

Robert Grimm, *kendi* partisinin sosyal şovenleri (Greulich, Pflüger, Gustav Müller vb.) ile birlikte, gerçek enternasyonalistlere *karşı* bir blok kurdu.

Ocak ve Şubat 1917'de Zimmerwald çoğunluğunun bu ikili oyunu, çeşitli ülkeler *zimmerwaldçıları* tarafından düzenlenen iki konferans sırasında, birçok ülkenin sol enternasyonalistleri (Uluslararası gençler örgütü sekreteri ve son derece başarılı bir enternasyonalist gazete olan *Jugend Internationale*[50]' nin yöneticisi Münzenberg; partimizin Merkez Komite temsilcisi Zinoviev; Polonya sosyal demokrat partisinden ["Ulusal Büro"] K. Radek; "Spartacus" grubu üyesi, Alman sosyal demokrat Hartstein) tarafından kesin olarak kınandı.

Rus proletaryasına çok şey verilmişti; dünyanın hiçbir yerinde işçi sınıfı, henüz Rusya'da olduğu kadar devrimci gözüpeklik gösteremedi. Ama çok şey verilmiş olandan, çok şey istenecektir.

Zimmerwald batağına daha çok hoşgörü gösterilemez. Zimmerwald "kautskycileri" nedeniyle, Plehanov ve Scheidemmanların şoven Enternasyonal'i ile daha uzun zaman yan bağlılık içinde kalınamaz. Bu Enternasyonal'den hemen kopmak gerekir Zimmerwald'de *yalnızca* gözlemci olarak kalmak gerekir.

Gecikmeden *yeni* bir Enternasyonal, devrimci, proleter bir enternasyonal kurmak, açıkça bize, açıkça bugünkü güne düşüyor; daha doğrusu, bu Enternasyonal'in *zaten* kurulmuş olduğunu ve çalıştığını açıkça ilan etmekten çekinmemeliyiz.

Yukarda saymış bulunduğum "gerçek enternasyonalistler'in Enternasyonal'idir bu. Devrimci enternasyonalist yığınların bozucuları değil, temsilcileri onlar ve yalnızca onlardır.

---

(50) **Jugend-Internationale** (Gençler Enternasyonali), Zimmerwald soluna katılan sosyalist gençlik örgütleri birliğinin organı; eylül 1915'den Mayıs 1918'e değin Zürich'te yayımlandı.

Bu sosyalistlerin sayısı azdır. Ama her Rus işçisi kendine, Şubat-Mart 1917 devriminin *öngününde*, Rusya'da bilinçli çok devrimci olup olmadığını bir sorsun.

Önemli olan sayı değil, gerçekten devrimci proletaryanın siyaset ve düşüncelerinin doğru dışavurumudur. Asıl önemli olan enternasyonalizmi "ilân etmek" değildir; asıl önemli olan, en güç zamanlarda bile gerçek enternasyonalist olmasını bilmektir.

Uluslararası anlaşmalar ve kongreler üzerine kuruntuya kapılmayalım. Emperyalist savaş sürdükçe uluslararası ilişkiler, emperyalist burjuvazi tarafından uygulanan askeri diktatörlüğün demirden mengenesi içinde sıkışıp kalır. Eğer 2 nolu hükümet olan İşçi temsilcileri sovyetine hoşgörü göstermek zorunda kalan "cumhuriyetçi" Milyukov bile, Nisan 1917'de İsviçre Sosyal Demokrat Partisi'nin, sekreteri, enternasyonalist, Zimmerwald ve Kienthal'e katılan İsviçreli sosyalist *Fritz Platten*'e (her ne denli bir Rus kadınıyla evli olan bu adam karısının akrabalarını ziyarete gelmiş, her ne denli Riga'da 1905 devrimine katılmış, bundan ötürü bir Rus hapishanesine atılmış ve hapisten salıverilmek için çarlık hükümetine, onun ödenmesini istediği bir inanca akçesi ödemişse de), Rusya'ya *girme* izni vermemişse, —eğer diyorum, "cumhuriyetçi" Milyukov Nisan 1917'de Rusya'da bu biçimde *davranabilmişse*, burjuvazinin ilhaksız barış vb. üzerine vaat ve inancalarının, söz ve bildirimlerinin kaç para ettikleri kolay anlaşılır.

Ya Troçki'nin İngiliz hükümeti tarafından tutuklanması? Ya Martov'un İsviçre'den ayrılmasına izin verilmemesi, kendisini Troçki'nin yazgısının beklediği İngiltere'ye çekmek için çevrilen dolaplar?

Kuruntuya kapılmayalım. Kendimizi aldatmayalım.

Stockholm'den bile bize, ne enternasyonalizme

bağlı sosyalistlerin, *ne de hatta*, yırtıcı bir askeri sansürün varlığına ve onun sağladığı bütün olanaklara karşın, *onların mektuplarının bile* gelmesine izin verilmediği ortaya konduğuna göre, uluslararası konferans ya da kongreleri "beklemek", enternasyonalizme *ihanet etmek* demektir.

Partimiz "bekleme"meli, hemen III. Enternasyonal'i *kurmalıdır*. Almanya ve İngiltere'de hapse atılmış olan yüzlerce sosyalist, o zaman rahat bir soluk alacaklardır. Grev ve gösterileri bugün şu sefil, şu dalavereci Wilhelm'i tir tir titreten binlerce ve binlerce Alman işçisi, *yasadışı* gazetelerde, kararımızdan haberdar olacaklardır. Karl Liebknecht'e ve yalnızca ona, nasıl kardeşçe bir güven beslediğimizi bileceklerdir. "Devrimci sonuna-değincilik"e karşı bizim, *şimdi* de savaşım verme istencimizi öğrenecekler ve bu da onları, devrimci enternasyonalizmlerinde haklı olduklarına bir kez daha inandıracaktır.

Çok verilenden, çok istenecektir. Dünyanın hiçbir ülkesinde *bugün* Rusya'daki kadar özgürlük yoktur. Bu özgürlükten, burjuvazinin ya da burjuva "devrimci sonuna-değincilik"in desteklenmesini örgütlemek için değil, hem sosyal şoven döneklerin, hem de kararsız "merkezci"lerin yenilmez düşmanı olan *III. Enternasyonal'i* çekinmeden, dürüstçe, proleter olarak, Liebknecht'e yaraşır bir biçimde kurmak için yararlanalım.

18. Bu söylenenlerden sonra, Rusya'da sosyal demokratların birleşmesinin söz konusu olamayacağını tanıtlamak için uzun söylevlere hiçbir gerek yok. Liebknecht gibi iki kişi kalmak, Örgütlenme komitesi partisiyle ve *Raboçaya Gazeta*[51]'da Potresov'la blok kurmayı hoşgören, İşçi Temsilcileri Sovyeti Yürütme

(51) **"Raboçaya Gazeta"** (İşçi Gazetesi), menşeviklerin merkez organı; Mart-Kasım 1917 arasında Petrograd'da günlük olarak yayımlandı.

Komitesi'nde istikrardan yana oy veren[52], "sonuna değincilik" içine batan Çheydze ve Tsereteliy ile birleşme fikrini bir an bile kabul etmekten iyidir —çünkü *devrimci proletarya ile kalmak demektir bu.*

Bırakalım ölüler, kendi ölülerini gömsün.

Kararsızlara *yardım etmek* isteyen herkes, ilkin kendisi kararsızlıktan vazgeçmeli.

BİLİMSEL BAKIMDAN DOĞRU OLMAK VE PROLETARYANIN SİYASAL BİLİNCİNİ AYDINLATMAYA KATKIDA BULUNMAK İÇİN PARTİMİZİN ADI NE OLMALI?

19. Şimdi son soruna, partimizin adı sorununa geliyorum. Marx ve Engels'in yaptıkları gibi, kendimizi *Komünist Parti* olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve temel olarak *Komünist Manifesto*'yu aldığınızı bir kez daha ilân etmeliyiz. *Komünist Manifesto*, sosyal demokrasi tarafından

(52) Lenin burada menşe klerin, 7(20) Nisan 1917 günü Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi toplantısında, savaş giderlerinin finansmanı için Geçici hükümet tarafından çıkarılan "Özgürlük İstikrazı"ndan yana oy vermelerini kınıyor.
Bolşevikler, "Özgürlük İstikrazı"na karşı kesin bir savaşım verdiler. Petrograd so yeti bolşevik fraksiyonu, 10 ve 1 1 (23 ve 24) Nisan 1917 günlerindeki so yet toplantısında " zgürlük istikrazı"na karşı sert bir protestonun dile getirildiği ve burjuva Geçici hükümetin emperyalist savaşı sürdürdüğünün, bu yağma savaşının gerçek ereklerini belirleyen bağlaşık güçler arasındaki gizli antlaşmaların oldukları gibi yürürlükte kaldıklarının belirtildiği bir karar tasarısı hazırladı.
RSD(b)İP Ural Bölge konferansı, RSD(b)İP Moskova Komitesi ve bolşevik partinin öbür örgütleri tarafından da "Özgürlük istikrazı"na karşı yöneltilmiş kararlar kabul edildi
Başlangıçta "Özgürlük istikrazı" karşısında kararsız bir tavır takınan küçük burjuva partiler, yani menşevikler ve devrimci-sosyalistler, sonunda istikrazdan yana oy kullandılar. Petrograd İşçi ve asker temsilcileri so yeti Yürütme komitesi, istikraz sorununu, 7(20), 15(28) ve 22 Nisan (5 Mayaıs) 1917 günlerinde, üç kez tartıştı. Son oturumda, devrimci-sosyalist ve menşe k oylarının çoğunluğu ile (16'ya karşı 33), istikrazdan yana bir karar alındı.
Yürütme komitesi kararı aynı gün, Sovyet genel toplantısı tarafından onaylandı.

başlıca şu iki noktada bozulmuş ve ihanete uğramıştır: 1. İşçilerin yurdu yoktur; emperyalist savaşta "yurdu savunmak" demek, sosyalizme ihanet etmek demektir; 2. Marksist devlet teorisi, II. Enternasyonal tarafından çarpıtılmıştır.

"Sosyal demokrasi" adlandırması, Marx'ın birçok kez, özellikle 1875'te *Gotha programının eleştirisi*'nde gösterdiği ve Engels'in 1894'te daha popüler bir açıklamada yinelediği gibi, *bilimsel bakımdan* doğru değildir[53]. İnsanlık kapitalizmden, doğrudan doğruya ancak sosyalizme, yani üretim araçlarının ortaklaşa mülkiyeti ile ürünlerin herkesin emeğine göre bölüşümüne geçebilir. Partimiz daha öteye gidiyor. Ona göre sosyalizm, kaçınılmaz olarak, yavaş yavaş, bayrağı üzerinde: "Herkesten yeteneklerine göre, herkese gereksinimlerine göre" yazan komünizme dönüşecektir.

Birinci kanıtım, bu.

Ve işte ikincisi: Adımızın ikinci bölümü de (sosyal *demokrat*), bilimsel bakımdan doğru değildir. Demokrasi, *devlet* biçimlerinden biridir. Oysa biz marksistler, biz *her türlü* devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889-1914) önderleri, B. Plehanov, Kautsky ve benzerleri, marksizmi alçalttılar ve bozdular.

Marksizm, sosyalizme geçmek için *bir devletin* zorunluluğunu kabul etmesiyle anarşizmden ayrılır; ama alışılmış tipteki burjuva demokratik cumhuriyet gibi bir devletin değil, 1871 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 İşçi temsilcileri sovyetleri gibi bir devletin zorunluluğunu kabul etmesiyle (ve marksizmi Kautsky ve hempalarından da işte bu ayırır).

Üçüncü kanıtım: *Yaşam*, terimin gerçek anlamında bir devlet olmayan bu yeni "devlet"in ta ken-

(53) Bkz: K. Marx ve F. Engels, "Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi" ve F. Engels, "Internationales aus dem Volksstaat (1871-1875)"derlemesine önsöz.

disini, henüz kararsız ve ilkel bir biçim altında da olsa yarattı ve devrim, *daha şimdiden* ülkemizde bu yeni "devlet"i gerçekleştirdi.

Daha şimdiden yalnızca bir önderler teorisi değil, yığınların pratik etkinliğine bağlı bir sorundur bu.

Sözcüğün gerçek anlamıyla devlet, halktan ayrı silahlı insan müfrezeleri aracılığıyla yığınlar üzerinde uygulanan buyurganlık demektir.

Bizim *doğmakta olan* yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bize silahlı insan müfrezeleri gerek, bize *sıkı* bir düzen gerek, bizim çarcı olsun güçkovcu olsun, tüm karşıdevrim girişimlerini *acımasızca* bastırmak için zor kullanmamız gerek.

Ancak bizim *doğmakta olan* yeni devletimiz, sözcüğün gerçek anlamıyla daha şimdiden artık bir devlet değildir. Çünkü Rusya'nın birçok yerinde, bu silahlı insan müfrezeleri, *yığının kendisidir*, tüm halktır; yoksa halkın üstünde, ondan ayrı, ayrıcalıklı, pratik olarak görevden geri alınamaz birileri değil.

Geriye doğru, eski *kralcı* yönetim örgütleri aracıyla, polis, ordu ve memurlar kastı aracıyla burjuvazinin egemenliğini pekiştirmeye çalışan alışılmış burjuva tipteki demokrasiye doğru değil, ileriye doğru bakmak gerek.

İleriye, doğmakta olan, daha şimdiden bir demokrasi olmaktan çıkan —çünkü demokrasi, halk egemenliği demektir ve silahlı halk, kendi kendisi üzerinde egemenlik uygulayamaz— yeni demokrasiye doğru bakmak gerek.

Demokrasi terimi, komünist partiye uygulandığı zaman, yalnızca bilimsel açıdan doğru olmamakla kalmaz. Bugün, Mart 1917'den sonra bu terim, devrimci halkın gözlerine takılmış ve onu özgürce, çekinmeden ve kendi öz girişkenliği ile yeniyi yapmaktan, yani "devlet" içinde *tek iktidar* olarak, tüm devletin "solmasının" habercileri olarak İşçi, köylü

ve başkalarının temsilcileri sovyetlerini örgütlemekten *alıkoyan bir gözbağı* demektir.

Dördüncü kanıtım: Sosyalizmin tüm dünyadaki nesnel durumunu hesaba katmak gerek.

Bu durum artık 1871-1914'teki durum, yani Marx ve Engels'in doğru olmayan, oportünist "sosyal demokrasi" terimine bile bile boyun eğdikleri dönemdeki durum değil. Çünkü o *dönemde* tarih, Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra gündeme, etkisini yavaş yavaş gösteren örgütlenme ve eğitim çalışmasını koydu. Gündemde başka bir madde yoktu. Anarşistler, kuramsal açıdan olduğu kadar iktisat ve siyaset konusunda da adamakıllı haksızdılar (ve gene de haksızdırlar). Dönemi yanlış değerlendiriyor, uluslararası durumu anlayamıyorlardı. Oysa, emperyalist kârlar İngiliz işçisini bozmuş, Paris Komünü ezilmiş, burjuva ulusal hareket Almanya'da zaferi daha yeni kazanmış (1871), yarı feodal Rusya yüzyıllık uykusuna dalmıştı.

Marx ve Engels, bu dönemin doğru bir değerlendirmesini yaparak, o zamanki uluslararası durumu ve toplumsal devrimin *yavaş* bir hazırlık zorunluluğunu anladılar.

Biz de, yeni dönemin görev ve özelliklerini anlamasını bilelim. Marx'ın kendileri için: "Ejderha ektim, pire biçtim[54]" dediği o sözde marksistlere öykünmeyelim.

Emperyalizme dönüşen kapitalizmin nesnel zorunluluğu, emperyalist savaşa yol açtı. Savaş, tüm insanlığı *uçurumun*, tüm uygarlığın yıkıma uğramasının, barbarlığın *kıyısına* getirdi ve milyonlarca yeni insanı da ölüme sürüklemekle tehdit ediyor.

Proleter devrimden başka çıkış yolu *yoktur.*

Ve bu devrim başladığı, ilk çekingen, güvensiz

---

(54) Heine'nin bu deyimini K. Marx ve F. Engels, "Alman ideoloji si"nde kullanıyorlardı.

adımlarını attığı, burjuvaziye karşı henüz bilinçsiz ve çok kanağan olduğu bir sırada, "sosyal demokrat" önderlerin, "sosyal demokrat" parlamenterlerin, "sosyal demokrat" gazetelerin —çünkü bunların hepsi yığınlar üzerinde bir etki aracıdır— çoğu (bu bir gerçek, bu bir olgu) sosyalizmi *bıraktı*, sosyalizmden *döndü*, "kendi" ulusal burjuvazilerinin saflarına geçti.

Yığınlar bu *önderler* tarafından şaşırtıldı, saptırıldı ve aldatıldı.

Ve II. Enternasyonal'in kendisi kadar çürüyen günü geçmiş eski adlandırmayı korursak, bu yutturmacayı yüreklendirmiş, onu kolaylaştırmış oluruz!

"Birçok" işçi, sosyal demokrasiye istediği kadar iyi bir anlam versin. Ama öznel ile nesnel arasında bir ayrım yapmayı öğrenmenin de zamanıdır.

Öznel olarak bu sosyal demokrat işçiler, proleter yığınların sadık yol göstericileridir.

Ancak dünyadaki nesnel durum öyledir ki partimizin eski adı yığınların aldatılmasını *kolaylaştırır*, ileriye doğru gidişi *engeller*. Çünkü yığın her adımda, her gazetede, her parlamenter fraksiyonda *önderleri*, yani sözü en çok dinlenen, davranışı çok uzaktan görülen adamları görür ve onların hepsinin "kendileri de sosyal demokrat"tır, hepsi sosyalizm dönekleri sosyal şovenlerle "birlikten yana"dır; hepsi de "sosyal demokrasi" tarafından eskiden çekilmiş poliçeleri ödetmeye çalışırlar...

Ya karşı kanıtlar ?... "Bizi anarşist komünistler'le karıştıracaklar"...

Peki, Fransız cumhuriyeti'nin bütün burjuva partileri içinde, yığınları burjuvazi yararına aldatma sanatında en ileri gitmiş ve en uzmanlaşmış olan ulusal sosyalistler, liberal sosyalistler ya da radikal sosyalistler'le karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... "Yığınlar kendi sosyal demokrat partilerine alışmışlardır, işçiler bu partiye bağlıdırlar"...

İşte tek kanıt, bu. Evet ama, bu kanıt ne marksist bilimi hesaba katıyor, ne yarın devrimin karşısına çıkacak görevleri, ne sosyalizmin bütün dünyadaki nesnel durumunu, ne II. Enternasyonal'in yüz kızartıcı iflasını, ne de proleterleri çevreleyen "kendileri de sosyal demokrat" sürüler tarafından davaya pratik olarak verilen zararı.

Göreneğin kanıtı, aşırı uyuşukluğun kanıtı, durgunluğun kanıtı bu kanıt.

Oysa biz, dünyayı yeniden kurmak istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın sı üklendiği, yüzlerce ve yüzlerce milyonlarla ölçülen sermaye çıkarlarının karıştığı emperyalist dünya savaşına son vermek, insanlık tarihinin şimdiy kadar gördüğü devrimlerin en büyüğü olan proleter devrim gerçekleştirilmedikçe, gerçekten demokratik bir barışla bitirilmesi olanaksız olan bu savaşa son vermek istiyoruz biz.

Ve biz, kendi kendimiziden korkuyoruz. "Sevdiğimiz", "alıştığımız" kirli gömleğimizden ayrılamıyoruz!...

Kirli gömleği atmanın zamanıdır; temiz çamaşır giymenin zamanıdır.

Petrograd,
10 Nisan 1917

SONSÖZ

Broşürüm, iktisadi bozukluk ve Petersburg basımevlerinin kötü çalışması sonucu, eskidi. 10 Nisan 1917'de yazılmış olduğu halde, bugün, 28 Mayıs'ta hâlâ yayımlanmadı!

Bu broşür partimizin, Rusya sosyal demokrat bolşevik işçi partisinin konferansı[55] *öngününde*,

(55) RSD (b) İP'nin, 24-29 Nisan (7-12 Mayıs) 1917 günlerinde Petrograd'da toplanan **VII. Rusya Konferansı (Nisan Konferansı)** söz konusu ediliyor. Konferansa, toplam 80.000 parti üyesini temsil eden 131 asli ve 18 istişari delege katılıyordu. Bolşevik partinin Rusya'daki ilk siyasal konferansıydı bu. Bir kongre anlamı ve önemi taşıyordu. Konferans gündeminde şu sorunlar bulunuyordu: 1) Güncel durum (savaş ve Geçici hükümet, vb.); 2) Barış konferansı; 3) İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri karşısındaki tutum; 4) Parti programının değiştirilmesi; 5) Enternasyonal içindeki durum ve görevlerimiz; 6) Enternasyonalist sosyal demokrat örgütlerin birleşmesi; 7) Tarım sorunu; 8) Ulusal sorun; 9) Kurucu meclis; 10) Örgütlenme sorunu; 11) Bölgesel ilişkiler; 12) Merkez komite seçimleri. Nisan tezleri'ne dayanan Lenin, gündemin bütün özsel sorunları üzerine konuştu; Kamenev ve Rikov, ona karşı çıktılar. Menşevikler'le aynı ağzı kullanan Kamenev ve Rikov, Rusya'nın sosyalist devrim için hazır olmadığını ileri sürdü. Lenin, Rusya'da sosyalizmin zafer olanağını yadsıyan Kamenev ve Rikov'un bozguncu, anti parti tutumunu eleştirdi. Partinin ulusal sorundaki siyasetine karşı çıkan ve daha savaş yıllarında, Buharin ile birlikte, sosyal şoven bir tavır takınmış olan Pyatakov'un görüşlerini de acımasız bir eleştiriden geçirdi. Pyatakov ile Buharin, ulusların kendi kaderlerini belirleme ve ayrılma

düşüncelerimin propagandası için platform *taslağı* olarak yazılmıştı. Daktiloda yazılan ve konferans öncesinde ve konferans sırasında parti üyelerine dağıtılan bu broşür, her şeye karşın rolünü kısmen oynadı. Ancak daha sonra, 24-29 Nisan 1917 günlerinde konferans toplandı ve kararları uzun zaman önce yayımlandı *(Soldatskaya Pravda'nın* 13. sayısı ekine bakınız[56]). Dikkatli bir okur, broşürümün çoğu kez kararların ilk taslağı olduğunu saptamakta hiçbir güçlük çekmeyecektir.

Artık bana bu broşürün, bu kararlara ilişkin açıklama niteliğiyle gene de yararlı olacağı umudunu dile getirmek ve sonra iki nokta üzerinde durmaktan başka bir şey kalmıyor.

---

hakkına karşı çıkıyorlardı. Gerçekten bu görüş proletaryanın, devrimin ulusal yedekliklerinden yararlanmasını yadsıma anlamına geliyor ve proletaryayı başarısızlığa mahkûm ediyordu. Lenin, bolşeviklerin zimmervaldçılar ile işbirliği yapmasından yana ve yeni bir Enternasyonal, Komünist Enternasyonal kurulmasına karşı çıkan Zinoviev'in konuşmasını da sert bir biçimde eleştirdi.

Nisan konferansında Lenin tarafından savaş, Geçici hükümet karşısındaki tutum, güncel durum, parti programının değiştirilmesi, tarım sorunu, Sovyetler, ulusal sorun ve başka sorunlar üzerine önerilen karar tasarıları oybirliğiyle kabul edildi. Konferans'ta, Lenin tarafından yönetilen bir Merkez komite seçildi. Konferans kararları işçi sınıfına ve tüm emekçilere, sosyalist devrimin zaferi için savaşım yolunun, ülkeyi sömürüden kurtarabilecek, savaştan çıkarabilecek, kalkındırabilecek, yabancı emperyalistlere kölelik tehlikesini ondan uzaklaştırabilecek tek yol olduğunu gösteriyordu. Bu konferans partiyi, burjuva demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürmeye yönelik bir savaşım planıyla donattı.

(56) RSD (b) İP VII. Konferans (Nisan Konferansı) kararları, Lenin tarafından yazılan bir girişle birlikte, parti Merkez komitesince 3 (16) Mayıs 1917 günlü **Soldatskaya Pravda** (Asker Gerçeği) gazetesinin 13. sayısının eki olarak yayımlandı. **"Soldatskaya Pravda"**, ilk sayısı 15 (28) Nisan 1917'de yayımlanan günlük bolşevik gazete; RSD (b) İP Petrograd Komitesi Askeri Örgüt organı. 19 Mayıs (1 Haziran) 1917'den sonra, RSD (b)İP Merkez Komite Askeri Örgüt organı durumuna geldi. Temmuz 1917 günleri sırasında **Soldatskaya Pravda** bürosu, **Pravda** bürosu ibi, yakılıp yıkıldı ve gazete Geçici hükümet tarafından yasaklandı. Ekim devriminden sonra **Soldatskaya Pravda,** eski adı altında yeniden yayımlandı. Mart 1918'de yayımına son verildi.

Broşürün 27. sayfasında[*], Zimmerwald'de ancak gözlemci olarak kalmayı öneriyordum. Konferans, bu konuda beni izlemedi ve ben de Enternasyonal'e ilişkin karara karşı oy vermek zorunda kaldım. Bundan böyle konferansta bir yanlışlık yapıldığı ve bu yanlışlığın olayların gidişi tarafından çok geçmeden düzeltileceği açıktır. Zimmerwald'de kalarak, III. Enternasyonal'in kurulşunu geciktirmeye (istemeyerek de olsa) katkıda bulunuyoruz; ideolojik ve siyasal bakımdan artık ölmüş bulunan Zimmerwald'in temsil ettiği bu prangaya bağlı kalarak, III. Enternasyonal'i dolaylı bir biçimde engelliyoruz.

Partimizin dünyadaki bütün işçi partileri karşısındaki durumu, bugün bizi III. Enternasyonal'i *hemen kurmak zorunda bırakıyor*. Bu işi *bugün* bizden başka kimse yapamaz ve her türlü savsaklama da zararlıdır. Eğer biz Zimmerwald'de yalnızca gözlemci olarak kalmış olsaydık, III. Enternasyonal'i kurmak için ellerimiz hemen serbest kalırdı (bir yandan da, koşullar uygun olduğu ölçüde, Zimmerwald'den *yararlanacak* bir durumda olurduk).

Oysa şimdi, konferans'ta yapılan yanlışlık yüzünden, hiç değilse 5 Temmuz 1917'ye değin (Zimmerwald konferansının toplanmaya çağrıldığı tarih; eğer *yeniden* ertelenmezse ne mutlu! Daha önce bir kez ertelenmişti...) eli kolu bağlı beklemek zorundayız.

Ancak konferanstan sonra Parti Merkez komitemiz tarafından oybirliği ile alınan ve 12 Mayıs günlü Pravda[57]'nın 55. sayısında yayımlanan kararla, bu

---

(*) Zimmerwald Enternasyonali'nin başarısızlığıyla ilgili bölüme bakınız.-Ed.

(57) **"Pravda"** (Gerçek), yasal günlük bolşevik gazete; Petersburg'da yayımlanıyordu; Nisan 1912'de Petersburg işçilerinin girişimi üzerine kuruldu.
Pravda, işçiler tarafından toplanan parayla çıkan ve çevresinde birçok işçi muhabir ve yazar toplayan bir işçi yığın gazetesiydi. Bir tek yıl içinde, 11.000'den çok işçi mektubu yayımlandı. Günlük baskısı 40.000 ve bazen 60.000 sayıyı buluyordu.

yanlışlık yarı yarıya düzeltildi ve eğer bakanlarla görüşürse, Zimmerwald'dan ayrılacağımız kararlaştırıldı. Uluslararası birinci "sollar" ("üçüncü eğilim", "gerçek enternasyonalistler", yukarıya bakınız) konferansını toplantıya çağırdığımızda, yanlışlığın öbür yarısının da çok yakında düzeleceği umudunu dile getirmekte bir sakınca görmüyorum.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta, 6 Mayıs 1917 günü bir "koalisyon hükümeti"nin kurulmasıdır[58]. İnsana broşür en çok, işte tam da bu noktada eskimiş gibi *gelebilir*.

Pravda'yı yurt dışından Lenin yönetiyor, ona hemen hergün makaleler gönderiyor, yazı kuruluna talimatlar veriyor, yazınsal bir çalışma için en yetenekli partilileri gazeteye getiriyordu.

Pravda, sürekli polis kovuşturmalarının hedefi durumundaydı. Çıktığı ilk yıl içinde 41 kez toplatıldı, yazarlarına karşı toplam 47,5 ay hapis cezası gerektiren 36 dava açıldı. İki yıl üç ay içinde Pravda, çarlık hükümeti tarafından sekiz kez kapatıldıysa da, her kez yeni bir ad altında yeniden yayımlandı; **Raboçaya Pravda** (İşçi Gerçeği), **Severnaya Pravda** (Kuzey Gerçeği), **Pravda Truda** (Emek Gerçeği), **Za Pravdu** (Gerçek İçin), **Proletarskaya Pravda** (Proleter Gerçek), **Put Pravdi** ((Gerçek Yolu), **Raboçi** (İşçi), **Trudovaya Pravda** (Emek Gerçeği). 8 (21) Temmuz 1914 günü, Birinci Dünya Savaşı'nın öngününde, gazete kapatıldı.

Pravda, yeni baştan ancak Şubat devriminden sonra yayımlanabildi. 5 (18) Mart 1917'den başlayarak, RSD (b) İP merkez organı olarak yayımlanmaya başladı. 5 (18) Nisan günü Lenin, yurt dışından dönmesi üzerine, yazı kuruluna girdi ve gazetenin yönetimini eline aldı. 5 (18) Temmuz 1917 günü, **Pravda** yazı kurulu bürosu harbokulu öğrencileri ve kazaklar tarafından altüst edildi. Temmuz-Ekim 1917 arasında Geçici hükümetin kovuşturmalarına uğrayan **Pravda**, birçok kez ad değiştirdi ve **Listok "Pravdi"** ("Gerçek" Yaprağı), **Proletari** (Proleter), **Raboçi** (İşçi), **Raboçi Put** (İşçi Yolu) adları altında yayımlandı. 27 Ekimden (9 Kasım) sonra gazete, eski **Pravda** adını yeniden aldı.

(58) **Birinci Koalisyon Hükümeti,** Nisan siyasal bunalımından sonra, 5 (18) Mayıs 1917 günü kuruldu; kuruluşu üzerindeki duyuru, 6 (19) Mayıs günü yayımlandı.
Nisan siyasal bunalımına, dışişleri Bakanı kadet Milyukov'un, Geçici hükümet tarafından 18 Nisan (1 Mayıs) 1917 günü müttefik devletlere gönderilen notası yol açtı. Bu notayla, Geçici hükümetin Çarlık hükümeti tarafından imzalanan bütün antlaşmaları tanıdığı ve Rusya'nın kesin bir zafere kadar savaşı sürdüreceği doğrulanıyordu. Milyukov'un bu notası, işçi ve askerlerin öfkelenmesine yol açtı ve bu öfke bir yığın gösterisine dönüştü. Bolşevik partinin çağrısı üzerine 100.000'

Gerçeklikte broşür, işte tam da bu noktada hiç mi hiç eskimedi. Broşürde her şey, on kapitalist bakana rehine olarak altı bakan veren menşevikler ve halkçıların ateşten korkar gibi korktukları bir *sınıf* çözümlemesine dayandırılıyor. Ve broşür, her şeyi bir sınıf çözümlemesine dayandırdığı için de eskimedi; çünkü Tsereteliy, Çernov ve hempalarının hükümete girmesi, Petrograd Sovyeti tarafından kapitalistler hükümetiyle yapılan anlaşmanın sadece *biçimini*, o da *çok küçük* bir derecede değiştirmekten başka bir sonuç vermedi; oysa ben broşürümde, 8. sayfada, "biçimsel bir anlaşmadan çok, edimsel bir desteğin söz konusu olduğunu" özellikle belirtmiştim.

Tsereteliy, Çernov ve hempalarının, kapitalistlerin rehinelerinden başka bir şey olmadıkları; "yenilenmiş" hükümetin, ne dış siyaset ne de iç siyasette, tumturaklı sözlerden hiçbirini ne tutmak istediği, ne de tutabileceği her gün biraz daha açık bir duruma geliyor. Çernov, Tsereteliy ve hempaları, siyasal bakımdan kendi kendilerini öldürmüşlerdir; kapitalistlerin yardımcıları olarak ortaya çıkmışlardır ve gerçekte devrimi engellemektedirler. Kerenskiy, yığınlara karşı zor kullanacak kadar ileri gitmiştir (broşürümün 9. sayfasına bakınız. "Guçkov henüz yığınlara karşı zora başvurmakla tehdit etmekten başka bir şey yapmıyor"; Kerenskiy ise bu tehditleri uygulamaya sürüklendi...). Çernov, Tsereteliy ve hempaları, siyasal olarak, kendi ölüm kararları ile partilerinin, menşevik

---

den çok Petrograd işçisi, 21 Nisan (4 Mayıs) günü, barış istemek için işi bıraktı ve sokağa indi. Moskova, Kronştadt, Ural, Ukrayna ve ülkenin başka kent ve bölgelerinde de protesto gösteri ve mitingleri yapıldı. Nisan gösterisi, hükümet bunalımını başlattı. Yığınların baskısı altında, Milyukov ve Guçkov, bakanlıktan ayrılmak zorunda kaldı. Hükümet bunalımı, burjuvazi temsilcileri yanında, s.-r.'lerden Kerenskiy ve Çernov, menşeviklerden Tsereteliy, Skobelev vb. uzlaşıcı parti önderlerinin de katıldıkları Birinci Koalisyon hükümetinin kurulmasına kadar sürdü. Burjuva hükümet, açıkca burjuvazi safına geçen devrimci-sosyalistler ve menşevikler tarafından kurtarıldı.

ve devrimci-sosyalist partilerin ölüm kararını imzalamış bulunuyorlar. Halk, her gün bunu daha iyi anlayacak.

Koalisyon hükümeti, broşürümde kısaca çözümlenmiş olan devrimimizin başlıca sınıf çelişkilerinin gelişmesinde bir evreden başka bir şey değildir. Böyle bir durum, uzun zaman süremez. Ya geriye, tüm cephe üzerinde karşıdevrime doğru dönmek, ya ileriye, iktidarın başka sınıfların eline geçmesine doğru gitmek gerekecektir. Devrim döneminde, emperyalist savaş tüm dünyada kudurmuşçasına sürerken, olduğu yerde kalmak olanaksızdır.

Petersburg, 28 Mayıs 1917

İlk kez eylül 1917'de "Priboy" yayınlarında broşür olarak yayımlandı.

imza: N. Lenin

Kısa bir süre önce Petrograd ve tüm Rusya, devrimden beri ilk kez olarak tehlikeli bir bunalım geçirdi.

18 Nisan'da Geçici hükümet, fetih ve soygunculuk ereklerinden başka şey olmayan kendi savaş ereklerini, kapitalistlerin "ilhaklardan vazgeçmek" istediklerine (ve buna yetenekli olduklarına) içtenlikle inanan geniş yığınların öfkesine yol açan bir açıklıkla doğrulayan acıklı bir biçimde ünlü notasını onaylıyordu. 20 ve 21 Nisan'da Petrograd, kaynaşma içindeydi. Sokaklar hınca hınç doluydu; gece gündüz her yerde topluluklar, kalabalıklar bir araya geliyor, az ya da çok büyük mitingler yapılıyor, gösteriler ve yığın eylemleri durmamacasına birbirini izliyordu. Dün, 21 Nisan akşamı bunalım, ya da hiç değilse bunalımın ilk evresi sona ermiş gibi göründü. İşçi ve asker temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi, ardından Sovyet'in kendisi, nota konusundaki "açıklama" ve değişikliklerle, hükümetin verdiği "açıklayıcı bilgiler"le yetindiğini açıkladı (oysa bütün bunlar hiçbir şey söylemek istemeyen, hiçbir şeyi değiştirmeyen ve hiçbir şeye bağlanmayan son derece anlamsız sözlerden başka bir şey değildi) ve "olayın kapandığı"nı ilân etti.

Geniş yığınların "olayın kapanmış olduğunu"nu kabul edip etmediklerini önümüzdeki günler gösterecek. Şimdi görevimiz, bunalım sırasında ortaya çıkan *güçleri*, yani sınıfları daha dikkatli bir biçimde incelemek ve bu incelemelerden proletarya partisi için dersler çıkarmaktır. Çünkü bütün bunalımların en önemli yönü, o zamana kadar gizli kalan şeyi açığa vurmaları, saymaca olan, yüzeysel olan, ikincil olan şeyi reddetmeleri, siyasetin tozunu silkip atmaları ve *sınıflar savaşımının* gerçek güçlerini herkesin gözü önüne sermeleridir.

18 Nisan'da kapitalistlerin hükümeti, gerçekte diplomatik çekincelerle emperyalist savaşı maskeleyen daha önceki notalarını yinelemekten başka bir şey yapmadı. Askerler yığını, kapitalistlerin içtenliğine ve barış isteğine iyi niyetle inandığı için öfkeye kapıldı. Gösteriler, askerlerin "Kahrolsun Milyukov!" gibi çelişmeli, akıldışı ve hiçbir sonuca götürmeyen bir sloganla giriştikleri gösterilerle başladı. (Sanki kişilerde ve grupçuklarda yapılan bir değişiklik, bir siyasetin *özünü değiştirebilirmiş* gibi!)

Küçük burjuva, özellikle köylülüğe yakın, değişken ve kararsız büyük yığının, kendi sınıfsal özelliğine bilimsel bir tanım kazandırmak üzere, kapıldığı çalkantılar içinde kapitalistlerden *uzaklaştıkları* ve devrimci işçilere *doğru* yönelmeye başladıkları anlamına gelir bu. Bunalımı da, gücü nedeniyle *her şeyi kararlaştırma* yeteneğine sahip bir yığının işte bu kararsızlığı ya da bu hareketi başlattı.

Hemen harekete geçildi, sokaklara inildi ve ortalama öğeler *değil* uçtaki öğeler, aracı küçük burjuva yığın *değil* burjuvazi ve proletarya örgütlenmeye başladı.

Burjuvazi, Nevski bulvarını —bir gazetenin deyimine göre "Milyukov" bulvarını— ve zenginlerin Petrograd'ına, kapitalistlerin ve yüksek memurların Pet-

rograd'ına komşu semtleri ele geçirdi. Subaylar, öğrenciler, "orta sınıflar" geçici hükümetten *yana* gösteri yapıyor ve bayraklara yazılan sloganlar arasında, genellikle "Kahrolsun Lenin!" sloganı göze çarpıyordu.

Parti Merkez komitemizin çağrı ve sloganıyla örgütlenen proletarya ise *kendi* merkezlerinde, işçi varoşlarında ayağa kalktı. 20 ve 21 nisan günleri Merkez Komite'de kabul edilen kararlar, Parti örgütlerince hemen proleter yığınlara ulaştırıldı. İlkin merkezi olmayan semtleri, zengin olmayan mahalleleri kapsayan işçi gösterileri, ardından grup grup Nevski bulvarına yayıldı. Yığınsal nitelikleri ve daha görkemli bütünlükleriyle proleter gösteriler, burjuva gösterilerden açıkça ayrılıyorlardı. Bayrakları üzerinde, "Tüm iktidar İşçi ve asker sovyetlerine!" sloganı okunuyordu.

Nevski bulvarında çarpışmalar oldu. "Hasım" gösterilerin bayrakları yırtıldı. Yürütme komitesine birçok yerden, karşılıklı silah kullanıldığı, ölenler ve yaralananlar olduğu yolunda telefon haberleri geldiyse de çok çelişmeli bir nitelik taşıyan bu haberler doğrulanmadı.

Burjuvazi etkili yığınların, gerçek halk çoğunluğunun iktidarı almasından ürktü ve bu korkusunu da gürültü patırtı ile "iç savaş heyulası"nı anımsatarak dile getirdi. Sovyet'in küçük burjuva yöneticileri, yani ne genel olarak devrimden beri, ne de özel olarak bunalım sırasında açıkça saptanmış bir siyasal çizgileri olan menşevikler ve halkçılar, korkuya kapıldı. Bir gün önce yaklaşık yarısı Geçici hükümet'e karşı oy veren Yürütme Komitesi'nde, kapitalistlere güven ve kapitalistlerle uzlaşma siyasetine dönüşten yana 19'a karşı 34 oy verildi.

"Olayın kapandığı" ilan edildi.

Nedir sınıflar savaşımının *özü?* Parlak sözler ve

boş vaatler maskesi altında kapitalistler, savaşın sürdürülmesinden *yanadırlar*. Bu adamlar Rus, İngiliz-Fransız ve *Amerikan* banka sermayesinin tuzağına saplanıp kalmışlardır. Proletarya, kendi bilinçli öncüsünün kişiliğinde, iktidarın devrimci sınıfa, işçi sınıfına ve yarı proleterlere geçmesinden, Almanya'da da açıkça yükselmeye başlayan dünya işçi devriminden ve *bu devrimle* savaşa son verilmesinden *yanadır*.

Özü bakımından küçük burjuva bir nitelik taşıyan, menşevik ve halkçı önderlere hâlâ güven besleyen, burjuvazi tarafından adamakıllı yıldırılmış olan ve bazı sakınımlarla *burjuvazinin* siyasetini izleyen büyük yığınsa bazen sağa, bazen de sola yönelmektedir.

Savaş korkunç bir şeydir ve etkisini en çok da büyük yığın üzerinde gösterir. Bu savaşın canice bir savaş olduğu ve kapitalistlerin *kendi* ganimet payları için rekabet ve anlaşmazlıklarından başka hiçbir nedeni olmadığı duygusu, henüz çok belirsiz bir biçimde de olsa, işte bu büyük yığının saflarında yoğunlaşıyor. Dünya durumu gitgide karışıyor ve *şimdi* Rusya'da öteki ülkelerden daha ileri olmakla birlikte, Almanya'da da açıkça genişleyen (grevler, kardeşleşme) dünya işçi devrimi dışında bir *çıkış yolu içermiyor*. Ve yığın, eski yöneticileri olan kapitalistlere güven ve onlara karşı öfke arasında; tutarlı bir devrimci amaçla davranan tek sınıf olan ve bütün emekçilere ışıl ışıl bir geleceğin yolunu açan yeni sınıfa, proletaryaya güven ve proletaryanın dünya çapındaki tarihsel işlevi üzerine henüz karışık bir bilinç arasında, bir karara varamıyor.

Küçük burjuva ve yarı proleter yığının ne ilk, *ne de son* kararsızlığıdır bu.

Alıncak ders gün gibi ortadadır, işçi yoldaşlar! Zaman sıkıştırıyor. Bu ilk bunalımı başkaları izleyecek. *Tüm* gücümüzü geri öğeleri aydınlatmaya, her

olayı, emekçi halkın henüz gözü bağlı her grubunu doğrudan ilişkilerle (yoksa yalnız mitinglerle değil) yığın ve yoldaş olarak kendinize yaklaştırmaya adayın. Saflarınızı yoğunlaştırmak, başkentin ve varoşlarının her semtinde, her işyerinde ve her mahallesinde işçileri dipten doruğa örgütlemek için *her şeyi* yapın. Ne kapitalistlerle "uzlaşma" öneren küçük burjuvaların, sonuna değincilerin, bir "destek" siyaseti yandaşlarının, ne de evreleri aşıp geçmeye ve halk çoğunluğu sağlam bir bütünlük kazanmadan önce, "Kahrolsun Geçici hükümet!" diye haykırmaya eğilimli toplumdan kopuk kişilerin yolunuzu şaşırtmasına izin vermeyin! Bunalım ne bazı bireylerin başka bireylere karşı öfkeli davranışlarıyla, ne küçük silahlı grupların kısmi eylemleriyle, ne de blanquici "iktidarı almak", Geçici hükümeti "tutuklamak", vb. gibi eylemlerle çözülebilir.

Günün sloganı şudur: Proletaryanın siyasal çizgisini, savaşa son vermek için *onun* tarafından önerilen yolu daha doğru, daha açık ve daha geniş bir biçimde tanıtın! Her yerde daha sağlam ve daha çok proletarya örgütü kurun! Sovyetleriniz çevresinde ve Sovyetleriniz içinde sıkı sıkıya toplanın, kendinizi kardeşçe bir inandırma ve bazı temsilciliklerin yenilenmesi yoluyla, çoğunluğu kendi çevrenizde toplamaya verin!

22 Nisan (5 Mayıs) 1917'de yazıldı
6 Mayıs (23 Nisan) 1917'de
"Pravda"nın 39. sayısında yayımlandı.

ÜÇ BUNALIM[59]

Düşmanlarımız bu günlerde bolşeviklere karşı kara çalma ve yalan savurmakta ne kadar ileri giderlerse, biz de yalan ve kara çalmaları yalanlamakla birlikte olayların tarihsel bağlantısını ve güncel devrim olgularının siyasal anlamını, *yani sınıfsal anlamını* inceleyerek, dinginliğimizi o kadar korumalıyız.

Yalan ve kara çalmaları yalanlamak için, burada 6 Temmuz günlü *Listok Pravdi*'ye bakmamız ve okurun dikkatini özellikle, bu yazıdan sonra yayımladığımız ve kanıtlara dayanarak, bolşeviklerin 2 Temmuz günü gösteriye *karşı* kampanya açtıklarını (devrimci-sosyalist parti organı bunu doğrular); 3 Temmuz günü, yığınların sabırsızlığını önlemenin olanaksızlaştığını ve öğütlerimize rağmen gösterinin

(59) Lenin'in "Üç bunalım" başlıklı makalesi, ilk kez olarak 1917'de **Rabotniça** dergisinin 7. sayısında yayımlandı **"Rabotniça"** (İşçi Kadın), RSD(b) İP Merkez Komitesi'nin, kadınlar arasında çalışmaya yönelik organı; Lenin'in girişimi üzerine kuruldu. Yasal olarak Şubat-Haziran 1914 arasında Petersburg'da yayımlandı, sonra Mayıs 1917'ye kadar kapalı kaldı. Yazı kurulu: Ulyanova (Yelizarova), Nikolayeva, Samoylova, Kollontay, K. Veliçkina (Bonç-Bruyeviç), Stal ve Kudelli'den oluşuyordu.

başladığını; bizim 4 Temmuz günü, (aynı devrimci-sosyalist organ, *Diyelo Naroda* tarafından olduğu gibi yayımlanan) bir broşürde, *barışçıl* ve *örgütlü* bir gösteriden yana bir çağrı yayımladığımızı, 4 Temmuz gecesi, gösteri yapılmasını öğütlemek kararı aldığımızı tanıtlayan bir makale üzerine çekmemiz yeter. Kara çalın, karaçalıcılar! Birlikte ele alındıkları zaman, kesin bir çürütme oluşturan bu olguları hiçbir zaman yalanlayamayacaksınız.

Şimdi olayların tarihsel bağlantısını inceleyelim. Daha Nisan başlarında, Geçici hükümetin desteklenmesine karşı çıktığımız zaman, devrimci-sosyalistler ve menşevikler bundan ötürü bizi suçladılar. Oysa, deney ne gösterdi?

20-21 Nisan, 10 ve 18 Haziran, 3-4 Temmuz günlerindeki üç siyasal bunalım ne gösterdi?

Bu bunalımlar ilkin, Geçici hükümet'in burjuva çoğunluğu tarafından izlenen burjuva siyasetten, yığınların gitgide daha büyük bir hoşnutsuzluk duymaya başladıklarını gösterdi.

İktidardaki partilerden biri olan devrimci-sosyalist partinin organı *Diyelo Naroda*'nın, 6 Temmuz günlü sayısında, bolşevikler karşısındaki düşmanlığına rağmen, 3-4 Temmuz hareketinin derin iktisadî ve siyasal nedenlerinin bulunduğunu kabul etmek zorunda kaldığını belirtmekte yarar var. Bu hareketin yapay olarak kışkırtıldığını ve bolşeviklerin gösteriden *yana* kampanya yürüttüklerini ileri süren alık, kaba, iğrenç yalan, her gün biraz daha ortaya çıkacaktır.

Saymış bulunduğumuz üç siyasal bunalımın her üçünün de ortaklaşa genel nedeni, genel sebebi, derin kaynağı, özellikle siyasal olayları incelemek için bilimin bize izlememizi buyurduğu yönteme göre, kendi bağlantıları içinde irdelendikleri zaman açıklık kazanır. Bu türlü üç bunalımın yapay olarak kışkırtı-

labileceklerini düşünmek, saçmadır.

İkinci olarak bu üç bunalımdan her birini, kendi genel nitelikleri ve özel belirtileri içinde incelemek, öğretici bir nitelik taşır.

Burjuvaziye ve *onun* hükümetine karşı yığınların genel ve bastırılması olanaksız hoşnutsuzluğunu, aşırı kızgınlığını, *olup bitenlerin bu temelini* unutan, ona dokunmadan geçen ya da onu azımsayan herkes, sosyalizmin sınıflar savaşımına ilişkin temel ilkelerini yadsımış olur.

Rus devrimindeki sınıflar savaşımı —sosyalist olduğunu söyleyen ve Avrupa devrimlerindeki sınıflar savaşımı üzerine bazı bilgileri bulunan herkesin derin derin düşünmesi gereken konu, işte budur.

Bu bunalımlardan her birinin özel belirtisi, bunların kendilerini gösterme biçimine bağlıdır. Birincisi, yani 20-21 Nisan bunalımı, örgütten yoksun göstericiler üzerine Kara Yüzler[60] tarafından ateş açılmasına varan ve bolşeviklere karşı alışılmamış bir zorluluktaki yalancı bir suçlamalar dalgasına yol açan coşkun ve kendiliğinden bir hareketti. Patlamayı, siyasal bir bunalım izledi.

İkinci örnekte bolşevikler, bir gösteri yapılmasını kararlaştırmalarına rağmen, Sovyetler kongresinin tehdit edici ültimatomundan ve kesin yasaklamasından sonra, onun yapılmamasını öğütlediler. Ancak 18 Haziran'daki ortak gösteri sırasında, bolşevik sloganlar öteki sloganları açıkça bastırdı. 18 Haziran akşamı devrimci-sosyalistler ve menşevikler bile, eğer cephede girişilen saldırı önlenmiş olmasaydı, siyasal bir bunalımın kesinlikle patlak vermiş olacağını kabul ediyorlardı.

Üçüncü bunalım, 2 Temmuz günü onu önlemeye

(60) **Kara Yüzler,** devrimci harekete karşı savaşmak için çarlık polisi tarafından kurulmuş bulunan kralcı çeteler. Devrimcileri öldürüyor, ilerici aydınlara saldırıyor, pogromlar düzenliyorlardı.

girişmiş bulunan bolşeviklerin çabalarına karşın, 3 Temmuz günü kendiliğinden gelişti. 4 Temmuz günü doruk noktasına erişen bunalım, 5 ve 6 Temmuz günleri karşıdevrimin en yüksek aşamasına yol açtı.

Devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin duraksamalarını, daha önce iktidarın Sovyetler'e geçmesi düşüncesine karşı çıkmalarına rağmen, bu kez Spiridonova ve başka bazı devrimci-sosyalistlerin, iktidarın Sovyetler'e geçmesinden yana çıkmaları ve enternasyonalist menşeviklerin de aynı biçimde davranmaları olgusu dile getirdi.

Ensonu, kendi bağlantıları içinde göz önünde tutulan bu olayların incelenmesinden çıkarılacak, belki en öğretici son bir sonuç da şu: Bu üç bunalımın *hepsi* de, ortaya belli bir gösteri biçimi çıkardı. devrim tarihimizde bir yenilik oluşturan ve hızlı bir yükseliş ve ani bir düşüşle çevrimsel bir nitelik taşıyan bu daha karmaşık tipteki yeni gösteri biçiminin başlıca özelliği, devrim ve karşıdevrimin bir kızışmasına ve aracı öğelerin az ya da çok uzun bir dönem boyunca "silinmesi"ne yol açmasıydı.

Bu üç bunalım boyunca hareket, bir *gösteri* biçimine büründü. Biçimsel bakımdan olaylar, en doğru bir biçimde, hükümete karşı bir gösteri olarak betimlenebilirdi. Ancak bu gösteri, alışılmış bir gösteri değildi ve bütün sorun da işte buradaydı. Bir gösteriden daha çok ve bir devrimden daha az bir şeydi. Devrim ve karşıdevrimin *zamandaş* bir patlamasıydı; proleter ve burjuva öğelerin sahneye aniden girişleri sonucu, aracı öğelerin aniden, bazen de hemen bir anda ortadan "silinme"siydi.

Bu hareketlerden *her biri* dolayısıyla bütün aracı öğelerin, sitemlerini proletarya ve burjuvazi gibi çok belirli iki sınıfsal güce yöneltmeleri, bu bakımdan çok anlamlıdır. Devrimci-sosyalistlere ve menşeviklere bakın. Bir yandan (hükümette birleştikleri) ka-

detlerin karşıdevrimci olduklarını kabul etmekten bir an bile geri kalmamakla birlikte, öte yandan bolşeviklerin aşırılığının karşıdevrime yardım ettiğini avaz avaz, gırtlaklarını yırtarcasına haykırıyorlar. Dünkü *Diyola Naroda* şöyle yazıyordu: "Adamakıllı savaşçılaşan *Edinstvo* dahil (devrimci-sosyalistlerin daha son günlerde seçimlerde blok kurdukları *Edinstvo*, diye ekleyeceğiz), bütün sağ öğelerle ilişkilerimize kesin olarak hemen son vermeliyiz".

Bu satırları *Edinstvo*'nun bugünkü (7 Temmuz) sayısıyla karşılaştırın. Plehanov bugünkü başyazısında Sovyetler'in (bir başka deyişle devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin), kendilerine "iki hafta düşünme" süresi tanıdıklarını ve eğer iktidar Sovyetler'e geçecek olursa, bunun "leninistlerin zaferi demek olacağı" söz götürmez gerçeğini saptamak zorunda kalıyor. Plehanov'a göre "kadetler, eğer battı balık yan gider siyasetiyle yetinmezlerse, hükümetten çekilmekle leninistlerin işini kolaylaştıran çok büyük bir yanlışlık yaptıklarını kabul etmek zorunda kalacaklardır."

İlginç değil mi? Aracı öğeler, kadetleri bolşeviklerin ekmeğine yağ sürmekle, bolşevikleri de kadetlerin ekmeğine yağ sürmekle suçluyorlar!! Siyasal adlandırmaların, sınıfsal adlandırmalarla değiştirilmesi gereken şeyler olduklarını ve o zaman proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıflar savaşımının bir sönmesi biçiminde küçük burjuvazi tarafından beslenen düşün ortaya çıktığını göreceğimizi anlamak güç mü? Küçük burjuvazi, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf savaşımını kötü buluyor. Ancak en derin iktisadî ve siyasal nedenler proletaryayı harekete getirmedikçe, hiçbir bolşeviğin değil üç, hatta bir tek "halk hareketi"ni bile "kışkırtamayacağını" anlamak o kadar güç mü? Ve daha az derin olmayan nedenler burjuvaziyi sınıf olarak karşıdevrime doğru yönelt-

medikçe, kadetler ve kralcıların birleşik çabalarının hiçbir zaman en küçük bir "sağ" hareketi kışkırtamayacağını anlamak o kadar güç mü?

20-21 Nisan hareketi, kadetler gibi bizim de dik kafalılık, aşırılık, işleri kızıştırma isteğiyle suçlanmamıza yol açtı; hatta bolşeviklerin, Nevski bulvarı üzerine ateş açtıklarını ileri sürecek kadar ileri gidildi (ne kadar saçma olursa olsun) ve hareket bittikten sonra da, aynı devrimci-sosyalistler ve aynı menşevikler, ortak resmî organları olan *İzvestia'da*, "halk hareketi"nin, "emperyalist Milyukov ve hempalarını silip süpürmüş" olduğunu yazdılar. Bir başka deyişle, bu hareketi *yücelttiler!!* İlginç değil mi? Proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf savaşımının mekanizmasını ve özünü, küçük burjuvazinin hiç anlamadığını apaçık göstermiyor mu bu?

Nesnel durum şudur: Ülke nüfusunun engin çoğunluğu, toplumsal durumu ve daha da çok ideolojisi bakımından, küçük burjuva bir nitelik taşımaktadır. Ancak ülkeye egemen olan, her şeyden önce bankalar ve patron sendikaları (tröstler -ç) aracılığı ile, büyük sermayedir. Ülkede, kendi öz yolunu izleyecek kadar gelişmekle birlikte, henüz yarı proleterlerin çoğunu hemen kendine çekmeye yeteneksiz bir kent proletaryası var. Bu temel olgudan, bu sınıfsal durumdan, incelediğimiz üç bunalıma, özellikle biçimleri bakımından benzer bunalımların kaçınılaz şeyler oldukları sonucu çıkar.

Bunalımlar, ilerde elbette biçim değiştirebilirler; ancak olayların özü, örneğin devrimci-sosyalist bir Kurucu meclis'in ekimde toplanması durumunda bile değişmeyecektir. Devrimci-sosyalistler köylülere: 1° toprağın özel mülkiyetini kaldırmayı; 2° toprağı emekçilere vermeyi; 3° büyük toprak sahiplerinin çiftliklerine satınalma tazminatı ödemeksizin el koyup, köylülere vermeyi vaat ediyorlardı.

Burjuvaziye karşı en gözüpek devrimci önlemler, *ancak* yoksul köylüler ve proletaryanın birliğinin, bankalar ve patron sendikalarının ulusallaştırılmasının yaşama geçirebilecekleri önlemler alınmadıkça, bu büyük reformları gerçekleştirmek kesinlikle olanaksızdır.

Bu iyinin iyisi şeylerin burjuvaziyle bir uzlaşma aracıyla elde edilebileceğine belli bir süre inanan saf köylüler, devrimci-sosyalist partinin vaatlerinin pratik gerçekleşmesi bakımından proletaryanın burjuvaziye karşı yürüttüğü ateşli sınıf savaşımı karşısında zorunlu olarak düş kırıklığına uğrayacak ve ... (hadi yumuşatalım) "hoşnutsuz" kalacaktır. Böyle olmuştur ve böyle olacaktır bu.

7 (20) Temmuz 1917'de yazıldı
19 Temmuz (1 Ağustos) 1917'de
"Rabotniça" dergisinin 7. sayısında
yayımlandı

SİYASAL DURUM[61]

Örgütlenen, güçlenen karşıdevrim, gerçekte devlet iktidarını eline geçirdi.

Karşıdevrimin bu gerçek güçlenme ve örgütlenmesi, karşıdevrimin belli başlı üç gücünün, dikkate değer bir biçimde hazırlanan ve çoktan gerçekleştirilen birliğine dayanıyor. Bu üç güç şunlardır: 1) Hükümetten ayrılmakla kadet parti, yani örgütlenmiş burjuvazinin gerçek önderi, hükümete bir ültimatom vererek, karşıdevrimin onu devirmesine yol açtı; 2) En gözde devrimci-sosyalistlerin bile şimdi bir Cavaignaç olarak gördükleri Kerenskiy'in bilinçli ya da yarı bilinçli bir biçimde yardım ettiği genelkurmay ve ordu yüksek komutanlığı, devlet iktidarını pratik olarak ele geçirdi ve devrimci cephe birliklerine karşı bastırma önlemleri almaya girişti. Bunlar, Petrograd ve Moskova devrimci asker ve işçilerini silahsızlan-

(61) "Siyasal durum" başlıklı makale, 2 Ağustos (20 Temmuz) 1917 günü, "Siyasal İklim" başlığı altında, **Proletarskaya Diyelo** (Proleter Davası) adlı Kronştadt bolşevik gazetesinin 6. sayısında yayımlandı. Gazetenin Geçici hükümet tarafından yasaklanmasından kaçınmak için yazı kurulu, makaleyi yayımlarken, "Silahlı ayaklanma" sözcüklerini "gözüpek savaşım" ile değiştirdi. Lenin'in Yapıtları'nın 4. baskısında, makale elyazmaya göre yayımlandı ve özgün metni eski duruma getirildi.

dırmaya, Nijni Novgorod hareketini bastırıp boyun eğdirmeye, yalnızca mahkeme kararı olmaksızın değil, hükümet kararı da olmaksızın bolşevikleri tutuklamaya ve gazetelerini kapatmaya başladı. Gerçekte Rusya'daki devlet iktidarı, bugün özsel olarak askeri bir diktatörlüktür. Sözde devrimci, ama aslında güçsüz organların varlığı, bu gerçeği henüz gözlerden saklıyor. Bununla birlikte, yadsınması olanaksız ve kesin bir olgudur bu. Bunu kavramaksızın, siyasal durumdan hiçbir şey anlaşılamaz; 3) Daha şimdiden, bolşeviklere karşı amansız bir savaşımdan, Sovyetler'e karşı, "kundakçı" Çernov'a karşı, vb. bir savaşıma geçen kralcı Kara Yüzler basını ve burjuva basın, bugün kadetlerin ve kralcıların desteğiyle Rusya üzerinde egemen olan askeri diktatörlüğün gerçek amacını çok büyük bir açıklıkla ortaya koydu: Sovyetler'in dağıtılmasını hazırlamak. Birçok devrimci-sosyalist ve menşevik lider, yani Sovyetler'in güncel çoğunluk önderleri bunu çoktan anladı ve şu son günlerde ortaya da koydu. Ancak, gerçek küçük burjuvalar olarak bu adamlar, bu korkunç gerçeklerin içinden tumturaklı ve boş bir lafazanlıkla sıyrılmaya çalışıyor.

Sovyetlerin ve devrimci-sosyalist ve menşevik partilerin önderleri, başta Tsereteliy ve Çernov olmak üzere, devrimi karşıdevrimcilere teslim ederek ve kendi öz kişiliklerini, partilerini ve Sovyetleri karşıdevrimin asma yaprakları durumuna dönüştürerek, devrim davasına kesinlikle ihanet etti.

İşte bunun kanıtı: devrimci-sosyalistler ve menşevikler, halka bunu yaptıklarını ve neden yaptıklarını açıkça ve dobra dobra söyleme cesaretini bile gösteremeden, bolşevikleri gericiliğe teslim etti ve bolşevik gazetelerin yağma edilmesini sessizce onayladı. Devrimci işçi ve devrimci alayların silahsızlandırılmasını yasallaştırarak, kendi kendilerini her türlü ger-

çek iktidardan yoksun bıraktı. En övünген söylevciler durumuna dönüşen bu adamlar, gericilik Sovyetler'i dağıtma hazırlıklarını tamamlarken, halkın dikkatini "çekmek"te ona yardımcı oldu. Eğer devrimci-sosyalist ve menşevik partilerle Sovyetler'in güncel çoğunluğunun bu tam ve kesin iflası ortaya konmaz ve eğer "direktuvar"ları ve öteki soytarılıklarının tamamiyle düşsel niteliği yakından bilinmezse, tüm güncel siyasal durumdan kesin olarak hiçbir şey anlaşılamaz.

Rus devriminin barışçıl gelişmesine dayanan tüm umutlar, sonsuzluğa dek yitip gitti. Nesnel durum kendini, ya askeri diktatörlüğün tam zaferi, ya da silahlı işçi ayaklanmasının zaferi olarak gösteriyor. Bu zafer ancak, iktisadî yıkım ve savaşın uzaması sonucu, eğer ayaklanma yığınların hükümete ve burjuvaziye karşı derin bir kaynaşmasıyla örtüşürse olanaklıdır.

"Tüm iktidar Sovyetlere" sloganı devrimin, nisan, mayıs, haziran aylarında ve 5-9 temmuz günlerine kadar, yani gerçek iktidarın askeri diktatörlük eline geçtiği zamana kadar olanaklı olan barışçıl gelişmesinin sloganıydı. Bu slogan bugün artık doğru değil, çünkü ne bu iktidar değişikliğini hesaba katıyor, ne de devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin tam ve gerçek ihanetini. Serüvenlerin, başkaldırmaların, kısmî direnmelerin, gericiliğe karşı dağınık düzen umutsuz dövüşme girişimlerinin hiçbir yararı dokunamaz. Başarmak için durumun açık bir bilinci, işçi öncünün kendine egemenlik ve sarsılmazlığı, güçlerin silahlı ayaklanma ereğiyle örgütlenmesi gibi, şimdi korkunç derecede güç, ancak eğer metinde belirtilen olgular ve eğilimler arasında örtüşme varsa, her şeye rağmen olanaklı bir zaferin koşulları gerek. Anayasal ya da cumhuriyetçi kuruntular yok, barışçıl yollar konusunda kuruntular yok, dağınık eylemler

yok artık; *şu anda* Kara Yüzler'in ve kazakların kışkırtmalarına kapılma değil, güçlerini toplamak, onları yeniden örgütlemek ve eğer bunalımın evrimi yığınları, tüm halkı gerçekten bu yola sokmaya izin verirse, kesin olarak silahlı ayaklanmaya hazırlanmak gerek. Şimdi silahlı ayaklanma olmadıkça, toprağın köylülere verilmesi olanaksızdır; çünkü iktidarı almış olan karşıdevrim, büyük toprak sahipleri sınıfıyla çoktan birleşti.

Silahlı ayaklanmanın, Partimiz programının uygulanması ereğiyle, iktidarın yoksul köylüler tarafından desteklenen proletaryaya geçmesinden başka bir amacı olamaz.

İşçi sınıfı partisi, yasal eylemden vazgeçmeksizin, ama onun önemini de bir an bile abartmaksızın, 1912-1914'te olduğu gibi, yasal çalışmayı yasadışı çalışma ile *birleştirmek* zorundadır.

Yasal eyleme bir saat bile ara vermeyelim. Ama kendimizi de anayasal ve "barışçıl" kuruntulara kaptırmayalım. Broşürler yayınlamak vb. için, vakit geçirmeksizin her yerde gizli örgütler ya da hücreler kuralım. Sarsılmazlık ve soğukkanlılıkla, vakit geçirmeden, tamamen yeniden örgütlenelim.

Ne devlet Duma'sındaki, ne sigorta sandıklarındaki, ne de sendikalardaki yasal üslerimizi yitirmeksizin, devrim ve silahlı ayaklanma ile çarlığın devrilmesinden söz etmesini bildiğimiz 1912-1914 döneminde olduğu gibi davranalım.

10 (23) Temmuz 1917'de yazıldı
2 Ağustos (20 Temmuz) 1917'de "Proletarskoye Diyelo" gazetesinin 6. sayısında yayımlandı

İmza: W.

Her devrim, büyük halk yığınlarının yaşamında sert bir dönüm noktasının belirtisidir. Bu dönüm noktası olgunlaşmaya erişmedikçe, hiçbir gerçek devrim meydana gelmez. Ve tıpkı bir insan yaşamındaki her dönüm noktasının insan için derslerle dolu olması, ona birçok şey yaşatıp duyurması gibi, devrim de bütün halka, az zaman içinde, en özlü ve en değerli dersleri verir.

Devrim sırasında milyonlarca ve on milyonlarca insan her hafta, alışılmış ve uyuşukluk içinde geçen bir yaşam yılındakinden daha çok ey öğrenir. Çünkü bütün bir halkın yaşamındaki sert bir dönüm noktası sırasında, çeşitli toplumsal sınıfların izledikleri erekler, ellerinde bulunan güçler ve eylem araçları özel bir açıklıkla ortaya çıkar.

Her bilinçli işçi, her asker, her köylü, özellikle şimdi, temmuz sonunda, devrimimizin birinci evresinin bir başarısızlıkla sonuçlandığı açıkça ortaya çıktığı bir sırada, Rus devriminin öğrettiklerini derinden derine düşünmek zorundadır.

Gerçekten de, işçi ve köylü yığınların devrim yaparak ne elde etmek istediklerine bakalım. Devrimden ne bekliyorlardı bunlar? Bilindiği gibi özgürlük, barış, ekmek ve toprak bekliyorlardı.

Oysa, şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine, eski keyfe bağlı yönetimin yeniden kurulmasına başlandı. Askerler için cephede ölüm cezası yeniden yürürlüğe kondu. Büyük toprak sahiplerinin topraklarına kimseye danışmaksızın el koymuş bulunan köylüler, mahkemelere verildi. İşçi gazetelerinin basımevleri talan edildi. İşçi gazeteleri yargılanmaksızın yasaklandı. Bolşevikler, çoğu kez onlara karşı en küçük bir suçlamada bile bulunulmadan ya da açıkça kara çalıcı suçlamalarda bulunularak, tutuklandı.

Belki de bolşeviklere yönelik kovuşturmaların özgürlüğe bir saldırı oluşturmadığı, çünkü haklarında açık suçlamalar yapılan belirli kişilerden başkasına yönelmediği ileri sürülecek. Ama bu itiraz,herkesçe bilinen ve açık bir kötü niyet taşımaktadır. Gerçekten de bireyler tarafından işlenmiş olan suçlar nedeniyle, bu suçlar bir mahkeme tarafından tanıtlanmış ve kabul edilmiş olsalar bile, bir basımevi nasıl talan edilebilir ve gazeteler nasıl yasaklanabilir? Eğer hükümet tüm bolşevik partiyi, bu partinin yönetimini ve görüşlerini suçlu olarak kabul etmiş olsaydı, işin rengi değişirdi. Ancak özgür Rusya hükümetinin bunların hiçbirini yapamayacağını ve hiç birini de yapmadığını herkes biliyor.

Bolşevikler'e karşı yöneltilen suçlamaların karaçalıcı niteliğini özellikle gösteren şey, bolşevikler tarafından savaşa karşı, büyük toprak sahiplerine karşı ve kapitalistlere karşı yürütülen savaşım nedeniyle, büyük toprak sahipleri ile kapitalistlerin gaze-

telerinin bolşeviklere kudurmuşçasına saldırmaları ve bu gazetelerin, hiçbir bolşeviğe karşı henüz hiçbir suçlamada bulunulmamasına rağmen, açıkça bolşeviklerin tutuklanma ve kovuşturulmasını istemeleridir.

Halk, barış istiyor. Oysa özgür Rusya'nın devrimci hükümeti, gizli antlaşmaların, Rusya kapitalistlerinin yabancı halkları soyup soğana çevirebilmeleri için eski çar Nikolay II'nin İngiliz ve Fransız kapitalistlerle imzaladığı gizli antlaşmaların ta kendilerinin uygulaması olarak, fetihler savaşına yeniden başladı. Bu gizli antlaşmalar hâlâ yayımlanmadı. Özgür Rusya hükümeti, kaçamaklarla bu sorundan yan çizdi ve bugüne değin hiçbir halka hakaniyetli bir barış önermedi.

Ekmek yok. Açlık, yeniden tehdit ediyor. Herkes görüyor ki kapitalistler ve zenginler, savaş gereçleri üzerinde Hazine'yi utanmadan aldatıyor (bugün savaş, halka günde 50 milyon rubleye maloluyor); fiyatların yüksekliği sayesinde, aşırının aşırısı kârlar vuruyor, oysa üretimin ve ürünlerin bölüşümünün işçiler tarafından ciddi bir sayımını örgütlemek için hiç, ama hiçbir şey yapılmıyor. Gitgide daha tepeden bakan bir duruma gelen kapitalistler, hem de halkın mal kıtlığından sıkıntı çektiği bir sırada, işçileri sokağa atıyor.

Köylülerin engin çoğunluğu, düzenledikleri birçok kongrede, büyük toprak mülkiyetinin varlığını bir haksızlık ve bir hırsızlık olarak gördüklerini yüksek sesle ve anlaşılır bir dille açıklıyor. Ve devrimci ve demokratik olduğunu söyleyen hükümet, aylardır köylüleri atlatmaya, onları vaatler ve oyalamalarla aldatmaya ara vermiyor. Aylar boyu kapitalistler, bakan Çernov'un toprakların alınıp satılmasını yasaklayan yasayı resmen yayımlamasını izin vermedi. Ve ensonu bu yasa resmen yayımlandığı zaman da

kapitalistler, Çernov'a karşı, bugüne değin sürdürdükleri tiksinç bir kara çalma kampanyası açtı. Büyük toprak sahiplerini savunma çabasında hükümet, topraklara "keyfi olarak" el koyan köylülere karşı adli takibat açtırmaya başlayacak kadar küstahlaştı.

Kapitalistlerin toplanmasını durmadan erteledikleri Kurucu meclisi beklemeleri öğütlenerek, köylüler atlatılıyor. Bolşeiklerin baskısıyla toplantı tarihinin 30 eylül olarak saptandığı şu anda da kapitalistler, bu sürenin çok kısa ve "olanaksız" olduğunu avaz avaz haykırıyor ve Meclis'in daha sonraki bir tarihe ertelenmesini istiyorlar... Kapitalistler ve büyük toprak sahipleri partisinin —"kadet" parti ya da "halkın özgürlüğü" partisi– en etkili üyeleri, örneğin Panina gibi, açıkça Kurucu Meclis'in savaş sonuna ertelenmesini öğütlüyor.

Toprak için, Kurucu Meclis'e kadar bekle. Kurucu Meclis için, savaşın sonuna kadar bekle. Savaşın sonu için, tam zafere kadar bekle. İşte durum bu. Hükümette çoğunluğu ellerinde tutan kapitalistler ve büyük toprak sahipleri, köylülerle düpediz alay ediyorlar.

– II –

Ama çarlık iktidarı devrildikten sonra, özgür bir ülkede bu nasıl olabildi?

Özgür olmayan bir ülkede halk, kimsenin seçmediği bir çar ve bir avuç büyük toprak sahibi, kapitalist ve memur tarafından yönetilir.

Özgür bir ülkede halk, yalnızca bu amaçla kendi seçtiği kimseler tarafından yönetilir. Seçimlerde halk, partilere bölünür ve nüfusun her sınıfı, genellikle kendi öz partisini kurar. Böylece büyük toprak sahipleri, kapitalistler, köylüler ve işçiler, ayrı ayrı partiler kurarlar. Bu yüzden özgür ülkeler halkı, partiler arasında açık bir savaşım ve özgür uzlaşmalar

yoluyla yönetilir.

27 Şubat 1917'de çarlık iktidarının devrilmesinden sonra Rusya, dört aya yakın bir süre boyunca özgür bir ülke gibi, özgürce kurulmuş partiler arasında açık bir savaşım ve özgür uzlaşmalar yoluyla yönetildi. Bundan ötürü Rus devriminin gelişmesini anlamak için, her şeyden önce başlıca hangi partilerin karşı karşıya bulunduklarını, bunların hangi sınıfların çıkarların savunduklarını, bütün bu partiler arasında hangi ilişkilerin var olduğunu saptamak gerekir.

– III –

Çarlığın devrilmesinden sonra devlet iktidarı, Birinci Geçici hükümetin eline geçti. Bu hükümet burjuvazi temsilcilerinden, yani kapitalistlerden oluşuyor, büyük toprak sahipleri de onlara katılıyordu. Kapitalistlerin baş partisi "kadet" parti, burjuvazinin yönetici ve hükümet partisi olarak, bu hükümette birinci yeri tutuyordu.

Çar birlikleriyle savaşan ve özgürlük için kanlarını dökenlerin elbette kapitalistler değil, ama işçiler, köylüler, denizciler ve askerler olmalarına karşın iktidar, bu partinin eline raslantı sonucu geçmedi. Kapitalistler partisinin eline iktidar, bu sınıf zenginlik, örgütlenme ve eğitimin kazandırdığı güce sahip olduğu için geçti. 1905'ten bu yana ve özellikle savaş sırasında, kapitalistler sınıfı ve onlarla birlikte yürüyen büyük toprak sahipleri, Rusya'da örgütlenme bakımından büyük ilerlemeler gösterdi.

Kadet parti, 1905'te olduğu kadar 1905-1917 arasında da her zaman kralcı bir parti olarak kaldı. Halkın çarlık zorbalığına karşı kazandığı zaferin ertesi günü bu parti, cumhuriyetçi olduğunu açıkladı. Halk krallığı yenince, kapitalist partilerin her za-

man cumhuriyetçi olmayı kabul ettiklerini göstermiştir; yeter ki kapitalistlerin ayrıcalıklarını ve halk üzerindeki mutlak iktidarını sürdürebilsinler.

Söze gelince kadet parti, "halkın özgürlüğü"nden yanadır. Gerçekteyse, kapitalistlerden yanadır ve bu nedenle de bütün toprak sahipleri, bütün kralcılar, bütün Kara Yüzler, hemen onun yanını tuttu. Basın ve seçimler, bunun tanığıdır. Devrimden sonra bütün burjuva gazeteler ve Kara Yüzler'in tüm basını, kadetlerle birlikte şakımaya koyuldu. Açıkça seçimlere girmeyi göze alamayan bütün kralcı partiler, Petrograd'da olduğu gibi, kadet partiyi destekledi.

İktidara geldikten sonra kadetler, İngiliz ve Fransız kapitalistlerle gizli soygunculuk antlaşmaları imzalayan Çar Nikolay II'nin başlattığı fetih ve soygunculuk savaşını sürdürmek için bütün güçleriyle çalıştı. Rus kapitalistlere bu antlaşmalarla, zafer durumunda hem İstanbul'un, hem Galiçya'nın, hem de Ermenistan'ın vb. ilhakı vaat ediliyordu. Halka gelince kadetler hükümeti, kaçamaklar ve boş vaatlerle halkı aldatarak, işçiler ve köylüler bakımından dirimsel bir önem taşıyan bütün büyük sorunların çözümünü, toplantı tarihini bile saptamadığı Kurucu meclis'e erteliyordu.

Özgürlükten yararlanan halk, kendi kendine örgütlenmeye başladı. İşçi, asker ve köylü temsilcileri sovyetleri, Rusya nüfusunun engin çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin başlıca örgütleriydi. Daha Şubat devriminden başlayarak, bu Sovyetler kurulmaya başlandı. Birkaç hafta içinde işçi sınıfı ve köylülüğün tüm bilinçli ve ileri öğeleri, Rusya'daki büyük kentlerin çoğunda ve birçok kasabada, Sovyetler içinde toplandı.

Sovyetler, tam bir özgürlük içinde seçilmişlerdi. İşçi ve köylü halk yığınlarının gerçek örgütlerini, halkın engin çoğunluğunun gerçek örgütlerini oluştu-

ruyorlardı. Asker üniforması giyen işçiler ve köylüler, silahlanmışlardı.

Söylemek gereksiz ki Sovyetler, tüm devlet iktidarını ele alabilirlerdi ve almaları da gerekirdi. Kurucu meclis toplantıya çağrılana kadar devlette, Sovyetler'den başka hiçbir iktidar olmamalıydı. Devrimimiz ancak o zaman gerçekten halkçı, gerçekten demokratik bir devrim olurdu. Barışı gerçekten özleyen, bir fetih savaşında hiçbir çıkarı olmayan emekçi yığınlar, fetih savaşına bir son vermeye ve barışı getirmeye yetenekli bir siyaseti, ancak o zaman gözüpeklik ve sarsılmazlıkla uygulamaya başlayabilirlerdi. İşçiler ve köylüler, "savaş sayesinde" aşırının aşırısı kârlar sağlayan ve ülkeyi yıkım ve açlığa sürükleyen kapitalistlere, ancak o zaman boyun eğdirebilirlerdi. Ama Sovyetler'de devrimci işçilerin partisi, tüm devlet iktidarının Sovyetler'e verilmesini isteyen bolşevik sosyal demokratların partisi yanında, ancak bir milletvekilleri azınlığı yer alıyordu. Milletvekilleri çoğunluğuna gelince, bu çoğunluk iktidarın Sovyetler'e verilmesine karşı olan menşevik sosyal demokrat parti ve devrimci-sosyalist parti yanında yer alıyordu. Burjuvazi hükümetinin varlığına son vermek ve onun yerine bir Sovyetler hükümetini geçirmek yerine bu partiler, burjuvazi hükümetinin desteklenmesini, onunla uzlaşmayı, bir koalisyon hükümetinin kurulmasını savunuyorlardı. Devrimin ilk beş ayı içindeki gelişmesinin özsel içeriğini, halk çoğunluğunun güvenini kazanan devrimci-sosyalist ve menşevik partiler tarafından uygulanan bu burjuvazi ile uzlaşma siyaseti oluşturuyordu.

– IV –

İlkin devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin burjuvazi ile bu uzlaşma siyasetinin nasıl geliştiğini

görelim. Sonra halk çoğunluğunun hangi nedenle onlara güvendiğini araştıracağız.

– V –

Menşevikler ve devrimci-sosyalistlerin kapitalistlerle uzlaşma siyaseti, kimi kez şu, kimi kez bu biçim altında, Rus devriminin bütün evrelerinde uygulandı.

Tam Şubat 1917 sonunda, halk zaferi kazanır ve çarlık iktidarı devrilir devrilmez, kapitalistlerin Geçici hükümeti, "sosyalist" olarak, Kerenskiy'i kendine yardımcı aldı. Aslında Kerenskiy, hiçbir zaman sosyalist olmamıştı; bir *trudovik*ten (emekçi) başka bir şey değildi ve ancak Mart 1917'den başlayarak, yani bu iş artık tehlikeli olmaktan çıktığı ve elverişli olmaktan geri kalmadığı zaman, "devrimci-sosyalistler" arasında görünmeye başladı. Kapitalist Geçici hükümet, Petrograd Sovyeti başkan yardımcısı Kerenskiy aracılığı ile Sovyet'i hemen kendine bağlamaya ve evcilleştirmeye girişti. Ve sovyet —yani orada ağır basan devrimci-sosyalistler ve menşevikler— evcilleşmeye razı olarak, kapitalist Geçici hükümet kurulur kurulmaz, verdiği sözleri yerine getireceği "ölçüde", "onu desteklemeyi" kabul etti.

Sovyet, Geçici hükümetin davranışlarını bir inceleme, bir denetleme organı olarak görüyordu kendini. Hükümetle bağlantıyı sağlamak üzere Sovyet önderleri, "İrtibat komisyonu" denen bir komisyon kurdular[62]. Bu irtibat komisyonu içinde Sovyet'in, gerçeklikte sandalyesiz ya da gayri resmi bakanlardan baş-

(62) **"İrtibat komisyonu.** 8 (21) Mart 1917'de Geçici hükümetle ilişkiye girmek, onun davranışlarını "etkilemek" ve "denetlemek" amacıyla, Petrograd İşçi ve asker temsilcileri sovyeti menşevik ve devrimci-sosyalist Yürütme komitesi tarafından kuruldu. "İrtibat komisyonu" gerçekte, geçici hükümetin burjuva siyasetinin uygulanmasına yardım ediyor ve işçi yığınlarını tüm iktidarın Sovyetler'e geçmesi için etkin devrimci savaşımdan caydırmaya çalışıyordu. Çheydze, Steklov, Suhanov, Filiposki, Skobelev (ve çok geçmeden Çernov ile

ka bir şey olmayan devrimci-sosyalist ve menşevik önderleri, kapitalistlerin hükümetiyle durmadan görüşüp konuşuyorlardı.

Bu durum bütün mart ayı ve hemen hemen bütün nisan ayı boyunca sürdü. Zaman kazanmaya çalışan kapitalistler, oyalamalara ve kaçamaklara başvuruyorlardı. Bu dönem boyunca kapitalist hükümet, devrimi geliştirmek için hiçbir ciddi önlem almadı. Hatta hükümet, doğrudan doğruya kendisine düşen ivedi görevini —Kurucu Meclis'i toplantıya çağırmak— yerine getirmek için bile kesinlikle hiçbir şey yapmadı. Sorunu yerel örgütler önüne koymadığı gibi, onu inceleyecek merkez komisyonununu bile kurmadı. Hükümetin yalnızca bir tek kaygısı vardı: çarın, İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle imzaladığı uluslararası soygunculuk antlaşmalarını gizlice yenilemek; devrimi elden geldiğince ihtiyatla ve belli olmadan engellemek; her şeyi vaat etmek, hiçbirini tutmamak. Devrimci-sosyalistler ve menşevikler, "İrtibat komisyonu"nda tumturaklı sözlerle, vaatlerle, "caksın ve ceksin"lerle avutulan enayiler gibi davranıyorlardı. Devrimci-sosyalistler ve menşevikler, masaldaki karga gibi, kendilerini pohpohlara kaptırıyor ve Sovyetler'e karşı duydukları yüksek saygı konusunda teminat veren ve Sovyetler olmadıkça hiçbir işe girişmediklerini söyleyen kapitalistleri zevkle dinliyorlardı.

Gerçekte kapitalistlerin hükümeti, devrim yararına kesinlikle hiçbir şey yapmaksızın, zaman geçiyordu. Ancak devrime karşı hükümet, bu zaman boyunca, gizli soygunculuk antlaşmalarını yenilemek ya da daha doğrusu İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatlarıyla daha az gizli olmayan ek görüşme-

---

Tseretelliy) bu komisyona katıldılar. Petrograd İşçi ve asker temsilcileri **Sovyeti İzvestia**sının 18 Nisan (1 Mayıs) 1917 günlü 44. sayısında bildirildiği gibi, Petrograd Sovyeti Yürütme komitesi Başkanlık kurulu üyelerinin bağlılığı göz önünde tutularak, "irtibat" komisyonunun varlığı kaldırıldı ve görevleri başkanlık kuruluna verildi.

lerle bu antlaşmaları benimsemek ve "yeniden canlandırmak" başarısını gösteriyordu. Devrime karşı hükümet, bu zaman boyunca, harekat alanlarında tutulan ordunun general ve subaylarının karşıdevrimci bir örgütlenmesinin (ya da en azından karşıdevrimci bir yakınlaşmasının) temellerini atmak başarısını gösteriyordu. Devrime karşı hükümet, işçilerin zorlamasıyla ödün üzerine ödün vermek zorunda kalan, ancak aynı zamanda üretimi baltalamaya ve uygun bir zamanda durdurulmasını hazırlamaya da girişen sanayicileri, imalatçıları, fabrika işçilerini örgütlemeye başlıyordu.

Bununla birlikte, öncü işçi ve köylülerin Sovyetler içindeki örgütlenmesi de durmadan ilerliyordu. Ezilen sınıfların en iyi temsilcileri hükümetin, Petrograd Sovyeti'yle anlaşmasına rağmen, Kerenskiy'in tumturaklı konuşmalarına rağmen, "irtibat komisyonu"nun varlığına rağmen, bir halk düşmanı ve bir devrim düşmanı olarak kaldığını da anlıyorlardı. Yığınlar, kapitalistlerin direnci kırılmadıkça barış davasının, özgürlük davasının, devrim davasının hiç kuşku götürmez bir biçimde yitirileceğini anlıyorlardı. Yığınlar arasındaki sabırsızlık ve öfke büyüyordu.

– VI –

Bu sabırsızlık ve öfke, 20-21 nisan günleri taştı. Hareket kendiliğinden başladı, kimse onu hazırlamadı. Öylesine açık bir biçimde hükümete karşı yönelmişti ki alayın biri silahlı bir gösteriye girişti ve bakanları tutuklamak üzere Marie sarayına gitti: Hükümetin artık tutunamayacağını herkes açıkça gördü. Sovyetler, herhangi bir yandan en küçük bir dirençle karşılaşmaksızın, iktidarı alabilirlerdi (ve almalıydılar da). Devrimci-sosyalistler ve menşevikler, bunu yapacak yerde yıkılmakta olan kapitalist hükümeti

desteklediler, uzlaşmalar ardına düşerek ona daha çok bağlandılar ve devrimi yıkıma götüren daha da kötü işlere giriştiler.

Bütün sınıfları devrim, normal zamanda, barış zamanında görülmeyen bir çabukluk ve derinlikle eğitti. Sınıflar savaşımı ve siyaset konusunda daha örgütlü ve daha deneyimli olan kapitalistler, kendilerini öteki sınıflardan daha hızlı yetiştirdi. Hükümetin durumunun tutulacak yeri olmadığını gören kapitalistler, işçileri aldatmak, bölmek ve güçten düşürmek için, 1848'den beri öteki ülkeler kapitalistlerinin onlarca yıl boyunca kullandıkları bir yönteme başvurdu. "Koalisyon" denilen, yani burjuvazi temsilcileri ve sosyalizm döneklerini bir araya getiren bir hükümet kurmaktan ibaretti bu yöntem.

Devrimci işçi hareketinin yanında özgürlük ve demokrasinin, başka yerlerde olduğundan daha eski zamandan beri var olduğu İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde kapitalistler, bu yöntemi birçok kez ve büyük bir başarı ile kullandı. Burjuva bir hükümete katılan "sosyalist" önderler, ciğeri beş para etmez kuklalar olduklarını göstermekten geri kalmıyor, kapitalistler yararına paravana, işçilere karşı aldatmaca aleti rolünü oynuyorlardı. Rusya'nın "demokrat ve cumhuriyetçi" kapitalistleri de bu aynı yönteme başvurdu. Devrimci-sosyalistler ve menşevikler kendilerini hemen bu oyuna kaptırdı ve Çernov, Tsereteliy ve hempalarını içine alan bir "koalisyon" hükümeti, 6 Mayıs'ta bir oldu bitti durumuna geldi.

Devrimci-sosyalist ve menşevik partili alıkların etekleri zil çalıyor, önerlerinin bakanlık halesinin parıltısı altında hayranlıktan kendilerinden geçiyorlardı. Kapitalistler son derece hoşnut, ellerini oğuşturuyorlardı. Kendilerini halka karşı, "Sovyetler'in önderleri"nin desteğiyle güven altına almışlardı. Bu önderler onlara, "cephelerdeki saldırı hareketleri"ni

destekleme, yani gerçekte durmak üzere olan emperyalist soygunculuk savaşının yeniden başlamasını destekleme sözü vermişlerdi. Kapitalistler, bu önderlerin kasıntılı güçsüzlüğünü iyi biliyorlardı. Üretimin denetimi ve hatta örgütlenmesi konusunda, barış siyaseti konusunda, vb., burjuvazi tarafından verilen sözlerin hiçbir zaman tutulmayacağını iyi biliyorlardı.

Öyle de oldu. Devrimin gelişmesinin ikinci evresi, 6 mayıs- 9 ya da 19 haziran arasında, devrimci-sosyalistler ve menşeviklerle güçlük çekmeksizin oynamayı tasarlayan kapitalistlerin hesaplarını eksiksiz bir biçimde doğruladı.

Peşehonov ve Skobelev, kapitalistlerin kârları üzerinden % 100 vergi alınacağını, kapitalistlerin "direnç"inin "kırılmış olduğunu", vb. söyleyerek, cafcaflı sözlerle hem kendilerini hem de halkı aldatırlarken, kapitalistler güçlenmeye devam ediyorlardı. Kapitalistleri yola getirmek için bu zaman boyunca gerçekte hiç, ama hiçbir şey yapılmadı. Bakanlığa gelen sosyalizm dönekleri, tüm devlet yönetim aygıtı bürokrasi (memurlar) ve burjuvazinin elinde kalırken, gerçeklikte ezilen sınıfları aldatmaya yönelik konuşma makinelerinden başka bir şey değildi. Sanayi müsteşarı ünlü Palçinskiy, kapitalistlere karşı yönelen bütün önlemlerin gerçekleşmesini engelleyen bu aygıtın tipik temsilcisiydi. Bakanlar çene çalıyor ve her şey olduğu gibi kalıyordu.

Devrime karşı koymak için burjuvazi, özellikle bakan Tsereteliy'i kullanıyordu. Kronştadt'ı "yatıştırma"ya onu gönderdiler. Kronştadt'daki devrimciler, hükümetin atadığı komiseri görevden alma cesaretini göstermişlerdi. Kronştadt'a karşı burjuva basın, son derece gürültücü, kin dolu, kızgın bir yalan, kara çalma ve kışkırtma kampanyası açtı. Kronştadt'ı "Rusya'dan ayrılmak" istemekle suçladı. Bu saçmalığı ve

öteki benzerlerini her perdeden yineleyerek, küçük burjuvaziyi ve hamkafaları dehşete düşürdü. Darkafalı ve dehşete kapılan hamkafaların en tipik temsilcisi olan Tsereteliy, burjuvazinin yaydığı kara çalmalar tuzağına eşi bulunmaz bir "iyi niyet"le düştü. Karşı-devrimci burjuvazinin bir uşağı rolünü oynadığını anlamaksızın, herkesten büyük bir gayretkeşlikle, Kronştadt'ı "yıldırımla vurulmuşa döndürmeye ve yola getirmeye" çalıştı. Devrimci Kronştadt'la bir "uzlaşma" yapılmasını sağlayan bir alet durumuna düştü. Şöyle ki kent komiseri doğrudan doğruya hükümet tarafından *kabul* ediliyordu. Sosyalizmden burjuvazi kampına geçen dönek bakanlar, zamanlarını işte bu sefil uzlaşmalar için harcıyorlardı.

Devrimci işçiler karşısında ya da Sovyetler'de, hükümetin savunmasını yapmak için burjuva bir bakanın boy gösteremediği her yerde, gerçekten burjuvazi yararına çalışan, bakanlar kurulunu savunmak için kan ter içinde kalan, vaatleri, vaatleri ve vaatleri yineleyerek ve halka beklemeyi, beklemeyi ve beklemeyi öğütleyerek onu aldatan "sosyalist" bir bakanın —Skobelev, Tsereteliy, Çernov, daha başkaları— ortaya çıktığı (ya da daha çok burjuvazinin oraya gönderdiği) görülüyordu.

Bakan Çernov'un vakti, özellikle burjuva meslektaşlarıyla yaptığı pazarlıklarla geçiyordu. Ta temmuza kadar, 3-4 temmuz hareketi sonucu başlayan yeni "iktidar bunalımı"na kadar, kadet bakanların istifasına kadar bakan Çernov, tüm zamanını yararlı, ilginç ve halkın özlemlerine derinden derine uygun bir işe ayırdı: Burjuva meslektaşlarını, hiç olmazsa toprakların alım satım işlemlerini yasaklamaya razı etmek için "yüreklendiriyor", onları bunu yapmaya çağırıyordu. Petrograd'daki Rusya köylü temsilcileri (Sovyet) kongresinde bu önlem, köylülere gösterişli bir biçimde vaat edildi. Hiçbir zaman tutulmayan bir

vaat. Kadet bakanların istifasıyla aynı zamana rastlayan ve kendiliğinden bir patlama olan 3-4 temmuz devrimci dalgası bu önlemi uygulayabilmesine olanak sağladığı zamana kadar Çernov, bu vaadi ne mayıs'ta ne de haziran'da tutabildi. Ancak, hatta o zaman bile bu önlem, büyük toprak sahiplerine karşı, toprak için savaşım veren köylülerin durumunu ciddi olarak düzeltmekte yetersiz, yalıtık bir önlem olarak kaldı.

Cephede, emperyalist soygunculuk savaşına yeniden başlama emperyalist karşıdevrimci görevi, halkın sevmediği bir Guçkov'un üstesinden gelemediği bu görev, devrimci-sosyalist partinin çiçeği burnunda üyesi, "devrimci demokrat" Krenskiy tarafından bu arada parlak ve başarılı bir biçimde yerine getirilmişti. Kerenskiy, kendi belagatıyla kendinden geçiyor, onu satranç tahtası üzerinde ileri sürülen bir piyon gibi oynatan emperyalistler, ona yağ yakıyor, pohpohluyor, göklere çıkarıyorlardı. Bütün bunların nedeni, kapitalistlerin çıkarlarına inanç ve sevgi ile hizmet etmesi ve "devrimci birlikler"i, çar Nikolay II tarafından İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle imzalanan antlaşmaların uygulanması olarak, Rus kapitalistlerinin İstanbul ve Lvov'u, Erzurum ve Trabzon'u elde etmeleri için yürütülen savaşın yeniden başlamasını kabul etmeye çağırmasıydı.

Rus devriminin 6 mayıs-9 haziran arasındaki evresi böyle geçti. Karşıdevrimci burjuvazi, "sosyalist" bakanların örtüsü ve koruyuculuğu altında durumunu düzeltti ve hem dış düşmana, hem de iç düşmana, yani devrimci işçilere karşı saldırıya hazırlandı.

– VII –

Devrimci işçilerin partisi, bolşevik parti, yığınların karşı konmaz bir biçimde artan hoşnutsuzluk ve

öfkelerini örgütlü bir biçimde açığa vurmalarını sağlamak ereğiyle, 9 haziran için Petrograd'da bir gösteri hazırlıyordu. Burjuvaziyle uzlaşmalara gömülen ve emperyalist saldırı siyasetine bağlanan devrimci-sosyalist ve menşevik önderler, yığınlar arasındaki etkilerinin yok olmaya başladığını sezerek korkuya kapıldılar. Ve bu kez de devrimci-sosyalistler ve menşevikleri karşıdevrimci kadetlerle birleştiren şey, gösteriye karşı genel bir homurdanma oldu. Devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin yönetimi altında ve bunların kapitalistlerle uyuşma siyasetleri sonucu, küçük burjuva yığınların karşıdevrimci burjuvazi ile bir bağlaşmaya doğru yöneldikleri büsbütün aydınlığa kavuştu, çarpıcı bir belirgenlikle ortaya çıktı. 9 haziran bunalımının tarihsel önemi, sınıfsal anlamı, işte budur.

Bir araya gelen kadetler, devrimci-sosyalistler ve menşeviklere karşı işçileri o sırada umutsuz bir kavgaya sürüklememek kaygısından esinlenen bolşevikler, gösteriden vazgeçti. Ancak, hiç değilse yığınların bir güven kalıntısını korumak isteyen devrimci-sosyalist ve menşevik partiler, bu kez 18 haziran'da ortak bir gösteri düzenlemek zorunda kaldılar. Burjuvazinin öfkesi doruk noktasındaydı; çünkü bu kararı, haklı bir biçimde, küçük burjuva demokrasisinin proletaryaya doğru yöneldiğinin göstergesi olarak yorumluyordu. Cephede saldırıyı başlatarak, demokrasinin etkinliğini kötürümleştirmeyi kararlaştırdı.

18 haziran'da devrimci proletaryanın sloganları, bolşevizmin sloganları, gerçekten Petersburg yığınları arasında son derece gösterişli bir zafer kazandı ve 19 haziran'da da burjuvazi ve bonapartçı(*)Kerenskiy,

(*) Bonapartçılık (iki fransız imparatorun adından), kapitalist ve işçi partilerinin kendi aralarında sürdürdükleri keskin savaşımdan yararlanarak, kendini partilerden bağımsı mış gibi gösteren bir hükümettir. Gerçeklikte kapitalistlere hizmet eden bu türlü bir hükümet, özellikle vaatler ve üçük ödünler aracıyla işçileri aldatmaya çalışır.

cephede saldırının tam da 18 haziran'da başladığını gösterişli bir biçimde bildiriyorlardı.

Aslında saldırı, engin emekçiler çoğunluğunun iradesine karşı, soygunculuk savaşının kapitalistler yararına yeniden başlaması anlamına geliyordu. Bundan ötürü de zorunlu olarak, bir yandan şovenizmin olağanüstü bir belirginlik kazanmasına ve askeri (ve dolayısıyla siyasal) iktidarın bonapartçılar askeri kliğine geçmesine, öte yandan yığınlara karşı zor kullanılmasına, enternasyonalistlerin canına kıyılmasına, ajitasyon özgürlüğünün kaldırılmasına, savaş düşmanlarının tutuklanmalarına ve kurşuna dizilmelerine yol açıyordu.

6 mayıs, devrimci-sosyalistler ve menşevikleri, burjuvazinin zafer arabasına bir iple bağladıysa, 19 haziran onları kapitalistlerin uşakları olarak, bir zincirle oraya perçinledi.

– VIII –

Soygunculuk savaşının yeniden başlaması sonucu yığınların öfkesi, doğal olarak artan bir hızlılık ve artan bir şiddetle yoğunlaştı. 3 ve 4 temmuz'da yığınların öfkesi, bolşeviklerin elbette elden geldiğince örgütlü bir biçim vermeye çalışmak zorunda oldukları patlayışı bastırmak için gösterdikleri çabalara rağmen patlak verdi.

Burjuvazinin köleleri olan, efendileri tarafından zincire vurulan devrimci-sosyalistler ve menşevikler, hem gerici birliklerin Petrograd'a çağrılmasını, hem ölüm cezasının yeniden yürürlüğe girmesini, hem işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasını, hem de tutuklamaları, kovuşturmaları, gazetelerin yargılanmadan yasaklanmasını, yani her şeyi kabul ettiler. Burjuvazinin hükümet içinde tamamen alamadığı ve Sovyetler'in de istemedikleri iktidar,

kadetler ve Kara Yüzler, büyük toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından, kolayca anlaşılabileceği gibi, kayıtsız şartsız desteklenen askeri bonapartçılar kliğinin eline geçti.

Düşüşten düşüşe. Devrimci-sosyalistler ve menşevikler, burjuvaziyle uzlaşma eğik düzlemine bir kez girdikten sonra, karşı konmaz bir biçimde kaydılar ve dibi buldular. 28 Şubat'ta Petrograd Sovyet'inde, burjuva hükümete koşullu bir destek sözü vermişlerdi. 6 mayıs'ta onu bozgundan kurtarıyor ve saldırıyı kabul ederek, hükümetin uşakları ve savunucuları durumuna dönüşüyorlardı. 9 haziran'da devrimci proletaryaya karşı amansız bir kin, yalan ve kara çalma kampanyası açan karşıdevrimci burjuvaziyle birleştiler. 19 haziran'da yağma savaşının, bir gerçek durumuna gelen yeniden başlatılmasını onayladılar. 3 temmuz'da gerici birliklerin getirtilmesini kabul ediyorlardı; iktidarın kesin olarak bonapartçılara bırakılmasının başlangıcı oldu bu. Düşüşten düşüşe.

Devrimci-sosyalist ve menşevik partilerin bu yüz kızartıcı sonu, bir rastlantı sonucu değil, küçük patronların ya da küçük burjuvazinin iktisadi durumunun, Avrupa deneyimi tarafından birçok kez doğrulanan sonucudur.

– IX –

Küçük patronların "köşeyi dönmek", gerçek patronlar durumuna gelmek, "ensesi kalın" patron düzeyine, burjuvazi düzeyine yükselmek için kendini parçaladığını, olmayacak şeyler yaptığını hiç kuşku yok herkes gözlemlemiştir. Kapitalizm hüküm sürdükçe, küçük patronların ya kapitalist olmak (en iyi durumda, ancak yüz küçük patrondan ancak biri başarabilir bunu), ya da yıkıma uğramış küçük patron, yarı proleter, ardından proleter durumuna düşmekten

başka bir seçenekleri yoktur. Siyasette de böyledir bu; küçük burjuva demokrasisi, özellikle küçük burjuva demokrasisi önderleri, burjuvazinin kuyruğuna takılır. Küçük burjuva demokrasisi önderleri kendi yığınlarını, büyük kapitalistlerle bir uzlaşma olanağı üzerindeki vaat ve teminatlarla avutur. İşler iyi gittiğinde kapitalistlerden, çok kısa bir zaman için ve emekçi yığınların çok küçük bir yüksek katmanı yararına, ufak tefek ödünler koparırlar. Ancak bütün kesin ve önemli sorunlarda küçük burjuva demokrasisi, her zaman güçsüz bir uzantısı olduğu burjuvazinin kuyruğuna takılır ve her zaman maliye krallarının elleri arasında uysal bir alet durumuna gelir. İngiltere ve Fransa'nın deneyimi, bu gerçeği birçok kez doğruladı.

Özellikle emperyalist savaş ve bu savaşın yol açtığı derin bunalım tarafından etkilenen olayların aşırı bir hızlılıkla geliştiği Rus devriminin Şubat-Temmuz 1917 arasındaki deneyimi, küçük burjuvazinin kararsızlığı üzerindeki eski marksist beliti (aksiyom) dikkate değer bir kesinlik ve parlak bir açıklıkla doğruladı.

Rus devriminin öğrettiği şudur ki emekçi yığınlar, savaşın ve açlığın derin çemberinden, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin boyunduruğundan, kendilerini ancak devrimci-sosyalist ve menşevik partilerden büsbütün kopmak, bu partilerin düşmanla işbirlikçi rolünün bilincine açıkca varmak, burjuvazi ile her türlü uzlaşmayı geri çevirmek, gözüpek bir biçimde devrimci işçilerin saflarına geçmek koşuluyla kurtarabilecektir. Ancak devrimci işçiler, eğer yoksul köylüler tarafından desteklenirlerse, kapitalistlerin direncini kıracak, halkı toprağın tazminatsız fethine, tam özgürlüğe, açlığa karşı zafere, savaşa karşı zafere, adil ve sürekli bir barışa götürebilecek yetenektedir.

SONSÖZ

Bu makale, metinden anlaşılacağı gibi, temmuz sonunda yazıldı.

Devrimin ağustos ayı içindeki tarihi, makalenin içeriğini büsbütün doğruladı. Ardından, ağustos sonunda Kornilov ayaklanması[63], karşıdevrimci generallerle birleşen kadetler'in, Sovyetler'i dağıtmak ve krallığı yeniden kurmak istediklerini tüm halka açıkça göstererek, devrimi yeni bir dönüm noktasına getirdi. Devrimin bu yeni dönüm noktasının gücü ne-

(63) **Kornilov ayaklanması**, ağustos 1917'de Rus burjuvazisi tarafından örgütlenen ve general Kornilov tarafından yönetilen karşıdevrimci komplo. Yüksek dereceli subayların desteğinden güç alan ayaklanmacılar, Petrograd'ı ele geçirmek, bolşevik partiyi bir bozguna uğratmak, Sovyetler'i dağıtmak ve ülke e askeri bir diktatörlük kurmak için Harbokulu öğrencileri ile Kazakların yardımına güveniyorlardı. Bolşevik parti Merkez komitesinin çağrısı üzirene Petrograd işçileri, devrimci denizci ve askerler. Kornilov komplosunu bastırdılar. Yığınların baskısı altında. Geçici hükümet Kornilov ve suç ortaklarına karşı bir tutuklama buyruğu çıkarma ve onları mahkeme önüne götürme zorunda kaldı. Burjuvazi ve toprak sahiplerinin devrimi ezme girişimi başarısızlığa uğradı. Kornilov' un yenilmesinden sonra, bolşevik partinin yığınlar içindeki etkisi gözle görülürcesine büyüdü. Tüm ülkede, Sovyetlerin bolşevikleşmesi başladı. Bolşevikler, "Tüm iktidar Sovyetlere!" belgisini, yeniden gündeme koydu.

dir ve burjuvaziyle o uğursuz uzlaşma siyasetine bir son verme başarısını gösterebilecek midir? Yakın gelecek işte bunun gösterecek....

6 Eylül 1917 *N. Lenin*

Makale temmuz 1917 sonunda, Sonsöz 6 (19) eylül 1917'de yazıldı; Makale 12 ve 13 eylül (30 ve 31 ağustos) 1917'de ***Raboçi*** *gazetesinin 8. (**N-kov** imzasıyla) ve 9. (**N. Lenin** imzasıyla) sayılarında yayımlandı. Sonsöz 1917'de, **N. Lenin,** "Devrimin öğrettikleri" broşürü (Priboy yayınlar) içinde yayımlandı.*

RSDİP MERKEZ KOMİTESİNE

Belki bu satırlar çok geç kalacak, çünkü olaylar bazen gerçekten baş döndürücü bir çabuklukla gelişiyor. Bunları 30 ağustos çarşamba günü yazıyorum. Gönderdiğim kimseler 2 Eylül cuma gününden önce okumaycak. Ne olursa olsun, gene de şunları yazmam gerektiğine inanıyorum.

Kornilov ayaklanması hiç beklenmedik (böyle bir anda ve böyle bir biçim altında beklenmedik) bir şey ve denebilir ki olayların akışında baş döndürücü bir dönüm noktası oluşturuyor.

Beklenmedik her dönüm noktası gibi bu da, taktikte bir gözden geçirme ve bir değişiklik gerektiriyor. Ve her gözden geçirmede olduğu gibi, ilkelerden uzaklaşmamak için aşırı derecede ihtiyatlı davranmak gerekiyor.

Ulusal savunma görüşünü (Volodarskiy gibi) kabul etmeye kadar ya da devrimci-sosyalistler'le birleşmeye kadar, Geçici hükümet *desteklemeye* (öteki bolşevikler gibi) gitmek, öyle sanıyorum ki, ilkelerden uzaklaşma göstermek demektir. Son derece yanlıştır bu, ilkelere aldırmamak demektir. Biz ancak iktidarın proletarya tarafından alınmasından *sonra*,

barış önerisinde bulunduktan *sonra*, gizli antlaşmaların geçersizliğini ilan ettikten ve bankalarla her türlü bağı koparıp attıktan *sonra* ulusal savunma yandaşları olabiliriz. *Ama ancak bunlardan sonra.* Ne Riga'nın alınışı, *ne de Petrograd'ın alınışı*, bizi ulusal savunma yandaşı yapamaz (bunu Volodarskiy'e okutmamızı önemle rica ederim.) O zamana kadar biz proleter devrimden yanayız, savaşa karşıyız, ulusal savunmadan yana *değiliz.*

Kerenskiy hükümetini *şimdi bile* desteklememeliyiz. İlkelerden yoksunluk olur bu. Nasıl, diye sorulacak bize, yani Kornilov'a karşı savaşmak gerekmez mi? Elbette ki gerekir! Ama bu ikisi aynı şey değil. İkisi arasında bir sınır var ve bazı bolşevikler, "uzlaşma eğilimi"ne uyarak, olayların dalgasına kapılarak, bu sınırı aşıyor.

Kerenskiy'in *birlikleri gibi* biz de Kornilov'a karşı savaşıyoruz ve savaşmaya devam edeceğiz; ancak Kerenskiy'i desteklemiyor, tersine güçsüzlüğünü ortaya koyuyoruz. Burada bir ayrım var; oldukça ince, ama adamakıllı özsel ve unutulmaması gereken bir ayrım.

Peki, Kornilov ayaklanmasından sonra taktiğimizdeki değişiklik neye dayanıyor?

Kerenskiy'e karşı savaşımımızın *biçimini* değiştirmemize. Ona karşı düşmanlığımızı hiç mi hiç azaltmaksızın, ona karşı söylediğimiz sözlerden hiçbirini geri almaksızın, onu devirmekten vazgeçmeksizin, şöyle diyoruz: Geçilen uğrağı *hesaba katmak* gerekir, onu hemen devirmeye çalışmayacağız, biz şimdi onunla *bir başka biçimde* ve daha açıkcası Kerenskiy'in *güçsüzlük* ve *duraksamalarını* Kornilov'la savaşan halkın gözleri önüne sergileyerek savaşacağız. Bunu daha önce *de* yapıyorduk. Ama şimdi bu, en önemli şey durumuna geldi. Değişiklik, işte buna dayanıyor.

Değişiklik ayrıca Kerenskiy'e, Milyukov'u tutukla, Petrograd işçilerini silahlandır, Kronştadt, Viborg ve

Helsingfors birliklerini Petrograd'a çağır, Devlet dumasını dağıt, Rodzyanko'yu tutukla, büyük toprak sahiplerinin çiftliklerinin köylülere geçmesini yasallaştır, buğday ve fabrikalar üzerinde işçi denetimini kur, vb., vb. diyerek, "kısmi istekler" denebilecek şeyler için ajitasyonun pekiştirilmesinin şimdi *birinci plana* geçirilmesine de dayanıyor. Ve biz bu istekleri yalnız Kerenskiy'e değil, Kerenskiy'den de *çok* Kornilov'a karşı savaşıma sürüklenen işçilere, askerlere ve köylülere de yöneltmeliyiz. Onları daha da öteye *sürüklemek*, Kornilov'dan yana çıkan general ve subayların pestilini çıkarmaya özendirmek, toprağın köylülere hemen verilmesini istemeleri için direnmek, Rodzyanko ve Milyukov'un tutuklanması, Devlet dumasının dağıtılması, *Reç* ve öbür burjuva gazetelerin kapatılması ve mahkemeye verilmeleri zorunluluğunu onlara telkin etmek gerekir. Özellikle "sol" devrimci-sosyalistleri bu yolda ilerletmek önemlidir.

İktidarın proletarya tarafından fethi amacımızdan *uzaklaşmış* olduğumuzu sanmak haksızlık olur. Hayır. Bu amacımıza, *doğru çizgi biçiminde* değilse de dolaylı yoldan, büyük ölçüde yaklaşmış bulunuyoruz. Ve *bir an bile yitirmeksizin*, hem de Kornilov'a karşı etkin, en yüksek derecede etkin ve gerçekten devrimci bir savaşım isteyerek, Kerenskiy'e karşı dolaysız ajitasyondan çok *dolaylı* ajitasyona girişmek gerekiyor. Bizi iktidara ancak, bu savaşımın gelişmesi götürebilir ve ajitasyon yaparken de (olayların, yarından başlayarak bizi iktidara götürebileceklerini ve iktidarı aldıktan sonra artık onu bırakmayacağımızı adamakıllı bilsek bile) bundan pek söz etmemek gerekir. Benim fikrimce bunu ajitatörlere yazılmış bir mektupla (yoksa basında değil), ajitasyon ve propaganda komisyonlarına ve genel olarak Parti üyelerine söylemek gerekir. Ülke savunması üzerindeki, tek bir devrimci demokrasi cephesi üzerindeki, Geçici

hükümetin desteklenmesi, vb, vb, üzerindeki sözlere gelince, bunların aslında *boş sözlerden* başka bir şey olmadıklarını göstererek, bunlara karşı acımasızca savaşmak gerekir. Zaman, *eylem* zamanı; devrimci-sosyalist ve menşevik baylar, siz bu sözleri hanidir beş paralık ettiniz. Zaman, eylem zamanı. Kornilov'a karşı yığınları sürükleyerek, onları coşturarak, onları alevlendirerek, devrimci yöntemlerle savaşmak gerek (oysa Kerenskiy, yığınlardan korkuyor, halktan korkuyor). Şu anda Almanlara karşı savaşta *harekete geçmek* ve *belirli* koşullarla onlara *hemen ve tam bir barış önermek* gerek. Böylece ya çabuk bir barış sağlanabilir, ya da savaş devrimci bir savaş durumuna dönüştürülebilir. Yoksa menşevikler ve devrimci-sosyalistler, emperyalizme yürekten bağlı kalacaklardır.

P.-S. *Raboçi*[64]*'nin* altı sayısını, bu satırları yazdıktan *sonra* okuduğumdan, tamamen aynı düşüncede olduğumuzu söylemeliyim. Mükemmel başyazı, basın yorumları ve V. M-ne ve Vol-skiy imzalı makaleleri yürekten kutlarım. Volodarskiy'nin konuşması üzerine, onun yazı kuruluna gönderdiği mektubu okudum; bu mektup da kınamalarımı "iptal ediyor". Tekrar selam ve en iyi dilekler.

Lenin
30 Ağustos (12 eylül) 1917'de yazıldı

İlk kez 7 kasım 1920'de
"Pravda"nın 250. sayısında
yayımlandı

(64) **"Raboçi"** (İşçi), Geçici hükümet tarafından yasaklanan **Pravda**'nın yerine, 25 Ağustos (7 eylül)-2 (15) eylül 1917 arasında yayımlanan bolşevik parti merkez organı günlük gazete. 12 sayı çıktı.

GÜNCEL SİYASAL DURUM ÜZERİNE KARAR TASARISI [65]

RSD(b)İP VI. VI. Kongresi[66] tarafından kabul edilen siyasal durum üzerindeki kararı göz önünde tutan ve onu bugünkü duruma uygulayan RSDİP Merkez komite genel toplantısında şu hususlar saptandı:

---

(65) **Güncel siyasal durum üzerine karar tasarısı,** bir MK kararının 3 (16) eylül günü için saptadığı bolşevik parti Merkez komite genel toplantısında Lenin tarafından sunulacaktı. Anılan günde MK'nin, bu tasarının tartışılmadığı dar kadrolu bir toplantısı yapıldı. RSD(b)İP MK'sinin bu dönemle ilgili tutanaklarında, Merkez komite genel toplantısı tarafından bu tasarı tartışması üzerine hiçbir bilgi bulunmuyor.

(66) Rusya SD (b)İP'nin VI. Kongresi, 26 temmuz-3 ağustos (8-16 ağustos) 1917'de Petrograd'da toplandı. Kongre, bir yarı yasadışı gizlilik içinde çalışıyordu. Kongreye, toplam 240.000 parti üyesini temsil eden 157 aslı ve 110 istişari oy hakkına sahip delege katıldı. Kongre çalışmalarını Lenin, Razliv'deki gizli yerinden, Merkez komite tarafından bu iş için seçilen yoldaşlar aracılığı ile yönetiyordu.
Kongre gündeminde şu sorunlar vardı: 1) Örgütlenme bürosu raporu; 2) Rusya SD(b)İP MK raporu; 3) Yerel örgütler raporları; 4) Güncel durum; a) Savaş ve uluslararası durum; b) Siyasal ve iktisadi durum; 5) Programın gözden geçirilmesi; 6) Örgütlenme sorunu; 7) Kurucu meclis seçimleri; 8) Enternasyonal; 9) Partinin birleştirilmesi; 10) Sendikal hareket; 11) Seçimler; 12) Çeşitli konuşma ve dilekler. Kongre, Lenin'in mahkeme karşısına çıkma sorununu da tartıştı.
Kongrenin siyasal durum üzerindeki kararı, Lenin'in fikirlerine dayandırıldı. Kongre, temmuz olaylarından sonra ülkedeki siyasal durmun bir değerlendirmesini yaptı, devrimin bu

1. 3 temmuz 3 eylül arasındaki iki ay içinde sınıflar savaşımı ve siyasal olayların akışı, devrimin olağanüstü hızlılığı sonucu tüm ülkeyi, barış zamanında devrimsiz ve savaşsız geçen uyum yıllarının götüremeyeceği kadar ileri götürdü.

2. 3-5 temmuz olaylarının, tüm devrimin bir dönüm noktasını belirlediği gitgide daha açık bir biçimde ortaya çıkıyor. Bu olayları doğru bir biçimde değerlendirmeden, proletaryanını görevlerini ve devrimci olayların, bizim istencimizden bağımsız olan hızlılığını doğru bir biçimde değerlendirmek olanaksızdır.

3. Bolşeviklere karşı burjuvazi tarafından inanılmaz bir çaba ile çıkarılan ve kapitalist basın ve yayınevlerine yatırılan milyonlar sayesinde halk yığınları arasında geniş bir biçimde yayılan kara çalmaların maskesi, gitgide daha çabuk ve daha geniş bir biçimde düşürülmektedir. Bolşeviklere karşı tezgahlanan kara çalmaların, işçi ve yoksul köylü çıkarla-

---

yeni evresi için partinin siyasal çizgisini belirledi. Devrimin barışçıl gelişmesinin bittiğini, ülkedeki iktidarın gerçekte karşıdev-rimci burjuvazinin eline geçtiğini kabul etti. Lenin'in fikirlerine uyarak, menşevikler ve devrimci-sosyalistler tarafından yönetilen Sovyetler'in karşı devrimci Geçici hükümet' in bir uzantısı durumuna dönüşmüş olması nedeniyle, Kongre "Tüm iktidar Sovyetlere!" sloganını geçici olarak geri aldı. Ama bu davranış, proletarya diktatörlüğünün somut siyasal biçimi olarak Sovyetler'den vazgeçme anlamına gelmiyordu. Kongre'de karşıdevrimci burjuvazi diktatörlüğünün kökten kaldı-rılması için savaşım ve yoksul köylülükle birleşen proletaryanın silahlı ayaklanması yoluyla iktidarın fethi sloganları ileri sürüldü.
Bolşevik parti VI. Kongresi'nde bütün kararlar, proletarya ve yoksul köylülüğü silahlı ayaklanmaya, sosyalist devrimin zaferine hazırlama yolundaki ana ereğe bağlandı. Kongre adına yayımlanan işçi, asker ve köylü bütün Rusya emekçilerine yönelik bildirge, onları güçlerini birleştirmeye ve Bolşevik parti bayrağı altında, burjuvazi ile kesin bir savaşa hazırlanmaya çağırıyordu. Kongre'de, aralarında Lenin, Berzin, Bubnov, Şaumyan, Djerjinskiy, Kollontay, Milyutin, Muranov, Nogin, Uritski, Sergeev (Artiom), Stalin ve Sverdlov'un da bulundukları bir Merkez komite seçildi.

rının savunucularına karşı, yani bolşeviklere karşı savaşımda, büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin başlıca silahlarından biri olduğu, ilkin başkent ve büyük kentler işçi yığınlarının, daha sonra da köylülerin gözünde gitgide daha açık bir duruma gelmektedir.başlıca silahlarından biri olduğu, ilkin başkent ve büyük kentler işçi yığınlarının, daha sonra da köylülerin gözünde gitgide daha açık bir duruma gelmektedir.

4. Kornilov ayaklanması, yani büyük toprak sahipleri ve başlarında kadet parti ("halkın özgürlüğü" partisi) bulunan kapitalistler tarafından desteklenen generaller ve subaylar ayaklanması, kendini açıkça bolşevikler'e karşı eski kara çalmaları yineleyerek haklı göstermeye girişti ve böylece yoksulların gerçek savunucularının partisi olan bolşevik işçi partisine karşı burjuvazi tarafından yayılan kara çalmaların gerçek anlamı konusunda geniş halk yığınlarının gözünü kesin olarak açmaya katkıda bulundu.

5. Eğer 3 ve 4 temmuz günleri partimiz, yığınların kendiliğinden hareketini (önlemek için gösterdiğimiz çabalara karşın meydana gelen bu hareketi) desteklemeyi kabul etmemiş olsaydı, proletaryaya açıkça ve tamamen ihanet etmiş olurdu; çünkü yığınların hareketi emperyalist savaşın (yani kapitalistler yararına yapılan bir fetih ve vurgun savaşının) uzaması ve iktisadi durgunluk ve açlığı artıran ve ağırlaştıran burjuvazi karşısında hükümetin ve Sovyetler'in hareketsizliği yüzünden yol açılan haklı ve meşru öfkeden doğuyordu.

6. Burjuvazi ve hükümetin çabalarına rağmen, yüzlerce bolşeviğin tutuklanmasına, kağıt ve belgelerine elkonmasına rağmen; yazı kurullarında vb. yapılan

arama taramalara rağmen, partimizin 3-4 temmuz hareketine, tüm iktidarın İşçi, asker ve köylü temsilcileri sovyetlerine geçirilmesi sloganı altında, "barışçıl ve örgütlü" bir gösteri amacından başka herhangi bir amaç gösterdiği yolundaki kara çalmayı tanıtlama başarısı gösterilememiştir ve hiçbir zaman da gösterilemeyecektir.

7. Eğer 3-4 temmuz günleri bolşevikler, iktidarın alınması amacını benimsemiş olsalardı, bir hata işlemiş olurlardı; çünkü halkın ve hatta işçilerin çoğunluğu, generallerin ordudaki, büyük toprak sahiplerinin kırlardaki, kapitalistlerin kentlerdeki karşı-devrimci siyasetini, yani içyüzünü yığınlara 5 temmuzdan sonra gösteren ve devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin burjuvazi ile uzlaşmasından doğan bu siyaseti henüz gerçekten sınamamışlardı. Ama 3-4 temmuz günleri parti merkez ya da yerel örgütlerimizden hiçbiri, ne sözle ne de yazıyla iktidarın alınması sloganını ileri sürdü ve hatta bu sloganı tartıştı.

8. Partimizin 3-4 temmuz günlerindeki gerçek yanılgısı, olayların bugün açıkça ortaya çıkardıkları yanılgı, yalnızca gerçek durumu olduğundan *daha az* devrimci olarak görmek ve Sovyetler'in siyasetinde bir değişiklik sayesinde siyasal dönüşümlerin barışçıl bir gelişmesinin *hâlâ* olanaklı olacağına inanmaktı. Oysa gerçekte menşevikler ve devrimci-sosyalistler, burjuvaziyle uzlaşmaları sonucu öylesine yükümlülük altında kalmış ve bu yüzden öylesine içinden çıkılmaz bir durum içine girmiş, burjuvazi öylesine karşıdevrimci bir duruma gelmişti ki artık hiçbir barışçıl gelişme olanaklı değildi. Ama parti, yalnızca olayların çok hızlı bir gelişmesi umuduyla sürdürdüğü bu yanılgıdan, ancak 3-4 temmuz hareketine "Tüm iktidar Sovyetler'e" sloganıyla katılarak ve

harekete barışçıl ve örgütlü bir nitelik kazandırmaya çalışarak kurtulabilirdi.

9. Kornilov ayaklanmasının tarihsel önemi, devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin uzlaştırıcı sözleriyle şimdiye değin gizlenen ve gizlenmeye devam edilen şu gerçeği, yani kadet parti ile kendilerinden yana generaller ve subaylar tarafından yönetilen büyük toprak sahipleri ve burjuvazinin, yalnızca ve yalnızca tüm iktidarı burjuvazinin elinde toplamak, büyük toprak sahiplerinin kırlardaki gücünü artırmak ve ülkeyi işçilerin ve köylülerin kanıyla sulamak ereğiyle örgütlenen ve en pis cinayetleri işlemeye, Riga'yı (ve sonra da Petrograd'ı) Almanlar'a teslim etmeye, cepheyi Almanlara açmaya, bolşevik alayları kurşuna dizmeye, başkaldırmaya, başta "vahşi tümen" olmak üzere birlikleri başkent üzerine yürütmeye hazır ve en pis cinayetleri işleyen kimseler olduklarını gerçeğini yığınlara, olağanüstü bir etkililikle göstermesine dayanıyor.

Tarihin bütün ülkeler için tanıtladığı şeyi, yani bujuvazinin kendi egemenlik ve çıkarlarını savunmak amacıyla yurda ihanet edeceğini ve hiçbir suç karşısında gerilemeyeceğini, Kornilov ayaklanması Rusya için tanıtladı.

10. Rusya işçi ve köylülerinin, büyük toprak sahipleri ve burjuvaziye karşı, kadet partiye karşı, bu parti ile kaynaşan generaller ve subaylara karşı en gözüpek bir savaşım ve zaferden başka hiçbir kurtuluş yolu yoktur. Halkı, yani tüm emekçileri bu savaşımda ve bu zafere doğru, ancak devlet iktidarını eline geçiren ve yoksul köylüler tarafından desteklenen kentsel işçi sınıfı yönetebilir.

11. Özellikle 6 mayıstan ve daha da çok 3 temmuz-

dan başlayarak Rus devriminin olayları öylesine olağanüstü bir fırtına hızlılığıyla gelişiyor ki, partinin görevi hiç de bu olayları hızlandırmak olamaz; tersine tüm çabalarımızın durumdaki ve sınıflar savaşımındaki değişiklikler konusunda, gitgide işçileri ve emekçileri en iyi aydınlatabilecek bir biçimde, olayların gerisinde kalmamaya yönelmesi gerekiyor. Çünkü şu anda partinin baş görevi, yığınlara durumun son derece tehlikeli olduğunu, her eylemin bir patlama ile sonuçlanabileceğini ve dolayısıyla zamansız bir ayaklanmanını en büyük kötülüğe yol açabileceğini açıklamaktır. Tehlikeli durum aynı zamanda, kendine bağlı olmayan olaylar sonucu işçi sınıfını, kesin bir savaşım içinde, kaçınılmaz olarak kendini karşıdevrimci burjuvaziyle çarpışmak ve iktidarı fethetmek zorunda göreceği bir duruma ve belki sonu felaketli bir davranışa da götürebilir.

12. Kornilov ayaklanması ordunun, tüm ordunun, *Genel karargahtan tiksindiği* gerçeğini açıkça ortaya koydu. Aylar boyunca bolşeviklerden nefretlerini ve işçiler ve köylülerin, büyük toprak sahipleri ve burjuvazi ile anlaşma siyasetine bağlılıklarını ortaya koyan menşevikler ve devrimci-sosyalistler de bunu kabul etmek zorunda kaldı. Ordunun Genel karargaha karşı duyduğu nefret, Kerenskiy hükümetinin davranışıyla azalmak şöyle dursun, daha da artacaktır. Ordunun demokratlaştırılması ve karşıdevrimcilerin yüksek komutanlıktan uzaklaştırılması için ciddi hiçbir şey yapmayan bu hükümet, Klembovskiy ve Kornilov'a bağlı öteki generalleri yerlerinde bırakarak, Kornilov'un yerine Alekseyev'i geçirmekle yetindi. Bir Kerenskiy'in bu ilkeden yoksun, güçsüz ve kararsız siyasetini hoşgörüyle karşılayan ve destekleyen Sovyetler, Kornilov darbesinin tasfiyesi sırasında

iktidarı barışçıl yoldan alma zamanını bir kez daha kaçıran Sovyetler, bu Sovyetler, burjuvazi ile bir uzlaşma siyaseti, ama aynı zamanda caniyane bir uzlaşma siyaseti uygulamaktan sorumludur.

Genel karargahtan tiksinen ve fetih dürtülerini görmeye başladığı bir savaşı sürdürmek istemeyen ordu, kaçınılmaz olarak yeni yıkımlara adaydır.

13. Aslında burjuvaziyi ve onun gizli antlaşmalarını savunan menşevikler ve devrimci-sosyalistlerin yaptıkları gibi yalnızca sözde değil, gerçekte bir barış siyasetini, iktidarı olacağı zaman ancak işçi sınıfı yürütebilecektir. Açıkça söyleyelim: Askeri durum ne olursa olsun, hatta Kornilov çetesi generalleri Almanlar'a Riga'yı teslim ettikten sonra Petrograd'ı da teslim etseler bile, işçi sınıfı açık, kesin ve hakkaniyetli bir barışın koşullarını *bütün* halklara hemen ve açıkça önerecektir. İşçi sınıfı bunu tüm halk adına yapabilecektir, çünkü Rusya işçi ve köylülerinin engin çoğunluğu, güncel fetih savaşına karşı ve ilhaksız ve tazminatsız adil bir barıştan yana olduğunu ortaya koymuş bulunmaktadır.

Devrimci-sosyalistler ve menşevikler, aylardan beri bu barıştan söz ederek, hem kendilerini hem de halkı aldatıyorlar. İktidardaki işçi sınıfı, bir tek gün bile yitirmeksizin, bu barışı herkese önerecektir.

Bütün ülkelerin kapitalistleri, savaşa karşı her yerde büyüyen işçi devrimini durdurmakta öylesine güçlük çekmektedirler ki eğer Rus devrimi, güçsüz ve acınası barış dileklerinden dolaysız bir barış önerisine geçer ve aynı zamanda gizli antlaşmaları vb. da açıklar ve yırtarsa, barışın hemen yapılma ve kapitalistlerin buna karşı çıkamama şansı yüzde doksan dokuzdur.

En uzak varsayımla kapitalistlerin, Rusya işçi hükümetinin barış koşullarını, kendi halklarının

isteğine rağmen geri çevirmesi, Avrupa'da devrimi yüz misli yakınlaştırır ve işçilerimizin ve köylülerimizin ordusu, kendine tiksinecek yerde saygı duyacağı önderler ve komutanlar seçtiği için, barış önerisinden sonra, gizli antlaşmaların yürürlükten kaldırılmasından sonra, büyük toprak sahipleri ve burjuvazi ile bozuştuktan sonra, toprağın köylülere verilmesinden sonra, haklı bir savaş zorunluluğuna iyice inanırdı. Rusya bakımından savaş, yalnızca o zaman haklı bir savaş durumuna gelirdi; işçiler ve köylüler, yalnızca o zaman artık sopa altında değil, kendi istekleri ile dövüşür ve bu savaş ileri ülkelerde, kaçınılmaz işçi devrimini yaklaştırmaktan başka bir sonuç vermezdi.

14. Büyük toprak sahiplerinin bütün topraklarının, köylülere hemen ve tazminatsız verilmesini, ancak iktidarı fetheden işçi sınıfı sağlayabilecektir. Bu önlem ertelenemez. Kurucu meclis bu önlemi yasallaştıracaktır, ama Kurucu meclis'in toplanmasındaki gecikmelerden köylüler sorumlu değildir. Köylüler, toprağı büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerle anlaşarak elde edemeyeceklerine, her gün daha çok güven getirmektedir. Toprak, ancak yoksul köylüler ve işçilerin kardeşçe ve candan bir bağlaşması yoluyla elde edilebilir.

Çernov'un, aylar boyunca kadet partili toprak sahiplerine büyük ve küçük ödünler vererek köylülerin çıkarlarını savunmaya çalıştığı ve bütün çabalarının başarısızlıkla sonuçlandığı hükümetten ayrılışı, uyuşma siyasetinin boşluğunu ortaya koydu. Ve kırlardaki köylüler 5 temmuzdan bu yana, büyük toprak sahiplerinin büyüklenmeyi bir kat daha artırmış olduklarını ve onları yenme ve zararsız duruma getirme zorunluluğununu kendini zorla kabul ettirdiğini görüyor ve biliyor, seziyor ve anlıyor.

15. İktisadi yıkım ve açlık tehlikesine, ancak iktidarı fetheden işçi sınıfı bir son verebilecektir. 6 mayıstan beri hükümet, denetim ve gene denetim vaat ediyor, ancak hiçbir şey yapmadı ve hiçbir şey de yapamazdı, çünkü kapitalistler ve büyük toprak sahipleri, bu yönde gerçekleştirilmiş bulunan her şeyi sıfıra indirdi. İşsizlik büyüyor, açlık yaklaşıyor, para değeri düşüyor; narh fiyatları iki katına çıktıktan sonra Peşehonov'un istifası, bunalımı ağırlaştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır ve hükümetin güçsüzlüğünü, yeteneksizliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Durumu, ancak üretim ve bölüşüm üzerindeki işçi denetimi kurtarabilir. Yalnızca işçi hükümeti kapitalistleri yola getirecek, bütün emekçileri *iktidarın* çabalarını kahramanca destekleme yönünde isteklendirecek, düzeni egemen kılacak ve buğdayın mamul maddeler ile düzenli değişimini örgütleyecektir.

16. Yoksul köylülerin kentler işçi sınıfı karşısındaki güveni, burjuvazinin kara çalmaları ve koalisyon siyasetine dayalı umutlar yüzünden geçici olarak sarsılan bu güven, özellikle 5 temmuzdan sonra kırlardaki tutuklamalar, emekçilere uygulanan baskı, daha sonra da Kornilov darbesi halkın gözünü açalı beri, yeniden kazanılıyor. Burjuvazi ile bu uyuşma siyasetini sonuna kadar kabul eden ve uygulayan en önemli iki parti —devrimci-sosyalist ve menşevik partiler— özellikle 5 temmuzdan bu yana, uzlaşma siyasetine karşı, devrimci-sosyalist partinin son "konsey"inde ve menşevik partinin son kongresinde 2/5'e (%40) ulaşan bir muhalefet tarafından simgelenen hoşnutsuzluğun, kendi içlerinde arttığını görüyorlar. Kapitalistlerle uyuşmaya duyulan güvenin yok olduğunun göstergelerinden biridir bu.

17. Olayların bütün akışı, bütün iktisadi ve siyasal koşullar, ordu içinde oraya çıkan bütün karışıklıklar, iktidarın işçi sınıfı tarafından barış, ekmek, özgürlük verecek ve öteki ülkelerdeki proleter devrimin zaferini de çabuklaştıracak olan fethini, gitgide daha büyük bir hızla hazırlamaktadır.

En geç 3 (16) eylül 1917
günü yazıldı
İlk kez olarak 1925'te
Lenin Derlemesi IV içinde yayımlandı

BOLŞEVİKLER İKTİDARI ALMALIDIRLAR[67]

RSD(b)İP MERKEZ KOMİTESİNE, PETROGRAD VE MOSKOVA KOMİTELERİNE MEKTUP

Her iki başkent İşçi ve asker temsilcileri sovyetlerinde de çoğunluğu sağlayan bolşevikler, iktidarı ellerine alabilirler ve *almalıdırlar*.

Bunu yapabilirler, çünkü yığınları sürüklemek için, düşmanın direncini kırmak, onu yok etmek için, iktidarı fethetmek ve elde tutmak için, her iki başkent halkının etkili devrimci öğeler çoğunluğu yeter. Çünkü, hemen demokratik bir barış önererek, toprağı hemen köylülere vererek, Kerenskiy tarafından ayaklar altında çiğnenen ve yok edilen demokratik kurum ve özgürlükleri yeniden kurarak, bolşevikler *kimsenin* deviremeyeceği bir hükümet kuracaklardır.

Halk çoğunluğu *bizden yana*. 6 mayıstan 31 ağustos ve 12 eylüle giden uzun ve çetin yol boyunca, bunun kanıtı verildi[68]. Her iki başkent Sovyetinde de *ço-*

(67) Lenin'in **Bolşevikler iktidarı almalıdırlar** ve **Marksizm ve ayaklanma** başlıklı mektupları, Bolşevik parti Merkez komitesinin 15 (28) eylül 1917 günlü oturumunda tartışıldı. Kamenev, bu mektuplarda Lenin tarafından verilen silahlı ayaklanma talimatına karşı çıktı. Bu mektupların partiden gizlenmesini ve bütün nüshalarının da yok edilmesini önerdi. Kamenev'in önerisi kabul edilmedi. Lenin'in mektupları, Merkez komite tarafından, Partinin en önemli örgütlerine gönderildi.

(68) 6 (19) mayıs'ta birinci Geçici koalisyon hükümetinin kurulduğu bildirildi; 31 ağustos (13 eylül) günü, Petrograd işçi ve

günluk, halkın *partimize* yöneldiğini *ortaya koyuyor.* Devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin duraksamaları ve bu iki grup içindeki enternasyonalistlerin güçlenmeleri de bunun böyle olduğunu gösteriyor.

Demokratik konferans, devrimci halk çoğunluğunu *değil, yalnızca uzlaşmacı küçük burjuva yöneticileri* temsil ediyor. Seçim rakamlarına aldanmamak gerekir, seçimler söz konusu değil. Petrograd ve Moskova belediye dumaları seçimleri ile sovyet seçimlerini karşılaştırın. Moskova seçimleri ile 12 ağustos Moskova grevini karşılaştırın. Yığınları yöneten devrimci öğeler çoğunluğu konusundaki nesnel verileri, bu karşılaştırmalarda bulacaksınız.

Demokratik konferans köylülüğü aldatıyor, çünkü ona ne barış veriyor, ne de toprak.

Yalnız bolşevik bir hükümet köylülüğü hoşnut edecektir.

* * *

Bolşevikler iktidarı neden tam da *bugün* almalıdırlar?

Çünkü Petrograd'ın çok yakın görünen teslimi, iktidarı alma şansımızı yüz kez azaltacak.

Oysa, Kerenskiy ve hempaları tarafından yönetilen bir ordu ile Petrograd'ın teslimini önleyebilecek bir *durumda değiliz.*

Kurucu meclis de artık "bekle"nemez; çünkü Kerenskiy ve hempaları, Petrograd'ın teslimi ile onu her zaman *başarısızlığa uğratabilirler.* Kurucu meclisin toplanmasını, iktidarı eline aldıktan sonra yalnız bi-

asker temsilcileri sovyeti, bolşeviklerin bir Sovyetler hükümeti kurulmasını öneren bir karar tasarısını kabul etti; 12 (25) eylül günüyse, her ikisi de devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin yönetiminde bulunan İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri merkez yürütme komitesi ve Rusya Köylü temsilcileri sovyeti Yürütme komitesi tarafından, Demokratik konferans'ın toplantı günü olarak saptandı. Konferans, 14-22 eylül (27 eylül-5 ekim) 1917 günlerinde Petrograd'da toplandı.

zim partimiz sağlayabilir; iktidarın alınmasından sonra partimiz, öteki partileri ipe un sermiş olmakla suçlayacak ve bu suçlamanın haklılığını tanıtlayacaktır[69].

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barış yapılması önlenmelidir ve önlenebilir de, ancak hızlı davranmak gerekir.

Halk, menşeviklerin ve devrimci-sosyalistlerin duraksamalarından bıkmıştır. Köylüleri arkamızdan, ancak başkentlerdeki zaferimiz sürükleyecektir.

* * *

Sözcüklerin dar anlamında, ayaklanmanın ne "gün"ü söz konusudur, ne de "zaman"ı. Bunu kararlaştıracak olan yalnızca, işçiler ve askerlerle, yani *yığınlarla ilişki içinde olan* kimselerin oybirliğidir.

Önemli olan şudur ki Demokratik konferans'ta, partimizin bugün gerçekte *kendi öz kongresi* vardır; bu kongre *devrimin kaderini*, (istesin istemesin) tayin etmek *zorundadır*.

Önemli olan, kendisine şu *görevin* düştüğünü partiye açıkça göstermektir: Petrograd'da ve Moskova'da (ve bölgede) *silahlı ayaklanmayı*, iktidarın fethini, hükümetin devrilmesini gündeme koymak. Basında belli etmeksizin, bu amaçla propaganda yapma *biçimi* üzerinde düşünmek.

Marx'ın ayaklanma üzerine, *"ayaklanma bir sa-*

(69) Geçici hükümet, 2 (15) ma 1917 günlü bildirgesinde, Kurucu meclis'in toplanacağını haber vermişti; seçimler 17 (30) eylül 1917'de yapılacaktı. Bununla birlikte Geçici hükümet, seçimlerin 12 (25) kasım 1917'ye ertelendiğini haber verdikten sonra, Kurucu meclisin toplanmasını erteledi. Kurucu meclis, Sovyetler hükümeti tarafından, 5 (18) ocak 1918'de Petrograd'da açıldı. Ancak, "Emekçi ve Sömürülen halkın hakları bildirgesi"ni incelemeyi ve Sovyetler II. Kongresinde kabul edilen barış, toprak ve iktidarın Sovyetler'e geçişi konusundaki kararnameleri onaylamayı kabul etmediğinden, Rusya Merkez Yürütme Komitesi kararı ile, 6 (19) ocak 1918'de dağıtıldı.

nattır", vb. biçimindeki sözlerini anımsamak, bu sözler üzerinde düşünmek.

"Biçimsel" bir çoğunluk beklemek, bolşevikler bakımından saflık olurdu. Hiçbir devrim, *bunu* beklemez. Kerenskiy ve hempaları da beklemiyor, Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Petrograd ve Moskova işçilerinin sabrını tüketmesi gereken ve tüketecek olan şey, "Demokratik konferans"taki acınası duraksamaların ta kendisidir! Eğer iktidarı hemen şimdi ele almazsak, tarih bizi bağışlamayacaktır.

Aygıt mı yok? Hayır, bir aygıt var: Sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum *tam da* bugün, İngilizler ve Almanlar arasında ayrı bir barışın *öngününde, bizden yana.* Halklara hemen bugün barış önermek, *yenmek* demektir.

Moskova'da ve Petrograd'da (hangisinin başlayacağı pek önemli değil; hatta önce Moskova'nın başlaması da olanaklı) iktidarı hemen alırsak, *hiç kuşkusuz, mutlaka* yeneceğiz.

N. Lenin

12-14 (25-27) eylül 1917'de yazıldı.
İlk kez 1921'de, "Proletarskaya Revolutsiya" dergisinin 2. sayısında yayımlandı.

Ayaklanmaya hazırlanmanın ve genel olarak ayaklanmayı bir sanat olarak görme biçiminin "blanquicilik" olduğunu ileri süren oportünist yalan, marksizmin çarpıtılmaları arasında en kötü niyetlilerden ve egemen "sosyalist" partiler tarafından belki de en çok yayılmış olanlardan biridir.

Oportünizmin büyük ustası Bernstein, marksizme karşı blanquicilik suçlamasını ileri sürerek acıklı bir ün kazanmıştı ve bugünün oportünistleri, blanquicilik diye haykırdıkları zaman, gerçekte Bernstein'ın acınası "düşünce"lerini ne azıcık yenileştiriyor, ne de azıcık "zenginleştiriyorlar".

Ayaklanmayı bir sanat olarak gördükleri için, marksistleri blanquicilikle suçlamak! Ayaklanmanın bir *sanat* olduğunu açıklayarak, onu bir sanat olarak ele almak gerektiğini, ilk başarıları *kazanmak* ve düşmanın kargaşalık içinde düşmesinden yararlanarak, ona karşı *yürüyüşü* aksatmaksızın, başarıdan başarıya ilerlemek gerektiğini, vb., vb. söyleyerek bu konudaki düşüncesini en belgin, en açık ve en kesin bir biçimde açıklayanın Marx'ın ta kendisi olduğunu hiçbir marksist yadsıyamayacağına göre,

gerçeğin bundan daha aşikâr bir çarpıtılması olamaz.

Başarılı olmak için ayaklanma, bir komployа ya da bir partiye değil, öncü sınıfa dayanmalıdır. İşte birinci nokta. Ayaklanma, *halkın devrimci atılımına* dayanmalıdır. İşte ikinci nokta. Ayaklanma, yükselen devrim tarihinin, halk öncüsünün etkinliğinin en güçlü olduğu, düşman saflarında ve *devrimin güçsüz, kararsız, çelişki dolu dostlarının saflarında duraksamaların* en güçlü oldukları bir *dönüm noktasında* patlak vermelidir; işte üçüncü nokta. Ayaklanma sorununu koyma biçiminde, *marksizmin blanquicilikten* ayrılması sonucunu veren üç koşul, işte budur.

Ancak, bu koşullar yerine geldikten sonra, ayaklanmayı bir *sanat* olarak görmeyi kabul etmemek de marksizme ihanet etmek, devrime ihanet etmek demektir.

İşte bu anda partinin, *ayaklanma* sorununun gündeme olayların nesnel gelişmesi tarafından konduğunu *tam bir zorunlukla* kabul etmesi, ayaklanmayı bir sanat olarak ele alması gerekiyor. Bunu tanıtlamanın belki en iyi yolu, karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 3 ve 4 temmuz günleri ile eylül günlerini karşılaştırmak olacaktır.

3 ve 4 temmuz günleri sorun, gerçeğe aykırı davranmaksızın, "iktidarı almak daha iyi, yoksa düşmanlarımız bizi nasıl olsa başkaldırma ile suçlayacak ve fesatçıymışız gibi davranacak" biçiminde konulabiliyordu. Ancak iktidarı almanın yararlı olacağı kanısına da varılamıyordu, çünkü ayaklanmanın nesnel zafer koşulları gerçekleşmemişti.

1) Devrimin öncüsü olan sınıf, henüz arkamızda değildi.

Her iki başkent işçileri ve askerleri arasında, henüz çoğunluğa sahip değildik. Bugün, her iki Sovyet'te de bu çoğunluğu sahibiz. Bu çoğunluk, *yalnızca*

temmuz ve ağustos olayları tarafından, bolşeviklere karşı "bastırma"lar deneyimi ve Kornilov ayaklanması deneyimi tarafından yaratıldı.

2) Devrimci coşku, henüz büyük halk yığınını sarmamıştı. Bugün, Kornilov ayaklanmasından sonra, sardı. Taşradaki olaylar ve iktidarın birçok yerde Sovyetler tarafından alınması, bunun böyle olduğunu ortaya koyuyor.

3) Düşmanlarımız arasında ve kararsız küçük burjuvazi arasında, o zaman ciddi bir siyasal genişlik taşıyan *duraksamalar* yoktu. Bugün, bu duraksamalar büyük bir genişlik kazandı. Baş düşmanımız olan müttefik emperyalizm ya da dünya emperyalizmi — çünkü dünya emperyalizminin başında "Müttefikler" var—, zafere kadar savaş ve Rusya'ya karşı ayrı bir barış arasında *kararsızlık gösterdi*. Halk çoğunluğunu açıkça yitiren küçük burjuva demokratlarımız, kadetlerle blok kurmayı, yani birleşmeyi kabul etmedikleri zaman, derin duraksamalar geçirdi.

4. Bu nedenle 3 ve 4 temmuz günleri, ayaklanma bir yanlışlık olurdu. İktidarı ne maddeten, ne de siyasal olarak koruyabilecektik. Petrograd'ın zaman zaman bizim elimizde olmasına rağmen, maddeten koruyamayacaktık; çünkü işçilerimiz ve askerlerimiz, Petrograd'ı elde tutmak için *dövüşmeyi ve ölmeyi*, o zaman kabul etmezlerdi. Hem Kerenskiyler'e ve hem de Tsereteliler ve Çernovlar'a *karşı* bu "kızgınlık", bu yatışmaz kin, o zaman yoktu. İnsanlarımız, henüz devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin de katılımıyla, bolşeviklere karşı yapılan zulümlerin deneyimiyle yoğrulmamıştı.

3 ve 4 temmuz günleri iktidarı siyasal olarak da koruyamayacaktık; çünkü, *Kornilov serüveninden önce* ordu ve taşra, Petrograd'a karşı yürüyebilirdi ve yürüyecekti.

Bugün durum bambaşka.

Devrimin öncüsü olan, yığınları sürüklemeye yetenekli ve halkın öncüsü olan *sınıfın* çoğunluğu, bizden yana.

Halkın *çoğunluğu*, bizden yana; çünkü Çernov'un hükümetten ayrılışı, köylülüğün devrimci-sosyalist bloktan (ne de devrimci-sosyalistlerin kendinden) *toprak alamayacağının* aslında tek belirtisi olmamakla birlikte, gene de en gözle görülür ve en somut belirtisidir. Önemli olan nokta, devrime ulusal özelliğini kazandıran nokta da, işte buradadır.

Tüm emperyalizmin ve tüm menşevikler ve devrimci-sosyalistler blokunun görülmemiş duraksamaları karşısında, partinin kendi yolunu çok iyi bildiği bir durumun üstünlüğü, bizden yana.

Kesin bir zafer, bizden yana; çünkü halk artık umutsuzluğun kıyısındadır ve biz "Kornilov günleri sırasındaki" yönetimimizin önemini göstererek, sonra da "blokçular"a bir uzlaşma *önererek* ve onlardan kendi duraksamalarına bir son vermekten uzak bir *red yanıtı alarak*, tüm halka aydınlık bir perspektif sunuyoruz.

Uzlaşma önerimizin *henüz* reddedilmediğine ve Demokratik konferans'ın *henüz* onu kabul edebileceğine inanmak, en büyük yanılgı olurdu. Uzlaşma, bir *parti* tarafından *partilere* önerilmişti; başka türlü de olamazdı. Partiler, bu uzlaşma önerisini kabul etmediler. Demokratik konferans, yalnızca bir *konferanstır*, başka hiçbir şey değil. Unutulmaması gereken şey, onun devrimci halk *çoğunluğunu*, yoksullaşan ve öfkelenen köylülüğü temsil etmediğidir. Bu konferans bir *halk azınlığı* konferansıdır —bu apaçık gerçeği unutmamak gerek. Demokratik konferans'a bir parlamento gibi davranmak, bizim bakımımızdan en büyük yanılgı, en kötü parlamenter alıklık[70] olur-

(70) Lenin, koşullar ne olursa olsun, parlamenter savaşımın tek ya da başlıca siyasal savaşım biçimi olduğuna inanan oportünistlerden söz ediyor.

du; çünkü *eğer* Demokratik konferans kendini parlamento ve devrimin bağımsız parlamentosu olarak da ilân etse, her şeye karşın hiçbir şeyi *kararlaştıramayacaktır;* karar *ona değil,* Petrograd ve Moskova işçi mahallelerine aittir.

Başarılı bir ayaklanmanın bütün nesnel koşulları, bir araya gelmiş bulunuyor. Halkı çileden çıkaran ve gerçek bir işkence oluşturan duraksamalara *yalnız* bizim ayaklanmadaki zaferimizin son vereceği; *yalnız* bizim ayaklanmadaki zaferimizin toprağı köylülüğe hemen vereceği; devrime karşı ayrı barış manevralarını *yalnız* bizim ayaklanmadaki zaferimizin *başarısızlığa uğratacağı,* bu manevraları daha tam, daha adil ve daha yakın bir barış, devrime *elverişli* bir barış açık önerisi ile *yalnız* bizim ayaklanmadaki zaferimizin başarısızlığa uğratacağı bir durumun olağanüstü üstünlüğü, bizden yana.

Ensonu Petrograd'ı, ayaklanmada zaferi kazandıktan sonra, yalnız bizim partimiz *kurtarabilir;* çünkü, eğer bizim barış önerimiz kabul edilmez ve bir bırakışma bile sağlayamazsak, o zaman "sonuna değin" gitmenin yandaşları *biz* olacağız, *savaş partilerinin başında* biz geleceğiz, *en iyi "savaş" partisi* biz olacağız ve savaşı gerçekten devrimci bir biçimde yürüteceğiz. Kapitalistlerin bütün ekmeklerini ve bütün çizmelerini, ellerinden alacağız. Onlara ekmek kırıntıları bırakacak, onlara çarık giydireceğiz. Bütün ekmek ve kunduraları, cepheye vereceğiz.

O zaman, Petrograd'ı başarıyla savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için, Rusya'da hâlâ engin maddi ve manevi kaynaklar vardır; Almanların bizimle hiç olmazsa bir bırakışma yapmaları için, yüzde doksan dokuz şans vardır. Ve bugün bir bırakışma sağlamak, *tüm* dünyayı yenmek demektir.

* * *

Devrimi kurtarmak ve Rusya'yı her iki koalisyon emperyalistlerinin de istedikleri "ayrı" paylaşımdan kurtarmak için, Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının kesinlikle zorunlu olduğunun bilincine varan bizler, ilkin Konferans'taki siyasal taktiğimizi yükselen devrim koşullarına uyarlamak, sonra da Marx'ın ayaklanmayı bir sanat olarak görmenin zorunluluğu üzerindeki düşüncesini yalnızca sözde kabul etmediğimizi tanıtlamak zorundayız.

Kendimizi sayıların etkisine kaptırmaksızın, kararsızları kararsızlar kampında bırakmaktan korkmaksızın, konferans'a katılan bolşevik fraksiyona gecikmeden yeni bir bütünlük kazandırmak zorundayız. Kararsızlar devrim davasına *kendi kamplarında*, kararlı ve fedakâr savaşçılar kampında olduğundan daha yararlı olacaklardır.

Uzun söylevlerin yersizliğini, genel olarak "söylev"lerin yersizliğini, devrimin kurtuluşu için ivedi bir eylem zorunluluğunu, burjuvaziden tam bir kopma, bütün güncel hükümet üyelerinin görevden alınma, Rusya'nın "ayrı" bir paylaşımını hazırlayan İngiliz-Fransız emperyalistlerinden tam bir kopma kesin zorunluluğunu, bütün iktidarı hemen *devrimci proletarya tarafından yönetilen devrimci demokrasinin* eline geçirme zorunluluğunu en kesin bir biçimde belirten kısa bir bolşevikler bildirgesi yazmalıyız.

Bildirgemiz, program tasarımız ile bağlılık içinde, *şu* sonucu en kısa ve en açık biçimde ortaya koymalıdır: Halklara barış, köylülere toprak, rezilce kazançlara el koyma ve üretimin kapitalistler tarafından edepsizce baltalanmasına karşı bastırma.

Bildirgemiz ne kadar kısa, ne kadar kesin olursa, o kadar iyi olacaktır. Ancak bu bildirgede çok önemli iki noktayı daha vurgulamak gerekir. Birincisi, halk kararsızlar yüzünden kızgındır, halk devrimci-sosyalistler'in ve menşeviklerin'in kararsızlığı yüzünden

çok acı çekmiştir. İkincisi, biz bu *partilerden* kesinlikle kopuyoruz, çünkü onlar devrime ihanet etmişlerdir.

Başka bir şey daha: Hemen ilhaksız bir barış önererek, müttefik emperyalistlerden ve tüm emperyalistlerden hemen koparak, hemen ya bir bırakışma, ya da bütün devrimci proletaryanını savunmaya katılmasını ve devrimci demokrasi tarafından, devrimci demokrasinin yönetimi altında, gerçekten adil, gerçekten devrimci bir savaşın sürdürülmesini sağlayacağız.

Bu bildirgeyi okuduktan sonra, sözler değil *kararlılıklar*, yazılı kararlar değil *eylemler* istedikten sonra, bütün fraksiyonumuzu *fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz;* onun yeri oralardadır, devrimin dirimsel gücü oralardadır, devrimin kurtuluşu oralardan gelecektir, Demokratik konferans'ın itici gücü oralardır.

Ateşli, heyecanlı söylevlerimizle, programımızı oralarda açıklamalı ve sorunu şöyle koymalıyız: Ya bu programın Konferans tarafından *eksiksiz* kabulü, ya da ayaklanma. Orta yol yoktur. Beklemek olanaksızdır. Devrim mahvolur.

Sorun bu biçimde konduktan, tüm fraksiyonumuz fabrika ve kışlalarda toplandıktan sonra, *ayaklanmanın başlaması gereken zamanı kararlaştırabilecek bir duruma gelebileceğiz.*

Ve ayaklanmayı marksistler olarak, yani bir sanat olarak görmek için, aynı zamanda bir dakika yitirmeksizin, ayaklanma müfrezeleri *kurmayını* örgütlemeli, güçlerimizi yerli yerine dağıtmalı, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli, Aleksandra tiyatrosunu kuşatmalı, Petropavlosk kalesini[71] kuşatmalı, genelkurmayı ve hükümeti tutukla-

(71) **Aleksandra Tiyatrosu,** Demokratik konferansın toplandığı Petrograd tiyatrosu.
Petropavlosk Kalesi, Neva üzerinde, Kış Sarayı karşısındaki

malı, harbokulu öğrencilerine ve "vahşi tümen"e karşı, düşmanı kentin dirimsel merkezlerine sokmadansa, ölmeye hazır müfrezeleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları son ve amansız bir savaşıma çağırmalı, telgraf ve telefonu aynı zamanda işgal etmeli, *bizim* ayaklanma kurmayımızı Telefon merkezine yerleştirmeli, onu bütün fabrikalara, bütün alaylara, bütün silahlı savaşım merkezlerine, vb. telefonla bağlamalıyız.

Bütün bunlar hiç kuşkusuz ancak yaklaşık ve yalnızca yaşadığımız anda *ayaklanma eğer bir sanat olarak kabul edilmezse* marksizme ve devrime bağlı kalınamayacağı gerçeğini *açıklamaya* yönelik şeylerdir.

13-14 (26-27) eylül 1917'de yazıldı.
İlk kez 1921'de, ***Proletarskaya Revolutsiya*** *dergisinin*
2. sayısında yayımlandı.

N. Lenin

---

kale (Piyer ve Pol kalesi); çarlık döneminde, siyasal tutukluların tutukluluk yeri işini görüyordu; büyük bir cephaneliği vardı ve Petrograd'ın önemli bir stratejik noktasıydı.

İÇ SAVAŞ UMACISIYLA KORKUTMAYA ÇALIŞIYORLAR

Menşeviklerin ve devrimci-sosyalistlerin kadetlerle bir koalisyon kurmayı kabul etmemeleri ve demokrasinin, belki kadetler olmadan da bir hükümet kurmak ve Rusya'yı onlara karşı yönetmek olasılığıyla telâşa kapılan burjuvazi, demokrasinin gözünü korkutmak için her şeyi yapıyor.

Korkutabildiğin kadar korkut! Tüm burjuva basının sloganı bu. Elinden gelen her şeyle korkut!

Birjevye Viyedomosti[72], bolşeviklerin entrikaları üzerine aslı astarı olmayan haberler uydurarak, korku saçıyor. Aleksiyev'in istifası ve Petrograd yönünde bir Alman yarma hareketi üzerine söylentiler yayılarak, göz korkutuluyor; Sanki olgular, Galiçya'da ve Riga önlerinde, Petrograd önlerinde cepheyi Almanlar'a açabilecek olanların,aralarında hiç kuşkusuz Alekseyev'in de bulunduğu Kornilov'un generallerinin ta kendileri olduğunu, ordu içinde Genel karargâh'a

(72) **Birjevye Viyedomosti** (Borsa haberleri), 1880'de Petersburg'ta kurulan burjuva gazete; ilkin haftada üç, ardından dört kez, en sonra da hergün yayımlanmaya başladı. 1902'den başlayarak haftada iki kez yayımlandı. Bu gazetenin adı, ilkesizlik ve satılmışlığın eşanlamlısı durumuna geldi. Şubat devriminden sonra bu gazete, Bolşevik partiye ve Lenin'e kara çalmakta herkesi geçti. Ekim 1917 sonunda, Petrograd Sovyeti'ne bağlı Devrimci askeri komite tarafından kapatıldı.

karşı en şiddetli düşmanlığı körükleyenlerin Kornilov'un generallerinin ta kendileri olduğunu ortaya koymamış gibi.

Demokrasinin bu gözünü korkutma yöntemini daha "ciddi" ve daha inandırıcı bir duruma getirmeye girişmek için de "iç savaş" tehlikesi ileri sürülüyor. Bütün göz korkutma yöntemleri arasında iç savaş umacısıyla korkutma yöntemi, belki de en yaygın yöntem. Hamkafa çevrelerde çok yaygın olan bu yavan görüş, halkın özgürlüğü partisinin Don üzeri Rostov komitesinin 1 eylül günlü kararında bakın nasıl dile getiriliyor (*Reç*'in 210. sayısı):

"...Komite, iç savaşın bütün devrim kazanımlarını ortadan kaldırabileceği ve henüz güvence altına alınmamış genç özgürlüğümüzü kan dalgaları içinde boğabileceği inancındadır. Bundan dolayı, devrimin kazanımlarını kurtarmak için, gerçekleşmesi olanaksız sosyalist ütopyalar adına devrimi daha ileri götürme eğilimine karşı sert bir protestoda bulunmayı zorunlu sayar..."

Reç'in başmakalelerinde, Plehanov ve Potresov'un makalelerinde, menşevik gazetelerin başyazılarında, vb. sürekli olarak yinelenen temel görüşün, burada en açık, en kesin, en iyi düşünülüp taşınılmış ve en ayrıntılı biçimiyle ortaya konduğunu görüyoruz. Onun için, bu görüş üzerinde daha uzun uzadıya durmamız yararsız olmayacak.

Özellikle altı aylık devrim deneyimimize dayanarak, iç savaş sorununu daha somut bir biçimde incelemeye çalışalım.

XVIII. yy. sonundan başlayarak Avrupa'daki bütün devrim deneyimleriyle tam bir uygunluk gösteren bu deneyim, iç savaşın yinelenen, biriken, artan ve şiddetlenen iktisadi ve siyasal çatışmalardan sonra, iki sınıf arasında silahlı çatışmaya dönüşecek duruma gelen sınıf savaşımının en derin biçimi olduğunu

ortaya koydu. Az bile olsa özgür ve ileri bütün ülkelerde, kapitalizmin tüm iktisadi gelişmesinin, bütün dünyadaki tüm çağdaş toplum tarihinin aralarında uzlaşmazlığa yol açtığı ve bu uzlaşmazlığı şiddetlendirdiği sınıflar arasında, yani burjuvazi ve proletarya arasıda genellikle —hemen hemen istisnasız da denilebilirdi— bir iç savaş görülür.

Böylece, devrimimizin altı ayı boyunca, 20-21 nisan ve 3-4 temmuz günlerinde, proletarya tarafından başlatılan ve bir iç savaş başlangıcına çok yaklaşan şiddetli kendiliğinden patlamalar gördük. Kornilov ayaklanmasıysa, kadetler başta olmak üzere toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından desteklenen ve gerçekte burjuvazi tarafından başlatılan bir iç savaş başlangıcına yol açan askeri bir komploydu.

Olgular, bunlar. Bizim kendi devrimimizin tarihi, bu. Her şeyden önce bu tarihten bir ders almamız, her şeyden önce bu tarihin gelişmesi ve sınıfsal anlamı üzerinde düşünmemiz gerekiyor.

Rusya'da proleter iç savaşın başlangıçlarıyla burjuva iç savaşın başlangıçlarını, 1) kendiliğinden hareket, 2) bu hareketin erekleri, 3) harekete katılan yığınların bilinci, 4) hareketin gücü ve 5) sürekliliği bakımlarından karşılaştırmaya çalışalım. Biz bugün "iç savaş" sözcükleriyle "yerli yersiz hokkabazlık gösterileri yapan" bütün partilerin sorunu bu biçimde koymalarının ve iç savaş başlangıçlarını gerçekten incelemek için bir çaba göstermelerinin, tüm Rus devrim bilincine çok şey kazandıracağını sanıyoruz.

Hareketin kendiliğindenliğinden başlayalım. 3-4 temmuz günleri üzerine, hareketin kendiliğinden büyüdüğü *gerçeğini* kabul eden menşevik *Raboçaya Gazeta*[73] ve devrimci-sosyalist *Diyelo Naroda*[74] gibi

(73) **Raboçaya Gazeta** (İşçilerin gazetesi), menşeviklerin organı günlük gazete; 7 (26) mart - 3 kasım (13 aralık) 1917 arasında Petrograd'da yayımlandı. 30 ağustostan (12 eylül) başlayarak menşevik MK organı durumuna geldi. Gazete burjuva geçici hükümeti destekliyor, Bolşevik partiye ve partinin önderi Le-

tanıkların ifadeleri elimizdedir. Bu ifadeleri *Proletarskaya Diyelo*[75] gazetesinin, "kara çalıcılara yanıt" başlığıyla ayrı bir yaprak biçiminde yayımlanan bir makalesinde nakletmiştim. Ancak, son derece anlaşılır nedenlerden ötürü, menşevikler ve devrimci-sosyalistler, bolşeviklere karşı girişilen kovuşturmalara katılmış olduklarını kabul etmemek için, 3-4 temmuz patlamasının kendiliğindenliğini yadsımayı resmen sürdürüyorlar.

Şimdilik tartışma götürür olanı bir yana bırakalım. Tartışma götürmez olan üzerinde duralım. 20-21 nisan hareketinin kendiliğindenliği kimse tarafından tartışılmadı. Bu kendiliğinden harekete Bolşevik parti, "Tüm iktidar sovyetlere!" sloganıyla katıldı; bu partiden tamamen bağımsız olarak müteveffa Linde de bu harekete katıldı ve hükümeti tutuklamaya hazır 30 000 silahlı askerle sokağa indi. (Söz arasında, birliklerin bu çıkışının aydınlığa kavuşturulmamış ve incelenmemiş olduğunu da söyleyelim. Ve eğer iyi düşünülür, eğer 20 nisan olayların akışına tarihsel olarak bağlanırsa, yani eğer 28 şubat'tan 29 ağustos'a uzanan zincirin bir halkası olarak kabul edilirse, bolşeviklerin kusur ve yanılgısının, hamkafaların bizi suçladıkları gibi taktiklerindeki devrimci ruh aşırılığı değil, tam tersine devrimci ruh *yetersizliği* olduğu açıkça ortaya çıkar.)

Öyleyse, proleter bir iç savaşın patlak vermesine

---

nin'e karşı savaşım veriyordu. Ekim devrimini ve Sovyetler iktidarının kuruluşunu düşmanlıkla karşıladı.

(74) **Diyelo Naroda** (Halk davası), devrimci-sosyalist partinin organı; mart 1917-temmu 1918 arasında Petrograd'da, birkaç kez ad değiştirerek her gün yayımlandı. Sonuna değinciliği ve u laşmayı savunuyordu. Ekim 1918'de "Samara"da (dört sayı) ve mart 1919'da Moskova'da (10 sayı) yeniden yayımlanmaya başladıysa da, karşıdevrimci etkinliği nedeniyle kapatıldı.

(75) **Proletarskaya Diyelo** (Proleterya davası), günlük gazete, Kronştadt İşçi ve asker temsilcileri sovyeti bolşevik fraksiyonunun organı; 1917'de bolşevik Kronştadt gazetesi **Golos Pravdi** (Gerçeğin sesi) yerine yayımlandı, temmu günlerinde Geçici hükümet tarafından kapatıldı.

çok yaklaşan hareketin kendiliğindenliği, her türlü kuşkunun dışında. Kornilov hareketindeyse, kendiliğindenliğe uzaktan bile benzeyen hiçbir şey yok. Aldatmaca ve otoritenin saygınlığıyla, birliklerin bir bölümünü sürüklemeyi tasarlayan generallerin bir komplosundan başka bir şey değil.

Hareketin kendiliğindenliğinin, gerçeklikte bu hareketin yığınların içine değin işleyişinin, köklerinin sağlamlığının, onu etkisiz duruma getirme olanaksızlığının bir göstergesi olduğu kesin. Proleter devrimin derin köklerden kaynaklanmasına karşın, burjuva karşıdevriminin köklerden yoksunluğu; hareketin kendiliğindenliği lehine, olguların bize gösterdiği şey, işte budur.

Hareketin ereklerini inceleyelim. 20-21 nisan hareketi, bütün öteki sloganlardan çok bolşevik sloganlara yaklaşıyordu; 3-4 temmuz hareketine gelince, bu hareket, bolşevik sloganlara bağlantılı olarak, bu sloganların etkisiyle ve onların doğrudan yönetimi altında doğdu. Proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü, barış ve barışın hemen önerilmesi, toprak sahiplerinin topraklarına el konması gibi proleter iç savaşın temel *ereklerinden* Bolşevik parti, gazetelerinde ve sözlü propagandasında tamamen açık yürekle, kolay anlaşılır, açık ve belirgin bir biçimde, yüksek sesle söz ediyordu.

Kornilov ayaklanmasının ereklerine gelince, bu ereklerin toprak sahipleri ve burjuvazinin diktatörlüğüne, Sovyetler'in dağıtılmasına ve monarşik bir restorasyonun hazırlanmasına dayandığını hepimiz biliyoruz ve demokrasi saflarında kimse, bunu yadsımıyor. Bolşeviklerinkinden daha üstün bir basını ve propoganda araçları olan kadet parti —en önemli kornilovcu parti (gerçekte bu partiyi artık kornilovcu parti olarak adlandırmak yerinde olurdu)— halka açıkça ne burjuva diktatörlüğünden, ne

Sovyetler'in dağıtılmasından, ne de genel olarak Kornilov'un ereklerinden söz etmeyi hiçbir zaman ne göze aldı, ne de alıyor!

Hareketin erekleri bakımından olgular, proleter iç savaş kendi son ereklerini halkın gözleri önüne açıkça sergileyebilir ve böylece emekçilerin sevgi ve yakınlığını kazanabilirken, burjuva iç savaşın ancak kendi ereklerini gizleyerek yığınların bir bölümünü kazanmaya çalışabileceğini gösteriyor ve bu durum, yığınların bilinç derecesi bakımından büyük bir farklılığa yol açıyor.

Bu konudaki nesnel veriler, belki yalnızca partilerin üye sayıları ve seçimlerle ilgili. Yığınların bilinç derecesini kesinlikle değerlendirme olanağı veren başka göstergeler, yok gibi görünüyor. Altı aylık devrim deneyiminden sonra açık ve tartışma götürmez bir duruma gelen, proleter devrimci hareketin başında bolşevik parti'nin, burjuva karşıdevrimci hareketin başında da kadet partinin bulunduğudur. İncelediğimiz sorun üzerine, olaylara dayanan üç karşılaştırma öğesi gösterilebilir. Petrograd İlçe Dumaları mayıs seçimleri ve Merkez Duma ağustos seçimleri arasındaki karşılaştırma, kadetler'in oylarında bir azalma ve bolşevikler'in aldığı oylarda büyük bir artış olduğunu gösteriyor. Kadetler'in basını bolşevizmin gücünün, genel kural olarak işçi ve asker yığınlarının bir araya geldikleri yerlerde gözlemlendiğini itiraf ediyor.

İkinci olarak, parti üyelerinin sayılarındaki dalgalanmalar, toplantılara katılma sıklığı, vb. konusundaki istatistiklerin yokluğu karşısında, *yığınların* bilinç derecesi ve partiye gösterdikleri ilgi, ancak parti yararına toplanan para yardımları konusunda yayımlanan bilgiler yardımıyla ölçülebilir. Bolşevik işçi yığınlarının *Pravda*, yasaklanan gazeteler, vb. yararına toplanan para yardımları sırasında göster-

dikleri ateşli kahramanlığı, bu bilgiler ortaya koyuyor. Toplanan para yardımlarının tutarı, her zaman yayımlanıyor. Kadetler arasında böyle bir şeyi hiç göremiyoruz. Parti kasasını "besleyenler", besbelli para babalarının yardımlarıdır. Yığınların etkin yardımından en küçük bir iz yoktur.

Ensonu, bir yanda 20-21 nisan ve 3-4 temmuz hareketleri, öte yanda Kornilov çılgınlığı arasındaki karşılaştırma, bolşeviklerin yığınlara iç savaştaki düşmanlarının burjuvazi, toprak sahipleri ve kapitalistler olduğunu açıkça gösterdiklerini ortaya koyuyor. Ama Kornilov hareketi, Kornilov'u izleyen birliklere *utanmadan yalan söylendiğini* daha şimdiden ortaya koydu ve bu yalan, "vahşi tümen"in ve Kornilov'un askeri kafilelerinin Petrograd emekçileriyle daha ilk karşılaşmalarında ortaya çıktı.

Devam edelim. İç savaşta proletaryanın ve burjuvazinin *güçleri* konusunda elimizde hangi veriler var? Bolşeviklerin gücü yalnızca proleterlerin sayısına, onların bilinç düzeyine, devrimci-sosyalist ve menşeviklerin "alt katman"larının (yani işçilerin ve yoksul köylülerin) bolşevik sloganlara karşı duydukları yakınlığa dayanıyor. Bu sloganların 20-21 nisan, 18 haziran ve 3-4 temmuz günlerinde Petrograd' daki etkin devrimci yığınlar çoğunluğunu ardlarından sürüklediklerı gerçek bir olgudur.

Yukarda sözü edilen "parlamenter" seçimlerin verileriyle yığın hareketlerine ilişkin veriler arasındaki bu karşılaştırma, *yığınlar üzerindeki* etki ve onları savaşıma sürüklemek bakımından proletaryanın *gücünün, parlamento dışı* savaşımda parlamenter savaşımdakinden çok *daha büyük* olduğu yolunda Batı' da birçok kez yapılan gözlemi Rusya için de doğruluyor. İç savaşla ilgili çok önemli bir gözlemdir bu.

Parlamenter savaşımın ve seçimlerin koşul ve

ayrıntılarının, ezilen sınıflara iç savaşta pratik olara gösterebildikleri gücü gösterme olanağını neden sağlamayamadıkları anlaşılıyor.

Kadetlerin ve kornilovcuların gücü, *zenginliktir*.Sermayenin ve İngiliz-Fransız emperyalizminin kadetlerden ve Kornilov'dan *yana* oldukları, uzun bir müdahaleler dizisi ve basın tarafından ortaya kondu. 12 ağustos Moskova konferansındaki[76] tüm "sağ"ın, Kornilov ve Kaledin'den yana kızıp köpürdüğü herkesçe biliniyor. Fransız ve İngiliz burjuva basının Kornilov'a "yardımcı olduğu", herkesçe biliniyor. Bazı belirtiler, onun *bankalardan* yardım gördüğünü de ortaya koyuyor.

Zenginliğin tüm gücü Kornilov'dan yana çıktı. Ancak Kornilov, gene de ne hızlı ve ne acınacak bir yenilgiye uğradı! Zenginlerin dışında, kornilovcular yanında, "vahşi tümen" ve Kazaklar olarak ancak iki toplumsal güç görülebilir. Birinci güç, *yalnızca* bilgisizlik ve aldatmaca gücüdür. Basın burjuvazinin elinde ne kadar çok kalırsa, bu güç o kadar korkunç laşacaktır. İç savaşta galip gelen proletarya, *bu* "güç" kaynağını bir anda ve kökünden yok edecektir.

Kazaklar'a gelince onlar, Rusya'nın yaşam, ekonomi ve törelerinde ortaçağın birçok özelliğini koruyan

(76) **Moskova Konferansı,** burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin güçlerini harekete geçirmek için Geçici hükümet tarafından toplantıya çağrıldı ve 12 (25) ağustos 1917'de başladı. Moskova "Devlet konferansı"nın bileşimi, onun karşıdevrimci özünü ortaya koyuyordu. Konferansa katılanların çoğunluğunu tüccar ve sanayicilerin, büyük toprak sahipleri ve bankacıların, çarlık duması üyelerinin temsilcileri oluşturuyordu. Sovyetler'in temsilciliklerini menşevikler ve devrimci-sosyalistler yapıyorlardı. Kornilov, Alekseyev, Kaledin ve öteki generaller Konferans'a, devrimi bir ezme programı önerdiler. Kerenskiy konuşması da, devrimci hareketi başarısızlığa uğratmak ve köylülerin büyük toprak sahiplerinin topraklarına el koyma girişimlerini silahlı kuvvetlerle bastırmak tehdidinde bulundu. Bolşevik parti Merkez komitesi, Moskova konferansına karşı proletaryayı protestoda bulunmaya çağırdı. Konferansın açılış gününde bolşevikler, Moskova'da 400 000'i aşkın işçinin katıldığı bir günlük bir genel grev düzenledi. Öteki kentlerde de protesto mitingleri ve grevler yapıldı.

markalarından (uç beyliklerinden) birinin nüfusunun zenginlerden, küçük ya da orta toprak sahiplerinden (ortalama olarak mülkler 50 desiyatin dolaylarındadır) oluşan bir katmanını temsil etmektedirler. Kazaklar'da bir Rus Vendée'sinin toplumsal ve iktisadi temeliyle karşılaşılabilir. Ama Kornilov-Kaledin hareketiyle ilgili *olgular* neyi ortaya koydu? Hatta Guçkovlar, Milyukovlar, Riyabunşkiler ve hempaları tarafından desteklenen o "çok sevilen önder" Kaledin bile, *herşeye rağmen* bir yığın hareketi *başlatamadı!* Kaledin, bolşeviklerden son derece "daha kestirme" bir yoldan, daha doğru bir çizgiyle, iç savaşa doğru gidiyordu. Kaledin dosdoğru "Don'u ayaklandırmaya" gidiyordu. Ama buna rağmen Kaledin, kendi "öz" bölgesinde, Rus demokrasisinden uzak bu kazak ülkede, hiçbir yığın hareketi yaratamadı! Antibolşevik Rus demokrasisinin etki ve güç merkezlerindeyse tersine, hareketin proletarya adına kendiliğinden patlamalar gösterdiğini saptıyoruz.

Çeşitli kazak katman ve iktisadi toplulukların, demokrasi ve Kornilov hareketi karşısındaki tutumu üzerine nesnel veriler yok. Yalnız yoksul ve orta halli Kazaklar çoğunluğunun daha çok demokrasiye yüz çevirdiklerini ve ancak subayların ve zengin Kazaklar'ın üst katmanlarının tamamen Kornilov'dan yana olduklarını gösteren belirtiler var.

Her ne olursa olsun, 26-31 ağustos deneyiminden sonra, burjuva karşıdevrimden yana kazak yığın hareketinin son derece güçsüz olduğu tarihsel olarak ortaya çıktı.

Geriye son bir sorun, hareketin *sürekliliği* sorunu kalıyor. Bolşevik devrimci proleter hareket bakımından, şu gerçek ortaya kondu: Rusya'daki cumhuriyetçi rejimin ilk altı ayı boyunca, basın ve propaganda araçları *büyük ölçüde* bolşevizmin düşmanları tarafından yönlendirilirken, bolşevizme karşı savaşım

ideolojik düzeyde (ama "ideolojik" bir savaşım olarak kabul edilmesi çok "tehlikeli" bir kara çalma kampanyasıyla) ve yüzlerce tutuklama, merkez basımevimizin yağmalanması, ana organımızın ve öteki gazetelerin yasaklanması gibi *bastırmalar yoluyla* yürütüldü. Olgular, sonucun ne olduğunu gösteriyor: Petrograd'daki ağustos seçimlerinde bolşevizmin olağanüstü güç kazanması, ardından devrimci-sosyalistler ve menşevikler arasındaki bolşevizme yakın enternasyonalist ve "sol" akımların güçlenmesi. Cumhuriyetçi Rusya'daki devrimci proleter hareketin sürekliliğinin çok güçlü olduğu anlamına gelir bu. Kadetler, devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin ortak çabalarının bu hareketi güçten düşürmeyi hiç de *başaramadığını* olgular ortaya koydu. Tersine, kornilovcularla "demokrasi" arasındaki koalisyonun ta kendisi, bolşevizmi *güçlendirdi.* Devrimci proleter harekete karşı, ideolojik savaşım ve bastırmalar dışında hiçbir savaşım aracı düşünülemezdi.

Kornilovcu kadet hareketin sürekliliği üzerine, henüz hiçbir veri yok. Kadetler, hiçbir kovuşturmaya uğramadı. Guçkov bile salıverildi; ne Maklakov tutuklandı, ne de Milyukov. Hatta *Reç* bile yasaklanmadı. Kadetler, korundu. Kerenskiy hükümeti, kornilovcu kadetlerin *üstüne* titriyor. Şimdi sorunu şöyle koyalım: Sayalım ki İngiliz-Fransız ve Rus Riyabuşinskiler, Petrograd'daki yeni bir seçim kampanyası için kadetler'e, *Edinstvo'ya, Dien'e*[77], vb. gene milyonlar ve milyonlar versinler; bunun bugün, Kornilov darbesinden sonra, bunların oy sayısını artırma olasılığı var mı? Pek yok; toplantılara vb. göre bir

(77) **Dien** (Gün), burjuva liberal yönelimli günlük gazete; 1912'den başlayarak Petersburg'ta ve likidatör menşeviklerin katılımıyla yayımlandı. Şubat 1917'den sonra likidatör menşevikler, yazarların tüm denetimini ele geçirdi. 26 ekim (8 kasım) 1917'de Petrograd Sovyeti'ne bağlı Devrimci askeri kom te tarafından kapatıldı.

kanıya varmak gerekirse, bu soruya hayır yanıtı vermek gerekecek.

* * *

Eğer Rus devrim tarihinin sağladığı verileri özetler ve ölçüp biçersek, şu sonuca varırız: İç savaşın proletarya tarafından başlatılması, hareketin gücünü, bilincini, sağlamlığını, büyüme ve sürekliliğini ortaya koydu. İç savaşın burjuvazi tarafından başlatılması, ortaya hiçbir güç, hiçbir yığınsal bilinç, hiçbir sağlamlık ve hiçbir zafer olasılığı koymadı.

Kadetlerin devrimci-sosyalistler ve menşeviklerle birlikte bolşeviklere karşı, yani devrimci proletaryaya karşı kurduğu ittifak, aylar boyunca denendi ve geçici olarak sesleri kesilen kornilovcuların "demokrasi" ile bu ittifakı, gerçekte bolşeviklerin güçten düşmesine değil güçlenmesine, "koalisyon"un başarısızlığa uğramasına ve menşevikler arasında da "sol" muhalefetin pekişmesine yol açtı.

Bolşeviklerin devrimci-sosyalistler ve menşeviklerle birlikte kadetlere karşı ittifakı, *henüz denenmedi.* Ya da daha belirgin olmak gerekirse bu ittifak, Kornilov serüveni sırasında, 26-31 ağustos arasındaki 5 gün boyunca, ancak *bir tek cephede denendi* ve bu günler sırasında bu ittifak, karşı devrime karşı başka hiçbir devrimde örneği olmayan bir kolaylıkla kazanılan tam bir zafer getirdi; burjuvazi, toprak sahipleri ve kapitalistlerin, müttefik emperyalizm ve kadetlerin karşıdevrimini öyle ezici bir bozguna uğrattı ki, *bu yönden* iç savaş, daha baştan yerle bir edildi ve "silah patlamadan" çöküp gitti.

Bu tarihsel olgu karşısında tüm burjuva basın, Kendi küçük memurları (Plahanovlar, Petrosovalar, Breşko-Breşkovskayalar ve ötekiler) ile birlikte, iç savaşın kötülüklerini ülkeye açıkça bolşeviklerin

menşevikler ve devrimci-sosyalistlerle ittifakının "çöktürdüğü"nü avaz avaz haykırıyor!...

Eğer o kadar üzücü olmasaydı, gülünç olurdu bu. Gerçekleri ve devrimimizin tüm tarihini alaya alan bu kadar besbelli, bu kadar ortada, bu kadar apaçık bir saçmalığın, genel olarak güvenle karşılanabilmesi üzücüdür... Bu durum, burjuvazinin çıkar güden ve devrimin en doğru, en tartışma götürmez ve en göz önünde derslerini bastıran ve gizleyen yalanının, her zaman bu kadar büyük bir yaygınlık kazandığını ortaya koyuyor (basın burjuvazinin tekelinde kaldıkça kaçınılmaz bir yaygınlık).

Eğer devrim bize kesin olarak tartışılmaz, kesin olarak olgular tarafından tanıtlanmış bir ders verdiyse, o da şudur: Rusya'da iç savaşı, ancak bolşeviklerin devrimci-sosyalistler ve menşeviklerle ittifakı ve ancak tüm iktidarın Sovyetler'e hemen devri olanaksız bir duruma getirebilir. Çünkü böyle bir ittifaka karşı, yani İşçi, asker ve köylü temsilcileri sovyetleri'ne karşı, burjuvazi tarafından başlatılacak bir savaş düşünülemez, bu "savaş" bir tek savaşmaya bile yol açamaz; Kornilov belasından sonra burjuvazi, Sovyetler hükümetine karşı yürümek üzere hatta ne bir *ikinci* "vahşi tümen", ne de bir o kadar kazak kafilesi bulabilir!

Herhangi bir devrimin barışçıl gelişmesi, genel olarak son derece ender ve güç bir şeydir. Çünkü devrim, en ciddi sınıf çelişkilerinin aşırı şiddetlenmesi demektir. Ama ancak proletarya ve köylülük ittifakının, en haksız ve en caniyane bir savaşla tükenen yığınlara *barış* sağlayabileceği ve tüm *toprağı* köylülere verebileceği bir tarım ülkesinde, bu derece istisnai bir tarih uğrağında, eğer tüm iktidar Sovyetler'e devredilirse devrimin barışçıl gelişmesi *olanaklı* ve *olası* bir şey durumuna gelebilir. Eğer Sovyetler demokrasisi tam ve eksiksiz bir biçimde kurulur, eğer örneğin

askerlere 500 seçmen için, işçilere 100 seçmen için bir temsilci tanımak gibi o "ufak tefek çalıp çırpma"lardan, o demokrasi ilkelerine "su karıştırmak"tan vazgeçilirse, Sovyetler içinde partilerin iktidar savaşımları barışçıl bir biçimde gelişebilir. Demokratik bir cumhuriyette bu ufak tefek çalıp çırpmalar, ortadan kalkmaya mahkümdur.

Tüm toprağı köylülere parasız verecek ve bütün halklara adil bir barış önerecek Sovyetler'e karşı İngiliz-Fransız ve Rus burjuvazisinin Kornilovlar'ın, Buchananlar'ın[78], Riyabuşinskiler'in, Milyukovlar'ın Plehanovlar ve Potresovlar'la tüm ittifakı hiç de korkutucu bir nitelik taşımayacak, tamamen etkisiz kalacaktır.

Köylülere karşılığı ödenmeden toprak verilmesine, yaşamın öteki alanlarındaki benzer dönüşümlere, adil bir barışa ve emperyalizmden kopmaya burjuvazinin karşı çıkması, elbette kaçınılmaz bir şeydir. Ancak bu karşı çıkışın iç savaşa kadar gidebilmesi için, Sovyetler'le *savaşmaya* ve onları yenmeye yetenekli *yığınlar* gerekir. Oysa, *burjuvazide bu yığınlar yok* ve onları hiçbir yerde de bulamaz. Sovyetler, iktidarı ne kadar hızlı ve korkusuzca ellerine alırlarsa, "vahşi tümen"ler ve Kazaklar o kadar çabuk dağılacak, yığınlar önemsiz bir bilinçli kornilovcular azınlığı ve işçilerle köylülerin çok büyük bir demokratik ve *sosyalist* (çünkü o zaman açıkça sosyalizm söz konusu olacak) birlik yandaşları çoğunluğuna o kadar çabuk aynlacaklardır.

İktidar Sovyetler'e geçtikten sonra burjuvazinin direnmesi, *her* kapitalistin *onlarca ve yüzlerce* işçi ve köylü tarafından yakından "izlenmesi", gözlenmesi, denetlenmesi ve incelenmesi sonucunu verecek, işçi-

(78) **Buchanan, George William** (1854-1924), İngiliz diplomat. Rusya'da elçilik yaptı (1910-1918), Rus gericilerine karşıdevrimci savaşımlarında yardımda bulundu. Ağustos 1917'de Kornilov ayaklanmasını destekledi.

lerin ve köylülerin çıkarı kapitalistlere aldanmamalarını gerektirecektir. Bu ayrıntılı denetimin biçim ve olanakları kapitalizmin kendisi tarafından, kapitalizmin bankalar, büyük fabrikalar, karteller, demiryolları, postalar, tüketim kooperatifleri ve sendikalar gibi kurumları tarafından geliştirilmiş ve basitleştirilmiştir. Burjuvazinin tüm direncini kan dökmeden kırmak için Sovyetler'e, en ayrıntılı hesapları teslim etmeyi reddeden ya da halkı aldatan kapitalistleri tüm mallarının zoralım ya da kısa süreli bir hapisle cezalandırmak yetecektir. Çünkü ayrıntılı denetim ancak ulusallaştırılacak bankaların yardımıyla, memur ve müstahdem derneklerinin, postaların, tüketim kooperatiflerinin ve sendikaların yardımıyla genel, gücü sınırsız, kendini her yerde gösteren ve yenilmez bir duruma gelecektir.

Ve Rus Sovyetleri, Rusya'daki işçilerin ve yoksul köylülerin ittifakı, sosyalizme *doğru yürüyüşlerinde* yalnız değiller. Eğer yalnız olsaydık, barışçı yoldan bu görevin üstesinden gelemezdik. Çünkü, doğrusunu söylemek gerekirse, uluslararası bir görevdir bu. Ama bizim, öteki ülkelerdeki en ileri işçilerin orduları gibi engin bir yedekliğimiz var. Rusya'nın emperyalizm ve emperyalist savaştan kopması, bu ülkelerde olgunlaşan sosyalist işçi devrimini zorunlu olarak hızlandıracaktır.

* * *

İç savaşın "kan dalgaları"ndan söz ediliyor. Kornilovcu kadetlerin yukarda anılan kararında kan dalgaları sözü geçiyor. Bütün burjuvalar ve bütün oportünistler, her perdeden hep bu sözü yineliyor. Kornilov belasından sonra bu söz, bütün bilinçli işçileri güldürüyor, güldürecek ve güldürmekten başka da bir şey yapamazdı.

Ancak, içinden geçtiğimiz savaş döneminde bu "kan dalgaları" sorunu, vargılar ve sonuçlar göz önünde bulundurularak yaklaşık güçler hesabı alanında ortaya konabilir ve konması da gerekir. Bu sorunu laf olsun diye söylenmiş anlamsız bir söz olarak değil, burjuvazinin diktatörlüğünü, toprak sahiplerinin ve monarşinin gücünü yeniden diriltip canlandırmak amacıyla Kornilov'un Rusya'yı "kan dalgaları" altında bırakılabilmesi *için* ellerinden gelen *her şeyi* yapan kadetlerin basit bir ikiyüzlülüğü olarak değil, ciddi olarak ele almak gerekir.

Bize "kan dalgaları"ndan söz ediliyor. Sorunun *bu* yönünü de inceleyelim.

Farzedelim ki menşeviklerin ve devrimci-sosyalistlerin duraksamaları uzasın, iktidarı Sovyetler'e *bırakmasınlar*, Kerenskiy'i *devirmesinler*, burjuvaziyle eski kokmuş uzlaşmayı biraz değişik bir biçimde (örneğin kadetlerin yerini "partisiz" *kornilovcular* alabilir) yeniden sürdürsünler, bugünkü iktidar aygıtının yerine Sovyetler aygıtını geçirmesinler, barış önerisinde bulunmasınlar, emperyalizmden kopmasınlar ve toprak sahiplerinin topraklarına el koymasınlar. Devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin bugünkü duraksamalarının bu sonuca, bu "12 eylül[79]" sonucuna yol açacağını farzedelim.

Devrim deneyimimiz bu durumun, devrimci-sosyalistler ve menşevikleri daha da güçsüzleştirmekten, onlarla yığınlar arasındaki kopukluğu daha da genişletmekten, yığınların hoşnutsuzluk ve öfkesini doruğuna çıkarmak ve proletaryaya karşı, bolşeviklere karşı duydukları sevgiyi artırmaktan başka bir sonuç vermeyeceğini açıkça ortaya koydu.

---

(79) **12 Eylül.** Demokratik Konferans'ın toplanması için, her ikisi de devrimci-sosyalistler ve menşeviklerden oluşan İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri Merkez yürütme komitesi ve Rusya köylü temsilcileri sovyeti Yürütme komitesi ve tarafından saptanan tarih.

Bu durumda başkent proletaryası Komün'e, işçi ayaklanmasına, iktidarın fethine, en yüksek ve en kesin biçimiyle iç savaşa, bugünkünden de çok yaklaşmış olacaktır; 20-21 nisan ve 3-4 temmuz deneyiminden sonra, bu sonucun tarihsel bakımdan kaçınılmaz bir sonuç olduğunu kabul etmek gerekir.

"Kan dalgaları" diye haykırıyor kadetler. Ama bu kan dalgaları, zaferi proletarya ve yoksul köylülüğe kazandıracak ve yüzde doksan dokuz bir olasılıkla bu zafer emperyalist savaş yerine *barışı* getirecek, yani kârların ve fetihlerin (ilhakların) kapitalistler arasındaki paylaşımı için bugün kanlarını döken *yüzbinlerce* insanın canını kurtaracaktır. Eğer 20-21 nisan günlerinde tüm iktidar kesin olarak Sovyetler'e geçse ve Sovyetler içinde de yoksul köylülükle birleşen bolşevikler zafer kazansaydı, "kan dalgaları"na mal olmak şöyle dursun, bu durum 18 haziran çarpışmalarında can veren yaklaşık *yarım milyon* Rus askerinin kurtulmasına yol açardı.

Bütün bilinçli Rus işçi ve köylüleri, her yerde ortaya atılan iç savaş sorununu tartıp değerlendirdikleri zaman, işte bu hesabı yapıyor ve işte bu hesabı yapacaklardır ve çok şey yaşayan ve kafasından çok şey geçiren bu işçiler ve bu askerler, İstanbul için, Lvov için, Varşova için, "Almanya"ya karşı zafer" için *yeniden milyonlarca* Rus askerinin canını feda etmeye hazır kişi, parti ve grupların bu "kan dalgaları" konusunda kopardıkları bağırtı çağırtılar karşısında, elbette korkuya kapılmayacaktır.

Bir iç savaşta dökülecek "kan dalgaları"nın tümü, Rus emperyalistlerinin 19 haziran'dan sonra döktürdükleri *kan denizleriyle* uzaktan bile karşılaştırılamaz (oysa iktidarı Sovyetler'e devretmekle, bu kanların dökülmesini önleme şansları son derece yüksekti).

Savaş zamanında Milyukov, Potresov ve Plehanov

efendiler, savaş zamanında iç savaşın "kan dalgaları"na *karşı* ileri sürdüğünüz kanıtlamada biraz daha dikkatle olun, çünkü askerler *kan denizlerinin* ne olduğunu iyi biliyor, onları gözleriyle gördü.

Bugün, 1917'de, olağanüstü çetin, halkları bitkin düşüren ve caniyane bir savaşın dördüncü yılında, Rus devriminin uluslararası durumu, bir iç savaştan galip çıkan Rus proletaryası tarafından yapılan adil bir barış önerisinin, *yeni kan denizleri dökmeksizin*, yüzde doksan dokuz şansla bir bırakışma ve barışa yol açmasına uygundur.

Gerçekten de rakip İngiliz-Fransız ve Alman emperyalizmlerinin, Rusya'daki proleter sosyalist cumhuriyete *karşı* birleşmesi, hemen hemen *olanaksızdır*. İngiliz, Japon ve Amerikan emperyalizmlerinin bize karşı birleşmesine gelince, gerçekleşmesi son derece güçtür ve Rusya'nın coğrafi konumu nedeniyle, bizim için hiç de tehlikeli değildir. Öte yandan, *bütün* Avrupa devletleri içinde devrimci ve sosyalist proletarya yığınlarının varlığı bir olgudur ve dünya sosyalist devrimi kaçınılmaz olarak olgunlaşmaktadır. Her türlü kuşkunun dışındadır bu ve bu devrime yabancı Plehanovlar ve yabancı Tsereteliyler'le komedi oynayan Stockholm delegasyonları ve Stockholm Konferansı değil, ancak Rus devriminin ileriye doğru ilerleyişi ciddi bir biçimde yardımcı olabilir.

Burjuvalar, Rusya'da Komün'ün yenilgesinin kaçınılmaz olduğunu haykırıyorlar; yani eğer iktidarı eline alırsa, proletaryanın kaçınılmaz bir yenilgiye uğrayacağını söylemek istiyorlar.

Sınıfsal çıkarın söylettiği aldatıcı yaygaralardır bunlar.

İktidarı bir kez eline geçirdikten sonra Rus proletaryası, onu korumanın ve Rusya'yı devrimin Batı'daki zaferine yöneltmenin *tüm* olanaklarına sahiptir.

Çünkü, ilk olarak, Komün'den beri çok şey öğren-

dik ve onun yenilgisine yol açan yanılgıları yineleyeceğimiz, merkez bankasını burjuvazinin elinde bırakacağımız, kendi Versailleslılarımıza (kornilovculara) karşı kendimizi savunmakla yetinerek onlara karşı saldırıya geçmeyeceğimiz ve onları ezmeye çalışmayacağımız düşünülemez.

İkinci olarak, muzaffer proletarya Rusya'ya barış getirecek. Ve üç yılı aşkın bir zamandan beri süren bir halklar kıyımının bütün kötülüklerinden sonra hiçbir güç bir *barış* hükümetini, dürüst, içten ve adil bir barış hükümetini deviremez.

Üçüncü olarak, muzaffer proletarya köylülere hemen ve parasız toprak verecek. Ve hükümetimizin, özellikle "koalisyon" hükümetinin, Kerenskiy hükümetinin "toprak sahipleri konusunda" oynadığı "oyunlar"dan bitkin düşen ve öfkeye kapılan köylülüğün çok büyük bir çoğunluğu muzaffer proletaryayı, bütün olanakları ve bütün özverisiyle, bütünüyle destekleyecektir.

Siz durmadan halkın "kahramanca çabaları"ndan söz ediyorsunuz, menşevik ve devrimci-sosyalist beyler. Şu son günlerde sizin *Merkez yürütme komitesi İzvestiası'nın*[80] başyazısında, bu sözle bir kez daha karşılaştım. Sizin için bu söz, tumturaklı bir sözden

(80) Petrograd İşçi ve asker temsilcileri sovyeti'nin "**İzvestia**"sı, 28 şubat (13 mart) 1917'den başlayarak yayımlanan günlük gazete.
I. Rusya Sovyetleri kongresinde İşçi ve köylü temsilcileri sovyetleri Merkez yürütme komitesi kurulduktan sonra bu gazete, Merkez yürütme komitesinin organı durumuna geldi ve 1 (14) ağustos 1917'den (no132) başlayarak **İşçi ve köylü temsilcileri Merkez yürütme komitesi İzvestiası** (haberleri) adıyla yayımlanmaya başladı. Bütün bu dönem boyunca gazete, menşeviklerin ve devrimci-sosyalistler'in elinde kaldı ve bolşevik partiye karşı amansız bir savaşım verdi.
II. Rusya Sovyetleri kongersinden sonra **İzvestia,** Sovyetler iktidarının resmi organı durumuna geldi ve yazı kurulunun bileşimi derin bir biçimde değişti. Sovyet iktidarının ilk önemli belgeleri, Lenin'in makale ve konuşmaları bu gazetede yayımlandı. Aralık 1922'de, SSCB'nin kurulmasından sonra **Izvestia,** SSCB Merkez yürütme komitesi ve Rusya Merkez yürütme komitesi organı durumuna geldi. SSCB Yüksek Sovye-

başka bir şey değil. Ama onu okuyan işçiler ve köylüler, bu söz üzerinde *düşünüyorlar* ve Kornilov belasının "deneyimi"yle, Peşehonov bakanlığının deneyimi"yle, Çernov bakanlığının "deneyimi"yle ve bu türlü birçok deneyimle takviye edilen bütün düşünceleri, onları kaçınılmaz olarak şu sonuca götürüyor: Bu "kahramanca çaba", yoksul köylülerin kendi en güvenilir müttefik ve önderleri olarak gördükleri kent işçileri karşısında duydukları güvenden başka bir şey değil. Bu kahramanca çaba, Rus proletaryasının iç savaşta burjuvaziye karşı zaferinden başka bir şey değil; çünkü kıvrandırıcı karasızlıklardan bizi ancak bu zafer kurtaracak, bir çıkış yolunu ancak o getirecek, toprağı ancak o verecek, barışı o sağlayacaktır.

Eğer iktidar hemen Sovyetler'e verilerek kent işçileriyle yoksul köylülük arasındaki ittifak gerçekleştirilebilirse, ne âlâ. Bolşevikler, devrimin bu *barışçı* yoldan gelişebilmesi için ellerinden gelen *her şeyi* yapacaklardır. Yoksa Kurucu meclis de, tek başına bir çözüm getirmeyecektir; çünkü bu mecliste devrimci-sosyalistler, kadetlerle, Breşkovskaya ve Kerenskiy'le (bunlar hangi bakımdan kadetlerden iyi?), vb., vb., birleşme "oyun"larını sürdürebilirler.

Eğer Kornilov belası deneyimi bile "demokrasi"ye ders vermediyse, "demokrasi" gene de o kötü duraksama ve uzlaşma siyasetini sürdürecekse, o zaman biz de proleter devrim için hiçbir şeyin bu duraksamalar kadar zararlı olmadığını söyleyeceğiz. Öyleyse baylar, iç savaş korkuluğunu sallayıp durmayın; siz eğer Kornilov'un ve "koalisyon"un defterlerini hemen ve kesin olarak dürmek istemezseniz, iç savaş kaçınılmaz bir duruma gelecek ve o zaman bu savaş, sömürücülere karşı zafer kazandıracak, köylülere toprak

---

tinin 24 ocak 1938 günlü bir kararıyla **SSCB Merkez yürütme komitesi İzvestiası** yeni bir kimlik kazandı ve 26 ocak 1938'den başlayarak **İşçi temsilcileri sovyetleri izvestiası** adıyla yayımlandı.

verecek, halklara barış getirecek, tüm dünyada sosyalist proletaryanın muzaffer devrimine gerçek yolu açacaktır.

Raboçi Put nº 12,
16 (29) eylül 1917.

İmza: N. Lenin

Rusya, bir küçük burjuvazi ülkesidir. Nüfusun engin çoğunluğu, bu sınıfın kapsamına girer. Bu sınıfın burjuvazi ve proletarya arasındaki duruksamaları, kaçınılmaz duraksamalardır. Devrim davasının, barış, özgürlük, toprağın emekçilere verilmesi davasının zaferi, ancak bu sınıfın proletarya ile birleşmesiyle kolayca, hızla, barış ve dinginlik içinde güven altına alınacaktır.

Devrimimizin gidişi, bize bu duraksamaları günlük yaşam içinde gösterdi. Öyleyse devrimci-sosyalist ve menşevik partiler konusunda kuruntuya kapılmayalım, proleter sınıfsal yolumuzda sıkı durmakta diretelim. Yoksul köylülerin sefaleti, savaşın kötülükleri, açlığın boğucu sıkıntısı, her şey proleter yolun doğru olduğunu, proleter devrimi desteklemenin zorunlu olduğunu yığınlara gitgide daha açık bir biçimde gösteriyor.

Küçük burjuvazinin burjuvaziyle bir "koalisyon", onunla bir uzlaşma, Kurucu meclis'in "hızlı" bir çağrılmasını "rahatça bekleme" olanağı konusundaki "barışçıl" umutları, bütün bunlar, devrimin yürüyüşüyle acımasız, kıyıcı, amansız bir biçimde yok edil-

di. Kornilov serüveni, kapitalistler ve toprak sahiplerinin işçileri ve köylüleri, subayların askerlerini aldatarak bize vermiş oldukları binlerce ve binlerce küçük dersi tamamlamaya gelen son büyük ve kıyıcı dersti.

Orduda, köylülük içinde ve işçiler arasında hoşnutsuzluk, kızgınlık ve öfkelenme büyüyor. Devrimci-sosyalistlerin ve menşeviklerin burjuvazi ile her şeyi vaat eden, ama hiçbirini yerine getirmeyen "koalisyon"u, yığınların sinirlenmesine, gözlerinin açılmasına ve ayaklanmaya yönelmesine yol açıyor.

Sol muhalefet, devrimci-sosyalistler (Spiridonova ve ötekiler) ve menşevikler (Martov ve ötekiler) arasında büyüyor ve daha şimdiden bu partiler "Sovyet" ve "kongre"sinin % 40'ına erişiyor. Ve *aşağıda*, proletarya ve köylülük içinde, özellikle yoksul köylüler arasında, devrimci-sosyalistlerin ve menşeviklerin çoğunluğu "solda"dır.

Kornilov serüveni, bir derstir. Kornilov serüveni, çok aydınlatıcı olmuştur.

Sovyetler'in şu anda, devrimci-sosyalist ve menşevik önderlerden daha ileri giderek, devrimin barışçıl gelişmesini mi sağlayacakları, yoksa yeniden oldukları yerde hiçbir ilerleme göstermeyerek, proleter devrimi kaçınılmaz bir duruma mı getirecekleri bilinemez.

Bunu bilmek olanaksız.

Devrimin barışçıl gelişmesine "son" bir şans sağlamak için elden gelen her şeyin yapılmasına yardımcı olmak, programınızı ortaya koyarak, onun ulusal niteliğini, halkın engin çoğunluğunun çıkar ve isteklerine eksiksiz uygunluğunu açıklayarak bu işe yardım etmek, bize düşüyor.

Aşağıdaki satırlar, bu programın bir açıklama denemesini oluşturuyor.

"En yoksul katmanlara", yığınlara, memur ve müs-

tahdemlere, işçilere, köylülere, yalnız bizden yana olan kimselere değil, özellikle devrimci-sosyalistlere, partisizlere, az bilgili kimselere bu programla yaklaşalım. Onları kendi başlarına düşünmeye, kararları kendi başlarına almaya, konferansa, Sovyetler'e, hükümete *kendi* delegasyonlarını göndermeye yöneltmek için çalışalım. Konferansın sonucu *ne olursa olsun*, o zaman emeğimiz boşa gitmiş olmayacak. O zaman çalışmamız, hem konferans, hem Kurucu meclis seçimleri, hem de genellikle her türlü siyasal etkinlik bakımından, yararlı olacak.

Bolşeviklerin program ve taktiğinin doğruluğunu, yaşam bize gösterdi. 20 nisan'dan Kornilov serüvenine kadar, "az zamanda çok yaşandı".

Bu zaman boyunca *yığınların* edindiği deneyim, bu zaman boyunca *ezilen* sınıfların edindiği deneyim, onlara birçok şey öğretti ve devrimci-sosyalist ve menşevik önderler, yığınlardan büsbütün ayrıldı. Bu durum en sağlam bir şekilde ve onu yığınların yargısına sunmak başarısını gösterebildiğimiz ölçüde, elden geldiğince somut bir programla ortaya çıkacaktır.

KAPİTALİSTLERLE FELAKETLİ UZLAŞMA

1. Burjuvazi temsilcilerini, sayıları az da olsa iktidarda bırakmak, Kornilov'un general Alekseyev, general Klembovskiy, general Bagration, general Gagarin ve öteki generaller kadar ünlü yandaşlarını ya da Kerenskiy gibi burjuvazi karşısındaki tam güçsüzlüklerini ve bonapartçı biçimde davranma yeteneklerini ortaya koymuş olan adamları iktidarda bırakmak demek, kapıyı bir yandan kapitalistlerin bile bile hızlandırıp ağırlaştırdıkları açlığa ve kaçınılmaz iktisadi felâkete, öte yandan askeri felâkete ardına kadar açmak demektir; çünkü ordu Büyük genel karar-

gâhtan tiksiniyor ve emperyalist bir savaşa coşkunlukla katılamaz. Ayrıca kornilovcu general ve subaylar, eğer iktidarda kalırlarsa, hiç kuşku yok ki *cepheyi*, Galiçya'da ve Riga'da yaptıkları gibi, *Almanlar'a bile bile açacaklardır*. Bu felâketi ancak, aşağıda açıklanan yeni ilkelere dayanan yeni bir hükümetin kurulması önleyebilir. 20 nisan'dan beri yaşadığımız bütün şeylerden sonra, burjuvazi ile herhangi bir uzlaşmayı sürdürmek, devrimci-sosyalistler ve menşevikler adına yalnız bir yanılgı değil, ayrıca halka ve devrime karşı gerçek bir ihanet olur.

İKTİDAR SOVYETLERE

2. Tüm devlet iktidarı, belli bir program uyarınca tümüyle İşçi, asker ve köylü temsilcileri sovyetlerinin temsilcilerine geçmeli ve iktidar Sovyetler karşısında tamamen sorumlu bir duruma getirilmelidir. Henı devrimin içerik bakımından çok zengin olan son haftaları boyunca halkın edindiği tüm deneyimi hesaba katabilmek, hem de birçok yerde hâlâ düzeltilmeyen apaçık haksızlıkları (nispi olmayan temsil, seçim eşitsizlikleri, vb.) ortadan kaldırabilmek için vakit geçirmeden Sovyetler'in yenilenmesine girişmek gerekir.

Orduda olduğu gibi, henüz demokratik bir biçimde seçilen kurumların olmadığı yerlerde tüm iktidar, hiçbir kısıtlama olmaksızın yerel Sovyetler'e, Sovyetler tarafından seçilen komiserlere ve hepsi de seçimle oluşturulan öteki kurumlara geçmelidir.

Devletin tam desteğiyle, ne pahasına olursa olsun ve her yerde, işçilerin ve devrimci birliklerin, yani kornilovcuları ezme yeteneğinde olduklarını iş başında göstermiş olan birliklerin silahlandırılmasına girişmek gerekir.

3. Sovyetler hükümeti *derhal*, savaşan *tüm* halklara (yani aynı zamanda onların hükümetlerine ve işçi ve köylü yığınlarına) demokratik koşullarla hemen bir barış ve üç aylık da olsa hemen bir bırakışma yapılması önerisinde bulunmalıdır.

Demokratik bir barışın temel koşulu, ilhaklardan (fetihlerden) vazgeçmektir (ama bütün devletlerin yitirdikleri yerleri yeniden elde etmesini sağlayacak yanlış bir anlamda değil, bir tek istisna olmaksızın *her türlü* ulusal topluluğun, hem Avrupa'da hem sömürgelerde, *ayrı* bir devlet mi kuracağını, yoksa bir başka devlete mi katılacağını kendi başına kararlaştırmak özgürlük ve olanağına sahip olacağı tek doğru anlamda ilhaklardan vazgeçmek).

Ancak Sovyetler hükümeti, bu barış koşullarını önerirken, vakit geçirmeden kendisi de icraata ve bunların yerine getirilmesine geçmeli, yani bizi hâlâ bağlayan gizli antlaşmaları, çar tarafından imzalanan ve Rus kapitalistlerine Türkiye, Avusturya, vb. ganimetini vaat eden gizli antlaşmaları yayınlamalı ve bu antlaşmaların geçersizliğini ilan etmelidir. Daha sonra Ukraynalılar'ın ve Finlandiya'nın isteklerini hemen yerine getirmek ve gerek onlara, gerekse Rusya'nın Rus olmayan öteki halklarına, ayrılma hakkı dahil tam bir özgürlük sağlamak, *tüm* Ermenistan karşısında aynı davranışı benimsemek, işgal ettiğimiz Türk topraklarını da boşaltmaya söz vermek, vb. zorundayız.

Bu koşullar, kapitalistler tarafından iyi bir gözle görülmeyecek, ancak tüm halklar arasında öyle bir sevgiyle karşılaşacak, dünyada birdenbire öyle büyük bir hayranlığa ve bir çapul savaşının sürdürülmesine karşı öylesine genel bir hoşnutsuzluğa yol açacaktır ki, hiç kuşkusuz sonunda bir bırakışma yapılması ve

barış görüşmelerine başlanılmasının kabul edilmesi ereğine erişeceğiz. Çünkü savaşa karşı işçi devrimi her yerde karşı konulmaz bir biçimde büyüyor ve bu devrimi ileri götürecek olan şey, barış üzerine tumturaklı sözler değil (işçileri ve köylüleri aldatmak için, bizim Kerenskiy hükümeti dahil *bütün* kapitalist hükümetler barış üzerine tumturaklı sözler ediyor), yalnızca kapitalistlerden kopma ve bir barış önerisidir.

Eğer en küçük olasılık gerçekleşir, yani savaşan devletlerin hiçbiri bir bırakışmayı bile kabul etmezse, o zaman savaş bizim için gerçekten sürdürülmesi zorunlu bir savaş, gerçekten haklı bir savaş, bir savunma savaşı durumuna gelecektir. Proletarya ve köylülüğün yalnızca bu olgunun farkına varması, özellikle halkı soyan kapitalistlerden tam bir kopmadan sonra, Rusya'nın gücünü on kat artıracak, kaldı ki o zaman bizim açımızdan savaş, sözde değil gerçektee tüm ülkelerin ezilen sınıflarıyla birlikte, tüm dünyanın ezilen halklarıyla birlikte yapılan bir savaş durumuna gelecektir.

Özellikle kapitalistlerin, en korkak öğelerin ve küçük burjuvaların bazen boyun eğdikleri ve İngiliz ve öteki kapitalistlerin, onlarla bugünkü soygunculuk ittifakımıza son verdiğimiz takdirde, Rus devrimine sözde büyük bir zarar vermeye yetenekli oldukları iddiasına karşı, halkı uyarmak gerekir. Bu iddia, baştan başa bir yalan; çünkü "müttefiklerin" bankacıları zenginleştirmekten başka bir şeye yaramayan "mali desteği", Rus işçi ve köylülerini ancak ipin asılan kişiyi "desteklediği" gibi destekliyor. Rusya'nın yeterince buğdayı, kömürü, petrolü ve demiri var; bu ürünlerin haklı bir dağılımını sağlamak için gerekli olan tek şey, kendisini soyan toprak sahipleri ve kapitalistlerden halkı kurtarmaktır. Bugünkü müttefiklerimizin Rus halkına karşı bir savaş tehlikesi olanağına gelince, Fransızlar'ın ve İtalyanlar'ın kendi

birliklerini Almanlar'ın birlikleriyle birleştirebilecekleri ve bu birlikleri adil bir barış önerisinde bulunacak bir Rusya'nın üzerine sürebilecekleri tezi, açık bir saçmalıktır. İngiltere, ABD ve Japonya, Rusya'ya savaş ilan etseler bile (kaldı ki böyle bir savaşın yığınlar arasında hiçbir destek bulamayacağı nedeniyle olduğu kadar, Asya'nın paylaşımı ve özellikle Çin'in yağmalanması konusunda bu ülkeler kapitalistleri arasındaki çıkar ayrılıkları nedeniyle de bunu yapmaları çok güçtür), bu ülkelerin Rusya'da yol açabilecekleri zarar ve felâketler, Almanya, Avusturya ve Türkiye ile savaşın yol açtığı zarar ve felâketlerin ancak yüzde birini bulur.

TOPRAK İŞLEYENİN

4. Sovyetler hükümeti, büyük çiftliklerin özel mülkiyetinin tazminatsız olarak kaldırıldığını hemen ilan etmeli ve Kurucu meclis'in kararına kadar da toprakları köylü komitelerinin yönetimine bırakmalıdır. Aynı zamanda toprak sahiplerinin gereçleri de, en başta ve parasız olarak yoksul köylülerin yararlanabilmesi için, bu köylü komitelerinin yönetimine verilmelidir.

Uzun zamandan beri köylülerin engin çoğunluğu tarafından hem kendi kongre kararlarında, hem de yüzlerce emredici vekâlette istenen bu önlemler (özellikle *Köylü Temsilcileri İzvestiası*[81]*nda* yayımlanan 242 emredici vekâlette görüldüğü gibi), kesin ve ivedi bir zorunluluk taşıyor. Köylülüğün "koalisyon" hükümeti döneminde o kadar güçlük çektiği bu savsaklamaların hiçbirine, artık hoşgörü gösterilemez.

(81) **Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri İzvestiası**, 9 (22) mayıs-aralık 1917 arasında Petrograd'da yayımlanan Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri resmi organı günlük gazete. Devrimci-sosyalist parti sağ kanadının görüşlerini savunuyordu. Ekim devrimini düşmanlıkla karşıladı; karşıdevrimci yönelimi nedeniyle, yasaklandı.

Bu önlemleri almada gecikecek her hükümet, işçilerin ve köylülerin ayaklanmasıyla devrilip ezilmeye müstahak *halk düşmanı* bir hükümet olarak kabul edilmelidir. Tersine, ancak bu önlemleri gerçekleştiren bir hükümet tüm ulusun hükümeti durumuna gelecektir.

AÇLIĞA VE İKTİSADİ YIKIMA KARŞI SAVAŞIM

5. Sovyetler hükümeti, üretimin ve tüketimin ülke çapında işçiler tarafından denetimini hemen gerçekleştirmelidir. Yoksa, deneyimin 6 mayıstan beri ortaya koyduğu gibi, bütün verilen sözler, bütün reform girişimleri başarısızlığa uğrar ve görülmemiş bir felâketle birlikte açlık, tüm ülkeyi her hafta daha çok tehdit eder.

Bankaların ve sigorta şirketlerinin hemen ulusallaştırılması, aynı şekilde başlıca üretim mallarının (petrol, kömür, metalürji, şeker, vb.) hemen ulusallaştırılması zorunludur. Aynı zamanda ticaret sırrının tamamen ortadan kaldırılması ve devlete sattıkları mallar sayesinde zenginleşen ve kârları ve malları üzerindeki her türlü denetim ve her türlü dürüst vergiden kaçan küçücük bir kapitalist azınlığın, işçiler ve köylüler tarafından sürekli denetiminin sağlanması da gerekir.

Ne orta köylülerin, ne Kazaklar'ın, ne de küçük zanaatçıların varlığından tek kopek bile almayacak olan bu önlemler, savaş yükümlülüklerinin eşit dağılımı bakımından son derece hakkaniyetli ve açlığa karşı savaşım bakımından hemen alınması gereken önlemlerdir. Ancak kapitalistlerin arakçılığına son verdikten ve üretimi bile bile engellemeleri önlendikten sonradır ki emeğin verimi yükseltilebilecek, herkes için çalışma zorunluluğu ve tahıl ile sanayi ürün-

leri arasında hakkaniyetli bir değişim gerçekleştirilebilecek, zenginler tarafından saklanan milyonlarca kâğıt para devlet hazinesine geri verilebilecektir.

Bu türlü önlemler alınmadıkça, tazminat ödenmeden toprak mülkiyeti bile kaldırılamaz; çünkü toprak sahiplerinin topraklarının çoğu bankalara ipoteklidir ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

Rusya İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri Merkez yürütme komitesi iktisat bölümü tarafından kabul edilen son kararda (bkz. *Raboçaya Gazeta*, no 152), yalnız hükümet tarafından alınan önlemlerin (örneğin, toprak sahipleriyle kulakları zenginleştirmek ereğiyle buğday fiyatının yükseltilmesi) "zararlılığı", yalnız "iktisadi yaşamı düzenlemek için hükümet düzeyinde kurulan merkezi örgütlerin *tam bir etkisizliği*" değil, ayrıca bu hükümet tarafından *"yasaların çiğnendiği"* de kabul ediliyor. Yönetici partiler olan devrimci-sosyalist ve menşevik partilerin bu itirafı, burjuvaziyle uzlaşma siyasetinin canice niteliğini bir kez daha ortaya koyuyor.

DEVRİM DÜŞMANI TOPRAK SAHİPLERİ VE KAPİTALİSTLERE KARŞI SAVAŞIM

6. Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başlarında kadet parti ("halkın özgürlüğü partisi") olan tüm toprak sahipleri ve kapitalistler sınıfı tarafından desteklendi. Bu durum daha önce *Merkez yürütme komitesi izvestiası*'nda yayımlanan gerçeklerle tamamen ortaya kondu.

Ancak bu karşıdevrimi tamamen bastırmak ve hatta bu konuda bir soruşturma açmak için ciddi hiçbir şey yapılmadı ve iktidar Sovyetler'e geçmedikçe de hiçbir şey yapılamaz. Devlet iktidarını elinde tutmayan hiçbir komisyon, ne tam bir soruşturma

yürütmek, ne de suçluları tutuklamak, vb. olanaklarına sahiptir. Bu işi ancak Sovyetler hükümeti yürütebilir ve yürütmesi de gerekir. Ancak Sovyetler hükümeti, "Kornilov" girişimlerinin kesin depreşmelerine karşı Kornilov'un generallerini ve burjuva karşıdevrimin elebaşılarını (Guçkov, Milyukov, Riyabuşinskiy, Maklakov ve hempaları) tutuklayarak, karşıdevrimci derneklerin (devlet duması, subay dernekleri, vb.) dağıtıldığını ilan ederek, bu derneklerin üyelerini yerel Sovyetler'in gözetimi altına koyarak, karşıdevrimci birlikleri terhis ederek, ancak o koruyabilir.

Kornilov sorunu üzerine olduğu gibi, hatta burjuvazi tarafından soruşturma açılan bütün öteki sorunlar üzerine de tam ve genel bir soruşturma komisyonunu ancak Sovyetler hükümeti kurabilir ve bolşevik parti kendi payına, işçileri ancak böyle bir komisyona eksiksiz uymaya ve her türlü yardımda bulunmaya çağırabilir.

Halktan çalınan milyonlar sayesinde kapitalistlerin. en büyük basımevlerine ve gazetelerin çoğuna el koyması gibi son derece açık bir haksızlığa karşı, ancak Sovyetler hükümeti başarılı bir savaşım verebilir. Karşıdevrimci burjuva gazeteleri (*Reç, Ruskoye Slovo* [82] ve ötekiler) yasaklamak, basımevlerine el koymak, özel ilanlarını devlet tekeli durumuna getirmek, onları Sovyetler tarafından yayımlanan ve köylülere doğruyu söyleyen tek bir hükümet gazetesinde toplamak zorunludur. Ceza görmeksizin köylülüğü

(82) **Ruskoye Slovo** (Rus sözü), 1895'te Moskova'da yayımlanmaya başlayan günlük gazete (deneme sayısı denilen ilk sayı 1894'te yayımlandı); kesinlikle partisiz olduğunu ilan etmekle birlikte, gerçeklikte ılımlı liberal bir açıdan Rus burjuvazisinin çıkarlarını savunuyordu. 1917'de Geçici hükümeti bütünüyle destekleyerek Lenin ve bolşevik partiye karşı şiddetli bir yerme kampanyası açtı. Kasım 1917'de sovyet iktidarına karşı yöneltilen kara çalıcı haberler yayımlandığı için yasaklandı. Ocak 1918'den başlayarak kısa bir süre için **Novoye Slovo** ve **Naşe Slovo** (Yeni söz ve Bizim sözümüz) adlarıyla yayımlandı. Temmuz 1918'de kesinlikle yasaklandı.

yanlış yola sürüklemek ve karşıdevrimi hazırlamak için kullandığı güçlü yalan ve kara çalma, halkı aldatma silahı, burjuvazinin elinden ancak bu yolla alınabilir ve alınmalıdır da.

DEVRİMİN BARIŞÇIL GELİŞMESİ

7. Rus demokrasisinin karşısında, Sovyetler'in karşısında, devrimci-sosyalist ve menşevik partilerin karşısında bugün, devrimler tarihinde son derece ender olarak, yeni ertelemeler olmadan saptanan bir tarihte Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasını güven altına almak olanağı, ülkeyi askeri ve iktisadi bir felâkete karşı korumak olanağı, devrimin barışçıl gelişmesini sağlamak olanağı açılıyor.

Eğer Sovyetler bugün, yukarda ana çizgileriyle belirtilen programı uygulamak üzere iktidarı tümüyle ve yalnız başlarına ele alırlarsa, yalnız Rusya halkının onda dokuzunun desteğini, işçi sınıfının ve köylülüğün engin çoğunluğunun desteğini sağlamakla kalmazlar, ayrıca ordunun ve halk çoğunluğunun devrimci coşkunluğunu da sağlarlar ve bu coşkunluk olmaksızın, açlığa ve savaşa karşı zafer kazanmak olanaksızdır.

Eğer Sovyetler'in kendi duraksamaları olmasaydı, bugün Sovyetler'e karşı hiçbir muhalefet söz konusu edilemezdi. Hiçbir sınıf Sovyetler'e karşı ayaklanmaya cesaret edemeyecek, Kornilov deneyiminden ders alan toprak sahipleri ve kapitalistler, Sovyetler'in ültimatomu karşısında iktidarı zora başvurmadan bırakacaklardır. Sovyetler'in programına karşı kapitalistlerin direnmesini bastırmak için, sömürücülerin işçiler ve köylüler tarafından denetlenmesini sağlamak ve dik kafalıları kısa süreli bir tutuklama ile birlikte bütün mallarına el konması gibi önlemlerle cezalandırmak yetecektir.

İktidarı ellerine alan Sovyetler, devrimin barışçıl gelişmesini, halk temsilcilerinin barışçıl seçimini, Sovyetler içinde partilerin barışçıl savaşımını, çeşitli partilerin programının uygulama yoluyla sınamadan geçmesini ve iktidarın bir partiden ötekine barışçıl geçişini şimdi bile sağlayabilirler ve büyük bir olasılıkla da bu, onların son şansıdır.

Eğer bu olanak kaçırılırsa; 20 nisan hareketinden Kornilov serüvenine kadar devrimin tüm gelişme seyri gösteriyor ki burjuvazi ve proletarya arasında çok sert bir iç savaş kaçınılmaz bir duruma gelir. Önüne geçilmez felâket, bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklına yatkın tüm veri ve düşüncelere göre bir karara varmak gerekirse bu savaş, açıklanan programın gerçekleşmesi için yoksul köylülüğün sağlayacağı destekle, işçi sınıfının tam zaferine yol açacak, ancak şiddetli ve kanlı bir biçime bürünebilecek, on binlerce toprak sahibi, kapitalist ve onların davasını benimseyen subayın yaşamına mal olabilecektir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiçbir özveri karşısında gerilemeyecektir. Devrimi kurtarmaksa, yukarda açıklanan program dışında olanaksızdır. Ancak Sovyetler, devrimin barışçıl gelişmesini sağlamak yolundaki bu son şansı denemeye girişirlerse, proletarya Sovyetleri tüm gücüyle destekleyecektir.

__Raboçi Put__, nº 20 ve 21
26 ve 27 eylül (9 ve 10 ekim) 1917

İmza: N. K.

BUNALIM OLGUNLAŞMIŞTIR[83]

– I –

Kuşku yok ki eylül sonu bizi Rus devrim tarihinin ve her türlü görünüşe göre dünya devrim tarihinin en büyük dönüm noktasına getirdi.

Dünya işçi devrimi, başa çıkılmaz bir cesaretle, kokuşmuş resmî "sosyalizm"de ve gerçekte sosyal şovenizmde namuslu olarak ne kalmışsa onu temsil eden tek tek savaşçıların eylemiyle başladı. Almanya'da Liebknecht, Avusturya'da Adler, İngiltere'de MacLean: Dünya devriminin habercileri olma ağır görevini üzerlerine almış bulunan bu tek tek kahramanlardan en tanınmış adlar, işte bunlardır.

Bu devrimin tarihsel hazırlanışındaki ikinci evreyi yığınların, resmî partiler içinde bölünme, yasa dışı gizli yayınlar ve sokak gösterileri biçimini alan geniş kaynaşması oluşturdu. Savaşa karşı protesto hareketi büyüyor ve hükümet zulmüne uğrayan kurbanların sayısı artıyordu. Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere gibi, yasallık ve hatta özgürlük saygıları ile ün yapmış ülkelerin hapishaneleri, onlarca ve yüzlerce enternasyonalist, savaş düşmanı, işçi sınıfı yan-

(83) **Bunalım Olgunlaşmıştır** makalesinin I. III ve V. bölümleri, **Raboçi Put**'un (İşçi Yolu) 20 (7) ekim 1917 günlü 30. sayısında yayımlandı. Elde yalnızca V ve VI. bölümlerin elyazması var. IV. bölümün elyazması bulunamadı.

"Raboçi Put": Bolşevik Parti merkez organı günlük gazete, Geçici hükümet tarafından yasaklanan **Pravda**'nın yerini tutmak üzere, 3 (16) eylül-26 ekim (8 kasım) 1917 arasında yayımlandı. 27 ekimden (9 kasım) başlayarak, **Pravda** alışılmış başlığı altında **yeniden yayımlandı.**

daşı ile dolmaya başlıyordu.

Ve işte bugün devrimin önbelirtisi denebilecek olan üçüncü evre. Özgür İtalya'da parti önderlerinin yığınsal tutuklanmaları ve hele Almanya'da *askeri ayaklanmaların* başlaması, büyük bir dönüm noktasının söz götürmez belirtisi ve dünya ölçüsünde bir *devrim arifesi* belirtisidir.

Kuşku yok ki Almanya'da silahlı kuvvetler arasında tek tek ayaklanma örnekleri daha önce de görüldü. Ancak bu örnekler öylesine önemsiz, öylesine dağınık, öylesine güçsüzdü ki kolayca bastırılabiliyor, gürültüsüzce örtbas edilebiliyordu ve bu başkaldırma eylemlerinin *yığınlara* bulaşmasını önlemek bakımından önemli olan da buydu. Ensonu, hareket donanmada öyle bir olgunluk derecesine vardı ki Alman askeri rejiminin eşsiz bir ustalıkla hazırlamış ve inanılmaz bir ustalıkla uygulamış olduğu bütün sertliklere rağmen ne bastırma, ne de gürültüsüz patırtısız örtbas etme *başarısı gösterilebildi.*

Artık kuşkuya yer yok. Dünya proleter devriminin eşiğindeyiz. Ve biz Rus bolşevikleri, biz dünyanın engin bir özgürlükten yararlanan yasal bir partiye, yirmi kadar gazeteye sahip olan tek proleter enternasyonalistleri olduğumuz için, devrimci dönemde her iki başkent İşçi ve asker temsilcileri sovyetlerinin ve yığınların *çoğunluğu* bizden yana olduğu için bize şu sözler söylenebilir ve gerçekte söylenmelidir de: "Size çok şey verildi, sizden çok şey istenecek".

– II –

Rusya'da devrimin büyük dönüm noktasına hiç kuşkusuz varıldı.

Bu köylü ülkede, daha dün küçük burjuva demokrasi içinde egemen olan devrimci-sosyalist ve menşevik partilerin desteğinden yararlanan devrimci cumhu-

riyetçi bir hükümet yönetimi altında, bir *köylü ayaklanması* büyüyor.

İnanılmaz bir şey bu, ama bir olgu.

Ve bu olgu bizi, biz bolşevikleri şaşırtmıyor; biz, burjuvazi ile ünlü "koalisyon" hükümetinin, gerçekte demokrasi ve devrime karşı bir *ihanet* hükümeti, *emperyalist* bir kıyım hükümeti, kapitalist ve toprak sahiplerini halka *karşı* koruyan bir hükümet olduğunu her zaman söyledik.

Rusya'da devrimci-sosyalistler ve menşeviklerin iki yüzlülüğü sayesinde, cumhuriyet yönetimi altında, devrimci dönemde, Sovyetler yanında, bir toprak sahipleri ve kapitalistler hükümeti olduğu gibi kaldı ve gene de sürüp gitmektedir. Acı ve tehlikeli gerçeklik, işte budur. Rusya'da, emperyalist savaşın uzaması ve bunun sonuçları yüzünden halkın katlandığı sayısız felâketler karşısında, köylü ayaklanması eğer başlamış ve yayılıyorsa, bunda şaşacak ne var?

Eğer bolşeviklerin düşmanları olan *resmî* devrimci-sosyalist partinin, "koalisyon"u desteklemekten geri kalmamış olan bu partinin, şu son günlere ya da şu son haftalara kadar halk çoğunluğunu ardından sürüklemiş olan bu partinin, koalisyon siyasetinin köylülük çıkarlarına ihanet ettiğine inanan "yeni" devrimci-sosyalistleri kınamaya ve onlara eziyet etmeye devam eden bu partinin önderleri, kendi resmî organları *Diyelo Naroda*'nın 29 eylül günlü başyazısında şöyle yazıyorlarsa, bunda şaşacak ne var?

"... Kırlarda, Rusya'nın tam da merkezindeki kırlarda hâlâ hüküm süren kölelik rejimine son vermek için, şimdiye kadar hemen hemen hiçbir şey yapılmadı. Tarımsal rejimin düzenlenmesi üzerine, uzun zamandan beri Geçici hükümete sunulmuş ve hatta Adalet konferansı denilen o araftan bile geçmiş bulunan yasa, kimbilir hangi bürolarda umutsuzcasına saklandı kaldı. Cumhuriyetçi hükümetimizin,

çarlık yönetiminin eski alışkanlıklarından kurtulmaktan henüz uzak olduğunu, Stolıypin'in yumruğunun, devrimci bakanların davranışlarında kendini henüz adamakıllı gösterdiğini ileri sürmekte haksız mıyız?"

Resmi devrimci-sosyalistler, düşüncelerini işte böyle açıklıyorlar! Düşünün bir: Koalisyon yandaşları, tarımsal bir ülkede yedi devrim ayından sonra kendilerini, köylülerin toprak sahipleri tarafından baskı altında tutulmalarını ortadan kaldırmak için, köylülerin "köleleştirilmesini ortadan kaldırmak için hemen hemen hiçbir şey yapılmadı"ğını itiraf *zorunda* görüyorlar! Bu devrimci-sosyalistler kendilerini, meslekdaşları Kerenskiy ve onun bütün bakanlar çetesini, Stolıypin'in adı ile niteleme *zorunda* görüyorlar!

Düşmanlarımız yönünden, yalnızca koalisyonun başarısızlığa uğradığına değil, yalnızca Kerenskiy'e hoşgörü gösteren resmi devrimci-sosyalistlerin, *halk düşmanı, köylü düşmanı, devrim düşmanı* bir parti durumuna gelmiş olduğuna değil, ayrıca tüm Rus devriminin bir dönüm noktasına varmış olduğuna da tanıklık eden daha belagatli bir tanıklık bulunabilir mi?

Tarımsal ülkemizdeki köylü ayaklanması, devrimci-sosyalist Kerenskiy hükümetine karşı, menşevik Nikitin ve Gvozdev'e karşı, sermayeyi ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden öbür bakanlara karşı yönelmiş bulunuyor! Cumhuriyetçi hükümet, bu ayaklanmayı *silahla* bastırmak istiyor.

Böyle olaylar karşısında, hem iyi niyetle proletaryadan yana kalınabilir, hem de bunalımın olgunlaştığı, devrimin en büyük dönüm noktasında bulunduğu, hükümetin köylü ayaklanmasına karşı zaferinin şimdi devrimin ölüm çanını çalacağı, Kornilov rejiminin zaferi anlamına geleceği yadsınabilir mi?

Hiç kuşku yok ki tarımsal bir ülkede, yedi aylık bir demokratik cumhuriyetten sonra, eğer işler bir köylü ayaklanmasına değin gidebilmişse, devrimin tüm ülkedeki başarısızlığı, bunalımın görülmemiş bir keskinlik derecesine eriştiği, karşıdevrimci güçlerin *son çabaya* doğru gittiği çürütülmez bir biçimde kanıtlanmış demektir.

Kuşkusuz olan şey de, işte karşımızda. Köylü ayaklanması gibi bir olgu karşısında, öteki bütün siyasal belirtiler, hatta bunalımın tüm ülkedeki olgunluk derecesinin tersini de gösterselerdi, herhangi bir önemden kesinlikle yoksun kalırlardı.

Ama bütün belirtiler de, tersine, genel bunalımın olgunlaştığının ta kendisini gösteriyor.

Tarımsal sorundan sonra, tüm Rus devlet yaşamında, özellikle halkın küçük burjuva yığınları için olağanüstü bir önem taşıyan şey, ulusal sorundur. Ve Bay Tsereteliy ve hempaları tarafından içine hile karıştırılan "demokratik" konferansta, koalisyona *karşı* verilen oyların oranına göre (55 üzerinden 40), yalnızca sendikaların gerisinde kalan ve İşçi ve asker temsilcileri sovyetleri siyasal grubunu *çok arkada* bırakan "ulusal" siyasal grubun köktenciliği bakımından, ikinci sırayı tuttuğunu görüyoruz. Köylü ayaklanmasını bastırma hükümeti olan Kerenskiy hükümeti, gerici Fin burjuvazisini güçlendirmek için, devrimci birlikleri Finlandiya'dan geri çağırıyor. Ukrayna'da, hükümet ile genel olarak Ukraynalılar'ın ve özel olarak da Ukraynalı birliklerin çatışmaları, gitgide sıklaşıyor.

Daha sonra, savaş zamanında devlet yaşamında olağanüstü önemli olan orduya bakalım. Finlandiya birlikleri ve Baltık donanmasının, hükümetten tamamen *koptuğunu* gördük. Bütün cephe birlikleri

adına, bütün bolşeviklerden daha devrimci bir biçimde, askerlerin artık dövüşmeyeceklerini söyleyen, bolşevik olmayan subay Dubasov'un tanıklığını görüyoruz[84]. Askerlerin "sinirli"liğinden söz eden, "düzen" konusunda (yani bu askerlerin köylü ayaklanmasının bastırılmasına katılması konusunda) güvence verilmeyeceğini dile getiren hükümet raporlarını görüyoruz. Ensonu, on yedi bin askerden on dört binin bolşeviklere oy verdikleri Moskova seçimlerini görüyoruz.

Bu Moskova ilçe dumaları oylaması, genel olarak, düşünce tarzında gerçekleşen son derece derin bir değişikliğin en göze çarpan belirtilerinden biridir. Moskova'nın, Petrograd'tan daha küçük burjuva bir kent olduğunu herkes bilir. Moskova proletaryasının kırla son derece daha çok bağı, köylülere karşı daha büyük bir yakınlığı, köylülerinkine daha yakın bir zihniyeti olduğu, birçok kez doğrulanmış ve söz götürmez bir olgudur.

Ve işte Moskova'da devrimci-sosyalistler ve menşevikler tarafından alınan oylar, haziran'da % 70 iken, şimdi % 18'e düşüyor. Küçük burjuvazi, koalisyona sırt çevirdi; halk, ondan uzaklaştı, bunda hiç kuşku yok. Kadetler, % 17'den % 30'a çıktılar, ama bir azınlık olarak, "sağ" devrimci-sosyalistler ve "sağ" menşeviklerin onlarla yapmış bulundukları açık bağlaşmaya rağmen, hiçbir şansı olmayan bir azınlık olarak kalıyorlar. Ve *Ruskiye Viyedemosti*[85] kadetler tarafından alınan oyların *mutlak* sayısının, 67.000'den

(84) Lenin, subay Dubasov'un, 22 eylül (5 ekim) 1917'de Petrograd Sovyeti'nde yaptığı konuşmaya anıştırmada bulunuyor.

(85) **"Ruskiye Viyedemosti"** (Rus haberleri), 1863'ten başlayarak Moskova'da yayımlanan gazete; ılımlı liberal aydınların görüşlerini dile getiriyordu. 80 ve 90 yılları içinde, demokrat yazarlar (Saltikov-Scedrin, Uspenskiy, Korolenko, vb.) bu gazetede yazdılar; liberal halkçıların yapıtları bu gazetede yayımlandı. 1905' den sonra gazete, kadetler burjuva partisinin sağ kanat organı durumuna geldi. Lenin, **Ruskiye Viyede-**

62.000'e düşmüş olduğunu bildiriyor. Yalnız bolşeviklerden yana olan oylar 34.000'den 82.000'e çıktı. Bolşevikler, toplam oyların % 47'sini kazandı. Şimdi sol devrimci-sosyalistlerle birlikte hem Sovyetler'de, hem orduda ve hem de *ülkede*, çoğunluğa sahip olduğumuzdan kuşku yok.

Ve yalnızca bir belirti değeri taşımayan, gerçek bir değer de taşıyan belirtiler arasına, bir de şu belirti ekleniyor: İktisadi, siyasal ve askeri bakımdan çok büyük bir önem taşıyan demiryolcular ve postacılar orduları da, hatta sonunadeğinci menşeviklerin bile "kendi" bakanlar Nikitin'den hoşnutsuzluk duyacakları ve resmi devrimci-sosyalistlerin, Kerenskiy ve hempalarına "Stolıypin" gibi davranacakları derecede, hükümetle sert bir çatışma içine girmiş bulunuyor. Menşevikler ve devrimci-sosyalistlerin hükümete gösterdikleri bu "destek"in, eğer bir değeri olduğunu varsayarsak, ancak olumsuz bir değeri olduğu açık değil mi?

– IV –

– V –

Evet, Merkez yürütme komitesi önderleri, burjuvaziyi ve toprak sahiplerini savunma konusunda doğru bir taktik uyguluyorlar. Ve kuşku yok ki bolşevikler, eğer kendilerini anayasal kuruntulara, yani Sovyetler kongresine ve Kurucu meclisin toplantıya çağrılmasına "güven" tuzağına, Sovyetler kongresini "bekleme" vb. tuzağına kaptırsaydılar, kuşku yok ki bu bolşevikler proletarya davasının hor görülecek hainleri olurlardı.

mosti gazetesinin, bir halkçılık kırıntısıyla "**sağ** bir kadetizmi, çok özgün bir biçimde birleştirdiğini" belirtiyordu. Bu gazete, öbür karşıdevrimci yayınlar ile birlikte, 1918 yılında yasaklandı.

Davranışlarıyla donanmada ayaklanmaya başlayan devrimci Alman işçilerine ihanet edecekleri için, proletarya davasının hainleri durumuna gelirlerdi. Bu koşullar içinde Sovyetler kongresini "beklemek", vb., *enternasyonalizme ihanet* etmek demektir, uluslararası sosyalist devrim davasına ihanet etmek demektir.

Çünkü enternasyonalizm sözlere, dayanışma bildirilerine değil, *eylemlere* dayanır.

Bolşevikler *köylülüğe* ihanet etmiş olurlardı; çünkü, *Diyelo Naroda*'nın bile Stolıypin hükümeti ile karşılaştırdığı bir hükümetin, köylü ayaklanmasını ezmesini hoşgörü ile karşılamak, tüm devrimi *yitirmek*, onu kesin olarak ve değişmez bir biçimde yitirmek demektir. Anarşiden ve yığınların artan ilgisizliğinden yakınılıyor. Köylülük *ayaklanacak duruma* düşürülmüşken ve sözde "devrimci demokrasi" bu ayaklanmanın silahlarla ezilmesine sabırla katlanırken, yığınlar seçimlere karşı nasıl kayıtsız olmayabilirlerdi!!

Bolşevikler demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı; çünkü, böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına katlanmak demek, "Demokratik konferans" ve "Önparlamento" seçimlerinde daha da kötü ve daha da kaba bir biçimde yapıldığı *gibi*, Kurucu meclis seçimlerinde hile yapılmasına izin vermek *demektir*.

Bunalım olgunlaşmıştır. İşin içinde tüm Rus devriminin geleceği yatıyor. Bolşevik partinin tüm onurudur söz konusu olan. İşin içinde sosyalizm için uluslararası işçi devriminin tüm geleceği yatıyor.

Bunalım olgunlaşmıştır...

29 eylül 1917

Metin buraya kadar yayınlanabilir; gerisi, *Merkez*

komite, Petrograd komitesi, Moskova komitesi ve Sovyetler üyelerine *dağıtılmak* içindir.

– VI –

Ne yapmalı? *Aussprechen was ist,* "olanı söylemek", gerçeği, yani bizde, parti Merkez komitesi ve yönetici çevrelerinde, Sovyetler kongresini *beklemeden* yana ve iktidarın hemen alınmasına *karşı,* hemen ayaklanmaya *karşı* bir akım ya da bir görüş oluğunu kabul etmek gerek. Bu akım ya da bu görüşü *yenmek* gerek[86].

Yoksa, bolşevikler bir daha kazanmamak üzere *onurlarını yitirir* ve parti olarak *sıfıra düşerler.*

Çünkü, şimdiki fırsatı kaçırmak ve Sovyetler kongresini "beklemek", *tam bir alıklık* ya da *tam bir ihanet* olurdu.

Alman işçilerine karşı tam bir ihanet. Her halde onların devriminin başlamasını beklemeyeceğiz!! O zaman, Liber-Dan'lar[87] bile o devrimi "destekleme" den yana olacaklar. Ama Kerenskiy, Kişkin ve hempaları iktidarda oldukları sürece, o devrim *başlayamaz.*

Köylülüğe karşı tam ihanet. Her iki *başkent* Sovyetleri de elimizde iken, köylü ayaklanmasını ezdirmek, köylülerin tüm güvenini *yitirmek* ve *yitirmeye*

(86) Troçki, Kamenev, Zinovyev ve başka bazılarının tutumu söz konusu ediliyor. Ayaklanmaya açıkça karşı çıkmaya cesaret edemeyen Troçki, Sovyetler kongresini beklemeyi öneriyordu. Petrograd sovyeti'nin 20 eylül (3 ekim) 1917 günlü oturumunda Troçki, iktidar sorununu ancak Sovyetler kongresinin kararlaştırabileceğini bildirdi. Böylece, Bolşevik parti Merkez komitesi tarafından saptanmış olan ayaklanma tarihini düşmana açıkladı. Lenin'in önerisi üzerine, ayaklanma Sovyetler kongresi'nin açılmasından önce başladı. Kongrede, iktidarı Petrograd sovyetinin ele almasından başka bir şey yapılmadı.

(87) **"Liber-Dan"**lar; bolşevik Moskova gazetesi Sosyal-Demokrat'ın, 25 ağustos (7 eylül) 1917 günlü 141. sayısında, Demyan Byedniy'in "Liber-Dan" başlıklı makalesinin yayımlanmasından sonra, menşevik önderler Liber ve Dan ile yandaşlarına takılan alaylı ad.

müstahak olmak, kendini köylülerin gözünde Liber-Danlar ve öbür itlerle aynı düzeye koymak demektir.

Sovyetler kongresini "beklemek", tam bir alıklıktır; çünkü, *haftaların* akıp gitmesine göz yummak demektir bu; oysa şu anda, *her şeyi* haftalar ve hatta günler kararlaştırıyor. İktidarı almaktan ödlekçe *vazgeçmek* demektir bu; çünkü 1 ve 2 kasımda iktidarı almak, olanaksız olacaktır (hem siyasal hem de teknik nedenlerden ötürü: Budalaca "saptanan"(*) ayaklanma günü için kazakları toplayacaklardır).

Sovyetler Kongresini "beklemek", bir alıklıktır; çünkü kongre HİÇBİR ŞEY VERMEYECEKTİR, *hiç-bir şey veremez!*

"Manevi" anlam ve önemi? Oh ne âlâ!! Sovyetlerin köylülerden *yana* olduklarını ve köylü ayaklanmasının *ezildiğini* bildiğimiz halde, Liber-Danlar ile alınan kararların ve yapılan konuşmaların "anlam ve önemi"!! Böylelikle *Sovyetler*'i hor görülecek gevezeler rolüne düşürürdük. Önce Kerenskiy'i yenin, sonra kongreyi toplantıya çağırın.

Ayaklanmanın zaferi, bolşevikler için şimdi *güven altındadır:* 1) (Eğer Sovyetler kongresini "bekle" mez isek) üç noktadan *ansızın* vurabiliriz(**): Petrograd' dan, Moskova'dan ve Baltık donanmasından; 2) Bize yığınların desteğini sağlayan sloganlarımız var: Kahrolsun köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanmasını ezen hükümet! 3) Ülkede çoğunluğa sahibiz; 4) Devrimci-sosyalistler ve menşevikler içinde tam bir şaşkınlık var; 5) İktidarı (düşmana beklenmedik bir darbe indirmek için ayaklanmaya daha önce

---

(*) "İktidarın alınmasını" kararlaştırmak için 20 ekim günü Sovyetler kongresini "toplanmaya çağırmak", ayaklanma tarihini budalaca "soptama"nın ta kendisi değil midir? İktidar bugün alınabilir, ama 20-29 ekim arasında size aldırmayacaklardır.

(**) Birliklerin konaklamalarını vb. incelemek için, parti ne yaptı? Ayaklanmayı bir "sanat" olarak ele almak için? — Merkez yürütme komitesindeki, vb. konuşmalardan başka hiçbir şey!!

başlayabilecek olan) Moskova'da alma teknik olanağına sahibiz; 6) Petrograd'da, Kışlık Sarayı, Genel Karargâhı, Telefon santralını ve bütün büyük basım evlerini *bir hamlede* ele geçirebilecek *bin lerce* silahlı işçi ve askere sahibiz; bizi oradan atamazlar, —ve *ordu* içinde bu barış, köylülere toprak, vb. hükümetine karşı savaşmayı *olanaksız* duruma getirecek bir kaynaşma olacaktır.

Eğer bir hamlede, ansızın, Petrograd'da, Moskova'da, Baltık donanmasında, üç noktada birden vurursak, 3-5 temmuz günlerinde uğradığımızdan daha az bir kayıpla yüzde doksan dokuz kazanma şansımız var; çünkü bir barış hükümetine karşı, *birlikler yürümeyeceklerdir*. Hatta Petrograd'da Kerenskiy'in, "kendisine bağlı" bir süvari birliği vb. olsa bile, iki yandan gelen bir saldırı ve ordunun *bizim için* duyduğu yakınlık karşısında Kerenskiy, *teslim olma* zorunda kalacaktır. Eğer bugünkü olanaklarımızla iktidarı almazsak, Sovyetler iktidarı üzerindeki bütün sözler, *yalan*dan başka bir şey değil demektir.

İktidarı şimdi almamak, Merkez yürütme komitesinde gevezelik etmeyi "beklemek", "organ (Sovyet) için savaşmak", "kongre için savaşmak" ile yetinmek, *devrimin batmasına neden olmak* demektir.

Merkez komite, Demokratik konferans'ın başından beri bu konu üzerinde söylediklerime *yanıt bile* vermediği ve merkez organ, önparlamentoya katılma onur kırıcı kararı, sovyet prezidyumunda menşeviklere bir koltuk verilmesi, vb. vb. gibi bolşeviklerin apaçık yanlışlıkları üzerine makalelerimde verdiğim bilgileri *çizdiği* için, bunda Merkez komite'nin konuyu tartışmayı bile kabul etmediğine "ince" bir anıştırma, ağzımı kapamaya ve beni istifaya çağrıya ince bir anıştırma görmek zorundayım.

Merkez komite'den istifa isteğimi sunmak zorun-

dayım, parti *saflarında* ve parti kongresinde propaganda yapma hakkımı saklı tutarak, bu işi de yapıyorum.

Çünkü en derin inancım şu ki, eğer Sovyetler kongresini "bekler" ve fırsatı da hemen kaçırırsak, devrimin *batmasına yol açarız.*

29/IX N. Lenin

P.-S. Tüm bir olgular dizisi, kazak birliklerinin *bile* barış hükümetine karşı yürümeyeceğini ortaya koyuyor! Ama sayıları ne? Neredeler? Ve tüm ordu bizden *yana* birlikler donatmayacak mı?

I-III ve V. bölümler
23 (7) ekim 1917'de
Raboçi Put *gazetesinin*
30. sayısında yayımlandı.

ORTADA GÖRÜNMEYEN BİRİNİN ÖĞÜTLERİ

Bu satırları 8 ekim günü yazıyorum. Ancak, 9 ekimde Petrogratlı yoldaşlarımın ellerine geçeceği konusunda da büyük bir umudum yok. Belki 10 ekimde toplanması kararlaştırılan Kuzey bölgesi Sovyetler kongresi[88] için de yoldaşların eline çok geç ulaşacak. Gene de Petrograd ve bütün "çevre" işçi ve askerlerinin, henüz başlamamış olmakla birlikte yakında başlaması olanaklı eylemini düşünerek, bu "Ortada görünmeyen birinin öğütleri"ni sunmaya çalışacağım.

(88) Bolşevik parti merkez komitesi kararıyla toplantıya çağrılmış olan Kuzey bölgesi Asker temsilcileri sovyetleri kongresi, 11-13 (24-26) ekim 1917 arasında Petrograd'da toplandı. Kongreye 30 temsilci gönderen Petrograd sovyeti, bu kongrenin örgütlenmesinde etkin bir rol oynadı. Menşevikler ve devrimci-sosyalistler tarafından yönetilen Merkez yürütme komitesi, kongrenin resmi olmayan bir konferans olduğunu açıkladı ve delegelerini geri çağırdı. Kongrede 23'ten çok sovyet temsil ediliyordu: Petrograd, Moskova, Kronştadt, Reval, Helsingfors, vb. Sovyetleri gibi. 51'i bolşevik, 94 delege vardı. Kongre gündemi şuydu: 1) Yerel Sovyetler raporu; 2) Genel durum; 3) Ülkenin siyasal ve askeri durumu; 4) Tarımsal sorun; 5) Rusya Sovyetleri kongresi; 6) Kurucu meclis; 7) Örgütlenme sorunu. Kongrede Kuzey bölgesi için, 11'i bolşevik olmak üzere 17 üyeden kurulu bir Yürütme komitesi seçildi. Lenin kongreye, "Kuzey Bölgesi Sovyetleri kongresine katılan bolşevik yoldaşlara bir mektup" gönderdi. Kongre kararlarıyla yığınlar, hazırlanmasında Kongre'nin büyük bir propaganda ve örgütleme etkinliği gösterdiği silahlı bir ayaklanmaya çağırılıyorlardı.

Tüm iktidarın Sovyetler'e geçmesi gerektiği açıktır. Proleter devrimci (ya da bolşevik, bugün bu ikisi aynı anlama gelyor) iktidarın, dünya emekçi ve sömürülenlerinin, özellikle savaşan ülkeler emekçi ve sömürülenlerinin ve hele Rus köylülüğünün en büyük sevgi ve kesin desteğine sahip olacağı da, her bolşevik için söz götürmez bir şey olmalıdır. Herkesin çok iyi bildiği ve uzun zamandan beri tanıtlanmış olan bu gerçekler üzerinde durmak, zahmete değmez.

Bütün arkadaşlar için belki iyice açık olmayan bir nokta üzerinde, yani iktidarın Sovyetler'e geçmesinin bugün gerçekte silahlı ayaklanma anlamına geldiği üzerinde durmak gerekiyor. Sorun, açık gibi görünebilir; ama kimse bu konuyu derinden derine incelemedi ve incelemiyor. Şimdi silahlı ayaklanmadan vazgeçmek, bolşeviklerin temel sloganından (tüm iktidar Sovyetler'e) ve genel olarak proleter devrimci enternasyonalizmden vazgeçmek anlamına geliyor.

Oysa silahlı ayaklanma, siyasal savaşımın *özel* bir biçimidir; dikkatle incelenmesi gereken özel yasalara bağlıdır. Karl Marx, *"savaş gibi silahlı ayaklanma da bir sanattır"* diye yazarken, bu gerçeği dikkate değer bir belirginlikle dile getiriyordu.

İşte bu sanatın, Marx'ın sergilemiş olduğu başlıca kuralları:

1) Ayaklanmayla hiçbir zaman oyun *oynamamak*, ancak ona başlanınca da *sonuna değin götürmenin* gerekli olduğu fikrini kafaya iyice koymak.

2) Kararlaştırıcı yerde, kararlaştırıcı anda, ne pahasına olursa olsun *büyük bir güç üstünlüğü* toplamak; yoksa daha iyi bir hazırlık ve daha iyi bir örgütlenmeye sahip olan düşman, ayaklananları ortadan kaldıracaktır.

3) Ayaklanma bir kez başladıktan sonra, en büyük *kararlılık* ile davranmak ve ne pahasına olursa olsun *saldırıya* geçmek gerekir. "Savunma, silahlı ayaklan-

manın ölümüdür."

4) Düşmanı beklemediği anda bastırmaya, birliklerinin henüz dağınık bulundukları zamanı yakalamaya çalışmak gerekir.

5) *Her gün* (eğer bir kent söz konusu ise, her saat denebilir) küçük küçük de olsa başarılar kazanmak ve ne pahasına olursa olsun *"moral üstünlük"ü* korumak gerekir.

Silahlı ayaklanmaya ilişkin olarak Marx, bütün devrim derslerinin bilançosunu, "tarihin en büyük devrimci taktik ustası Danton'un: cesaret, gene cesaret ve her zaman cesaret[89]" sözleriyle özetliyordu.

Rusya'ya ve 1917 ekimine uygulanırlarsa, bu ilkeler şu anlama geliyor: Petrograd üzerine elden geldiğince ansızın ve elden geldiğince çabuk, ve aynı zamanda hem dışardan, hem içerden, hem işçi mahallelerinden, hem Finlandiya'dan, hem Reval'dan, hem de Kronştadt'tan eşzamanlı saldırı, *tüm* donanmanın saldırısı, bizim "burjuva muhafız"ımızın (harbokulu öğrencileri), *"chouan* birlikleri"mizin (kazak birlikleri), vb. 15-20 bin (belki daha çok) kişisinden *son derece* üstün güçlerin yığılması.

Başlıca *üç* gücümüzü: donanmayı, işçileri ve ordu birliklerini, en başta: a) telefonu, b) telgrafı, c) garları, d) köprüleri, ne pahasına olursa olsun ele geçirmek ve elde tutmak için düzenlemek.

En gözüpek öğeleri (vurucu birlikler"imiz ve *işçi gençlik*, ayrıca en iyi denizciler) seçmek ve bütün önemli noktaları ele geçirebilmeleri ve her yerde bütün önemli harekâtlara *katılabilmeleri için*, onları küçük müfrezeler biçiminde dağıtmak, örneğin:

Petrograd'ı kuşatıp yalıtmak ve donanmanın, işçilerin ve birliklerin birleşik saldırısıyla ele geçirmek gibi *ustalık ve büyük cesaret* gerektiren bir iş.

---

(89) Bkz. Friedrich Engels, "Almanya'da Devrim ve Karşıdevrim", XVII. bölüm.

Tüfekler ve bombalarla donatılmış en iyi işçilerden, düşman "merkez"lerine (askeri okullar, telgraf, telefon, vb.) saldıracak ve sloganları *son kişiye kadar ölmek, ama düşmanı geçirtmemek* olacak müfrezeler kurmak.

Ayaklanma kararlaştırıldığında yöneticilerin, Danton ve Marx'ın büyük ilkelerini başarı ile uygulayacaklarını umalım.

Rus devriminin ve dünya devriminin başarısı, iki üç günlük savaşına bağlı.

8 (21) ekim 1917 günü yazıldı
İlk kez olarak 7 kasım 1920'de
"Pravda"nın 250. sayısında yayınlandı
İmza: Ortada görünmeyen biri

KUZEY BÖLGE SOVYETLERİ KONGRESİNE KATILAN BOLŞEVİK YOLDAŞLARA MEKTUP

Yodaşlar! Devrimimiz son derece bunalımlı bir dönemden geçiyor. Bu bunalım, dünya sosyalist devriminin büyüme ve tüm dünya emperyalizminin ona karşı yürüttüğü büyük savaşım bunalımıyla örtüşüyor. Partimizin sorumlu yöneticilerine, çok büyük bir görev düşüyor. Eğer bu görevi yerine getiremezlerse, uluslararası proleter hareketi tam bir başarısızlık tehdit ediyor. Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki, oyalanmak demek, mutlak bir ölüme gitmek demektir.

Uluslararası duruma bir göz atın. Dünya devrimi, söz götürmez bir biçimde yükseliyor. Çek işçilerinin ayaklanması, hükümetin paniğe kapıldığını gösteren inanılmaz bir kan dökücülükle bastırıldı. İtalya'da, Torino'da yığınların bir patlamasına değin gidildi[90]. Ama en önemli olgu, Alman donanmasının ayaklanmasıdır. Devrimin, Almanya gibi bir ülkede, hele güncel koşullar içinde karşılaştığı son derece büyük güçlükleri düşünmek gerek. Hiç kuşkusuz, Alman do-

(90) Lenin, ağustos 1917'de Torino işçilerinin savaşa karşı bir genel grevle birlikte düzenledikleri önemli gösterilerini söz konusu ediyor. Bu gösteriler üç gün sürdü ve ancak sıkıyönetim ilanından sonra bastırılabildi.

nanmasının ayaklanması, dünya devriminin büyük büyüme bunalımını ortaya koyuyor. Almanya'nın yenilgisini savunan şovenlerimiz, her ne kadar Alman işçilerinden hep birden ayaklanmalarını isterlerse de, biz Rus enternasyonalist devrimcileri, 1905 ve 1917 yıllarının deneyimiyle biz, devrimin büyümesinin askerlerin ayaklanmasından daha açık bir belirtisinin düşünülemeyeceğini biliriz.

Bugün Alman devrimcileri karşısında, nasıl bir durum içinde olduğumuzu düşünün. Onlar bize şöyle diyebilirler: Bizim, açıkça devrime çağıran bir tek Liebknecht'imiz var. Onun da sesi, zindanla boğuldu. Devrimin zorunluluğunu ortaya koyan bir gazetemiz yok; toplantı özgürlüğümüz yok. Bir tek İşçi ve asker temsilcileri sovyetimiz yok. Sesimiz, geniş yığınlara büyük bir güçlükle ulaşıyor. Ve biz, belki de yüzde birlik bir şansla, bir ayaklanma girişiminde bulunduk. Ve siz, Rus enternasyonalist devrimcileri, altı aydır propaganda özgürlüğünüz var, yirmi kadar gazeteniz var, bir sürü İşçi ve asker temsilcileri sovyetiniz var, her iki başkent Sovyeti'nde de üstün durumdasınız, tüm Baltık donanması ve tüm Finlandiya Rus ordusu sizden yana ve ayaklanmanızın başarı şansı yüzde doksan dokuz olduğu halde, bizim ayaklanma çağrımıza yanıt vermiyor, kendi emperyalist Kerenskiy'inizi alaşağı etmiyorsunuz.

Evet, eğer böyle bir anda, böylesine elverişli koşullar içinde, Alman devrimcilerinin bu çağrısına *yalnızca*... kararlar alarak yanıt verirsek, gerçekten Enternasyonal hainleri durumuna düşeriz.

Uluslararası emperyalistlerin, Rus devrimine karşı kendi aralarında gitgide daha iyi anlaştıklarını ve ona karşı komplo kurduklarını hepimizin çok iyi bildiğini de ekleyin. Uluslararası emperyalizm gitgide, ne pahasına olursa olsun Rus devrimini bastırmak, onu askeri önlemler ve Rusya zararına yapılan bir

barış yoluyla boğmak ereğine yöneliyor. Dünya sosyalist devrim bunalımını özellikle ağırlaştıran şey, ayaklanmanın her ertelenmesini son derece tehlikeli ve bizim bakımımızdan hemen hemen caniyane bir duruma getiren şey, işte bu.

Sonra, Rusya'nın iç durumunu düşünün. Yığınların Kerenskiy'e ve genel olarak emperyalistlere karşı körü körüne güvenini dile getiren uzlaşmacı küçük burjuva partilerin başarısızlığı, tam olgunluğuna vardı. Bu başarısızlık, tamdır. Sovyetler siyasal grubunun, Demokratik konferans'ta koalisyona karşı oy vermesi, Köylü temsilcileri yerel sovyetleri *çoğunluğunun* (Avksentiyevler'in ve Kerenskiy'in öteki dostlarının başında bulundukları kendi merkez Sovyet'lerine rağmen) koalisyona karşı oy vermesi, işçi nüfusun köylülüğe daha yakın olduğu ve oyların *% 49'dan çoğunun* bolşeviklere gittiği (askerler arasında, 17.000 üzerinden 14.000) Moskova'daki seçimler, halk yığınlarının Kerenskiy ve çıkarlarını Kerenskiy ve hempaları ile birleştiren kimseler karşısındaki güveninin tam yıkılışını ortaya koymuyor mu? Halk yığınlarının bolşeviklere bu oylamadan daha açık bir biçimde, "bizi yönetin, sizi izleyeceğiz" diyebilmeleri düşünülebilir mi?

Ve halk yığınları içinde böylece çoğunluğu kazanmış olan bizler, her iki başkent sovyetlerini de fethetmiş olan bizler, bekleyecektik. Neyi bekleyecektik? Rus devriminin bastırılması için *hem* Buchanan, *hem* de Wilhelm'le, doğrudan doğruya ya da değil, açıkça ya da değil, bir komplo kuran Kerenskiy ve kornilovcu generallerin, Petrograd'ı Almanlara teslim etmelerini.

Halk, Moskova seçimlerinde ve Sovyetler'in yenilenmesinde, bize güvenini ortaya koydu. Ancak, bu kadarı yetmez. Artan bir duygusuzluk ve ilgisizlik belirtileri de var. Bunu anlamak güç değil. Kadetlerin ve

pohpohçularının haykırdıkları gibi bu, devrimin bir sona ermesini değil, seçimlere ve kararlarla beslenen güvenin bir sona ermesini gösteriyor. Devrimde yığınlar, yönetici partilerden söz değil, iş; karşılıklı konuşma değil, savaşımda zafer beklerler. Halkta, bolşeviklerin de ötekilerden daha iyi olmadıkları, çünkü kendilerine gösterilen güvenden sonra, onların da *harekete geçmesini* bilmedikleri kanısının kendisini gösterebileceği an, yakındır...

Tüm ülkede köylü ayaklanması alevleniyor. Kadetler ve uydularının, bu ayaklanmayı her bakımdan küçümsedikleri, "pogrom"lara, "anarşi"ye benzettikleri gün gibi ortada. Bu yalan, ayaklanma merkezlerinde toprağın köylülere verilmeye başlaması olgusuyla çürütüldü. Çünkü "pogrom"lar ve "anarşi", şimdiye kadar böylesine güzel siyasal sonuçlara hiçbir zaman götürmedi!

Köylü ayaklanmasının engin gücünü tanıtlayan şey, uzlaşıcıların ve *Diyelo Naroda* devrimci-sosyalistlerinin, *hatta* Breşko-Breşkovskaya'nın bile, hareketi önlemek için, köylüler büsbütün taşmadan önce, toprağın köylülere verilmesinden söz etmeye başlamış olmalarıdır.

Ve biz de, şu son günlerde devrimci-sosyalistlerin ta kendileri tarafından kornilovcu olarak maskesi düşürülmüş olan kornilovcu Kerenskiy'in buyruğundaki kazak birliklerinin, bu köylü ayaklanmasını *bölüm bölüm* bastırıp bastırmayacaklarını görmeyi bekleyecektik.

Hepimizin benimsediği ve dilinden düşürmediği sloganın bugün kazandığı *özel* anlamı, partimizin birçok yöneticisinin kavrayamadığı açıkça görülüyor. Tüm iktidar Sovyetler'e sloganından söz ediyorum. Bu altı devrim ayı boyunca, bu sloganın ayaklanma anlamına *gelmediği* dönemler, gelmediği anlar oldu. Belki bu dönemler, bu anlar, yoldaşlardan bir

bölümünün gözlerini bağladı ve şimdi bizim için bu sloganın, hiç değilse eylül ortasından beri, *bir ayaklanma çağrısı anlamına geldiğini* onlara unutturdu.

Bu bakımdan en küçük bir kuşkuya yer yok. *Diyelo Naroda*, "Kerenskiy hiçbir durumda boyun eğmeyecek" dediği zaman, son günlerde bunu "herkesin anlayabileceği" bir dille açıkladı. Eğmeyecek, ben de o kanıdayım!

"Tüm iktidar Sovyetlere" sloganı, şimdi bir ayaklanma çağrısından başka bir şey değildir. Ve eğer aylardan beri yığınları ayaklanmaya, burjuvazi ile uzlaşmamaya çağıran bizler, yığınlar bize olan güvenlerini dile getirmiş oldukları halde, bu yığınları devrimin iflasının eşiğinde ayaklanmaya götürmezsek, kusur hiç itirazsız hepimizin olacaktır.

Kadetler ve uzlaşmacılar, bizi 3-5 temmuz günleri örneğiyle, Kara Yüzler propagandasının gelişmesiyle, vb. ürkütmeye çalışıyor. Ama eğer biz 3-5 temmuz günlerinde bir yanlışlık yaptıksa, bu yanlışlık yalnızca iktidarı elimize almamaktı. Bunun o zaman bir kusur olmadığını sanıyorum. Çünkü *henüz* çoğunluğumuz yoktu; ama şimdi bu, ölümcül bir yanlışlık ve bir yanlışlıktan da kötü bir şey olur. Kara Yüzler propagandasının gelişmesi anlaşılır bir şey; proleter ve köylü devrimi karşısında, aşırıların tepkisidir bu. Ama, bunu ayaklanmaya *karşı* kanıt olarak kullanmak, gülünçtür; çünkü kapitalistler tarafından parayla tutulan Kara Yüzler'in güçsüzlüğü, *kara çetenin savaşımındaki güçsüzlüğü*, tanıtlanmaya bile değmez. Savaşımda, yalnızca bir sıfırdır bu çete. Kornilov ve Kerenskiy, savaşımda yalnızca "vahşi tümen"e ve Kazaklar'a dayanabilirler. Oysal moral bozukluğu, şimdi Kazaklar'ı da sarmış bulunuyor ve üstelik, kendi kazak bölgelerinde köylüler, onları bir iç savaşla tehdit ediyor.

Ben bu satırları 8 ekim pazar günü yazıyorum; siz

onları 10 ekimden önce okuyamayacaksınız. Buradan geçen bir yoldaştan, Varşova hattı yolcularının, "Kerenskiy Kazakları Petrograd üzerine götürüyor!" dediklerini öğrendim. Bu çok olanaklı; eğer olguyu *bütün yönleri ile* araştırmaz ve eğer *Kornilov'un ikinci dalgayı oluşturan birliklerinin* güç ve düzenini *irdelemezsek*, gerçekten suçlu bir duruma düşeriz.

Kerenskiy, iktidarın Sovyetler'e geçmesini engellemek için bu iktidarın hemen barış önerisinde bulunmasını engellemek için, toprağın köylülere hemen verilmesini engellemek için, Petrograd'ı Almanlara teslim etmek[91] ve kendisi de Moskova'ya doğru kirişi kırmak için, Kornilov birliklerini yeniden Petrograd'a yaklaştırdı! İşte, elden gelen en geniş biçimde yayacağınız ve çok büyük bir başarı kazanacak ayaklanma sloganı.

Merkez Yürütme komitesinin, toplantıya çağrılmasını kasıma kadar geciktirebileceği Rusya Sovyetler kongresini beklemek, olanaksızdır; duraksamak ve böylece Kerenskiy'in gene Kornilov birlikleri getirmesini sağlamak, olanaksızdır. Sovyetler kongresinde, Kerenskiy'in yeniden kumpas kurduğu Kornilov'un generallerine karşı, örneğin Vyborg'da düşmanlarına tüm gücünü göstermiş olan Finlandiya, donanma ve Reval de temsil ediliyor. Bunlar hep birlikte Petrograd üzerine, Kornilov'un alaylarına karşı ivedi bir donanma, topçu, makineli tüfekçiler ve iki ya da üç kolordu hareketi gerçekleştirebilirler.

Baltık donanmasının, Petrograd'a gelmekle cepheyi Almanlar'a açacağı bahanesiyle, ikinci saldırı dalgasını oluşturan Kornilov alaylarını hemen bir ye-

(91) Bütün olanaklara başvurarak işçilerin ve askerlerin silahlı ayaklanmasını önlemeye çalışan Kerenskiy Geçici hükümeti ve karşıdevrimci generaller, İngiliz-Fransız emperyalistleriyle uyum içinde, devrimi bastırabilmek için ekim 1917 başlarında Petrograd'ı Almanlara bırakmaya hazırlanıyorlardı. Bundan ötürü Geçici hükümet, 4 (17) ekim oturumunda, Moskova'ya taşınmayı düşündü. Ekim silahlı ayaklanması, karşıdevrimin bu yönelimini başarısızlığa uğrattı.

nilgiye uğratmak olanağından vazgeçmek, yanlışlıkların en büyüğü olurdu. Kornilovcu karaçalıcılar, genel olarak her türlü yalanı söyledikleri gibi, cephenin Almanlar'a açılacağını da söyleyeceklerdir; ancak yalan ve kara çalmalardan yılgınlığa kapılmak, devrimcilere yakışmaz. Aslında Kerenskiy, Petrograd'ı Almanlara teslim edecek, işte bu şimdi gün gibi ortada. Hiçbir karşı güvence, bizim bu konudaki derin inancımızı sarsmayacaktır; çünkü bu inanç, olayların tüm akışından ve Kerenskiy'in tüm siyasetinden kaynaklanıyor.

Kerenskiy ve kornilovcular, Petrograd'ı Almanlara teslim edecek. Öyleyse Kerenskiy'i, Petrograd'ı kurtarmak için devirmek gerekir; *öyleyse her iki başkent Sovyetleri*'nin iktidarı, Petrograd'ı kurtarmak için almaları gerekir. İktidarı aldıktan sonra bu Sovyetler, bütün halklara hemen bir barış önereoek ve Alman devrimcileri karşısındaki görevlerini yerine getireceklerdir; böylece bu Sovyetler, Rus devrimine karşı uluslararası emperyalizm tarafından tezgâhlanan caniyane komploların ezilmesine doğru kesin bir adım da atmış olacaklardır.

Rus devrimi ve dünya devrimini, ancak Baltık donanmasının, Finlandiya, Reval ve Kronştadt birliklerinin, Petrograd önlerinde bulunan Kornilov birliklerine karşı hemen harekete geçmeleri kurtarabilir. Ve bu hareketin *birkaç gün içinde* kazak birliklerinin bir bölümünün teslimi, öbür bölümünün tam yenilgisi, Kerenskiy'in devrilmesi sonucunu verme şansı yüzde doksan dokuzdur; çünkü her iki başkent işçi ve askerleri, bu hareketi destekleyeceklerdir.

Uygun zamanı bekleyerek oyalanma, ölüm demektir.

"Tüm İktidar Sovyetler'e" sloganı, şimdi bir ayaklanma sloganıdır. Bu sloganı, bilincine varmadan, üzerinde düşünmeden kullanan biri, kendinden baş-

ka kimseye kızmamalıdır. Ama ayaklanmayı da bir *sanat* olarak ele almak gerekir. Bu konu üzerinde Demokratik konferans'ta durdum, bugün de duruyorum; çünkü marksizmin öğrettiği şey, *budur*; Rusya'daki ve bütün dünyadaki güncel durumun öğrettiği şey, budur.

Söz konusu olan, oylamalar değildir; söz konusu olan, "sol" devrimci-sosyalistleri çekmek değildir; söz konusu olan, ne taşra Sovyetleri'nin yardımı, ne de onların kongreleridir. Söz konusu olan, Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronştadt, Vyborg ve Reval'in *kararlaştırabilecekleri* ve kararlaştırmaları da gereken ayaklanmadır. Ayaklanma, elden gelen en büyük ciddiyet, elden gelen en iyi hazırlık, elden gelen en büyük hızlılık ve enerjiyle, ancak *Petrograd önlerinde* ve Petrograd'da kararlaştırılıp gerçekleştirilebilir ve oralarda kararlaştırılıp gerçekleştirilmelidir.

Donanma, Kronştadt, Vyborg ve Reval, Petrograd üzerine yürüyebilirler ve yürümelidirler; Kornilov alaylarını ezebilirler ve ezmelidirler; her iki başkenti de ayaklandırabilirler ve ayaklandırmalıdırlar; yığınlar arasında toprağı hemen köylülere verecek bir iktidar için propaganda yapabilirler ve yapmalıdırlar; Kerenskiy hükümetini devirebilirler ve devirmelidirler; bu iktidarı kurabilirler ve kurmalıdırlar.

Uygun zamanı bekleyerek oyalanmak, ölüm demektir.

8 Ekim 1917
N. Lenin

İlk kez 7 kasım 1925'te,
"Pravda"nın 255. sayısında yayımlandı

RSD(b)İP MERKEZ KOMİTESİ'NİN 10 (23) EKİM 1917 GÜNLÜ OTURUMU[92]

1
RAPOR

TUTANAK

Lenin yoldaş, eylül başından başlayarak ayaklanmaya karşı belli bir ilgisizliğin ortaya çıktığını söyledi. Bununla birlikte biz, slogan olarak iktidarın Sovyetler tarafından alınmasını eğer ciddi bir biçimde ileri sürüyorsak, bu kabul edilmez bir şeydi. Bundan ötürü, sorunun teknik yönünün uzun zamandan beri düşünülmüş olması gerekirdi. Şimdi, boş yere çok zaman geçirildiği ortaya çıktı.

Bununla birlikte sorun, kesin bir biçimde ortaya çıktı ve karar anı da yakındır.

Uluslararası durum, girişkenliği ele almamızı gerektiriyor.

Cephenin Narva'ya değin geri çekilmesi ve Petro-

(92) Parti Merkez Komitesinin 10 (23) ekim 1917 günlü tarihsel oturumu silahlı ayaklanmanın hemen hazırlanmasını ele aldı. Kamenev ve Zinoviev, Lenin tarafından önerilen karara karşı çıktılar ve karşı oy verdiler. Bu oturumda Troçki, silahlı ayaklanmaya açıkça karşı çıkmamakla birlikte, ayaklanmayı II. Sovyetler kongresinden önce başlatmamayı önerdi. Lenin'e göre bu öneri, ayaklanmayı geciktirmek, başarısızlığa uğratmak, geçici hükümeti haberdar etmek anlamına geliyordu. Lenin'in önerdiği ve ikiye karşı on oyla kabul edilen karar, tüm bolşevik parti için bir talimat durumuna geldi. Ayaklanmanın siyasal yönetimini sağlamak için, Lenin tarafından yönetilen bir Merkez komite Siyasal bürosu kuruldu.

grad'ın teslimi için çevrilen dolap, bizi kesin eylemlere daha da çok zorluyor.

Siyasal durum, bizi aynı yönde sonuç çıkarmaya zorluyor. 3-5 temmuz günleri, kesin eylemlerimiz başarısızlığa mahkûm olabilirlerdi, çünkü bizi destekleyecek çoğunluk yoktu. O günlerden bu yana, yükselmemiz dev adımlarıyla sürdü.

Yığınların uzaklık ve ilgisizliği, onların sözlerden ve kararlardan bıkmış bulunmalarıyla açıklanabilir.

Çoğunluk, bugün bizden yanadır. İktidarın alınması için siyasal durum, tamamen olgunlaşmıştır.

Toprak hareketi de aynı yönde gelişiyor; çünkü bu hareketi gemlemek için, pek etkin çabaların gerekeceği açıktır. Tüm toprağın köylülere verilmesi sloganı, bütün köylülerin sloganı durumuna geldi. Demek ki siyasal koşullar gerçekleşti. Sorunun teknik yönünü incelemek gerekiyor. Tüm sorun burada. Bununla birlikte biz de, sonuna değinciler gibi, ayaklanmanın yöntemli bir biçimde hazırlanmasını bir çeşit siyasal günah olarak görmeye eğilimliyiz.

Bizden yana olmayacağı açık olan Kurucu meclis'e kadar beklemek, düşünülmesi olanaksız bir şeydir; çünkü, güçlüklerimizi daha da ağırlaştırmak anlamına gelir bu.

Bölgesel kongreden ve Minsk önerisinden[93] yararlanarak, kesin eylemlere geçmek gerekir.

İlk kez 1922'de, "Proletarskaya Revolutsiya" dergisinin 10. sayısında yayımlandı.

(93) Sverdlov'un, 10(23) ekim 1917 günlü Merkez komitesi oturumunda, gündemin üçüncü maddesi olan: "Minsk ve Kuzey Cephesi" üzerindeki konuşması söz konusu ediliyor. Merkez komite'ye Sverdlov, Minsk'te silahlı bir ayaklanmanın teknik olanağı ve devrimci bir birlik göndererek Petrograd'ın yardımına koşmak yolunda, bu kent tarafından yapılan öneri üzerinde bilgi verdi.

2
KARAR

Merkez komite, Rus devriminin uluslararası durumunun (tüm Avrupa'da dünya sosyalist devriminin büyümesinin en açık belirtisi olarak Almanya'da donanmanın ayaklanması ve öte yandan, emperyalist barışın Rusya'daki devrimin büyümesine engel olmak tehlikesi) —tıpkı askeri durum gibi (Rus burjuvazisi ile Kerenskiy ve hempalarının Petrograd'ı Almanlara teslim etme yolundaki kuşku götürmez kararları), —tıpkı Sovyetler'deki çoğunluğun proleter parti tarafından kazanılması gibi, —köylü ayaklanmasına ve partimize güvenini gösteren halkın (Moskova seçimleri) davranışındaki değişikliğe bağlı bulunan bütün bunların ve en son yeni bir Kornilov serüveninin açıkça hazırlanışının (Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Kazakların Petrograd'a getirilmesi, Minsk'in Kazaklar tarafından kuşatılması, vb.) —bütün bunların silahlı ayaklanmayı gündeme getirdiğini kabul eder.

Buna göre, silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz ve tamamen olgunlaşmış olduğunu göz önünde tutan Merkez komite, bütün parti örgütlerine tutumlarını bu duruma göre belirlemeyi, bütün pratik sorunları (kuzey bölgesi Sovyetleri kongresi, Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Moskova ve Minsk'de gerçekleştirilecek eylemler, vb.) bu açıdan inceleme ve çözmeyi önerir.

İlk kez 1922'de
"Proletarskaya Revolutsiya"
dergisinin 10. sayısında yayımlandı

RSD(b)İP MERKEZ KOMİTESİ'NİN 16 (29) EKİM 1917 GÜNLÜ OTURUMU[94]

1
RAPOR

TUTANAK

Lenin yoldaş, Merkez komite tarafından bir önceki oturumda kabul edilen kararı okudu ve şöyle dedi: Bu karar, iki oy eksik, oybirliği ile kabul edildi. Eğer itirazda bulunan arkadaşlar düşüncelerini açıklamak isterlerse, tartışmalar yeniden açılabilir. Lenin yoldaş şimdilik, kararın alınmasına yol açan nedenleri hatırlattı.

Menşevik ve devrimci-sosyalist partiler, eğer uyuşma siyasetinden uzaklaşsalardı, onlara bir uzlaşma önerilebilirdi. Bu öneri yapılmıştı, ama gerçek şu ki söz konusu partiler bu uzlaşmayı kabul etmedi. Öte yandan, yığınların bizden yana oldukları daha o sıralarda açıkça ortaya çıkıyordu. Kornilov serüveninden önceydi bu. Konuşmacı bunun kanıtları olarak, Petrograd ve Moskova seçimleri istatistiklerini verdi. Kornilov serüveni yığınları daha da kararlı bir bi-

(94) Parti Merkez komitesinin 16(29) ekim 1917 tarihli genişletilmiş oturumu, Lesnovskiy ilçesinin, başkanı Mihail Kalinin olan Duma'sında toplandı. Zinoviev ve Kamenev, bu oturumda ayaklanmaya karşı çıktı. Bu tutum, Lenin tarafından sert bir biçiminde eleştirildi. Toplantıda Lenin'in kararı, 2 karşı ve 4 çekimsere karşı 19 oy ile kabul edildi. Gizli oturumda Merkez komite, Bubnov, Dzerjinskiy, Uritskiy, Stalin ve Sverdlov' dan oluşan bir Devrimci askeri merkez kurdu.

çimde bize doğru itti. Durum açıktı: ya Kornilov diktatörlüğü, ya da proletarya ve köylülüğün yoksul katmanlarının diktatörlüğü. Tutumumuzu yığınların ruh haline göre belirlemek olanaksız, çünkü bu ruh hali değişken ve önceden görülmesi olanaksız; biz tutumumuzu, devrimin nesnel çözümlemesi ve devrim üzerine yapılabilecek değerlendirme araçıyla belirlemeliyiz. Yığınlar bolşeviklere duydukları güveni gösterdi ve onlardan söz değil eylem, savaşa karşı savaşımda da gözüpek bir siyaset istiyor. Eğer devrimin siyasal çözümlemesine dayanılırsa, anarşik müdahalelerin bile bugün bütün bunları doğruladıkları açıkça ortaya çıkar.

Konuşmacı daha sonra Avrupa'daki durumu çözümledi ve devrimin orada bizdekinden daha da güç olduğunu ileri sürdü. Almanya gibi bir ülkede, eğer işler bir donanma ayaklanmasına kadar varmışsa, bu orada da işlerin çok ileri gittiğini ortaya koyar. uluslararası durum bize, bu sırada harekete geçersek tüm proleter Avrupa'yı kendimize kazanacağımızı ve burjuvazinin Petrograd'ı teslim etmek istediğini gösteren nesnel veriler sağlıyor. Burjuvazinin Petrograd'ı teslim etmesini, ancak kenti kendi elimize alarak engelleyebiliriz. Bütün bunlardan, Merkez komite kararında söz konusu edilen silahlı ayaklanmanın gündemde olduğu açıkça ortaya çıkıyor.

Karardan çıkarılacak pratik sonuçlara gelince, onları merkezlerden gelen delegelerin raporlarını dinledikten sonra dile getirmek daha uygun olacak.

Rusya ve Avrupa'daki sınıflar savaşımının siyasal çözümlemesinden, en kararlı ve en etkin siyaset zorunluluğu sonucu, yani yalnızca silahlı ayaklanma sonucu çıkıyor.

2
KONUŞMALAR

TUTANAK

Lenin yoldaş, Milyutin ve Şotman ile bir tartışmaya girişiyor ve silahlı kuvvetlerle, askerle dövüşmenin değil, birliklerin bir bölümü ile öbürü arasındaki bir savaşımın söz konusu olduğunu ileri sürüyor. Burada söylenen şeyde, bir kötümserlik görmüyor. Burjuvazi güçlerinin, pek büyük olmadıklarını ortaya koyuyor. Olgular, bizim düşmandan üstün olduğumuzu gösteriyor. Neden Merkez komite girişkenliği ele alamasın? Bilinen verilerden bu sonuç çıkartılamaz. Merkez komite kararını kabul etmemek için, iktisadi dağınıklığın olmadığını, uluslararası durumun karışıklıklara yol açmadığını tanıtlamak gerekir. Eğer profesyonel devrimciler tüm iktidarı istiyorlarsa, ne istediklerini çok iyi biliyorlar demektir. Nesnel koşullar, köylülüğün yönetilme gereksinmesi duyduğunu gösteriyor; köylülük, proletaryayı izleyecektir.

İktidarı elde tutamayacağımızdan korkuluyor; ama tam da şimdi onu en çok elde tutma olanağına sahip bulunuyoruz.

– 2 –

Eğer bütün kararlar böyle engellenseydi, bundan daha iyisi yapılamazdı. Şimdi Zinoviev, "tüm iktidar Sovyetler'e" sloganından vazgeçmek ve hükümet üzerinde baskıda bulunmak gerekir, diyor. Eğer ayaklanma olgunlaşmıştır deniyorsa, komplodan söz etmemek gerekir. Eğer ayaklanma siyasal bakımdan kaçınılmaz ise, onu bir sanat olarak ele almak gerekir. Oysa, siyasal bakımdan ayaklanma, çoktan ol-

gunlaşmışır.

Ancak bir günlük ekmek olduğu içindir ki Kurucu meclis'i beklemeyeceğiz. Konuşmacı, kararın oylanmasını, kararlı bir biçimde ayaklanma hazırlıklarına girişilmesini ve hareket anının seçilmesinin Merkez komite ve Sovyet'e bırakılmasını öneriyor.

– 3 –

Zinoviev'e karşı Lenin yoldaş, bu devrimin Şubat devrimiyle karşılaştırılmasının olanaksız olduğunu söylüyor. Öz olarak, şu kararı öneriyor:

Karar

Kurul, Merkez komite kararını bütünüyle onaylar ve onu tamamen destekler. Bütün örgütleri, bütün işçi ve bütün askerleri, silahlı ayaklanmayı her yönüyle ve en gözüpek bir biçimde hazırlamaya, Merkez komite tarafından bu amaçla kurulan merkezi desteklemeye çağırır. Merkez komite ve Sovyet'in saldırıya geçmek için elverişli zamanı ve yararlı araçları gereken zamanda saptayacaklarına olan sarsılmaz inancını belirtir.

İlk kez 1927'de
"Proletarskaya Revolutsiya"
dergisinin 10. sayısında
yayımlandı.

BOLŞEVİK PARTİ ÜYELERİNE MEKTUP[95]

Yoldaşlar, 18 ekim çarşamba günkü Petrograd gazetelerini elde etme olanağını henüz bulamadım. Kamenev ve Zinoviev'in, partimize yabancı bir gazete olan *Novaya Jizn*'deki makalelerinin tam metnini bana telefonla bildirdikleri zaman, inanmak istemedim. Ancak her türlü kuşku olanaksızdı ve bu fırsattan yararlanarak bu mektubu, perşembe akşamı ya da cuma sabahı parti üyelerinin eline geçebilecek bir şekilde göndermek zorunda görüyorum kendimi, çünkü *grev kırıcılarının* bu inanılmaz davranışı karşısında susmak, ağır bir suç olurdu.

Pratik bir sorun ne kadar ciddiyse, grev kırıcısı olarak davranan insanlar ne kadar sorumlu ve "gözde" kişilerse, davranışları o kadar tehlikelidir, bu grev kırıcılarını atmak o kadar gereklidir, grev kırıcılarının geçmiş "saygınlık"larının etkisinde kalmak o kadar bağışlanmaz bir kusur durumuna gelir.

Düşünün bir! Parti içinde, eylülden beri ayaklan-

(95) **Bolşevik parti üyelerine mektup**, tıpkı **RSDİP Merkez Komite üyelerine mektup** gibi, 20 ekim (2 kasım) 1917'de toplanan bolşevik parti Merkez komitesi oturumunda tartışıldı. Parti MK'sinde Kamenev ve Zinoviv'in grev kırıcısı tutumları kınandı ve MK kararları ve parti yönelimine karşı herhangi bir demeç vermeleri yasaklandı. Kanemev, MK'den çıkarıldı.

ma sorununu tartıştığımız biliniyor. Söz konusu kişiler tarafından kaleme alınmış bir tek mektup ya da bir tek yapraktan söz edildiğini kimse işitmedi! Ve şimdi Sovyetler kongresinin, denilebilir ki öngününde, iki gözde bolşevik *çoğunluğa karşı* ve apaçık bir şey ki *Merkez komite'ye de karşı*, müdahalede bulunuyor. Bu açıkca söylenmiş değil, ama açıkça söylenmemesi daha da kötü; çünkü, anıştırma yoluyla konuşmak, daha da tehlikeli.

Kamenev ile Zinoviev'in bildiri metninden, açıkça Merkez komite'ye karşı dikildikleri sonucu çıkıyor, yoksa bildirileri anlamsız olurdu; ama tam tamına Merkez komite'nin *hangi kararına karşı çıkıyorlar?* Bunu söylemiyorlar.

Neden?

Nedeni açık. Çünkü Merkez komite, bu kararı yayımlamadı.

Bundan ne sonuç çıkar?

Son derece önemli, yaşamsal bir sorun üzerinde, bunalımlı 20 ekim gününün öngününde, iki "gözde bolşevik", partiye *yabancı* basında ve üstüne üstlük, bu konuda *işçi partisine karşı burjuvaziyle el ele yürüyen* bir gazetede, parti merkezinin *yayımlanmamış* bir kararına saldırıyor!

Ancak bu müdahale, 1905-1907'de parti dışı basında yer alan ve partinin öylesine sert bir biçimde kınadığı, Plehanov'unkiler de olsa bütün müdahalelerden bin kez daha aşağılık ve *bir milyon kez daha zararlı* bir saldırı! O zaman yalnızca seçimler söz konusu idi, oysa bugün iktidarın alınması ereğiyle ayaklanma söz konusu!

Ve bu sorun üzerinde, merkez tarafından alınan karardan *sonra*, partiye yabancı bir gazetede, Rodzyankolar'ın ve Kerenskiyler'in önünde, *yayımlan-*

mamış bir karara karşı çıkmaktan daha kötü bir grev kırıcıları, daha kötü bir hainler davranışı düşünülebilir mi?

Eğer eski yoldaşlarla geçmiş ilişkilerim nedeniyle, onları kınamakta duraksayacak olsaydım, kendimi lekelenmiş olarak görürdüm. Artık onları yoldaş saymadığımı ve partiden çıkarılmaları için Merkez komite'de de, kongrede de bütün gücümle savaşım vereceğimi açıkça söylüyorum.

Çünkü, yaşamın ayaklanmayla gitgide daha sık yüz yüze getirdiği bir işçi partisi, merkez tarafından yayımlanmamakla birlikte kendisi tarafından alınan kararlar, eğer partiye yabancı basında suçlanıyor ve savaşçıların safları içine duraksama ve karışıklık sokuluyorsa, bu güç görevi yerine getirebilecek bir durumda değil demektir.

Zinoviev ve Kamenev efendiler, varsınlar bir on kadar yolunu şaşırmış ya da Kurucu meclis adayı herifle, kendi öz partilerini kursunlar. İşçiler, bu partiye katılmayacaklardır; çünkü bu partinin ilk sloganı, şu olacaktır:

"Merkez komite oturumlarında kesin savaşım sorunu üzerinde yenilgiye uğrayan Merkez komite üyeleri, parti dışı basında partinin yayımlanmamış kararlarını eleştirmeye yetkilidirler."

Varsınlar, *bu örneğe uygun* bir parti kursunlar; bizim bolşevik işçi partimizin, bunda kaybedecek hiçbir şeyi yoktur.

Bütün belgeler yayımlandığı zaman, Zinoviev ve Kamenev'in grev kırıcı tutumları daha da açık bir biçimde ortaya çıkacaktır. Bu arada, işçilerin karşısına şu sorun konsun:

"Rusya sendika yönetiminin, bir aylık bir tartışmadan sonra ve % 80'den yüksek bir çoğunlukla, bir grev hazırlama gerektiğine, ancak grev tarihini ya da başka herhangi bir şeyi yayımlamanın sırası ol-

madığına karar verdiğini kabul edelim. Karardan *sonra* iki üyenin, kendi "kişisel görüş"lerini haksız yere ileri sürerek, bu kararın değişmesi için yalnızca yerel gruplara mektup yazmakla kalmadıklarını, ayrıca mektuplarını parti *dışı* gazetelerde de yayımlattıklarını düşünelim. Ensonu bunların bu gazetelerde, henüz yayımlanmamış da olsa bu karara saldırdıklarını ve kapitalistler önünde grevi gözden düşürmeye koyulduklarını varsayalım.

İşçilerin bu türlü grev kırıcılarını kendi saflarından atmakta duraksayıp duraksamayacaklarını söyleyin."

Ayaklanma sorununa gelince, 20 ekim'e o kadar yakın olan bugün, grev kırıcıların partiye yabancı basındaki müdahaleleriyle davanın ne derecede tehlikeye girdiğini uzaktan yargılayamam. Böylece yol açılan zararın, *pratik bakımdan* çok büyük olduğu kuşkusuz; bunu onarmak için, her şeyden önce grev kırıcıların partiden atılmasıyla, bolşevik cephe birliğini yeniden kurmak gerekir.

Ayaklanmaya karşı ileri sürülen ideolojik kanıtların güçsüzlüğü, onları gün ışığına çıkardığımız ölçüde açıklık kazanacaktır. Şu son günlerde, *Raboçi Put*'a bu konuda bir makale gönderdim, yazı kurulu bu makaleyi yayımlamayı olanaksız görüyorsa, parti üyeleri her halde elyazması olarak okuyabileceklerdir[96].

Bu "ideolojik" kanıtlar, eğer böyle denebilirse, ikiye indirgenebilir: Önce, Kurucu Meclisi "beklemek" Bekleyelim, belki başarırız; işte tüm kanıt. Açlıkla dağınıklıkla, sabrı tükenmiş askerlerle, Rodzyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etmek için aldığı önlemlerle, lokavtlarla, belki gene de başarırız.

---

(96) 1, 2 ve 3 kasım (19, 20 ve 21 ekim) günleri **Raboçi Put** (İşçi Yolu) gazetesinin 40, 41 ve 42. sayılarında yayımlanan "Yoldaşlara mektup" makalesi söz konusu ediliyor. Bu makalede Lenin, silahlı ayaklanmaya karşı Kamenev ve Zinoviev tarafından ileri sürülen "neden"lerin tüm tutarsızlığını ortaya koyuyordu.

Bakarsın olur, işte kanıtın tüm gücü.

İkinci olarak, göze batan bir kötümserlik. Her şey burjuvazi ve Kerenskiy için gönüllerince yürüyor; bizde ise, her şey kötü. Kapitalistler hayran olunacak derecede hazır, işçilerde her şey kötü gidiyor. Askeri duruma ilişkin olarak, "kötümser"ler bas bas bağırırken, "iyimser"ler susuyor; çünkü Rodzyanko ve Kerenskiy karşısında bir şey açıklamaktan hoşlanan, kuşkusuz grev kırıcıları dışında kimse yok.

Hava ağır. Sorun güç. İhanet kaygı verici.

Ama gene da sorun çözülecek, işçiler saflarını sıkıştıracak, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlığı etkilerini gösterecek! Safları daha da sıkıştıralım, proletarya yenmelidir!

N. Lenin

18 (31) ekim 1917 günü yazıldı.
İlk kez 1 kasım 1927 günü
"Pravda"nın 250. sayısında
yayımlandı.

Değerli yoldaşlar, kendine saygısı olan bir parti, kendi içinde ne grev kırıcılarına hoşgörü gösterebilir ne de onların etkinliğine. Bu, açık. Ve Zinoviev ile Kamenev'in parti dışı basındaki müdahaleleri üzerinde ne kadar düşünülürse, davranışlarının, sözün bütün anlamıyla bir grev kırıcıları eylemi olduğu o kadar söz götürmez bir biçimde ortaya çıkar. Kamenev'in, Petrograd sovyeti'nin oturumundaki kaytarması, iyice aşağılık bir şey; gördüğünüz gibi o, Troçki ile tamamen aynı kanıda. Ama Troçki'nin düşmanlar karşısında söylediğinden çoğunu *söyleyemeyeceğini*, söylenmemesi gerektiğini, buna hakkı olmadığını anlamak güç mü? Şu anda tamamen olgunlaşmış olan silahlı ayaklanmanın zorunluluğu üzerindeki, eksiksiz hazırlık üzerindeki, vb. kararını düşmandan saklayan partinin *görevini*, açık bildirimlerde bu kararın, yalnız "kusur"u değil, ayrıca girişkenliği de düşman üzerine atmaya *zorladığını* anlamak güç mü? Ancak çocuklar bunu anlamakta güçlük çekerlerdi. Kamenev'in kaytarması, düpedüz bir kalleşlik, Zinoviev'in kaytarması için de aynı şeyi söylemek gerek. Hiç olmazsa onun (anlaşıldığına göre parti merkez or-

ganına gönderilmiş olan) "açıklama" mektubu, görmüş olduğum tek şey (çünkü, *burjuva* basının çevresinde bunca gürültü kopardığı kişisel görüşünü, "sözde kişisel görüş"ünü ben, Merkez komite üyesi olan ben, *şimdiye değin* görmedim). İşte Zinoviev'in "kanıt"larından biri: Lenin mektuplarını, "herhangi bir karar alınmadan *önce*" çeşitli arkadaşlara gönderdi, ama siz protestoda bulunmadınız. Zinoviev'in yazdığı sözcüğü sözcüğüne bu ve *önce* sözcüğünün altını da dört çizgi ile kendisi çiziyor. Merkez organ grev üzerine bir karar almadan *önce*, grevden yana ve greve karşı propaganda yapılabileceğini, ama grevden yana karar alındıktan *sonra* (bu kararın düşmandan saklanması ek kararından da *sonra*), greve karşı propaganda yapmanın, grev kırıcısı olarak davranmak demek olduğunu anlamak güç mü? Herhangi bir işçi bunu anlayacaktır. Silahlı ayaklanma, eylülden beri yönetimde tartışıldı. İşte Zinoviev ve Kamenev'in, kanıtlarını gören *herkesin* dört başı mamur şaşkınlıklarını ölçebilmeleri için, yazılı olarak müdahale edebilecekleri ve müdahale etmelerinin de gerektiği an. Karar alınmadan *önce* tam bir ay partiden kendi görüşünü saklamak ve bu karardan *sonra* kendi kişisel görüşünü göndermek demek, grev kırıcısı olarak davranmak demektir.

Zinoviev bu ayrımı anlamamış gibi, merkezden gelen grev kararından sonra, aşağı merciler karşısında bu karara karşı ancak grev kırıcılarının propaganda yapabileceklerini anlamamış gibi davranıyor. Herhangi bir işçi, bunu anlayacaktır.

Oysa Zinoviev, Kamenev'le birlikte bir tek oy almadığı pazar toplantısında olduğu kadar, güncel mektubunda da propaganda yaptı ve merkezin kararlarını baltaladı. Çünkü Zinoviev, "partiye danışılmadığı"nı ve bu türlü sorunların "on kadar adam tarafından kestirilip atılamayacakları"nı ileri sürmek küstah-

lığını gösterdi. Düşünün bir. Ondan çok Merkez komite üyesinin karar oturumuna katıldığını, *genel oturum çoğunluğunun* bu oturumda bulunduğunu, Kamenev'in kendisinin de bu oturumda: "Bu oturum kararlaştırıcı" dediğini, Merkez komite'nin oturumda bulunmayan üyelerine gelince, bunların Zinoviev ve Kamenev'la *çoğunlukla uzlaşmazlık içinde* olduklarının açıkca malûm olduğunu bütün Merkez komite üyeleri biliyor. Ve işte Kamenev'in kendisinin *kararlaştırıcı* olduğunu kabul ettiği bir oturumda alınan Merkez komite kararından *sonra*, bir Merkez komite üyesi, "partiye danışılmadı" diye yazmak yüzsüzlüğünü gösteriyor. "Bu türlü sorunlar on kadar adam tarafından kestirilip atılamaz", —sözcüğün bütün anlamıyla, bir grev kırıcısı davranışıdır bu. Parti kongresine kadar, kararı Merkez komite alır. Kararı Merkez komite aldı. Karardan *önce*, hiçbir şey yazmamış olan Kamenev ve Zinoviev, karar alındıktan *sonra* Merkez komite kararına *karşı çıkmaya* koyuldu.

Sözcüğün bütün anlamıyla, bir grev kırıcıları davranışıdır bu. Karar bir kez alındıktan sonra, bir grevi hemen ve *gizlice* hazırlamak söz konusu olur olmaz, hiçbir itiraz *kabul edilemez*. Zinoviev, bugün *bizi* "düşmana haber vermek"le suçlama yüzsüzlüğünde bulunuyor. Peki ama, yüzsüzlük nerede duracak? *Parti dışı* basında yazanlar değilse, gerçekte eylemimize kim zarar verdi, "düşmana haber vererek" grevi kim baltaladı?

Bu belirgin sorun üzerinde, çıkarlarını burjuvazinin çıkarlarıyla birleştiren bir gazetede, partinin "kesin" bir kararına *karşı* yazmak!

Eğer buna da hoşgörü gösterilirse, artık parti yoktur, parti ortadan kaldırılmış demektir.

Bazarov'un öğrendiği ve parti dışı bir gazetede yazdığı şeye "kişisel görüş" adını vermek, parti ile alay etmek demektir.

Kamenev ve Zinoviev'in, parti dışı basındaki bildirimi, parti onların *karaçalıcı yalanlarını* açıkça yalanlayamadığı için, büsbütün aşağılıktır. Tarih konusunda alınan kararları bilmiyorum, diye yazıyor ve yayımlıyor Kamenev, hem kendi adına, hem de Zinoviev adına. (Böyle bir bildirimden sonra Zinoviev, Kamenev'in davranış ve müdahalesinden de tamamen sorumludur.)

Merkez komite, bu olumlamayı nasıl yalanlayabilir?

Grevi ve *seçilen zamanı saklamayı kararlaştırmış* olduğumuz gerçeğini, kapitalistlerin karşısında açıklayamayız.

Zinoviev ve Kamenev'in yalanını, karaçalmasını, *kendi davamıza daha çok zarar vermeksizin* yalanlayamayız. İşte bu iki adamın sınırsız alçaklığı, gerçek ihaneti de buna dayanıyor; çünkü grev yandaşlarının planını bu ikisi, kapitalistlere teslim etti, bizim basınımız sustuğuna göre, herkes işlerin *ne* durumda olduğunu kestiriyor.

Kamenev ve Zinoviev, kendi partileri Merkez komitesinin silahlı ayaklanma üzerindeki, silahlı ayaklanmanın hazırlanması ve bu ayaklanma için seçilen tarih konusunda düşmandan saklanan sır üzerindeki kararını, Rodzyanko ve Kerenskiy'e *teslim etmişlerdir.* Bu bir olgu. Bu olgu, hiç bir kaçamaklı sözle yalanlanamaz. İki Merkez komite üyesi bir yalanla, bir karaçalmayla, işçilerin kararını kapitalistlere *teslim* etmişlerdir. Buna ancak bir tek karşılık verilebilir ve Merkez komitenin şöyle bir ivedi kararıyla verilmelidir de:

"Zinoviev ve Kamenev'in parti dışı basındaki müdahalesinin, sözcüğün tam anlamıyla bir grev kırıcıları eylemi olduğunu kabul eden Merkez komite, her ikisini de partiden çıkarır."

Bir zamanlar yakınım olan eski yoldaşlar üzerine

bu sözleri yazmak güç. Ancak ben, bu konudaki duraksamayı ağır bir suç olarak görürdüm; çünkü herkesin tanıdığı grev kırıcılarını cezalandırmayacak bir devrimci parti, *hapı yutardı.*

Silahlı ayaklanma sorunu, hatta davamızı Rodzyanko ve Kerenskiy'e satan grev kırıcıları ayaklanma tarihini uzun zaman için geriye atmış olsalar bile, *ortadan kalkmamıştır*, parti tarafından ortadan kaldırılmamıştır. "Herkesin tanıdığı" grev kırıcılarına aramızda *hoşgörü göstererek* silahlı ayaklanmaya nasıl hazırlanılabilir ve silahlı ayaklanma nasıl hazırlanabilir? Onlar ne kadar tanınmış kişilerse, o kadar *tehlikelidirler*, onları "bağışlamak" da o kadar yaraşmaz bir iştir. *On n'est trahi que par les siens*(*), der Fransızlar. Ancak *bizimkilerden biri* bir hain olabilir.

Grev kırıcıları ne kadar *"tanınmış"* kişilerse, onların hemen partiden çıkartarak o kadar çabuk cezalandırmak gerekir.

İşçi partisi, esenliğe ancak böyle kavuşturulabilir, bir düzine alçakmış küçük aydından ancak böyle arındırılabilir, devrimcilerin safları ancak böyle sıkıştırılabilir ve büyük, çok büyük güçlüklere karşı *devrimci işçilerle birlikte*, ancak böyle gidilebilir.

Merkez komitenin kararlaştırıcı toplantısından *sonra*, Zinoviev ve Kamenev'in pazar toplantısında *karardan* dönülmesini istemek küstahlığını gösterdikleri ve Zinoviev, toplantı tarafından geri çevrilmiş olan: "Sovyetler kongresi için ayın 20'sinde gelecek olan bolşeviklerle konferansa kadar müdahale etmemek" kararını masum bir hava içinde önerirken, Kamenev'in utanmadan: "Merkez Komite başarısızlığa uğradı, çünkü hafta içinde hiçbir şey yapılmadı"

(*) Lenin'in de açıkladığı gibi, "İnsana ancak kendi yandaşlarından biri ihanet edebilir" anlamına gelen bu söz, özgün metinde Fransızca yazılmış.-**Ed.**

(ben bunu *yalanlayamazdım*, çünkü *neyin yapılmış olduğunu* söylemek olanaklı değildi) diye haykırdığı gerçeğini yayımlayamayız.

Düşünün bir: Bir taban militanlar topluluğuna, grev sorununu ertelemeyi ve bu sorunu ayın 20'sindeki kongreye, sonradan ertelenen kongreye göndermeyi... (Zinovievler Liber-Danlar'a güveniyor) yani onu parti tüzüğünün tanımadığı, Merkez komite üzerinde yetkisi *olmayan*, Petrograd'ı *bilmeyen* bir toplantı önüne göndermeyi önermek!

Ve Zinoviev, bundan sonra bir de: "Parti birliği böyle pekiştirilemez" diye yazmak küstahlığını gösteriyor.

Bu küstahlık, bir bölünme tehdidinden başka nasıl adlandırılabilir?

Ben bu tehdidi, sonuna değin gideceğim, işçiler karşısında söz özgürlüğümü kullanacağım ve *neye mal olursa olsun*, grev kırıcısı Zinoviev'i grev kırıcısı olarak damgalayacağım diye yanıtlıyorum. Bölünme tehdidine, sonuna değin bir savaş ilanıyla, iki grev kırıcısının parti saflarından atılması için savaşımla yanıt veriyorum.

Aylarca tartışmadan sonra, sendika yönetimi grevin kaçınılmaz olduğuna, olgunlaşmış bulunduğuna karar verdi; grev tarihini, patronlardan saklıyor. Bundan sonra, bu karara karşı çıkacak ve onunla savaşacak militanlar bulmak üzere, yönetimden iki üye tabana gidiyor. O zaman bu iki adam, kapitalistlerin gözü önünde basına yöneliyor ve karaçalıcı bir yalanla, yönetimin kararına ihanet ediyor, böylece grevi yarı yarıya baltalıyor ya da onu daha elverişsiz bir zamana ve düşmana haber vererek erteliyor.

İşte, sözün bütün anlamıyla bir grev kırıcıları eylemi. Olanaklı olduğu zaman (bölünme tehditleri karşısında) *her şeyi* yayımlama hakkımı saklı tuta-

rak, iki grev kırıcısının partiden çıkarılmasını işte bu nedenle istiyorum.

19 ekim (1 kasım) 1917'de yazıldı.

İlk kez 1 kasım 1927'de "Pravda'nın 250. sayısında yayımlandı.

MERKEZ KOMİTE ÜYELERİNE MEKTUP[97]

Yoldaşlar, bu satırları 24 ekim akşamı yazıyorum, durum son derece tehlikeli. Şimdi ayaklanmayı geciktirmenin ölüm demek olduğu gün gibi açık.

Bugün dananın kuyruğunun kopmak üzere olduğuna, gündemde ne konferansların, ne de kongrelerin (hatta bunlar Sovyetler kongreleri de olsa) değil, yalnızca halkların, yığının, silahlı yığınlar savaşımının çözebileceği sorunların bulunduğuna, yoldaşları bütün gücümle inandırmak istiyorum.

Burjuva kornilovcuların zorlaması, savunma bakanı Verhovskiy'in görevden alınması, beklemenin olanaklı olmadığını gösteriyor. Harbokulu öğrencilerini vb. silahsızlandırdıktan sonra (eğer direnirlerse tepeledikten sonra), bu akşam, bu gece, hükümeti ne pahasına olursa olsun tutuklamak gerek.

Artık beklenemez!! Her şey yitirilebilir!!

İşte iktidarı almanını dolayısız etkisi: Verhovskiy'i kovan ve ikinci bir Kornilov komplosu düzenle-

(97) 24 ekim (6 kasım) günü akşamı, RSD (b) İP Merkez komite üyelerine hemen bir silahlı ayaklanma isteyen bir mektup yazan Lenin, akşam geç vakit, yasa dışı gizlilik içinde Smolniy'e vardı ve ayaklanmanın yönetimini elinc aldı.

yen kornilovcular hükümetine karşı *halkın* (kongrenin değil, ordu ve köylüler başta olmak üzere halkın) korunması.

İktidarı kim almalı?

Şu anda bu, o kadar önemli değil: İster Askeri devrimci komite[98] alsın iktidarı, ister onu ancak halk çıkarlarının, ordu çıkarlarının (hemen barış önerisi), köylülerin çıkarlarının (toprağı hemen almak, özel mülkiyeti kaldırmak gerekir), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine devredeceğini açıklayacak "bir başka kurum".

Bütün bölgelerin, bütün alayların, bütün güçlerin hemen seferber olmaları ve beklemeksizin Askeri devrimci komiteye, bolşevik Merkez komiteye delegasyonlar göndermeleri ve iktidarın hiçbir durumda, hiçbir bahane altında, ayın 25'ine değin Kerenskiy ve hempalarının elinde bırakılmamasını buyurucasına istemeleri gerekir; bu işi bu akşam ya da bu gece, ne pahasına olursa olsun, bitirmek gerekir.

Tarih, bugün kazanabilecek (ve bugün kesinlikle kazanacak) olan devrimcilerin, işi başka bir güne bırakmasını bağışlamayacaktır; yarın çok şeyi yiti-

(98) **Petrograd sovyeti Askeri devrimci komitesi,** bolşevik parti Merkez komitesinin gerekli görmesi üzerine, 12 (25) ekim 1917' de kuruldu. Parti MK'nin yönetimi altında ve bolşeviklerin Askeri örgütü ile sıkı bir ilişki içinde çalışan ADK (Askeri devrimci komite), Kızıl Muhafız müfrezelerinin kurulması ve işçilerin silahlandırılması ile görevlendirilmişti. Silahlı ayaklanmanın, bolşevik parti MK yönergeleri ile uygunluk içinde hazırlanması, bu komitenin temel göreviydi. ADK, Ekim Sosyalist devrimi'nin zaferini güvence altına almak için, savaş güçlerinin örgütlenmesini gözeten çok biçimli bir etkinlik gösteriyordu. Partinin, 16 (29) ekim 1917'de, genişletilmiş bir MK toplantısında kurulmuş olan ve Lenin'in etkinliğini günü gününe yönettiği Askeri devrimci merkez, ADK'nin yönetici çekirdeğini oluşturdu. II. Sovyetler kongresi'nde Sovyet hükümetinin kurulmasından sonra, Halk komiserleri konseyi tarafından vekâlet veilen Askeri devrimci komite, etkinliğini karşıdevrimle savaşım ve devrimci düzenin korunması üzerinde topladı. Sovyet aygıtı kurulduğu ve pekiştiği ölçüde Askeri devrimci komite, görevlerini birbiri ardından yeni kurulmuş olan Halk komiserliklerine devrediyordu. 5 (18) aralık 1917 günü, ADK ortadan kaldırıldı.

rebilirler, yarın her şeyi yitirebilirler.

İktidarı bugün almakla biz, bu işi Sovyetler'e karşı değil, ama onlar için yapmış oluyoruz.

İktidarın alınması, ayaklanmanın görevidir; siyasal ereği, sonra açıkça ortaya çıkacaktır.

Belirsiz 25 ekim oylamasını beklemek, sonumuz olurdu, biçimcilik olurdu; halkın bu gibi sorunları oylarla değil, kuvvetle çözmek hakkı ve görevi vardır; devrimin bunalımlı anlarında halkın, kendi temsilcilerini beklemektense, onların hatta en iyilerini bile yönetmek hakkı ve görevi vardır.

Bütün devrimler tarihi, işte bunu tanıtlamıştır ve *devrimin kurtuluşunun*, barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlıktan kurtuluşun, toprağın köylülere verilmesinin kendilerine bağlı olduğunu bile bile fırsatı kaçırmak, devrimciler için cinayetlerin en büyüğü olur.

Hükümet, duraksama gösteriyor. Ne pahasına olursa olsun, *işini bitirmek* gerekir.

Hareket geçmek için beklemek, ölüm demektir.

24 ekim (6 kasım) 1917'de
yazıldı
İlk kez olarak
1924'te yayımlandı

RUSYA YURTTAŞLARINA[99]

Geçici hükümet, görevden alınmıştır. Devlet iktidarı, Petrograd işçi ve asker temsilcileri sovyetinin organı olan ve Petrograd işçileri ve garnizonunun başında bulunan Askeri devrimci komite'nin eline geçmiştir.

Halkın uğrunda savaştığı dava: Demokratik barışın hemen önerilmesi, toprak sahiplerinin toprakları üzerindeki mülkiyet hakkının kaldırılması, bir Sovyetler hükümetinin kurulması davası, kazanılmıştır.

Yaşasın işçilerin, askerlerin ve köylülerin devrimi!

Petrograd İşçi ve asker
temsilcileri sovyetine bağlı
Askeri devrimci komite

25 ekim 1917,
sabah saat 10.00
"Raboçi i Soldat" no 8,
25 ekim (7 kasım) 1917

(99) **Rusya yurttaşlarına,** Petrograd İşçi ve asker temsilcileri Sovyeti Askeri devrimci komitesi tarafından 25 ekim (7 kasım) günü sabah 10.00'da yayımlanana çağrı. Bu tarihsel belge aynı sabah **Raboçi i Soldat** (İşçi ve Asker) gazetelerinde yayımlandı ve yayım için öbür gazetelere de verildi.
"Raboçi i Soldat", Petrograd İşçi ve asker temsilcileri sovyeti organı, günlük akşam gazetesi; 17 (30) ekim 1917'den Şubat 1918'e kadar yayımlandı.

ekim yayınları / sosyalizm ve kültür